

**T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANA BİLİM DALI**

**TÜRKİYE’DEKİ
GENÇLİK VE SPOR İLE İLGİLİ KAMU KURUMLARI VE SİVİL TOPLUM
KURULUŞLARININ GENÇLİK POLİTİKALARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ VE BİR MODEL ÖRNEĞİ**

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan

Murat ŞENTUNA

Danışman

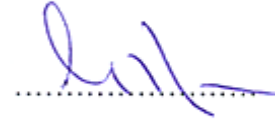
Yrd. Doç. Dr. Müberra ÇELEBİ

BOLU – 2009

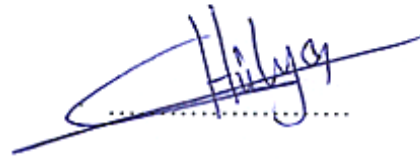
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Murat ŞENTUNA'ya ait, "Türkiye'deki Gençlik ve Spor İle İlgili Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Gençlik Politikalarının Değerlendirilmesi ve Bir Model Örneği" isimli çalışma, jürimiz tarafından Spor Yöneticiliği Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir (10 Temmuz 2009).

Üye : Prof. Dr. Gazanfer DOĞU

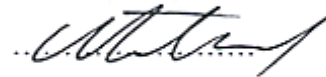
Üye : Prof. Dr. Hülya AŞÇI

Üye : Doç. Dr. Nevzat MİRZEOĞLU

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Müberra ÇELEBİ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ali AYCAN

Prof. Dr. Gönül ÜLKER
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

TÜRKİYE’DEKİ GENÇLİK VE SPOR İLE İLGİLİ KAMU KURUMLARI VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ GENÇLİK POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE BİR MODEL ÖRNEĞİ

Murat ŞENTUNA

Doktora Tezi

Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Müberra ÇELEBİ

Haziran 2009 - 187 Sayfa

Bu araştırma, Türkiye’de gençlik ve sporla ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşu olarak hizmet veren kurumların gençlik politikalarının ne olduğunu ortaya çıkartmak ve Türkiye için yeni bir yapılanma modeli geliştirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada model olarak nitel araştırma yöntemi, olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Verilerin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme ile standart açık uçlu sorular kullanılarak gençlik ve spor çalışmaları yapan kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarında yönetici olarak görev yapan 16 kişi ile görüşülmüştür.

Görüşme verileri yazıya geçirilerek düzenlenmiş, anlamlı veriler saptanarak taslak temalar çıkartılmış, temalar arası ilişkiler belirlenerek araştırma soruları altında organize edilmiştir. Ortaya çıkartılan temalara bağlı olarak kodlar oluşturulmuş ve veriler organize edilerek araştırma sonuçları yazılmıştır.

Görüşmeler sonucunda, Türkiye’nin mevcut gençlik politikası ile ilgili görüşlerde ortaya çıkan temel unsurlar ve Türkiye gençlik politikasının vizyonu ile

ilgili görüşlerde ortaya çıkan temel unsurlar başlığı altında iki genel temaya ulaşılmıştır.

Türkiye'nin mevcut gençlik politikası ile ilgili görüşlerde ortaya çıkan temel unsurlar iki ana temada toplanmıştır. Bunlar “gençlik görünümü” ve “Türkiye gençlik politikası”dır. Gençlik görünümü ana teması “genç tanımı, gençlik tanımı, toplumsal gençlik algısı ve gençliğin beklentileri” başlıkları altında, Türkiye gençlik politikası ana teması “Türk gençlik politikası görünümü, kamu kurumlarının profili ve STK'ların profili” başlıkları altında boyutlandırılmıştır.

Türkiye gençlik politikasının vizyonu ile ilgili görüşlerde ortaya çıkan temel unsurlar üç ana temada toplanmıştır. Bunlar, “planlama, yönetim ve sürdürülebilirlik” olarak sınıflandırılmıştır. Planlama ana teması “yasal düzenlemeler, ihtiyaç analizi ve hedef belirleme, ortak bütçe ve finansman desteği, personel istihdamı ve genel ve bölgesel politikalar” başlıkları altında, yönetim ana teması “yönetişim paydaşları ve yönetim unsurları” başlıkları altında ve sürdürülebilirlik ana teması ise “eğitim, hareketlilik, özerklik, katılım, farkındalık, gönüllülük, çoğulculuk ve eşitlik” başlıkları altında boyutlandırılmıştır.

Araştırma sonucunda, gençler için doğrudan düzenlemeler yapabilecek ve gençlerin istek ve sorunları üzerinde her konuda politika geliştirebilecek bir kurum ya da bir üst kuruluşun bulunmadığı, bunun nedeni olarak Türkiye’de bütüncül bir gençlik politikasının olmaması sonucuna ulaşılmıştır. Gençlerin kendi istek ve sorunlarını doğrudan iletebilecekleri ve katılımcı olarak çözümlere ortak olabilecekleri bir kurumsal sistemin oluşturulması, mevcut yönetim anlayışında gençler için hizmet üreten kurum yada kuruluşların koordinasyonunu sağlayıcı yeni bir yapılanma modelinin gerekliliği ortaya çıkarılmış ve araştırma bulgularına dayalı olarak Türkiye Gençlik Yapılanma Modeli geliştirilmiştir.

Anahtar kelimeler:

Gençlik, Gençlik Politikası, Sivil Toplum Kuruluşu

ABSTRACT**THE EVALUATION OF YOUTH POLICIES OF PUBLIC INSTITUTIONS
AND NGOs RELATED TO YOUTH AND SPORTS IN TURKEY AND
A MODEL****Murat ŞENTUNA****Ph. Degree****Dapartment of Sport Management****Supervisor: Ass. Dr. Müberra ÇELEBİ****June 2009 - 187 Pages**

This study was conducted in order to find out what the youth policies of governmental and non- governmental organizations related with sports are and in order to develop a new structuring model for Turkey.

Qualitative research technique, phenomenology design was used as a model in the study. In the data collection process, semi-structured interviews and standard open-ended questions were used and 16 participants who have been working as administrators in governmental and nongovernmental institutions which work on youth and sports were interviewed.

The data were transcribed and organized, draft themes were found out by determining the meaningful data, the relationships between the themes were identified and organized considering the research questions. Codes were created based on the emerging themes and the research results were written by organizing the data.

At the end of the interviews two general themes were reached under the titles of basic factors which emerged in the opinions about Turkey's present youth policy and basic factors which came up in the opinions about the vision of Turkish youth policy.

The basic factors which emerged in the opinions about Turkey's present youth policy were brought together under two major themes. These were "the appearance of the youth" and "Turkish youth policy". The major theme called "the appearance of the youth" was divided into titles as "definition of the young, definition of the youth, social perception of the youth, and expectations of the youth". The other major theme called "Turkish youth policy" was handled under the titles of "the outlook of Turkish youth policy, the profile of governmental institutions, and the profile of nongovernmental institutions".

The basic factors which appeared in the opinions about the vision of Turkish youth policy were collected under three major themes. These were "planning, governance, and sustainability". Planning theme was handled under the titles of "legal arrangements, needs analysis, determining target, shared budget and financial support, recruitment of personnel, and general or regional policies". Governance theme was discussed under the titles of "governance stakeholders and governance factors" and finally sustainability major theme was analyzed under the titles of "education, mobility, autonomy, participation, awareness, volunteering, pluralism, and equality".

At the end of the study it was revealed that there was no organization or higher institution which could make direct arrangements for the youth and develop policies about the wishes and problems of the youth. The absence of totalitarian youth policy was found as the reason of this situation. The requirement of creation of an institutional system to which the youth can convey their wishes and problems directly and take part in the problem solution process as participants, and the requirement of a new structuring model which can provide coordination among the institutions and organizations which produce service for the youth emerged. Based on the findings of this study Turkish Youth Formation Model was developed.

Key Words :

Youth, Youth Policy, Non-Governmental Organizations (NGOs)

Sizler,
yani yeni nesil Türkiye'nin genç evlatları,
yorulsanız dahi beni takip edeceksiniz.
Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler,
asla ve asla yorulmazlar.
Türk gençliği gayeye, bizim yüksek
idealimize durmadan, yorulmadan yürüyecektir.

Mustafa Kemal ATATÜRK

TEŞEKKÜR

Doktora eğitimim ve yaptığım bu tez çalışması boyunca bana yol gösterici olan ve her aşamada yanımda bulunan danışmanım Yrd.Doç.Dr. Müberra ÇELEBİ'ye, Doç.Dr. Nevzat MİRZEOĞLU'na ve Prof.Dr. Gazanfer DOĞU'ya teşekkür ederim.

Görüşme yapma isteğimi kabul eden tüm katılımcılara minnet borçluyum ve araştırmanın sağlıklı olarak yürümesi için bürolarına gittiğimde bana asla hayır demeyerek her türlü fikir ve önerileri ile destek veren Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Şube Müdürleri sayın Vildan GÖRBİL, Fatoş OKTAY ve Mustafa CENK'e, model oluşturma konusunda yardımlarını esirgemeyen GSM-Gençlik Servisleri Merkezi koordinatörü sayın Mehmet ARSLAN'a ve Türkiye Gençlik Federasyonu Genel Başkanı sayın Rıza SÜMER'e teşekkür ederim.

Doktora eğitimime başladıktan sonra benimle evlenerek ders ve tez yazım aşamasında bana büyük destek olan eşim Nilüfer ŞENTUNA'ya, tezin İngilizce bölümlerinin çevirisinde destek veren kardeşim Emel ŞENTUNA'ya ve hayatımın her aşamasında varlıkları ile beni mutlu eden aileme teşekkür ederim.

Murat ŞENTUNA

İÇİNDEKİLER

ÖZET		iii
ABSTRACT		v
İTHAF		vii
TEŞEKKÜR		viii
İÇİNDEKİLER		ix
TABLolar LİSTESİ		xii
ŞEKİLLER LİSTESİ		xiii
GRAFİKLER LİSTESİ		xiv
KISALTMALAR LİSTESİ		xv
EKLER		xvi

BÖLÜM I

1. GİRİŞ		1
1.1. Problem Cümlesi		4
1.2. Alt Problemler		4
1.3. Araştırmanın Amacı		4
1.4. Araştırmanın Önemi		5
1.5. Sayıtlılar		6
1.6. Sınırlılıklar		6
1.7. Tanımlar		6

BÖLÜM II

2. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR		7
2.1. Genç ve Gençlik		7
2.2. Ülke Anayasalarında Gençlik		11
2.3. Gençlik Politikası		14
2.4. Türkiye Gençlik Politikası		16
2.4.1 Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü		21
2.4.2 Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı		24
2.4.3 Ulusal Ajans		25
2.4.4 Hükümet Programlarında Gençlik		28
2.4.5. Kalkınma Planlarında Gençlik		28

2.5. Avrupa Gençlik Politikası	29
2.5.1 Avrupa Konseyi ve Gençlik ve Spor Müdürlüğü	30
2.5.2. Ortak Yönetim Sektörü	32
2.5.2.1. Avrupa Gençlik Yönetim Komitesi (CDEJ)	33
2.5.2.2. Gençlik Danışma Konseyi (AC)	33
2.5.2.3. Gençlik Ortak Konseyi (CMJ)	33
2.5.2.4. Gençlik İçin Program Komitesi	33
2.5.3. Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Direktörlüğü	34
2.5.4. Avrupa Gençlik Forumu	35

BÖLÜM III

3. YÖNTEM	38
3.1. Araştırma modeli	38
3.2. Veri Toplama Yöntemi	39
3.3. Katılımcılar	40
3.4. Görüşme	42
3.5. Görüşme Kayıt ve Araçları	44
3.6. Verilerin Analizi	44
3.7. Geçerlik ve Güvenirlik	45
3.8. Araştırmacının Rolü	46

BÖLÜM IV

4. VERİLERİN SUNUMU, BULGULAR VE TARTIŞMA	47
4.1. Verilerin Sunumu	47
4.1.1. Gençlik Görünümü	49
4.1.1.1. Genç Tanımı	50
4.1.1.2. Gençlik Tanımı	52
4.1.1.3. Gençlik Algısı	53
4.1.1.4. Gençliğin Beklentileri	55
4.1.2. Türkiye Gençlik Politikası	59
4.1.2.1. Türkiye Gençlik Politikasının Görünümü	61
4.1.2.2. Kamu Kurumlarının Profili	65
4.1.2.3. Sivil Toplum Kuruluşlarının Profili	68

4.1.3. Planlama	74
4.1.3.1. Yasal Düzenlemeler	75
4.1.3.2. İhtiyaç Analizi ve Hedef Belirleme	76
4.1.3.3. Ortak Bütçe ve Finansman Desteği	79
4.1.3.4. Personel İstihdamı	79
4.1.3.5. Genel ve Bölgesel Politikalar	81
4.1.4. Yönetişim	82
4.1.4.1. Yönetişim Paydaşları	83
4.1.4.2. Yönetişim Unsurları	87
4.1.5. Sürdürülebilirlik	89
4.1.5.1. Eğitim	91
4.1.5.2. Hareketlilik	92
4.1.5.3. Özerklik	93
4.1.5.4. Katılım	95
4.1.5.5. Farkındalık	96
4.1.5.6. Gönüllülük	97
4.1.5.7. Çoğulculuk	98
4.1.5.8. Eşitlik	98
4.2. Bulgular ve Tartışma	98
BÖLÜM V	
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	156
5.1. Sonuçlar	156
5.2. Örnek Model	157
5.3. Öneriler	164
KAYNAKLAR	166
EKLER	181

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1	: 2025 yılına kadar yaş aralıklarına göre tahmini Türkiye nüfusu	17
Tablo 2	: Yaş aralıklarına göre 2008 yılı Türkiye nüfus oranları	17
Tablo 3	: Katılımcıların görev türleri ve katılımcı sayıları	41
Tablo 4	: Katılımcıların yaş ve eğitim düzeyi bilgileri	41
Tablo 5	: Görüşmeler sonucu elde edilen verilerin kayıt süreleri ve sayfa adedi	43
Tablo 6	: Gençlik görünümü ana temasında ortaya çıkan kodlar, alt temalar ve katılımcı numaraları	49
Tablo 7	: Türkiye gençlik politikası ana temasında ortaya çıkan kodlar, alt temalar ve katılımcı numaraları	60
Tablo 8	: Planlama ana temasında ortaya çıkan kodlar, alt tema ve katılımcı numaraları	74
Tablo 9	: Yönetişim ana temasında ortaya çıkan kodlar, alt tema ve katılımcı numaraları	82
Tablo 10	: Sürdürülebilirlik ana temasında ortaya çıkan kodlar, alt tema ve katılımcı numaraları	90
Tablo 11	: Ülkelere göre gençlik yaşı aralıkları	101
Tablo 12	: Sürdürülebilirliğin sosyal bileşenleri, alt temaları ve göstergeleri	140

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1	: Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği organizasyon şeması	31
Şekil 2	: Avrupa Konseyi Ortak Yönetim Sektörü organizasyon şeması	32
Şekil 3	: Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Direktörlüğü Organizasyon Şeması	35
Şekil 4	: Araştırmada kullanılan nitel araştırma süreci	38
Şekil 5	: Görüşmeler sonucunda bulunan bulgulara göre ortaya çıkartılan genel temalar ve alt boyutları	48
Şekil 6	: 1. Genel Tema ve Alt Boyutları	99
Şekil 7	: Gençlik Görünümü Alt Temaları	100
Şekil 8	: Türkiye Gençlik Politikası Alt Temaları	108
Şekil 9	: 2. Genel Tema ve Alt Boyutları	116
Şekil 10	: Planlama Alt Temaları	117
Şekil 11	: Yönetişim Alt Temaları	127
Şekil 12	: Sürdürülebilirlik Alt Temaları	137
Şekil 13	: Sürdürülebilirlik bileşenlerinin göstergeleri ve alt temaları	139
Şekil 14	: Türkiye Gençlik Yapılanma Modeli	158

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1	:	Türkiye Nüfus Piramidi	16
Grafik 2	:	Avrupa ülkelerinin 15-24 yaş nüfus yoğunluğu	18

KISALTMALAR LİSTESİ

GSGM	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
GHDB	: Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
GSİM	: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
BTGM	: Beden terbiyesi Genel Müdürlüğü
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
SHÇEK	: Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
AB	: Avrupa Birliği
BM	: Birleşmiş Milletler Topluluğu
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı
UNEP	: Birleşmiş Milletler Çevre Programı
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
MPM	: Milli Prodüktivite Merkezi
KİT	: Kamu İktisadi Teşekkülü
TSE	: Türk Standartları Enstitüsü
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu

EKLER

EK A	:	Görüşme Formu	182
EK B	:	Araştırma İzin Belgeleri	184
EK C	:	Özgeçmiş	187

BÖLÜM I

GİRİŞ

UNESCO (2002), 2050 yılına kadar dünya nüfusunun yüzde elli oranında bir artış göstererek insan sayısının dokuz milyara çıkmasının beklendiğini, dünya nüfusunun yarısının yirmi yaş altında ve genç nüfusun da yüzde doksanınin gelişmekte olan ülkelerde yaşadığını, ayrıca gençliğin küresel ekonomide önemli bir hissedar ve yakın gelecekteki değişimler için de çok önemli bir itici güç oluşturacağını belirtmektedir.

BM İnsani Gelişme Raporu'na (2008) göre, Türkiye'nin önünde bugünün genç kuşağını 2023 yılı ve ötesinin mücadelesine hazırlamak için 15 yıllık bir demografik fırsat penceresi bulunmaktadır. Raporda, 2023 yılına ulaşıldığında Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde yetmişinin çalışma çağında olacağı ve azalan bir hızla da olsa, ülkenin çalışma çağındaki nüfusunun 2040 yılına kadar artmaya devam edeceği belirtilmektedir. Nüfus artış hızı düşerken, çalışma çağındaki nüfusun artmaya devam etmesi durumunda oluşan bu demografik dönüşüme “demografik fırsat penceresi” adı verilmektedir. Böyle bir olgunun ise bir ülke tarihinde ancak bir kez rastlanan bir fırsat olacağı üzerinde durulmaktadır.

Ayrıca raporda, bugün genç olan kişilerin 2023 yılında Türkiye’de karar alıcılarının ve uygulayıcılarının çoğunluğunu oluşturacağı ve Türk gençlerini önümüzdeki yılların zorluklarına hazırlamak üzere donatmak için yatırımlar yapmaya şimdiden başlanması gerektiği söylenmektedir.

Acar’a (2008) göre, genç bir nüfusa sahip olmak kalkınan bir ekonomi için fırsattır ve sahip olunan genç nüfusa yeterli sosyal olanaklar sunulduğunda ve sosyal içermeyi sağlayan bir gençlik politikası hazırlandığında sosyo-ekonomik gelişmeyi hızlandıran bir etmen olabilir.

Türk Gençliği üzerine konuşan hemen herkesin ilk vurgusu, Türkiye'nin genç bir nüfusa sahip olduğudur. Türkiye'nin genç bir ülke olduğu ve bunun her fırsatta dile getirilmesi bir klişe olsa da aynı zamanda bir gerçeği de ifade ettiği söylenebilir. Bu ifadenin tekrarlanan başka bir ifade ile tamamlandığına da sıkça rastlanmaktadır. “Gençlik Türkiye'nin en büyük zenginliği ve potansiyelidir” (Yılmaz, 2005).

Türkiye, 1990 yılında imzalanan “Yeni Bir Avrupa İçin Paris Şartı” sözleşmesi gereği olarak, “kültürel mübadelede, eğitimin her alanında işbirliği ve diğer taraf devletlerin dillerinde eğitim ve öğretim yoluyla, özellikle gençler arasında karşılıklı anlayışı güçlendirmek üzere ulusal politikalar çerçevesinde özel çaba harcanacağı ve 1992’de yapılan Helsinki İzleme Toplantısı’nda gözden geçireceği” taahhüdünde bulunarak gençliğe verdiği önem konusunda Avrupa’da ilk adımını atmıştır (www.byegm.gov.tr; 2009).

Türkiye’de gençlik ile ilgili çalışmaların yapılması için 60. hükümetin programında (2008) doğrudan gençlere yönelik olarak genel bir tanımlamada bulunularak “gençliğin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar arttırılacaktır” denilmiş ancak ilgili kurumlardan, bu kurumların görev tanımlarından ve aralarındaki koordinasyondan bahsedilmemiştir.

Birleşmiş Milletler İnsani Gelişme Raporu (2008), Türkiye'deki gençlerin yaklaşık % 40'ının atıl durumda bulunduğunu, işsizliğin gençler için bir numaralı sorun haline geldiğini ve eğitimle ilgili problemlerin de acil çözüm beklediğini ortaya koymuştur. Ayrıca raporda, Türkiye’de nasıl bir gençlik politikasının uygulanması konusunda da bilgiler sunulmakta ve Türkiye'nin gençlik sorunları karşısında halen sürdürmekte olduğu sorun odaklı ve sektörel temele dayalı yaklaşımdan vazgeçerek, kapsamlı bir gençlik politikası benimsemesi ve bunun izlenmesi için gerekli kurumların oluşturulması gerektiğinin altı çizilmektedir.

Demokratik sistemin düzgün bir şekilde işlemlerini sağlamak için, gençlerin yaşadıkları toplumda daha aktif rol alma istekleri dikkate alınmalıdır. Gençlerin toplumda aktif rol alabilmeleri, kendilerine gerekli kaynakların, bilginin ve eğitimin sağlanması ile doğrudan ilişkilidir. Gençlerin ilgisi gün geçtikçe yerel seviyeyi

aşmakta, ülke geneli, Avrupa ve dünya çapındaki konu başlıklarına kaymaktadır. Bu nedenle gençlerin katılım istekleri ve demokratik bir toplum yaratmak için katılımın önemi göz önünde bulundurularak, gençlerin ve gençlik örgütlerinin önündeki her türlü engelin kaldırılması yönünde adımların atılması büyük önem taşımaktadır (Oktay, 2004).

Her genç kuşağın, bir önceki kuşaktan farklı özellikler gösterdiğini, ancak bu farklı özelliklerin toplumsal, sosyo-ekonomik kategorilerle bağlantılı olarak geliştiğini varsaymak oldukça anlamlıdır (Kentel, 2005).

Yılmaz'a (2005) göre, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki genç nüfus politik, ekonomik, toplumsal ve hatta kültürel sorunları da beraberinde getirmektedir. Genç nüfus potansiyelinin kullanılabilmesi için başta eğitim ve sağlık olmak üzere büyük miktarda altyapı yatırımlarına ihtiyaç vardır ve genç nüfusun yoğunlaştığı ülkelerin bu yatırımları gerçekleştirme olanağı yok denecek kadar azdır. Bunun da, dünya genç nüfusunun büyük bir bölümünün insani kalkınmışlığın en temel koşullarından, dolayısı ile de sosyal sermayeden, sosyal sermayenin olumlu katkılarından ve sosyal sermaye birikimi yapabilmelerini sağlayacak araç ve mekanizmalardan yoksun olmalarına neden olduğu söylenmektedir.

Türkiye'de gençler toplum hayatına katkıda bulunan, sosyal değişimde, ekonomik kalkınmada ve teknolojik yeniliklerde önemli birer temsilci olan, ideallerinin, hayallerinin, enerjilerinin ve vizyonlarının desteklenmesi gereken bir kesim olarak görülmelidir. Sadece spor alanında gençliğin var olduğu düşüncesi ise Türkiye'deki gençlik için yetersiz kalmaktadır. Spor örgütlerinin önemli rol oynadığı spor ile ilgili program ve projeler, çoğunlukla gençliğin fiziksel, bilişsel ve psikomotor gelişimi, çığlık ve enerji dolu ergenlik devresini atlatması için önemli rol oynamaktadır. Spor örgütleri içerisindeki spor yöneticileri tarafından verilen kararlar tek taraflı olabilmekte ve bu kararlar sonucunda gençliğin hareket etmek zorunda bırakılması her zaman için doğru ve yeterli olamamaktadır. Gençliğin sesini duymanın, beklentilerini, isteklerini, ihtiyaçlarını sormanın ve karşılamanın, ülkemizin gelişmişlik ölçütlerinden biri olduğu ve gençliğimizin gelişimi ve mutluluğu için çok önemli olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle Türkiye'deki gençlik

ve spor ile ilgili kamu kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının düşünceleri, deneyimleri ve ortak işbirlikleri gençlik politikalarının gelişimi ve uygunluğu için büyük önem taşımaktadır. Ayrıca gençlik politikasının, gençlerle birlikte gençlik için diğer ilgili kurumların çalışanları tarafından belirlenmesinin gerekliliği bu çalışma için önem taşımaktadır.

1.1 Problem Cümlesi

Türkiye’de gençlik ve sporla ilgili kamu kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının gençlik politikasının değerlendirilmesi hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.2. Alt Problemler

Araştırma probleminin çözülmesi için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Türkiye’de gençlik ve sporla ilgili hizmet üreten kurumlarda çalışan kişilerin, Türkiye’nin mevcut gençlik politikası ile ilgili görüşleri nelerdir ?
2. Türkiye’de gençlik ve sporla ilgili hizmet üreten kurumlarda çalışan kişilerin, Türkiye gençlik politikasının vizyonu ile ilgili görüşleri nelerdir ?

1.3. Araştırmanın Amacı

Türkiye Anayasasının Temel Haklar ve Ödevler kısmında yer alan Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler bölümünün 58. Maddesi gençler hakkındaki tek madde olma özelliğini taşımaktadır. Ancak bu madde Gençliğin Korunması başlığı altında açıklanması gerektiği düşünüldüğü ve gençlerin toplum içinde sadece korunması gereken bir kesim olarak algılanmasını sağladığı için Türkiye’de gençlik çalışmalarının gelişmesinde yeterli görünmemektedir. Bu doğrultuda gençlerin aile hayatı dışındaki sosyal hayata hazırlanabilecekleri ve kendi deneyimlerini paylaşma

olanağını bulabilecekleri kurumların ve devlet politikalarının yeterince var olması beklenemez.

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de gençlik ve sporla ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşu olarak hizmet veren kurumlarının gençlik politikalarının ne olduğunu ortaya çıkartmak ve Türkiye’nin ihtiyacı olduğu düşünülen bir yapılanma modeli örneği hazırlamaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Levi ve Schmitt (1997), “gençler yaşadıkları dönemin önemli sosyo-ekonomik ve kültürel koşullarından, değişime uğrayan her türlü üretim ve bölüşüm politikalarından etkilenirler” demektedir.

Gençlik ise bir ülkenin insani sermayesi en yüksek toplumsal kesimdir (Yılmaz, 2005). Sosyal sermayenin bilincine varan gençlik, Türk toplumunun insani ve fiziki kalkınmasında da en büyük rolü oynayabilir.

Türkiye genç nüfus oranı yüksek bir ülke olduğu bilinmesine rağmen gençlerin kendi haklarını yeterince bilmedikleri ve bu nedenle yeterince katılımcı olamadıkları bir ülke konumunda olduğu düşünülebilir. Gençlikle ilgili çalışma yapan birimler arasındaki koordinasyon eksikliğinden dolayı gençlik çalışmalarının istenilen düzeyde sürdürülemediği söylenebilir. Ayrıca Yentürk ve diğerleri (2008), “Türkiye’de bir gençlik politikasının olmaması bizzat bu ülkenin gençlik politikasıdır” diye tanımlasa da, Türkiye’nin etkin bir gençlik politikasının bulunmaması önümüzdeki yıllarda Avrupa Birliğine girmeyi hedefleyen bir ülkenin gençlik hakları ve sorunlarına yeterince önem verilmediğinin göstergesi sayılabilir.

Bu araştırmada, gençlik ve sporla ilgili çalışmalar yapan kamu ve sivil toplum kuruluşlarında görev alan yönetici ve çalışanların geleceğe yönelik düşüncelerinin öğrenilmesinin, Türkiye’nin gençlik politikasının belirlenmesinde önemli ipuçları sağlayacağı ve Türkiye’nin yeni bir gençlik yapılanma modeli oluşturulmasında

önemli katkılar sağlayacağı düşünülmüştür. Ayrıca bu çalışmanın amacı gerçekleştirildiğinde, ülkemizdeki gençliğin hak ettiği yeri bulması, üretken, sağlıklı, ahlaklı, mutlu ve saygın bir gençlik olmasını sağlamaya yönelik önerilerin oluşması ve en önemlisi bilimsel olarak gençlikle ilgili önemli bir literatür olması büyük önem taşımaktadır.

1.5. Sayıtlılar

1. Türkiye’de kamu ve sivil toplum kuruluşlarında gençlik ve spor alanında çalışmalar yapan katılımcıların bu araştırmada yapılan görüşmedeki sorulara içtenlikle yanıt verdikleri kabul edilmiştir.
2. Gençlik ve spor alanında çalışmalar yapan kurumlarda çalışan kişilerin gençlik politikaları hakkındaki görüşlerini almak için uygulanan ankete katılımcı ve istekli olarak cevap verdikleri kabul edilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma Türkiye’de gençlik ve spor üzerine çalışma yapan ve hizmet üreten kamu ve sivil toplum kuruluşlarının yönetici ve çalışanları ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Genç: Birleşmiş Milletlere göre istatistiksel amaçlar için 15-24 yaşları arasındaki kişiler “genç” olarak tanımlanır. Bu tanım, 1985 yılındaki uluslararası gençlik yılı hazırlıkları sırasında yapılp topluluk tarafından kabul edilmiştir. Birleşmiş Milletler gençlik ile ilgili demografik, eğitim, çalışma ve sağlıkla ilgili yıllık resmi verilerinde bu tanıma temel alır. (www.un.org; 2008).

Gençlik: Gelecekteki “gerçek hayata” hazırlanmak (yetişkinliğe hazırlanmak) için yaşanan bir “ön” dönem (Yentürk ve diğerleri, 2008; 5).

Gençlik politikası: Toplum ile genç insanların aktif olarak ilgileri çerçevesinde başarılı bir bütünleşme olasılığını artırmaya çalışmak (Siurala, 2007).

Sivil toplum kuruluğu: Resmi kurumlar dışında ve bunlardan bağımsız olarak çalışan, politik, sosyal, kültürel, hukuki ve çevresel amaçları doğrultusunda lobi çalışmaları, ikna ve eylemlerle çalışan, üyelerini ve çalışanlarını gönüllölük usulölyle alan, kar amacı gütmeyen ve gelirlerini bağışlar ve/veya üyelik ödemeleri ile sağlayan kuruluşlar (www.tr.wikipedia.org; 2009).

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmayla ilgili kuram, kavram ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Genç ve Gençlik

Genç ve gençlik kavramları farklı toplumlarda, hatta aynı toplumun farklı kesimlerinde bile değişik ele alınmaktadır. Dolayısıyla dünya üzerinde yer alan bir çok coğrafyada çok farklı genç ve gençlik tanımının yapılması doğaldır. Bu nedenle ülkeler kendi tanımlarını yapmakta, gençlerinin ihtiyaçlarını bu tanımlar çerçevesinde karşılama eğilimi göstermekte ve kendilerine ait gençlik politikaları belirlemektedirler.

Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, gençliğin farklı ve önemli bir süreç olduğunun bilincinde bir lider olarak Türk Cumhuriyet tarihinin iki önemli gününü (23 Nisan ve 19 Mayıs) çocuklara ve gençlere armağan etmiş ve bayram olarak kutlanmasını sağlayarak çocukluk ve gençlik süreçlerinin ülke olarak farklı düşünülmesi gerektiği bilincini benimsetmeye çalışmıştır.

İnsan hayatında bir süreç olarak düşünülen ve o süreç tamamlandıktan sonra özlemle anılan bir dönem olan gençlik yıllarını her birey kendisine özel yaşamaktadır. Bu düşünceden yola çıkılarak genç ve gençlik için farklı tanımlama yapmak gerekmektedir. Çünkü genç sadece bir birey, gençlik ise yaşanılan bir süreç olarak düşünülmektedir.

Birleşmiş Milletler hizmet politikasını belirleyebilmek ve istatistiksel amaçlarda kullanabilmek için genç tanımını yapma zorunluluğunu hissetmiştir. Buna göre ilk kez 1985 yılındaki Uluslararası Gençlik Yılı hazırlıkları sırasında tanımlama

yapılmış ve 15-24 yaşları arasındaki kişiler genç olarak sınıflandırmıştır. Birleşmiş Milletler gençlik ile ilgili demografik, eğitim, çalışma ve sağlıkla ilgili yıllık resmi verilerinde bu yaş aralığındaki bireyleri temel almaktadır (www.un.org; 2008).

Birleşmiş Milletlerin kabul edilen bu yaş sınırlamalı genç tanımı, çocukluk tanımı sınırlarından sonra başlayıp kişilerin eğitim aldığı yılları göz önüne alınarak yapıldığı görülmektedir. Birey olarak genç tanımı yapılmamış, toplumsal hayattaki boyutu belirtilmemiştir.

Genç tanımını yapmak ülkeler adına demografik bilgilerle kısıtlı kalan bir görünüm çizse de bazı araştırmacılar bu kısıtlamadan kurtulunması gerekliliğini savunmaktadır. Örneğin, İnanır (2005) genci, “okulda ve okul dışında aldığı eğitim ile içerisinde yer alacağı ortamda karşılaşacağı sorunları çözümleyebilecek altyapıya sahip, eğitimi ile aynı anda sistemi içeriden de bilen, umut ve özgüvenle, toplumda hak ettiğine inandığı pozisyonu elde etmeye koşullanan, tüketim kapasitesi yüksek ve kendisini tükettikleri aracılığıyla tanımlayan tez canlı dinamik insan” olarak kapsamlı bir biçimde tanımlamıştır.

Gençlik süreci bir çok araştırmacı tarafından tanımlanmıştır. Jeffs ve Smith (1999), gençliği tanımlayan yaş aralığı konusunda farklı yaklaşımlar olsa da gençlik çalışmasının, yaş-özel bir çalışma biçimi olduğunu ve gençlik nasıl tanımlanırsa tanımlansın, gençlerin kendi deneyimlerini diğer yaş gruplarının deneyimlerinden farklı biçimde algılayarak akranlarıyla birlikte olmaya yöneldiklerini söylemektedir.

Yıldırım (2005), gençlik denildiğinde akıllarda canlanan tasvirin, aslında gençlik sürecini tamamlamış olan büyüklerin gösterdiği ve gençlerin de bunu özümlediği bir yanılgı olduğunu söylemektedir. Aktan’da (2005) bunu desteklemektedir ve “kurulan dizayn edilen her kimlik gibi gençlik de toplumun çizdiği, yarattığı dünyaya uyum sağlamak krizinin üzerinden kendisini var ettiğini” belirtmektedir.

Alemdaroğlu (2005), hayatın gençlik olarak nitelendirilen sürecinin yaşanılan toplumsal koşullara göre şekillendiğini belirtmektedir. Farklı sosyal sınıflarda bulunan gençler toplumsal, siyasal ve ekonomik süreçleri farklı biçimlerde tecrübe etmekte ve bu farklılıklar da benzer bir gençlik tanımı yapmayı zorlaştırmaktadır. Aynı zamanda, çocukluk ile yetişkinlik arasında bir geçiş süreci olarak tanımlanan gençliğin evrensel bir tanımını yapmanın, kendinden önceki çocukluk ve sonraki yetişkinlik sürecinin de evrensel tanımlarının olmamasından dolayı oldukça zor olduğunu vurgulamaktadır.

Arı ve Benli'ye (2001) göre gençlik tanımı çok açıktır. Gençlik “kişinin üretim sürecine katılması ile çocukluktan çıkışı arasındaki süreç”tir. Fakat çocukluktan çıkılma evresi ile üretim sürecine katılma evresi kesin olarak belirlenemediği için gençliğin ne kadar sürelik bir zaman dilimini kapladığını bilme olanağı olmayabilir.

Bilhan'a (1996) göre ise gençlik, “bilinçli olarak yetişmenin ve toplumsal sorumluluk duygusunun olgunlaşmaya başladığı evredir. Bireyler toplum içerisinde yerini bulma ve kendisini kanıtlama çağının geldiğinin farkına varırlar, bilgilenmeye kültürel olgunlaşmaya, beceriler elde etmeye hazırdırlar”. Lüküslü'ye (2005; s.71) göre gençlik, “kişinin kim olduğunu sorguladığı, başkaları tarafından nasıl görüldüğü ve nasıl görünmek istediği üzerine kafa yorduğu bir dönemdir”.

Gençliğin tanımı yapılırken bakış açısı da önemlidir. Steinberg (2007), bir biyoloğun ergenliğin başlama ve tamamlanması arasındaki sürece, bir avukatın yasalarla düzenlenen yaş aralığına, bir eğitimcinin ise farklı sınıf düzeyindeki öğrenciler arasındaki farklara odaklanabileceğini söylemekte ve gençliğin sadece belirli bir yaş aralığına indirgenmeden toplumsal, ekonomik ve siyasi koşullar içinde farklı ilgileri, gereksinimleri ve koşulları olan heterojen bir kesim olarak ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Avrupa ülkelerinde önceleri gençler genellikle şiddet yanlısı, madde bağımlısı, suça eğilimli vb. kişiler olarak görülürken (Siurala, 2007), günümüzde yaşadıkları topluma fayda sağlayabilecek dinamik topluluklar olarak algılanmaktadır.

Bu nedenle neredeyse her Avrupa ülkesi, genç nüfus oranları giderek azalsa bile gençler için politikalar üretmek zorunluluğunu hissetmektedir.

Türkiye’de gençlik tanımlaması yapılırken iki tür algılamamanın söz konusu olduğu belirtilmektedir. Yentürk ve arkadaşları (2008) Türkiye’de gençliğin, “enerjilerini faydaya dönüştürülmesi gereken yada yeterince bilinçli olmadıkları için kötü alışkanlıklardan ve kötü niyetli yönlendirmelerden korunması gereken bir grup” olarak algılandığını belirtmişlerdir. İki yaklaşım da gençleri gerçek hayata -yani yetişkinliğe- hazırlanmak için yaşanan bir ön dönem olarak görmekte ve gençliğin yaşadıkları andaki ihtiyaçlarını yok saymaktadır. Bu algılama Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında da açıkça hissedilmektedir.

2.2. Ülke Anayasalarında Gençlik

Ülkelerin anayasaları incelendiğinde, genç vatandaşları için koyduğu maddeler arasında iki özellik ön plana çıkmaktadır. Bunlar;

- a. **Koruma** (Protect)
- b. **Teşvik etme-Destekleme** (Promote-Support)

Türkiye’nin de içinde bulunduğu bir çok ülkenin anayasası, genç vatandaşların korunmaya ihtiyacı olduğu düşünülerek hazırlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 58. Maddesi Gençliğin Korunması başlığını taşır ve “Devlet, İstiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır” denilmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982).

Türkiye Cumhuriyetinin bir önceki anayasası olan 1961 Anayasasının Üçüncü Bölümü, Sosyal ve İktisadi Haklar ve Ödevler kısmının Çalışma Şartları adı altındaki b bendi içinde yer alan 43. Maddesinde de “kimse, yaşına, gücüne ve cinsiyetine uygun olmayın bir işte çalıştırılmaz. Çocuklar, gençler ve kadınlar, çalışma şartları bakımından özel olarak korunur” denilmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1961).

İtalya Cumhuriyeti Anayasasının 31. Maddesinde “Devlet anneleri, çocukları ve gençleri korur ve bu amaç için çalışan kurumları destekler ve cesaretlendirir” ibaresi kullanılmıştır (İtalya Cumhuriyeti Anayasası, 1948).

Brezilya Federal Cumhuriyeti Anayasasının 24. Maddesinin 15. bendinde “çocukların ve gençliğin korunması” başlığını taşıırken ve 203. Maddesinde, “Devlet aileyi, anne olanları, çocukları, ergenleri ve yaşlıları korur” denilmektedir (Brezilya Federal Cumhuriyeti Anayasası, 1988).

Hırvatistan Cumhuriyeti Anayasasının 62. Maddesinde gençler, “Devlet hamile anneleri, çocukları ve gençleri korur ve sosyal, kültürel, eğitim yaşantılarını destekler” diye anılmaktadır (Hırvatistan Cumhuriyeti Anayasası, 1990).

Yunanistan Cumhuriyeti Anayasasının 21. Maddesi, 3. bendi, “Devlet, vatandaşların sağlığıyla ilgilenir ve yaşlıları, gençleri, sakatları ve yoksul olanları koruyacak özel önlemler alır” ifadesini taşımaktadır (Yunanistan Cumhuriyeti Anayasası, 1975).

Sosyal devlet anlayışına sahip olduğu düşünülen bazı ülkeler ise, anayasalarında genç vatandaşların desteklenmesi ve teşvik edilmesi gerektiğini düşünerek anayasalarına bu doğrultuda maddeler eklemişlerdir.

İspanya Krallığı Anayasasının Ekonomik ve Sosyal Politika isimli 3. bölümünün 48. Maddesinde, “Devlet, siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişme

için gençlerin özgür ve etkili katılımını teşvik eder” denilmektedir (İspanya Krallığı Anayasası, 1992).

Paraguay Cumhuriyeti Anayasasının 56. Maddesi, “Devlet ülkenin siyasal, sosyo-ekonomik ve kültürel gelişmesi için gençlerin aktif katılımını teşvik eder” ifadesini taşır (Paraguay Cumhuriyeti Anayasası, 1992).

İsviçre Konfederasyonu Anayasasının Sosyal Amaçlar isimli 3. Bölümünün 41. Maddesi, “Çocuklar ve gençler, bağımsız ve sosyal olarak sorumlu kişiler olmaları için cesaretlendirilir ve sosyal, kültürel ve siyasal bütünleşme için desteklenir” denilerek yasalaştırılmıştır (İsviçre Konfederasyonu Anayasası, 1999).

Polonya Cumhuriyeti Anayasasının 68. Maddesinde, “Devlet, Sosyo-ekonomik ve kültürel gelişme için çocukları ve gençleri destekler” ifadesi yer alır (Polonya Cumhuriyeti Anayasası, 1997).

Romanya Anayasasının 49. Maddesinde, “Devlet, ülkenin siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel ve sportif yaşamında genç insanların özgür katılımı için gerekli koşulları sağlar” denilmektedir (Romanya Anayasası, 1991).

Portekiz Cumhuriyeti Anayasasının 70. Maddesinde ise doğrudan anayasa içerisinde Gençlik Politikası tanımına yer verilmiş ve açık ifadeler ile tanımlamalar yapılmıştır,

- “1. Gençlerin, aşağıda belirtilen ekonomik, sosyal ve kültürel hakları korunur;
 - a. Genel eğitim, meslek eğitimi ve kültür,
 - b. İşe ilk giriş, çalışma ve sosyal güvenlik,
 - c. Yerleşim,
 - d. Beden eğitimi ve spor,
 - e. Serbest zamanları kullanma,
2. Gençlik politikasının ilk amacı, gençlerin kişiliklerini geliştirici ve yaratıcı özelliklerini rahatça aktif yaşamlarında uygulayabilecekleri bir ortam yaratmaktır.

3. Aileleri, okulları, işleri arasında bağlantıyı sağlayarak kültürel birliktelik sağlar ve kültürel ve rekreasyonel organizasyonlar yaratarak genç insanların uluslararası değişimlerine yardım eder” (Portekiz Cumhuriyeti Anayasası, 1976).

Avusturya Cumhuriyeti Anayasasının Gençleri destekleyici yasasına göre de (NR: GP XXI IA 269/A AB 350 S. 46. BR: 6252 AB 6263 S. 670.) “çocuklar ve gençliğin zihinsel, manevi, fizyolojik, sosyal, siyasal ve etik becerilerinin gelişmesini, okuldışı gençliğin eğitimini teşvik eder. Bu yasa ile, gençlik organizasyonlarının gelişmesini sağlayan projeler için mali destek uygulanabilir” denilmektedir (Avusturya Cumhuriyeti Anayasası, 1945).

Her toplumun kendi özelliklerine göre hazırlanmış olan anayasalarda, genç ve gençlik tanımlamalarında yaşanan zorluklarda olduğu gibi gençlik politikalarının temel aldığı yaklaşımlarda farklılıklar göstermektedir. Bazı toplumlar gençliğin desteklenmesini ön plana çıkartırken bazıları ise korunması gerektiğini düşünen yaklaşımlar sergilemektedirler.

2.3. Gençlik Politikası

Dünya üzerinde gençlere sağlanan farklı düzeydeki imkanların olduğu, ancak bu imkanların ülkelerin genel politikaları içerisinde arka sıralarda yer aldığı söylenebilir. Bu nedenle gençlik hakkında verilecek kararların organizesi ve hayata geçirilmesi için bir politikanın belirlenmesi gerekli olabilir. Her ülkenin kendi coğrafyası içerisinde kendisine ait bir politika belirlemesi doğaldır. Ancak günümüzde gençlik politikasının evrensel bir tanımının olması da kaçınılmaz gözükmektedir.

Bir çok ülkede gençlik tanımı yapılmadığından gençler için politika üretilmesi gereken hizmetler devletin temel kurumları içerisinde ele alınmakta ve sadece gençliğe özel kurumlara ihtiyaç duyulmamaktadır. Oysa toplumun en dinamik ve üretkenlik evresinde olan gurubu olan gençlerin ihtiyaçlarının bu kurumlar

tarafından özelleşilmeden karşılanmaya çalışılması doğru olmayabilir. Bazı durumlarda politikanın olmamasının da bir politika olarak kullanılabileceğini unutmamak gerekir.

Sözlük anlamında politika, “bu günkü ve gelecekteki kararlara bir yön verebilmek için bir çok alternatif arasından seçilen belirli bir yol veya davranış tarzı, uzun bir plan, yöneticilere karar vermede rehberlik eden bir ilke veya ilkeler dizisi” olarak tanımlanmaktadır (www.merriam-webster.com; 2009).

Gençlik politikası ise, “genç insanların yaşadıkları toplumda aktif yurttaşlar olabilmeleri için bilgi, beceri ve yetenek geliştirmelerini sağlayacak eğitim ve deneyim fırsatları sunan uzun dönemli çözümler” (Siurala, 2007) olarak tanımlanmıştır. Sağlıklı çözümlere de, gençleri yetişkinliğe hazırlayan değil, gençlerin genç oldukları dönemde eşit haklara sahip özerk vatandaş olabilmelerini sağlayan politikalar ile ulaşılabileceği söylenmektedir (Yentürk ve arkadaşları, 2008).

Gençlik politikası, gençlerin çocukluktan yetişkinliğe geçişte karşılaştıkları fırsatları ve zorlukları yansıtmalı, gençlik çalışmaları, yaygın eğitim, bilgi, hareketlilik, gönüllülük ve sivil toplum örgütü alanlarında somut adımları hedeflemelidir (Siurala, 2007).

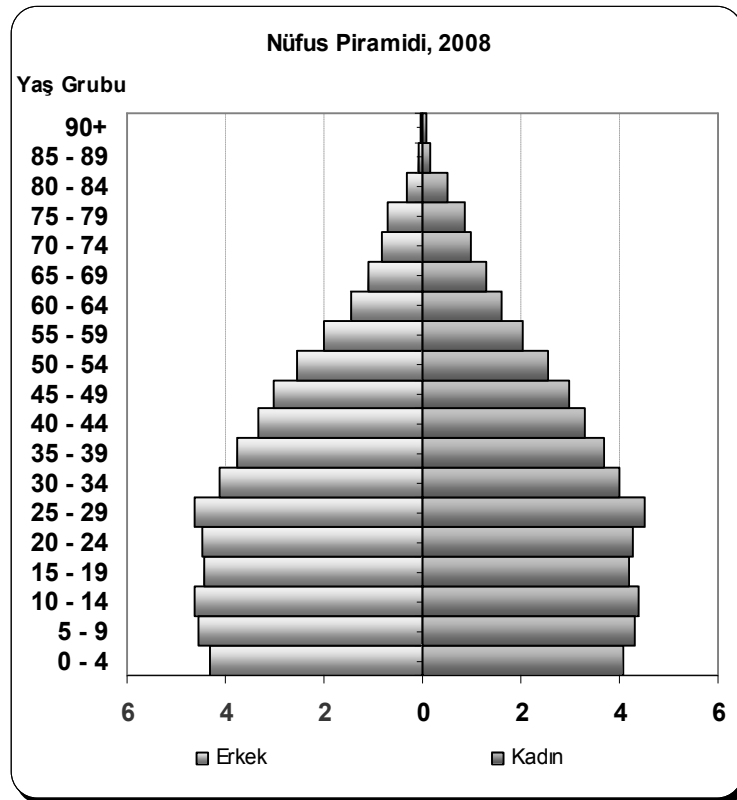
Avrupa Gençlik Forumu, gençlik politikasının kapsamlı olması ve gençlerin yaşamlarının belli bir boyutuyla sınırlı olmaması gerektiğini belirtmektedir. Odak noktası örgün eğitim sistemi içindeki gençler olan eğitim politikasına karşılık, gençlik politikası toplumun gelişim için katkıda bulunmaya hazır aktif üyeleri olarak gençlere odaklanmalı ve onlara potansiyellerini geliştirebilmeleri için fırsat tanımalıdır. Yaygın eğitim için fırsatlar sağlamalı ve gençlik sivil toplum örgütlerinin çalışmalarını desteklemek için yasal çerçeve geliştirmelidir (www.youthforum.org; 2009).

2.4. Türkiye Gençlik Politikası

Cumhuriyetin ilanından bu yana Türkiye'nin sahip olduğu en önemli özelliğinin insan gücü olduğu bilinmektedir. Kazanılan Kurtuluş Savaşı sonrası nüfusu büyük ölçüde azalan ve gençleşen Türkiye, yeni bir devlet olabilme özelliğini vatandaşlarının özverili yaklaşımları sayesinde yakalamıştır (Gümüş ve diğerleri, 1998).

31 Aralık 2008 tarihi itibarıyla Türkiye nüfusu 71.517.100 kişidir. Nüfusun 35.901.154'ünü erkek, 35.615.946'sını ise kadınlar oluşturmaktadır. Nüfusun yarısı 28.5 yaşından küçüktür. Ülkemizde ortalama yaş 28.5'tir. Ortalama yaş erkeklerde 28 iken, kadınlarda 29'dur (www.tuik.gov.tr; 2009).

TÜİK tarafından hazırlanan ve Grafik 1'de gösterilen nüfus piramidinde Türkiye'nin nüfus yoğunluğunun 9-29 yaş aralığında yoğunlaştığı görülmektedir.

Grafik 1: Türkiye Nüfus Piramidi (www.tuik.gov.tr, 2009)

Gelecek projeksiyonunda ise Türkiye nüfusunun 2025 yılında yaklaşık 83 milyon kişiye ulaşacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca artan genç nüfus sayısının 2020 yılından itibaren düşüşe geçeceği belirtilmektedir. Türkiye'nin 2005 yılına kadar olan nüfus göstergeleri Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1: 2025 yılına kadar yaş aralıklarına göre tahmini Türkiye nüfusu (milyon)
(www.tuik.gov.tr; 2009)

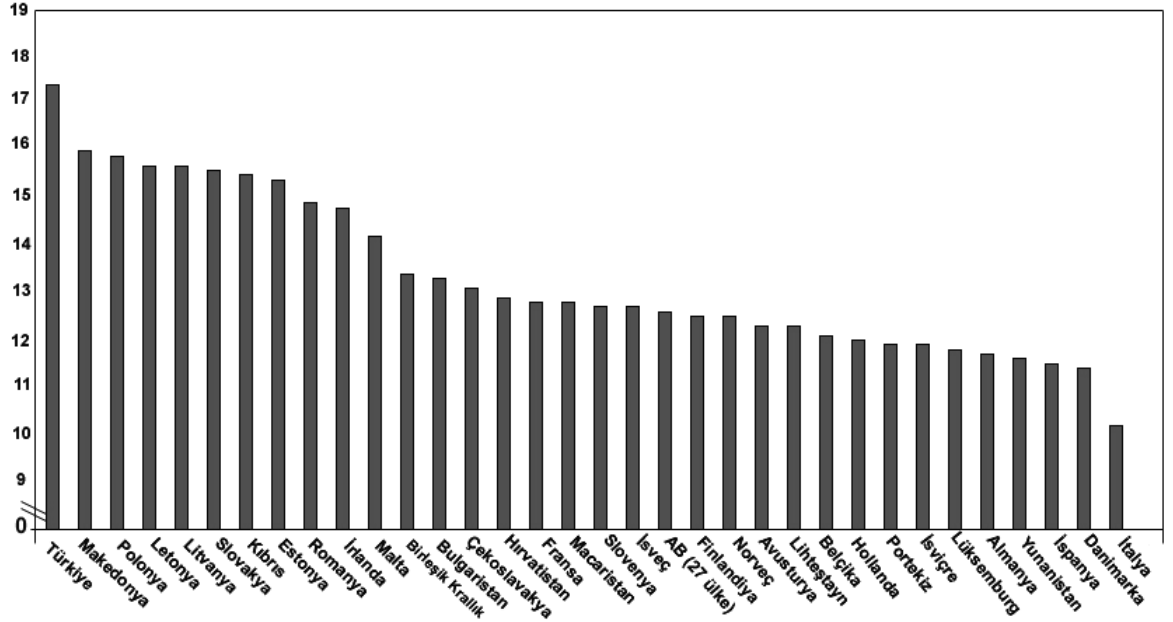
	2009	2010	2015	2020	2025
0-14 yaş	18 951	18 902	18 728	18 559	18 355
15-24 yaş	12 393	12 425	12 606	12 595	12 451
15-30 yaş	18 854	18 829	18 750	18 803	18 782
15-39 yaş	30 101	30 320	31 203	31 292	31 005
15-49 yaş	39 167	39 570	41 387	42 555	43 264
50 yaş ve üstü	13 779	14 226	16 483	19 143	21 947
Toplam	71 897	72 698	76 598	80 257	83 566

Tablo 2'de gösterilen TÜİK 2008 verilerine göre Türkiye'de en çok kişi % 37 oranı ile 24-49 yaş aralığında bulunmaktadır. 15-24 yaş aralığında ise nüfus yoğunluğu % 17.6'dır.

Tablo 2: Yaş aralıklarına göre 2008 yılı Türkiye nüfus oranları
(http://epp.eurostat.ec.europa.eu; 2009)

Yaş Aralığı	Yüzde (%)
0-14	26.4
15-24	17.6
24-49	37
50-64	11.9
65-79	5.9
80 +	1.2

Grafik 2’de gösterilen Türkiye’nin 15-24 yaş aralığı nüfus yoğunluğu (%17.6) Avrupa ülkeleri arasındaki en büyük genç nüfus yoğunluğudur (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>).

Grafik 2: Avrupa ülkelerinin 15-24 yaş nüfus yoğunluğu
(<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>, 2008)

BM İnsani Gelişme Raporunda (2008), Türkiye’nin 15-24 yaş arasındaki nüfus yoğunluğu Avrupa’nın en yüksek nüfus yoğunluğu oranı olduğu için, değerlendirilmesi gereken demografik bir fırsat penceresi olarak bahsedilmekte ve bu pencerenin 2040 yılına kadar açık olacağı belirtilmektedir.

Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Atatürk, 20 Ekim 1927 tarihindeki Gençliğe Hitabesi’nde de belirttiği gibi gençliğin toplumsal değişimlerde oynadığı role olan inancıyla Cumhuriyet’i gençliğe emanet etmiştir. Ardından da gençlerin iyi yetişmesi için eğitim seferberliği başlatılmış ve öğretmenlere gençleri yetiştirme ve halkı aydınlatma görevini vermiştir.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında ülke nüfusunun 12.3 milyon, yapılan ilk nüfus sayımında da (1927), 13 milyon 648 bin 270 kişi olduğu saptanmıştır. 1945-50, 1950-55, 1955-60 dönemlerinde nüfus artış oranı sürekli artmış, genç ve dinamik

nüfusun çoğalmasına sebep olmuş, dolayısıyla da çalışabilir nüfusun toplam nüfusa oranı yüzde 60'lara ulaşarak, yeni iş olanaklarını gerekli kılmıştır (Gümüş ve diğerleri, 1998).

Türkiye’de genç olma yaşı kurumlara göre farklılıklar göstermektedir. Ancak genel olarak kabul edilen 12-24 yaş aralığının genç olarak adlandırılmasıdır. Örneğin, Türk Medeni Kanunu'na göre erginlik yaşı 18’dir (Türk Medeni Kanunu, 2001). Gençlik Merkezleri Yönetmeliği’ne göre gençlik merkezlerine üyelik için 12-24 yaşları arasında olma şartı aranmakta, talep edilmesi halinde 7 yaşından küçük 26 yaşından büyük olanlarda kabul edilmektedir (GSGM-Gençlik Merkezleri Yönetmeliği, 2003). Dernekler Kanunu’na göre fiil ehliyetine sahip bulunan her gerçek kişi ile tüzel kişiler, derneklere üye olma ve dernek kurma hakkına sahiptir. Ayrıca 15 yaşını bitiren ayırt etme gücüne sahip küçükler çocuk dernekleri kurabilir veya kurulmuş çocuk derneklerine üye olabilirler (Dernekler Kanunu, 2004). Bu açıklamalara göre de Türkiye’de çocukluk ve gençlik yaşlarının iç içe olduğu ve kurumlara göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

Cumhuriyet tarihi süresince “gençlik” genellikle “eğitim” ve “spor” ile birlikte düşünülmüştür. Ağırlıklı olarak spor ve serbest zaman faaliyetleri olarak algılanan gençlik hizmetleri, başlangıcından günümüze farklı kurumların (Başbakanlık, Milli Eğitim Bakanlığı - MEB, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Devlet Bakanlığı’na bağlı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü - GSGM) sorumluluğunda gerçekleştirilmiştir (www.gsgm.gov.tr; 2009).

Cumhuriyetin ilk yıllarında, laik eğitim sistemi içerisinde ve MEB’in sorumluluğunda, eğitim alanındaki sorunların çözümü için yoğun çaba sarf edilmiş; ayrıca eğitim ve öğretimin önemli bir boyutu olarak görülen serbest zaman etkinlikleri için 1933’de Bakanlık bünyesinde Beden Terbiyesi ve İzcilik Müdürlüğü kurulmuştur (Sümer, 1989).

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM) adı ile 1938 yılında kurulan ve günümüzde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) adı ile hizmetlerine devam

eden yapılanma, farklı dönemlerde farklı kurumlara bağlı olarak çalışmalarını sürdürmüştür (Fişek, 1998).

Gençlik hizmetleri, 1969'da Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması ile yeni bir ivme kazanmış ve gençliğe yönelik hizmetlerde daha sağlıklı bir koordine gerçekleştirilmeye başlanmış, gençlikle ilgili araştırmalar yapılmış ve serbest zaman faaliyetlerinin geniş bir alana yayılması sağlanmıştır. 1983'de eğitim, gençlik ve sporu tek çatı altında toplayan Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (MEGSB) kurularak gençliğe yönelik hizmetler genel müdürlük düzeyinde yürütülmüştür (Fişek, 1998).

1986 ve 1989 yıllarında yapılan düzenlemeler sonucunda gençliğe yönelik hizmetlerle ilgili görevler, Başbakanlığa bağlı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) bünyesinde kurulan Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'na verilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda ve GSGM mevzuatında gençlerin korunmasına yönelik tanımlamalar yer alırken, 1995 yılından itibaren gençliğin katılımına önem verilmeye başlandığı, gençlerin katılımının önündeki engelleri azaltma doğrultusunda düzenlemeler yapıldığı görülmektedir;

- 1995 yılında seçme yaşı 21'den 18'e, 2006'da ise milletvekili seçilme yaşı 30'dan 25'e indirilmiştir.
- 2002 yılında Avrupa Komisyonu Gençlik Programı'nı yürütmek üzere Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde kurulan Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı'nın (Ulusal Ajans-UA) çalışmalarıyla gençlerin sivil alandaki etkinlikleri giderek artmaktadır.
- 2004'de yürürlüğe giren Dernekler Kanunu ile dernek kurma kolaylaştırılmış ve gençlik alanında örgütlenmeye katkı sağlanmıştır.
- Belediye Kanunu (2005) ve Kent Konseyi Yönetmeliği (2006) ile gençlerin yerel düzeyde yönetime katılımlarının önü açılmıştır.
- 2005'de çıkarılan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği doğrultusunda tescilli gençlik kulüplerine maddi destek sağlanmaktadır.

Milli Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Sağlık, Kültür ve Turizm, İçişleri, Dışişleri ve Adalet Bakanlıkları ile Başbakanlığa bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı - Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı - Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün (GSGM) kendi yasal düzenlemeleri kapsamında gençliğe hizmet götürdüğü bilinmektedir.

Türkiye'de ilgili tüm kurum ve kuruluşların katılımıyla Başbakanlığa bağlı Devlet Planlama Teşkilatı'na hazırlanan Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) ile Orta Vadeli Program (2009-2011)'da;

- Gençler de dahil olmak üzere işgücü piyasasında zorluklarla karşılaşan dezavantajlılar için fırsat eşitliği sağlanacağı ve gençlerin işgücü piyasasında deneyim kazanmalarını sağlayıcı programlar geliştirileceği,
- Gençlerin aileleri ve toplumla iletişimlerini daha sağlıklı hale getirecek, özgüvenlerini geliştirecek, yaşadıkları topluma aidiyet duygularını, duyarlılıklarını ve karar alma süreçlerine katılımlarını artıracak tedbirler alınacağı belirtilmektedir.

2.4.1. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM)

3289 sayılı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” ile gençlik ve spor alanlarında hizmet ve faaliyetlerin yaygınlaştırılması, geliştirilmesi ve teşvik edilmesi için gerekli tedbirleri alma ve söz konusu alanlarda ilgili kamu kurum-kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapma görevi Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir. Gençlik hizmetleri başlangıcından günümüze kadar farklı birimlerin sorumluluğunda gerçekleştirilmiştir (www.ghdb.gov.tr; 2009).

1933 yılında 2287 sayılı Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü ve Görevleri Yasası (Maarif Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Kanunu) ile Milli Eğitim Bakanlığı içerisinde “Beden Terbiyesi ve İzcilik Müdürlüğü” kurulmuş ve 1970 yılına kadar öğrencilere yönelik hizmet sunulmuştur.

29 Haziran 1938 tarihli ve 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu ile Başbakanlığa bağlı olarak Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM) kurulmuştur. Kanunda BTGM’nün kuruluş amacı “yurttaşın fizik ve moral kabiliyetlerinin ulusal ve inkılâpçı amaçlara göre gelişimini sağlayan oyun, cımnastik ve spor faaliyetlerini sevk ve idare etmek” olarak belirtilmiş; “gençler için kulüplere girmek ve boş zamanlarda beden terbiyesine devam etmek” zorunlu kılınmıştır. Bu zorunluluk 1964 yılında Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilmiştir (Fişek, 1998, Sümer, 1989).

BTGM daha sonra 29 Mayıs 1942 tarihli ve 4235 sayılı yasa ile kuruluş yasası değiştirilerek Milli Eğitim Bakanlığı'na, 6 Mayıs 1960 tarihli ve 7474 sayılı Yasa ile tekrar Başbakanlığa bağlanmıştır.

3 Kasım 1969 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuş ve 6 Şubat 1970 tarihli ve 3/707 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle BTGM bu Bakanlığa bağlı kuruluş statüsü kazanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığınca sürdürülen beden eğitimi ve izcilik hizmetleri de Gençlik ve Spor Bakanlığı'na devredilmiştir. Gençlik hizmetlerinin planlanması ve uygulanması amacıyla da Bakanlık bünyesinde aşağıda belirtilen genel müdürlükler oluşturulmuştur:

- Gençlik Sorunları Genel Müdürlüğü
- Okul İçi Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü
- İzcilik ve Boş Zamanları Değerlendirme Genel Müdürlüğü
- Eğitim Genel Müdürlüğü,
- Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü

İzcilik ve Boş Zamanları Değerlendirme Genel Müdürlüğü'nün oluşturulmasıyla bu alanda yapılması gerekenler daha ayrıntılı bir şekilde ele alınmış,

belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda planlama yapılarak uygulamaya geçilmiştir. Çeşitli konularda gençlik araştırmaları yapılırken gençlik merkezleri, gençlik kampları ve izcilik çalışmalarına ağırlık verilerek gençlik etkinliklerinin geniş bir yelpazeye yayılması sağlanmıştır.

1981 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nca yürütölen beden eğitimi, spor ve izcilik hizmetleri; 8 Temmuz 1982 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokol doğrultusunda iki kurum arasında paylaştırılmış, Mili Eğitim Bakanlığı'na devredilen okullara yönelik hizmetler Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığınca yürütölmeye başlanmıştır.

14 Aralık 1983 tarihli ve 18251 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 179 sayılı “Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” gereğince Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı birleştirilmış ve yeni oluşum Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (MEGSB) adını almıştır. Söz konusu düzenlemeyle BTGM, MEGSB'na bağlı bir kuruluş haline getirilmıştir. Gençlik hizmetlerinin planlanması ve uygulanmasından sorumlu olmak üzere Gençlik, Beden Eğitimi ve Okul Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurulmuş ve 1969'dan itibaren Gençlik ve Spor Bakanlığı'nca yürütölmüş olan hizmetleri yürütme görevi verilmiştir. Böylece gençlik hizmetlerine yönelik örgütlenme genel müdürlük düzeyine indirgenmiştir. Ardından da 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerini değiştiren 08.06.1984 tarihli ve 208 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Gençlik Hizmetleri Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı kurulmuştur.

21 Mayıs 1986 tarihli ve 3289 sayılı “Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” (R.G.: 19120 - 28.05.1986) ile 3530 sayılı Yasa yürürlükten kaldırılmıştır. 3289 sayılı Yasa ile BTGM, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü adını alarak yeniden teşkilatlandırılmıştır.

179 sayılı Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 17 nci maddesi ile kurulan “Gençlik Beden Eğitimi ve Okul Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü”nün adı ve kadro unvanı “Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiş ve 208 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı maddesi ile 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 19/A maddesi olarak eklenen "Gençlik Hizmetleri ve Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı" ile ilgili hüküm yürürlükten kaldırılmıştır (Sümer, 1989, Fişek, 1998).

2.4.2. Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı (GHDB)

Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünce yürütülen görevler, 18 Mart 1989 tarihinde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) bünyesinde kurulan Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'na verilmiştir. Böylece gençlik hizmetlerine yönelik örgütlenme daire başkanlığı düzeyine indirgenmiştir.

Günümüzde Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı kendi içerisinde altı şube müdürlüğünden oluşmaktadır.

1. Gençlik merkezleri şubesi
2. Uluslararası ilişkiler şubesi
3. Gençlik kampları şubesi
4. Gençlik sivil toplum kuruluşları şubesi
5. Kutlamalar ve kültürel faaliyetler şubesi
6. Araştırma rehberlik ve danışmanlık şubesi

Gençlik Merkezi gençlerin serbest zamanlarını sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerle değerlendirmek, bilgi ve beceri sahibi olmalarına yardımcı olmak amacıyla Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri içerisinde faaliyet göstermektedir. Gençlik merkezleri gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal ve kültürel faaliyetlerle değerlendirmelerine imkan tanıyan, kişisel gelişimlerini destekleyen, gençler tarafından çözüm üretilen ve projeler geliştirilen, Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri bünyesinde faaliyet gösteren kurumlardır (www.ghdb.gov.tr; 2009).

GHDB düzenli olarak Avrupa Konseyi Gençlik Yönlendirme Komitesi Toplantıları (CDEJ), Gençlik için Birleşik Konsey ve Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu arasındaki işbirliği çerçevesinde her yıl toplanan Avrupa Gençlik Araştırma ve Enformasyon Ağı Uzmanlar Toplantıları'na katılım sağlanmaktadır (Yentürk ve arkadaşları, 2008). Ayrıca Almanya, Güney Kore ve İsveç ile ortak projeler yürütmektedir.

GHDB 13-24 yaş aralığındaki gençlerinin katılabildikleri deniz ve doğa kampları düzenlemektedir.

GHDB Gençlik Sivil Toplum Kuruluşları Şubesi tarafından denetlenen Gençlik ve Spor Kulüplerinin kurulması, tescil işlemleri ve denetlenmesinden de sorumludur.

GHDB 15-21 Mayıs tarihleri arasında uygulanan Gençlik Haftası içerisinde 81 ilden gençlerin katılımı ile Cumhurbaşkanı, TBMM Başkanı ve Başbakan tarafından kabul edilmekte, Anıtkabir'i ziyaret etmekte, daha sonra da GHDB tarafından düzenlenen kutlama programına katılmaktadır. Gençlik Haftası boyunca tüm il ve ilçelerde gençlik şenlikleri ve 2008 yılından itibaren de Ankara'da "Dünya Kùltürleri ve Gençlerin Büyük Anadolu Buluşması" adı altında Uluslararası Gençlik Festivali düzenlenmektedir.

2.4.3. Ulusal Ajans – Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı¹

Ulusal Ajanslar, Avrupa Birliği'ne katılan ÷lkelerin AB Eğitim ve Gençlik Programlarından yararlanmasını sağlamak üzere ÷lkelerinde kurdukları ve ilgili taraflar (Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kùltür Genel Direktörlüğü) ile işbirliği içinde programlardan yararlanma faaliyetlerini organize ve koordine eden uygulama birimleridir.

¹ Bu bölüm Ulusal Ajans resmi web sitesinden (www.ua.gov.tr; 2009) alınan bilgiler ile hazırlanmıştır.

Türk Ulusal Ajansı, 6 Ağustos 2003 tarih ve 25191 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4968 no'lu kanun ile Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde ilgili kuruluş olarak kurulmuştur.

Ulusal Ajans'ın hayatboyu öğrenme ve gençlik programlarından kamu kuruluşları, kamu ve özel eğitim kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, meslek ve gençlik kuruluşları yararlanmaktadır.

Programların alt başlıkları ise şöyledir;

A- Hayatboyu Öğrenme Programları

Sektörel Programlar

Ortak Konulu Programlar

Jean Monnet Programı

B- Gençlik Programları

Avrupa İçin Gençlik

Avrupa Gönüllü Hizmeti

Dünya Gençliği

Gençlik Destek Sistemleri

Avrupa İşbirliği için Destek

Ulusal Ajansın amaçları;

- Avrupa vatandaşlığını desteklemek,
- Eğitim ve öğretimde kalite artışı için işbirliği yapmak,
- Irkçılık, ayrımcılık ve yabancı düşmanlığıyla mücadele,
- Barışın sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

Ulusal Ajansın görevleri arasında;

- AB Eğitim ve Gençlik Programlarının ülke çapında tanıtılması ve bu amaçla gerekli ulusal altyapının oluşturulması,
- Programlara ilişkin belgelerin Türkçeye çevrilmesi,

- Katılım şartları, başvuru ve seçilebilirlik ile ilgili konularda bilgi sağlanması,
- Tahsis edilen kaynakların muhasebesi için gerekli sistemin kurulması ve işletilmesi,
- Başvuruların kabul edilmesi ve değerlendirilmesi,
- Finanse edilen projelerin gelişiminin izlenmesi; tahsis edilen kaynakların kullanımına ilişkin teknik denetim, raporlama ve değerlendirmelerin yapılması,
- Yararlanıcılar ve Avrupa Komisyonu ile gerekli sözleşmelerin yapılması ve programlardan yararlanma hakkını kazananlara ödemedede bulunulması
- Ülke çapında AB Eğitim ve Gençlik Programları ile ilgili proje tekliflerinin hazırlamasının sağlanması ve uygun görülen proje önerilerinin uygulaması konusunda yararlanıcılara teknik destek sunulması bulunmaktadır.

Ulusal Ajansın yürüttüğü programların genel amaçları ise,

- Çok uluslu eğitim, mesleki eğitim ve gençlik ortaklıkları oluşturmak,
- Müfredatların ve yurtdışında eğitim fırsatlarının değişimini sağlamak,
- Yeni yaklaşımları hedefleyen eğitim ve öğretim projeleri üretmek ve uygulamak,
- Eğitimde yeni teknolojiler ve mesleki niteliklerin tanınması gibi ülkeler arası konuları çözmeyi amaçlayan yeni sistemler aramak,
- Akademik ve mesleki uzmanlık ağları kurmak,
- Uyum, karşılaştırma ve karar alma için ortak bir altyapı oluşturmak,
- Açık ve Uzaktan Eğitim ile Bilgi İletişim Teknolojilerinin eğitim alanında kullanılmasına ve eğitimde çoklu ortam desteğinin sağlanmasına katkı sağlamaktır.

Ulusal Ajans 2008 yılı itibariyle programlarını uygulayabilmek için Avrupa Komisyonunda 68 milyon Euro hibe almış ve bu bütçeden yaklaşık 40 bin kişinin yararlanmasını sağlamıştır.

Avrupa Birliği içinde gençlik programlarına 6,9 milyon euro bütçe ayıran Ulusal Ajans, Avrupa ülkeleri arasında dördüncü sıradadır.

2.4.4. Hükümet Programlarında Gençlik

60. Hükümet programında (2007) gençlikle ilgili aşağıda belirtilen hususlar yer almıştır:

- Gençliğin her anlamda donanımlı, temel değerlere sahip çıkan bireyler olarak yetişmelerini sağlamak, onları zararlı alışkanlıklardan korumak ve geleceğe güvenle bakmalarını sağlamak bütün politikalarda gözetilmesi gereken bir öncelik olarak belirlenmiştir.
- Gençlerin ülkenin rekabet gücünü geliştirecek önemli aktörler haline getirilmesi hedeflenmiştir.
- Demokratik ve çoğulcu evrensel değerleri özümsemiş, farklılıkları zenginlik olarak gören ve sorumluluk almayı bilen bir gençliğin yetiştirilmesi öncelikli hedefleri arasındadır.
- Gençliğin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar devam edecektir.
- Spor tesislerinin yapımının sürmesi, gençlik merkezlerinin ve gençlik kamplarının sayısının artırılması, yabancı ülkelerle gençlik değişim programlarının hızlandırılması, olimpiyatlara sporcu hazırlama kapsamında gençlere teşvik ve destek sağlanması hedeflenmiştir.

2.4.5. Kalkınma Planlarında Gençlik

Dokuzuncu Kalkınma Planı (2006) ve Orta Vadeli Program (2008) ile uyumlu olarak Bakanlar Kurulu'nca kabul edilen 2009 Yılı Programı'nda aşağıdaki tedbirlerin alınması kararlaştırılmış, sorumlu ve işbirliği yapılacak kurumlar belirlenmiştir.

- Programda GSGM; dezavantajlı gençler için aktif işgücü programlarının yaygınlaştırılması, suça itilmiş çocuklara yönelik çalışmaların etkinleştirilmesi, korunmaya muhtaç çocuklara yönelik sevgi evi ve çocuk evi

modellerinin yaygınlaştırılması, çocuk koruma, bakım ve rehabilitasyon merkezleri ile bakım ve sosyal rehabilitasyon merkezlerinin sayısının artırılması gibi tedbirlerin alınmasında işbirliği yapılacak kurumlar arasında bulunmaktadır.

- Programda GSGM’ye gençlerin toplumla bütünleşmiş, özgüven sahibi, sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini ve toplumsal hayata aktif katılımlarını sağlayacak tedbirler alma sorumluluğu verilmiş ve aşağıdaki çalışmaları yapması istenmiştir:

“Başta AB olmak üzere, örnek ülke uygulamaları incelenip bir Ulusal Gençlik Stratejisi oluşturulacaktır. Gençlik Meclislerinin kurulması teşvik edilerek gençlerin karar alma süreçlerine katılımları sağlanacaktır. Gençlerin yaygınlaşan şiddet ve zararlı alışkanlıklardan uzak durmalarını temin maksadıyla spor ve sanata yönlendirilmeleri sağlanacaktır. İnternet ortamında gençleri ve çocukları tehdit eden unsurların zararlarını en aza indirebilmek için gençlerin interneti ne amaçlarla kullandığına ilişkin araştırma yapılacaktır.”

GSGM Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı; bu program doğrultusunda gençlerin serbest zamanlarını sosyal, kültürel ve eğitsel etkinliklerle değerlendirmelerini sağlayacak ortam ve olanaklar sunmakla görevlendirilmektedir.

2.5 Avrupa Gençlik Politikası

Avrupa kıtasında gençlik çalışmaları genel olarak **Avrupa Konseyi** ve **Avrupa Komisyonu** tarafından belirlenen gençlik politikaları ve öncelikler çerçevesinde yürütülmekte ve yönlendirilmektedir. Avrupa Konseyi'nin gençlik alanındaki çalışmaları üyelerini ve kısıtlı da olsa Konsey dışındaki ülkeleri hedeflerken (47 üye ülke), Avrupa Komisyonu'nun çalışmaları öncelikli olarak program ülkelerini (27 üye ülke) ve öncelikle komşu ülkeler olmak üzere tüm dünya ülkelerini hedeflemektedir. Bu nedenle Avrupa Konseyi'nin daha geniş bir

coğrafyaya hitap ettiğini söylemek doğru bir yaklaşımdır (Yentürk ve diğerleri, 2008).

2.5.1. Avrupa Konseyi - Gençlik ve Spor Müdürlüğü

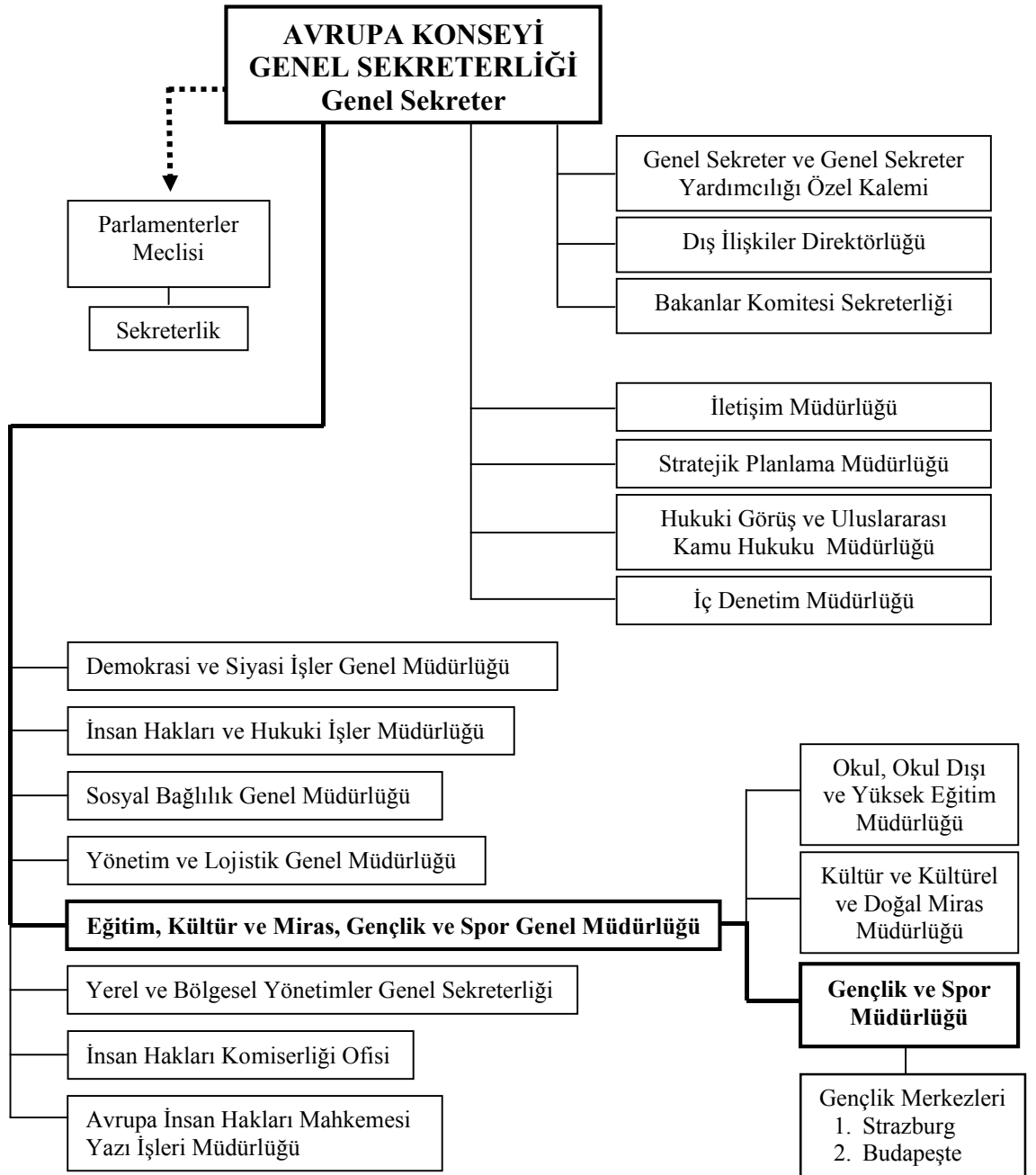
Avrupa Konseyi için gençlik politikasının temel hedefi gençlerin aktif vatandaşlar olabilmelerini ve aktif vatandaşlığı başarıyla uygulayabilmelerini sağlamak için gerekli koşulları sağlamaktır. Avrupa Konseyi'nin bakış açısına göre, bunu sağlayabilmek için, gençlik politikası dört ana görevi yerine getirmelidir;

- Gençlerin iyi halini garanti altına almak (hem zihinsel hem de fiziksel olarak),
- Gençlere yeteri kadar öğrenme imkânı sağlamak (formel, formel olmayan ve enformel),
- Gençlerin topluma dahil olabilmelerini garanti altına almak; topluma entegrasyon),
- Gençleri katılım yönünde güçlendirmek (karar alma mekanizmalarına erişim).

Avrupa düzeyinde gençlik çalışmasının desteklenmesi ve geliştirilmesi gerekliliğinin ilk olarak Avrupa Konseyi Gençlik ve Spor Müdürlüğü tarafından gündeme getirilmiştir. Avrupa Konseyi, 1972 yılında Avrupa düzeyinde çalışabilecek gençlik çalışanlarının ve gençlik liderlerinin yetiştirilebilmesi için eğitimler düzenlenebilmesi amacıyla ilk Avrupa Gençlik Merkezi'ni (Strazburg) ve Avrupa düzeyindeki gençlik faaliyetlerini finansal olarak desteklemek amacıyla da Avrupa Gençlik Vakfı'nı hayata geçirmiştir (Yentürk ve diğerleri, 2008).

Avrupa Konseyi, Avrupa çapında gençlik çalışmalarının şekillenmesine, yaygınlaşmasına ve kalitesinin artmasına katkıda bulunmaktadır. Bu yaklaşımın en önemli göstergesi de politikalarını belirlerken kullandığı ortak yönetim ilkesidir. Gençler ile üye devlet temsilcilerinin beraber belirlediği politikalar gençlik ile ilgili yaklaşımların da gelişimini belirlemektedir (www.coe.int, 2009).

Şekil 1'de Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'nin organizasyon şeması gösterilmektedir.

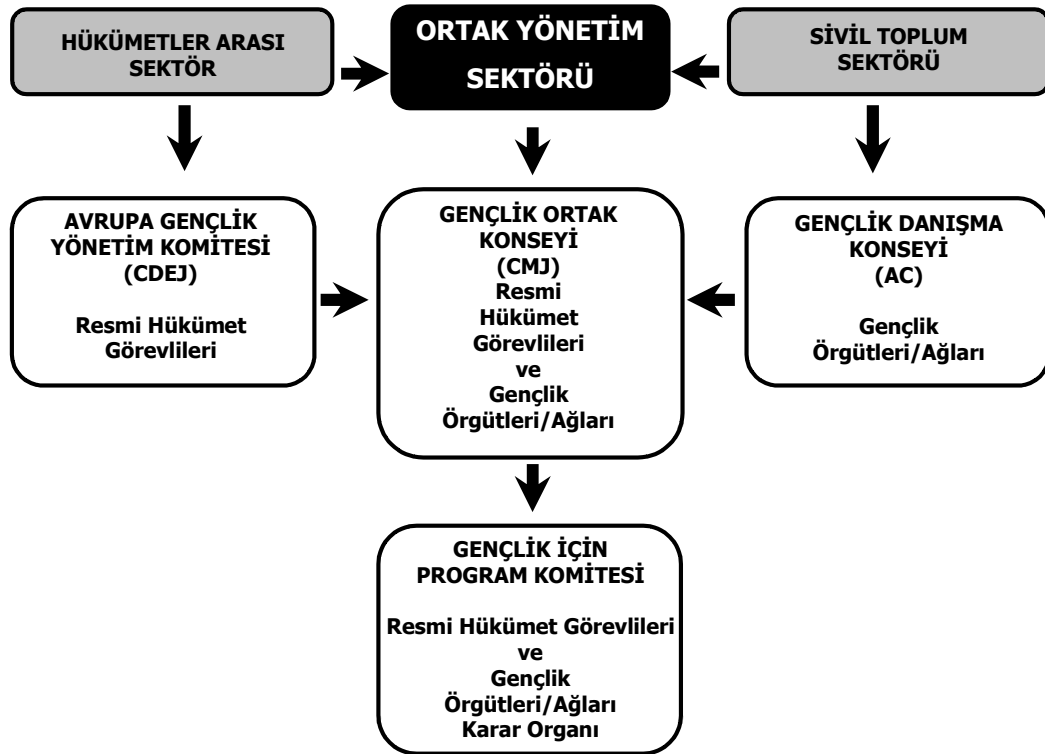

Şekil 1 : Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği organizasyon şeması

2.5.2. Ortak Yönetim Sektörü (CDEJ, CMJ, AC)

Avrupa Konseyi, gençlik sektöründe söz sahibi olan kurum ve kuruluşlar arasında gençlik katılımını daha da arttırabilmek ve ülkelerarası işbirliğini sağlayabilmek için ortak yönetim sistemini kullanmaktadır. Avrupa Konseyine üye 49 ülkeyi kapsayan bu sistem, gençlik sektörü paydaşları olan hükümetler ve sivil toplum kuruluşlarının gençlik ağları üst düzey yöneticilerini bir araya getirir ve gençlik politikaları hakkında yapılacakların konuşulduğu ortak bir platform sağlar. Ayrıca üye ülkelere, gençlik politikalarının düzenlenmesine ve bütçe yapılanmasına ilişkin taslak metinlerin oluşturulmasına yardım eder (<http://www.coe.int>).

Şekil 2’de Avrupa Konseyi Ortak Yönetim Sektörü, Avrupa Gençlik Yönetim Komitesi (CDEJ) Organizasyon Şeması gösterilmektedir.

Şekil 2 : Avrupa Konseyi Ortak Yönetim Sektörü organizasyon şeması

(<http://www.coe.int>; 2009)

2.5.2.1. Avrupa Gençlik Yönetim Komitesi (CDEJ)

Üye ülkelerin gençlikten sorumlu devlet kurumlarından oluşan CDEJ, ulusal gençlik politikaları hakkındaki görüş alışverişinin yapıldığı ortak platformdur. Üye ülkeler için bazı yasal öneriler geliştirmekte (Gençler İçin Uzun Dönemli Uluslararası Gönüllülük Hizmetlerinin Teşviki, 2000, Strazburg) ve gençlikten sorumlu bakanların katılımı ile üst düzey toplantılar düzenlemektedir. 1998 yılında Avrupa Konseyi çatısı altında oluşturulan ve yılda iki kez bir araya gelen CDEJ toplantılarına ülkemizi temsilen GSGM - Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı yetkilileri katılmaktadır.

2.5.2.2. Gençlik Danışma Konseyi (AC)

Hükümetlerden bağımsız 30 gençlik sivil toplum kuruluşu ve ağı tarafından oluşturulan ve gençlikle ilgili tüm alanlarda görüş ve bilgi sağlayan kuruldur. Ayrıca AC Avrupa Konseyi'nin diğer faaliyetlerine gençlerin katılımını da garanti altına alır.

2.5.2.3. Gençlik Ortak Konseyi (CMJ)

Avrupa Gençlik Yönetim Komitesi (CDEJ) ve Gençlik Danışma Konseyi (AC) temsilcilerini bir araya getiren CMJ gençlik sektörünün önceliklerini ve amaçlarını belirleyerek gençlik için finansman desteğinin sağlanması konusunda kararlar alır.

2.5.2.4. Gençlik İçin Program Komitesi

Avrupa Gençlik Yönetim Komitesi (CDEJ) ve Gençlik Danışma Konseyi (AC)'den 8'er üyenin katılımı ile oluşturulan ve ortak karar verme sürecini kurumsal hale getiren yapıdır. Avrupa Gençlik Merkezleri (Strazburg-Budapeşte) ve Avrupa'da yapılan gençlik aktivitelerini finansal olarak desteklemek için kurulan Avrupa Gençlik Vakfı (EYF) programlarının gelişimini takip eder ve denetimini yapar.

2.5.3. Avrupa Komisyonu - Eğitim ve Kültür Genel Direktörlüğü

Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği düzeyinde gençlik çalışmalarının gelişimini destekleyen diğer bir kurumdur. Avrupa Komisyonu tarafından ilk kez 1988 yılında Avrupa’da gençlik çalışmalarını desteklemek üzere gençleri ve onların hareketliliğini hedefleyen Avrupa İçin Gençlik Programı uygulamaya başlanmış ve Avrupa Birliği öncelikli olarak 1989–1995 yılları arasında gençlik alanını desteklemek üzere somut çalışmalar yapmaya başlamıştır (Yentürk ve diğerleri, 2008).

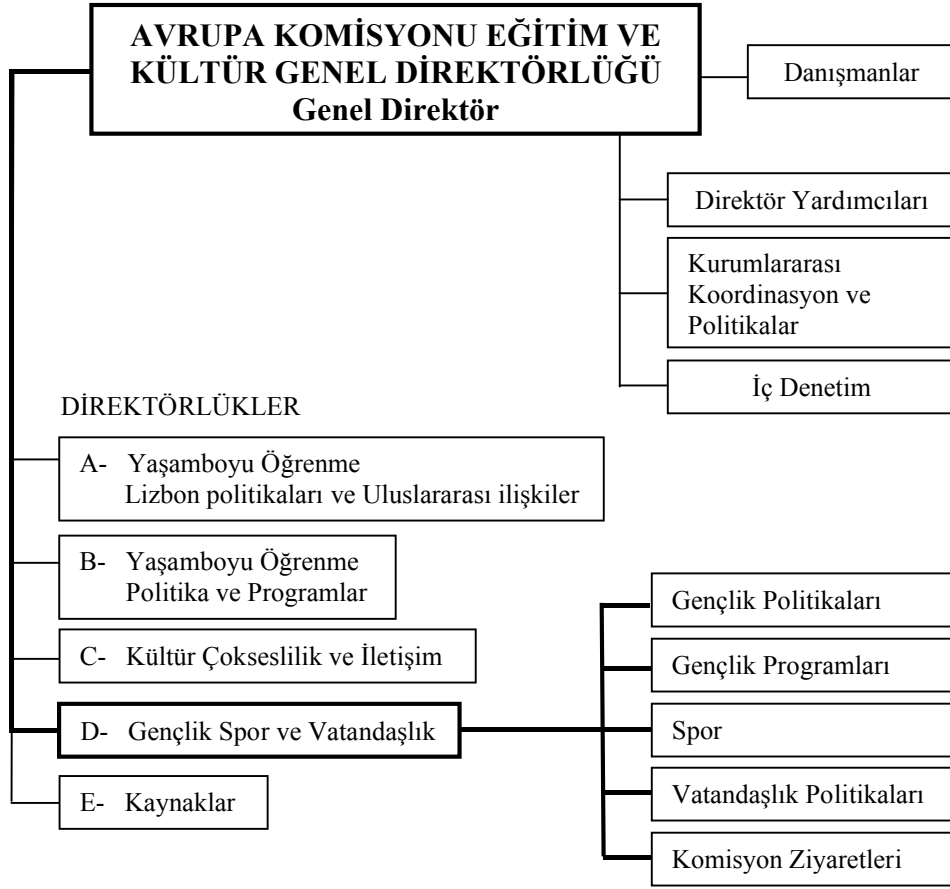
2001 yılından itibaren Avrupa Komisyonu, varolan Avrupa Birliği programlarının ötesine geçilebilmesi ve tartışmaların genişletilebilmesi için politik işbirliğinin geliştirilmesini öngörmüş ve Gençlik İçin Beyaz Kitap ile AB Gençlik Politikalarını belirlemede temel alınacak kararlarını yürürlüğe koymuştur. Bu sayede, Avrupa Komisyonu gençlik alanında daha etkin, politik ve vizyon sahibi olmanın adımını atmıştır.

Avrupa Komisyonu'nun gençlik alanındaki çalışma başlıkları şunlardır;

- 1- Gençlerin Aktif Vatandaşlığı (Açık Koordinasyon Yöntemi)
- 2- Gençlik İçin Avrupa Paketi
- 3- Gençliğin Ana Akıma Yerleştirilmesi

Avrupa Birliği, gençlik çalışması faaliyetleri çerçevesinde gençlerin hareketliliğine de büyük önem vermektedir. Avrupa düzeyinde gençlerin hareketliliğini sağlamak için gençlerin ve gençlik çalışanlarının faaliyetlerine Avrupa boyutu katmaya yönelik Gençlik Programı 2000–2006 yılları arasında yürütülmüş ve 2007–2013 yılları arasında da uygulamaya devam edilmesine karar verilmiştir. Bu program her ülkedeki Ulusal Ajans'lar tarafından yürütülmektedir (www.ua.gov.tr; 2009).

Şekil 3’de Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Direktörlüğü Organizasyon Şeması gösterilmektedir.

Şekil 3 : Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Direktörlüğü
Organizasyon Şeması

2.5.4 Avrupa Gençlik Forumu²

Avrupa Gençlik Forumu, gençlik örgütleri tarafından bağımsız olarak kurulmuş sivil bir yapılandırma. Gençlik örgütlerinin birlikleri olan 90'dan fazla ulusal gençlik konseyi ve uluslararası sivil gençlik örgütünden (Örneğin: Democrat Youth Community of Europe, Young European Socialists, Alliance of European Voluntary Service Organisations, European Non-Governmental Sports Organisation Youth vb.) oluşmaktadır. Forum, Avrupa genelinde ortak çıkarlarını ifade etmek için örgütlenmiş milyonlarca genci bir araya getirmektedir.

² Bu bölüm Avrupa Gençlik Forumu web sitesinden (www.youthforum.org; 2009) alınan bilgiler ile hazırlanmıştır.

Kendisine üye olan sivil organizasyonların fonksiyonlarının tamamlayıcısı olarak çalışan Avrupa Gençlik Forumu'nun esas odak noktası ise; Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler gibi hükümet kuruluşlarının politik gündemine üyelerinin sorunlarını seslendirmek ve ifade etmektir.

Avrupa Konseyi, Avrupa Gençlik Forumu'nun kurumsal ortaklarından biridir. Avrupa Gençlik Forumu Bakanlar Komitesi, Parlamenterler Meclisi, Yerel ve Bölgesel Otoriteler Kongresi ile Kuzey Güney Merkezi gibi Avrupa Konseyi'nin diğer organlarıyla da yakın ilişkilerde bulunmaktadır.

Avrupa Gençlik Forumu, gençlerin, Avrupa'nın ve yaşadıkları toplumun şekillendirilmesine aktif katılımlarını ve günümüz dünyasında Avrupa Vatandaşları olarak yaşam şartlarını geliştirmeleri için çalışmaktadır ve Avrupa'nın her yerinden gelen gençlerin fikirleri, tecrübeleri ve uzmanlıklarına dayanan politika ve duruşların dikkatle hazırlanmasını sağlayan müzakereler için düşünülmüş sivil bir ortamdır.

Avrupa Gençlik Forumu, gençlik sivil toplum kuruluşlarının ulusal düzeyde bağımsız, demokratik, sürdürülebilir, açık ve kapsayıcı yüksek temsil düzeyi olan platformlar kurma çabalarını destekler. Bu tip platformların olmadığı ülkelerde, örgütler gençliğin ortak sesini oluşturabilmek için birleşmeye çalışmakta ve Avrupa Gençlik Forumu da bu girişimleri desteklemektedir.

Türkiye, Ulusal Gençlik Konseyi olmadığı için Avrupa Gençlik Forumuna üye değildir.

Avrupa Gençlik Forumunun görevleri;

- Gençlerin ve gençlik örgütlerinin toplumda ve karar alma süreçlerindeki katılımını arttırmak;
- Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşların resmi ortağı olarak gençleri ve gençlik örgütlerini etkileyen politika konularını olumlu yönde etkilemek;

- Genel siyasi gelişmenin bütünleşmiş ve karşılıklı sektörel bir ögesi olarak gençlik politikası kavramını geliştirmek;
- Ulusal ve uluslararası düzeyde sürdürülebilir ve bağımsız gençlik örgütlerinin gelişimi yoluyla gençlerin katılımını kolaylaştırmak;
- Avrupa’da gençler arasında düşünce ile tecrübelerin paylaşımının, karşılıklı anlayışın, eşit hakların ve fırsatların gelişmesini teşvik etmek;
- Kültürlerarası anlayışı, demokrasiyi, saygıyı, aktif vatandaşlığı ve dayanışmayı desteklemek;
- Dünyadaki en büyük bölgesel gençlik platformu olarak Avrupa’nın bütünleşmesini desteklemek ve aynı zamanda dünyanın diğer bölgelerindeki gençlik çalışmalarının gelişimine katkıda bulunmak için çalışmalar yürütmektir.

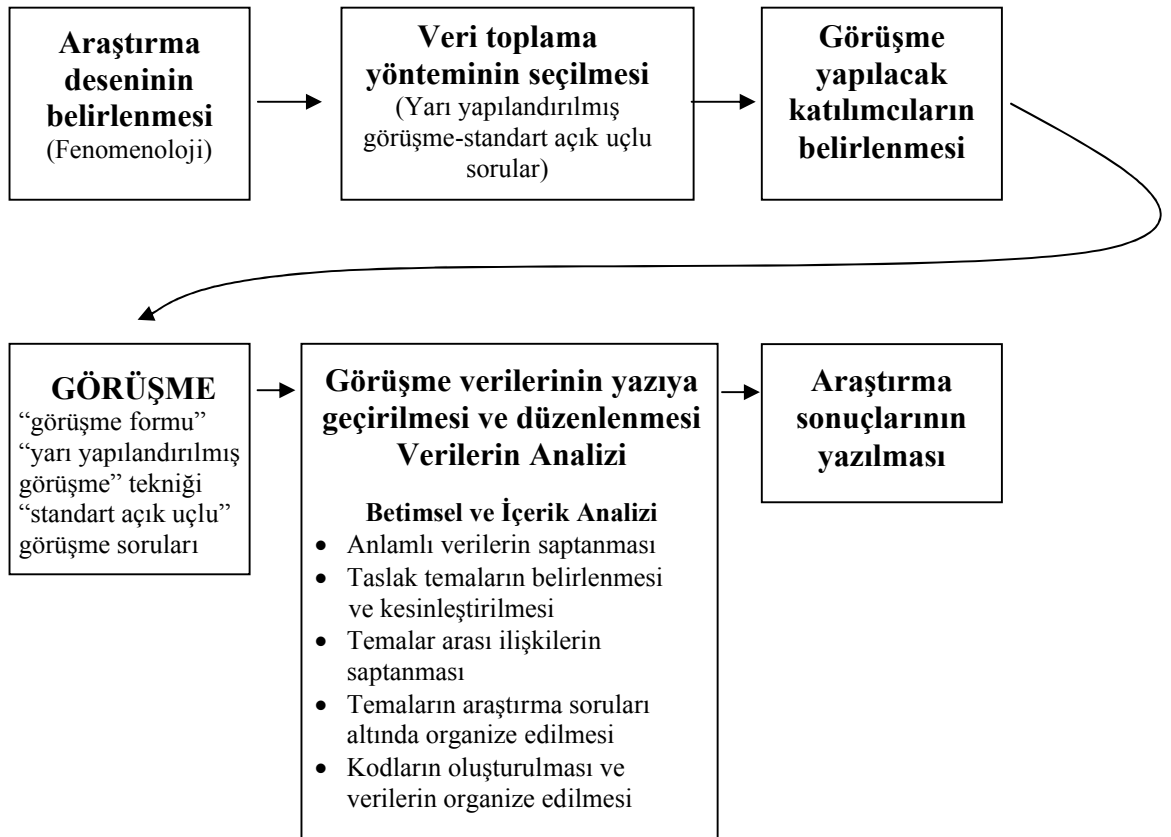
BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, veri toplama yöntemi, katılımcıları, araştırmacının rolü, verilerin analizi, geçerlik ve güvenirlikleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek için öncelikle diğer ülkelerin gençlik yapılanma modelleri, anayasal dayanakları ve gençlik politikalarına ilişkin literatür taraması yapılmıştır.

Şekil 4 : Araştırmada kullanılan nitel araştırma süreci

Bu çalışmanın nitel araştırma yöntemini, araştırmanın doğasına uygun olan olgubilim (*fenomenoloji*) deseni oluşturmuştur. “Olgubilim” deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir” (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 72). Patton’a göre; “doğrudan ve tamamen araştırma kapsamında yer alan insanlar için araştırılan olgunun kaynağı ve yapısı nedir?” sorusuna odaklanır. Bu olgu yaşanılmış bir duygu (yalnızlık, kıskançlık, kızgınlık gibi) bir ilişki (evlilik, meslek gibi), bir program, bir örgüt veya bir kültür olabilir (Patton, 1990). Onural (2002) Kvale’in (1967) fenomenolojiyi, “her hangi bir şey, bir olay veya kişinin belirlenen algılarını ve bu algıların varyasyonlarını araştırır, katılımcıların dünyalarındaki perspektiflerini çalışır; katılımcıların algılarının yapısını ve içeriğini ayrıntıları ile tanımlamaya, onların yaşantılarının nitel farkını anlamaya ve bunların temel anlamlarını yorumlamaya çalışır” olarak tanımladığını söylemektedir. Fenomenoloji, “pozitivizme alternatif olarak gelişen epistemiyolojik (bilgi türleri ve bilgiyi edinebilme metotları ile ilgilenen, bilginin kaynağını, prensiplerini, sınırlılıklarını ve geçerliliğini tanımlamaya çalışan felsefe alanı; Mirzeoğlu 2003, s:41) bir tavır alış olup, onun bir anti tezi olarak da nitelendirilebilir. Fenomenoloji, öznelliği benimsemesi ve pozitivistin nicel, deneysel yöntemi benimseyen araştırma anlayışına karşı tümden gelişimci bir yöntem önermesi ile gündeme gelmiştir” (Onural, 2002, s:27).

Araştırmanın nitel bölümünde, çalışmaya temel oluşturan verilerin toplanması için görüşme yöntemi seçilmiştir. Gençlik ve spor çalışmaları yapan kamu kurum-kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarında görev yapan üst düzey yönetici 16 kişi ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir.

3.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmaya veri toplamak için kullanılan “görüşme formu” yönteminde “yarı yapılandırılmış görüşme” tekniği kullanılmıştır.

Araştırmada standart açık uçlu görüşme soruları kullanılmıştır. “Kullanılan “standart açık uçlu” görüşme soruları dikkatlice yazılmış ve belirli sıraya konulan bir dizi sorudan oluşmaktadır ve her görüşülen bireye bu sorular aynı tarzda ve aynı sırayla sorulur. Bu yaklaşım, bazı insanlardan daha yoğun ve çok, bazı insanlardan ise daha az ve sistematik ve yüzeysel bilgi edinilmesini sağlamaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 96).

3.3. Katılımcılar

Bu araştırmada, katılımcı seçimi için “amaçlı örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. “Patton’a göre amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak verir. Bu anlamda amaçlı örnekleme yöntemleri bir çok durumda olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olur” (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 107).

Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden zincir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. “Zincir örnekleme yöntemi, araştırmacının problemine ilişkin olarak zengin bilgi kaynağı olabilecek birey veya durumların saptanmasında özellikle etkilidir. Süreç çok basit bir soruyla başlar: Bu konuda en çok bilgi sahibi kimler olabilir? Bu konuyla ilgili olarak kim veya kimlerle görüşmemi önerirsiniz?. Süreç ilerledikçe elde edilen isimler veya durumlar tıpkı bir kartopu gibi büyüyerek devam edecek, belirli bir süre sonra belirli isimler hep öne çıkmaya başlayacak, araştırmacının görüşmesi gereken birey sayısı veya ilgilenilmesi gereken durum sayısı azalmaya başlayacaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 111).

Bu araştırmanın katılımcıları, gençlikle ilgili hizmet üreten birimlerde çalışan ve çalışmış, GSGM’den 10, MEB’den 1, Ulusal Ajans’tan 1 ve Sivil Toplum Kuruluşlarından (Genç Birikim Derneği-Muş, Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir Gençlik Toplulukları sorumlusu, Türkiye Gençlik Birliği Derneği-Ankara, GSGM-Gençlik Sosyal Gelişim Programı Mali Sorumlusu) 4 yöneticidir.

Tablo 3 : Katılımcıların görev türleri ve katılımcı sayıları

Görev	Adet
GSGM Genel Müdür Yardımcısı	1
GSGM Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanı	1
GSGM Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanı-Emekli	2
GSGM Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Şube Müdürü	5
Ulusal Ajans Gençlik Programları Koordinatörü	1
Milli Eğitim Bakanlığı Kamplar Müdürü-Emekli	1
GSİM Gençlik Merkezi Müdürü	1
Türkiye’de Gençlik çalışmaları yapan STK çalışanları	4

Tablo 4 : Katılımcıların yaş ve eğitim düzeyi bilgileri

Katılımcı No	Yaş	Eğitim
K1	48	Lisans
K2	48	Lisans
K3	51	Lisans
K4	53	Lisans
K5	63	Lisans
K6	58	Lisans
K7	26	Lise
K8	53	Y.Lisans
K9	42	Lisans
K10	59	Lisans
K11	48	Lisans
K12	52	Lisans
K13	27	Lisans
K14	25	Y.Lisans
K15	49	Lisans
K16	45	Lisans

Katılımcıların yaşları 25 ila 63 arasında değişmektedir. Katılımcılardan sadece 1 tanesi lise mezunu, 13 tanesi lisans mezunu ve 2 tanesi yüksek lisans mezunudur.

3.4. Görüşme

Araştırmada, sohbet tarzı görüşme, görüşme formu, ve standart açık uçlu görüşme olmak üzere üç tür görüşme yaklaşımı önerilmektedir. Bu araştırmada, “görüşme formu” yöntemi” kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan “görüşme formu” yöntemi; Patton’a göre (1990), benzer konulara yönelmek yoluyla değişik insanlardan aynı tür bilgilerin alınması amacıyla hazırlanmaktadır. Ayrıca görüşme formu, araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasını güvence altına almak için geliştirilmiş bir yöntemdir. Buna ek olarak bu yöntem, farklı bireylerden daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi elde etmeyi sağlamaktadır. Ayrıca görüşmeci görüşme sırasında soruların cümle yapısını ve sırasını değiştirebilir, bazı konuların ayrıntısına girebilir veya daha çok sohbet tarzı bir yöntem belirleyebilir.

Bu çalışmada araştırmacı tarafından katılımcılara telefon ile ulaşılarak ön görüşme yapılmış ve randevular alınmıştır. Ön görüşmede araştırma hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Daha sonra verilen randevulara zamanında gidilmiş ve görevde olan katılımcıların görev yaptıkları yerlerde veya çalışma odalarında, emekli olan katılımcıların evlerinde doğrudan görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler görüşmecilerden izin alınarak ses kayıt cihazı ile kayıt edilmiş, ayrıca araştırmacı tarafından kısa notlar tutulmuştur. Kaydedilmiş bilgiler araştırmacı tarafından deşifre edilerek bilgisayar ortamında düz yazı haline getirilmiştir. Görüşmelerin ayrıntıları konusunda emin olmak için uygun olan yerlerde ek sorular sorulmuş, bazı katılımcılar ile tekrar görüşülmüş veya uygulama süresince tekrar sorular yöneltilmiştir. Görüşme formu tekniği kullanılarak Temmuz 2008 tarihinden itibaren gerekli makamlara resmi başvuru ile izin yazısı gönderilmiş (Ek: B) ve katılımcıların randevu verdikleri yerlere gidilerek yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Araştırmacı halen Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünde görev yaptığı için bu kurumda görevli katılımcıların çalıştıkları birimlere Danışman tarafından verilen izin yazısı (Ek: B) ile başvurularak randevu alınmış ve görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda toplam onaltı katılımcının görüşme kayıtlarından veriler elde edilmiştir. Görüşmeler randevu verilen yerlerde katılımcıların kendilerini rahat hissettikleri bir

ortamda gerçekleştirilmiş, görüşme zamanı ve süresi katılımcıların istek ve ihtiyaçlarına göre belirlenmiştir.

Bu görüşme teknikleri ile katılımcıların araştırma konusu üzerinde yoğunlaşmaları sağlanarak, gençlik politikaları ve yaptıkları gençlik çalışması uygulamaları, eleştirileri, önerileri ve diğer söylemek istedikleri kayıt edilmiştir. Görüşme süresince nitel araştırmanın yapısı çerçevesinde gönüllülük esas alınmıştır. Görüşmelerde katılımcıların ses kayıtları izinleri içerisinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca araştırmacı görüşme süresince konuşmalarda önemli bulduğu bilgileri kısa notlar tutarak kağıda da aktarmıştır. Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlarda, kısıtlama yapılmamıştır. Araştırmaya dahil edilen kişilerin yanıtları daha önceden oluşturulan sorular ile sınırlandırılmamış, açık ve esnek bir tutum izlenmiştir. Araştırma konusuna ilişkin mümkün olduğu kadar ayrıntılı ve derinlemesine veri toplanmaya çalışılmıştır. Katılımcıların konu ile ilgili gördükleri fikirlerini, görüşlerini ve önerilerini dile getirmelerine olanak sağlanmıştır. Araştırmacı katılımcılardan gerek gördüklerine daha sonra tekrar ulaşmış ve yapılan görüşmelerdeki anlaşılamayan ifade ve düşünceleri tekrar sorulmuştur. Görüşme ile elde edilen verilerin sayfa adedi ve kayıt süreleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5 : Görüşmeler sonucu elde edilen verilerin kayıt süreleri ve sayfa adedi

KATILIMCILAR	GÖRÜŞME KAYITLARI
K1	1 adet 61 dakikalık ses kaydı - 9 Adet A4 sayfa
K2	1 adet 41 dakikalık ses kaydı - 5 Adet A4 sayfa
K3	1 adet 46 dakikalık ses kaydı - 6 Adet A4 sayfa
K4	1 adet 112 dakikalık ses kaydı - 18 Adet A4 sayfa
K5	1 adet 86 dakikalık ses kaydı - 22 Adet A4 sayfa
K6	1 adet 68 dakikalık ses kaydı - 11 Adet A4 sayfa
K7	1 adet 88 dakikalık ses kaydı - 13 Adet A4 sayfa
K8	1 adet 71 dakikalık ses kaydı - 8 Adet A4 sayfa
K9	1 adet 55 dakikalık ses kaydı - 9 Adet A4 sayfa
K10	1 adet 80 dakikalık ses kaydı - 7 Adet A4 sayfa
K11	1 adet 75 dakikalık ses kaydı - 9 Adet A4 sayfa
K12	1 adet 90 dakikalık ses kaydı - 11 Adet A4 sayfa
K13	1 adet 75 dakikalık ses kaydı - 9 Adet A4 sayfa
K14	1 adet 94 dakikalık ses kaydı - 9 Adet A4 sayfa
K15	1 adet 58 dakikalık ses kaydı - 9 Adet A4 sayfa
K16	1 adet 76 dakikalık ses kaydı - 7 Adet A4 sayfa

3.5. Görüşme Kayıt ve Araçları

Araştırmada, uygulama süresince görüşme kayıtları araştırmacı tarafından yapılmıştır. Konuşmalar Olympus Digital Wave Player marka ses kayıt cihazı ile dijital olarak kayıt edilmiştir.

Katılımcılarla yapılan değerlendirme süresince katılımcılar rahat, açık ve samimi davranış sergilemiş ve düşüncelerini sözlü olarak araştırmacıya rahatlıkla ifade etmişlerdir.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırmada, toplanan verilerin anlaşılır bir biçimde çözümlenmesi, neden sonuç ilişkilerinin irdelenerek bir takım sonuçlara ulaşılması ve bulguların yorumlanması için, nitel analiz yöntemlerinden “betimsel analiz” yöntemi ile araştırmada verilerin tanımlanması, birbirlerine benzeyen verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmesi ve verilerin içinde saklı olabilecek gerçeklerin ortaya çıkarılması için “içerik analizi” yöntemi kullanılmıştır.

Betimsel analiz yöntemi uygulanırken “görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde verileri okuyucuya sunmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 224).

İçerik analizinin kullanılmasındaki temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 227).

Bu araştırmada görüşme sonucu elde edilen veriler araştırmacı tarafından daha önce belirlenen temalara göre özetlenmiş ve içerik analizi ile kodlanmış genel temalar ortaya çıkarılarak kodlar ve temalar yeniden organize edilmiştir.

Verilerin analizinde araştırmacı “genel bir çerçeve içinde kodlama” biçimi kullanırken verilerin analizinden önce genel bir kavramsal yapı oluşturarak genel kategoriler yada temalar önceden belirlenmiş ve bu temalar altında yer alabilecek olan daha ayrıntılı kodlar listeye dahil edilmiş, analiz süresince de kodlar gerektiğinde değiştirilmiş ve geliştirilmiştir.

Ses kayıt cihazı kullanılarak görüşme yoluyla elde edilen veriler, bilgisayarda düz yazı haline getirilmiş katılımcıların sorulara verdikleri her cevap bir sayfada toplanmıştır. Her soru alt boyutlarıyla beraber düzenlenerek numaralandırılmıştır.

Bu araştırmada verilerin kodlanması araştırmacının kendisi ve kodlamada deneyimli akademik bir uzman tarafından yapılmıştır. Elde edilen kodlar karşılaştırılarak ortak kodlar ortaya çıkartılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde görüşme formunda yer alan sorulara verilen yanıtların değerlendirilmesi için görüşme yapılan yöneticiler alfabetik harf ve numara verilerek düzenlenmiştir (K1, K5, K12 vb.).

3.7. Geçerlik ve Güvenirlik

Bu araştırmada geçerlik çalışması aşağıdaki şekilde yapılmıştır.

- Araştırma bulguları verilerin toplandığı ortam dikkate alınarak ve o ortama bağlı olarak tanımlanmıştır.
- Bulguların kendi içerisinde tutarlı ve anlamlı olmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca elde edilen bulguların anlamlı bir bütün olması sağlanmıştır.
- Elde edilen veriler daha önce oluşturulan kavramsal çerçeve ile uyumludur. Bu çerçeve veri toplamada rehber olmuş ve veri toplamada pratiklik sağlamıştır.
- Araştırmada elde edilen bulgular, bir yandan dijital olarak kayıt edilirken diğer yandan kısa notlar ile denetlenmiştir. Böylece bulguların anlamlı bir bütün oluşturması sağlanmıştır.

Araştırmada güvenilirlik çalışması için aşağıdaki uygulamalar yapılmıştır.

- Araştırmada dış güvenilirliğin sağlanması için araştırmacı araştırmamanın yöntemini ve aşamalarını açık ve ayrıntılı olarak tanımlamış, katılımcılarla yüz yüze görüşme süreci gerçekleştirilmiş, gerekli durumlarda açıklamalarda bulunularak ilgili konulara odaklanmaları sağlanmış, elde edilen verilerin analizinde kullanılan kavramsal çerçeve ve varsayımlar açık olarak belirtilmiş, katılımcılar isim belirtilmeden harfler kullanılarak açık bir şekilde verilmiştir.
- Araştırmada iç güvenilirliğe ilişkin olarak, araştırmacı görüşme sonucunda elde edilen verileri, bu verilerden doğrudan alıntılar yaparak betimlemeye gitmiştir.

3.8. Araştırmacının Rolü

Bu çalışmada araştırmacı, 23.07.2008 tarihinde görüşmelerini yapmak için resmi kurumlara (Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara Valiliği) yazılı onay için başvuruda bulunmuş, emekli olan katılımcılara eski çalıştıkları birim aracılığıyla ulaşılmış, her görüşme sonrasında da katılımcı olarak alınması düşünülen kişilere referans yoluyla ulaşılmıştır. Araştırmacı Beden Eğitimi ve Spor bölümünden mezundur ve altı yıldır Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünde görev yapmakta, Gençlik Hizmetleri Dairesinin çalışmalarına katılmakta ve gençlik çalışmaları yapan ve politikalar üreten sivil toplum kuruluşlarının da (Türkiye Gençlik Federasyonu ve Türkiye Gençlik Birliği Derneği) yönetim kurulu üyesi ve katılımcısı olarak bu alanda görev almaktadır. Bu durum araştırmacıya veri kaynaklarına yakın olma, ilgili bireylerle konuşma, deneyimlerini paylaşma, konuyu yakından tanıma, ilgili proje ve dokümanları inceleme olanağı sağlamıştır. Ayrıca bu etkenin araştırmaya hız ve pratiklik kazandıracağı düşünülmüştür. Araştırmacının çalışma konusu ile ilgili olarak yer aldığı bu “katılımcı” konum, araştırmacıyı nitel çalışma sürecinin doğal bir parçası haline getirmiş ve görüşme yönteminin verimli olarak uygulanmasını ve analiz edilmesini sağlamıştır.

BÖLÜM IV

VERİLERİN SUNUMU, BULGULAR VE TARTIŞMA

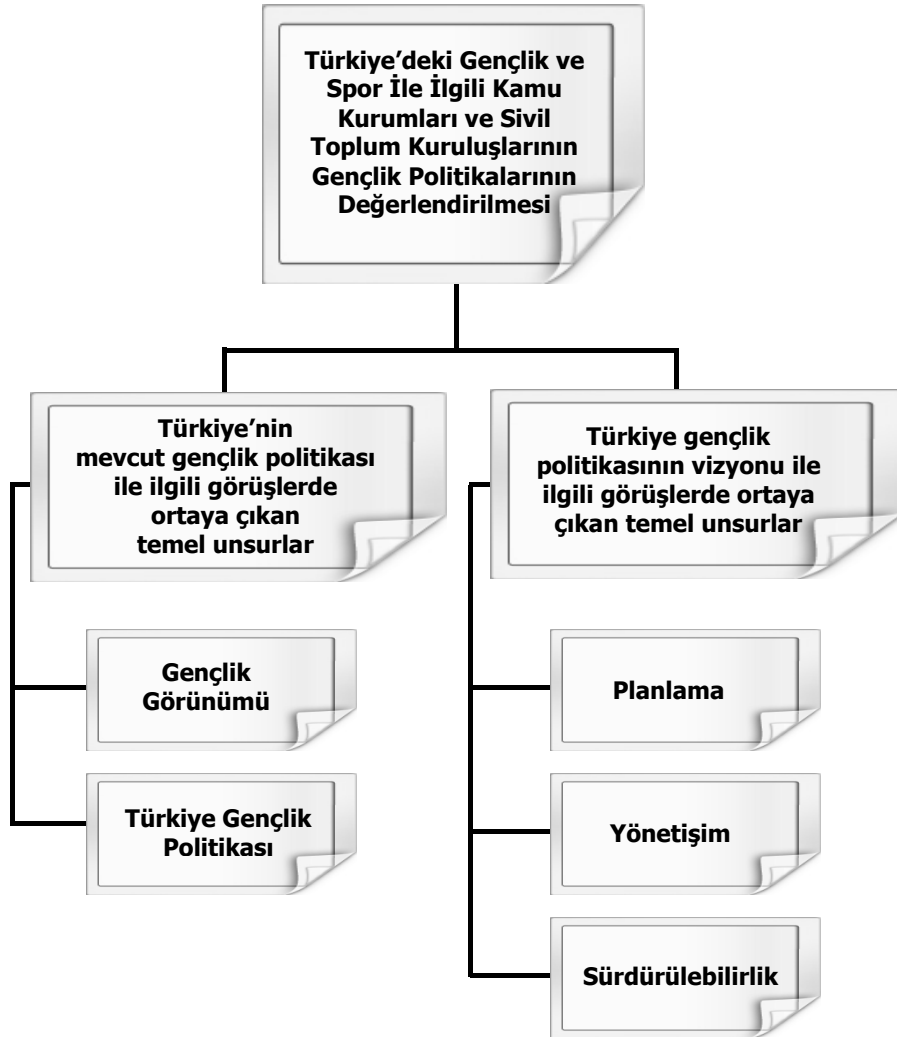
Bu bölümde görüşmeler sonucunda elde edilen veriler ve bulgular alt boyutları ile birlikte verilmiştir. Araştırmada ortaya çıkarılan genel temalar ve bu temalara bağlı alt temalar başlıklar altında düzenlenmiştir.

4.1. Verilerin Sunumu

Katılımcıların **Türkiye’deki gençlik ve spor ile ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının gençlik politikalarının değerlendirilmesine** ilişkin görüş, deneyim ve gözlemlerinin analizi yapılarak elde edilen veriler iki genel tema altında sunulmuştur. Araştırma sonucunda bulunan genel temalar şunlardır;

- 1. Genel tema :** Türkiye’nin mevcut gençlik politikası ile ilgili görüşlerde ortaya çıkan temel unsurlar.
- 2. Genel tema :** Türkiye gençlik politikasının vizyonu ile ilgili görüşlerde ortaya çıkan temel unsurlar.

Görüşme sonuçlarından elde edilen veriler çözümlenmiş, katılımcılar tarafından dile getirilenler genel temalar altında belirlenen alt boyutlar altında kodlanmıştır. Katılımcıların Türkiye’deki gençlik ve spor ile ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının gençlik politikalarının değerlendirilmesi ile ilgili düşünceleri aşağıda şekil ve tablolar halinde verilmiştir.

Şekil 5 : Görüşmeler sonucunda bulunan bulgulara göre ortaya çıkartılan genel temalar ve alt boyutları

1. Genel tema: Türkiye'nin mevcut gençlik politikası ile ilgili görüşlerde ortaya çıkan temel unsurlar

Katılımcılar ile yapılan görüşmeler sonucunda, Türkiye'nin mevcut gençlik politikası ile ilgili görüşlerde ortaya çıkan temel unsurlar rol oynayan iki ana tema belirtilmiştir. Bunlar, “**Gençlik Görünümü** ve **Türkiye Gençlik Politikası**” olarak sınıflandırılmıştır.

4.1.1. Gençlik Görünümü

Katılımcıların “genç ve gençlik nedir ve gençler ne istiyor” sorularına verdikleri cevaplar sonucu, “gençlik görünümü” ana teması belirlenmiştir. Gençlik görünümü ana temasının alt temalarında ise “genç tanımı, gençlik tanımı, toplumsal gençlik algısı ve gençliğin beklentileri” ortaya çıkmıştır. Tablo 6’da ortaya çıkan alt temalar detaylı açıklamalarıyla verilmiştir.

Tablo 6 : Gençlik görünümü ana temasında ortaya çıkan kodlar,
alt temalar ve katılımcı numaraları

GENÇLİK GÖRÜNÜMÜ			
Sorular	Görüşme sonucu ortaya çıkan kodlar	Alt Temalar	Katılımcılar
Genç ve Gençlik kimdir ?	Sosyal ve demografik genç ve gençlik tanımlarının bulunması	Genç tanımı	K3, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K12, K13, K14, K16
		Gençlik tanımı	K3, K4, K5, K7, K9, K12, K13, K16
	Yasal ve toplumsal olarak gençliğin korunması bilincinin geliştirilmesi	Toplumsal Gençlik algısı	K5, K7, K8, K11, K12, K13, K14
	Gençliğin potansiyel kaynak olarak görülmesi (Ekonomi için müşteri, milli savunma için asker, eğitim sektörü için öğrenci vb.)		K5, K15
Gençler ne istiyor?	Toplumsal güvensizlik ve önyargının yok edilmesi	Gençliğin beklentileri	K5, K13
	Her seviyede söz hakkının tanınması		K8, K9, K14
	Yönlendirme ve rehberlik hizmetlerinin artırılması		K2, K6, K7, K10, K13
	Gelecek kaygısının azaltılması ve sosyal güvenlik olanaklarının artırılması		K1, K9, K11, K13, K15
	Kendini ifade edebilme özgürlüğünün sağlanması		K14, K16

Tablo 6’dan elde edilen bulgulara göre katılımcılar, genç tanımı alt teması ile ilgili görüşlerini; sosyal ve demografik genç tanımlarının bulunması, gençlik tanımı alt teması ile ilgili görüşlerini; sosyal ve demografik gençlik tanımlarının bulunması,

toplumsal gençlik algısı alt teması ile ilgili görüşlerini; yasal ve toplumsal olarak koruma bilincinin geliştirilmesi ve gençliğin potansiyel kaynak olarak görülmesi, gençliğin beklentileri alt teması ile ilgili görüşlerini; toplumsal güvensizlik ve önyargının yok edilmesi, her seviyede söz hakkının tanınması, yönlendirme ve rehberlik hizmetlerinin arttırılması, gelecek kaygısının azaltılması ve sosyal güvenlik olanaklarının arttırılması ve kendini ifade edebilme özgürlüğünün sağlanması temaları üzerinde durarak açıklamıştır.

4.1.1.1. Genç Tanımı

Katılımcılar, yapılan kodlamalar sonucunda Genç ve gençlik kimdir? sorusuna ilişkin görüşlerini; **sosyal ve demografik genç tanımlarının bulunması** teması üzerinde durarak belirtmişlerdir.

Genç ve gençlik kimdir? sorusuna ilişkin olarak **sosyal ve demografik genç tanımlarının bulunması** hakkındaki görüşünü;

K 3 katılımcısı “Bizde genç dediğiniz zaman daha çok ergenlik, blüğ çağı akla geliyor. Belli yaş sınırları ve belli coğrafi konuma göre de değişebiliyor. Üreten her insan yaş sınırı olmadan sıfırdan sonsuza kadar, ne kadar yaşarsa insan, bir şeyler üretiyorsa, kendi yaşamını, toplumsal yaşamını dünyadaki gelişmelere karşı, yani kendi içindeki cevheri dışa vuruyorsa, paylaşılabiliyorsa bence bu insan veya bu birey gençtir genç düşünür” olarak,

K 5 katılımcısı “Genç ile ilgili dünya üzerinde bazı bilim adamları belirgin bir yaş grubunda yer alan, itiraz etmeyi bilen, geleceği için endişe duyan, herhangi bir maddi olanaktan yoksun ama her şeye açık, her şeyi ben bilirim ben yaparım ekseninde olan bir dönem olarak tanımlıyorlar. Bizim bilim adamlarımızda böyle tanımlıyor ama ben gence hep şöyle bakıyorum. Bir toplumun olmazsa olmaz tek ve yegane grubu diyorum. Çünkü her şey onunla şekilleniyor gelecek onunla bütünleşiyor” olarak,

K 6 katılımcısı “Genç umut doludur. Genç hayata başlamak üzere olan bir insandır. Ama bunun bir insan olduğunu anlamakta kimse herhangi bir çaba göstermiyor. Genç hayata başlayacak hayata adım atacak bir insandır” olarak,

K 7 katılımcısı “Genç için milli eğitimin koyduğu sınırı söylemek lazım. 14–25 yaş arasında olan kişiler denebilir. Okuyan, okumayan, çalışmayan, hayata dair bir beklentisi olmayan bir kesim olarak. Bizim o bölgeden bakarsan gencin ne tanımı var ne genç var, yani gerçekten güvensiz

bir kesim. Hiçbir şekilde kale alınmayan toplumdan bihaber, çalışması beklenen” olarak,

K 8 katılımcısı “Şu anda mevcut yaşamızda bir genç tanımı yok. Çocuk tanımı var ama genç tanımına baktığımız zaman genç şudur diyen yasal bir tanımlamaya ulaşamıyorum. Birçok ülkelerde çok değişik tanımlamalar var” olarak,

K 9 katılımcısı “Genç denince bizim insanlarımızın kafasında oluşan intiba bir görüntü. Ne yaptığı belli olmayan, aklı başında olmayan, rüzgar nerden eserse oraya savrulan bir görüntü. Bunu aşmak kolay değil, biraz zaman alacak. Ama bunu aşma işini sadece gençlere bırakmamak gerekiyor. Devletin bir şeyler yapması gerekiyor” olarak,

K 10 katılımcısı “Genç, bence Türkiye de kimliğini bulamamış bir kesimdir. O da niye, belki de Türkiye politikası yüzünden gençler hep kendi taraflarına çekilmek isteniyor” olarak,

K 12 katılımcısı “Genç henüz her hangi bir iş sahibi olmayan, akademik üniversite eğitimini de tamamlamamış olan, onun başlangıcından bitişine kadar ki dönem içerisinde toplumun içerisinde sorunları ile istekleri ile çok önemli bir yer tutan ve bu çerçevede de devletlerin kurumların çok hassasiyetle üzerinde durduğu kesim” olarak,

K 13 katılımcısı “Aktif heyecanlı enerjisi olan ve mutlaka çevresindeki bir şeyi değiştirmek isteyen, her şeyin en iyisi bile olsa değiştirmek isteyen kişiler” olarak,

K 14 katılımcısı “Türkiye’de genci her kurum kendisine göre tanımlıyor. Çünkü Türkiye’de genci farklı kategorilerde tanımlayabiliyorsunuz. Hizmet alan vatandaş olarak düşünüldüğünde genç tanımına ihtiyaç yok. Sonuçta gençte nihayetinde bir vatandaşdır ve kurumlar da genç yetişkin çocuk diye ayırım yapmadığı için hizmet sunmuş olduğu kesimler üzerinde düşünerek 18 yaş altı reşit olmayan 18 yaş üstü reşit olan ve belki de şunu da söyleyebiliriz emekli olmuş çalışan ayırımını buna göre yapmış olduğu için daha ziyade acaba bir ekonomik potansiyeli var mı kişinin, oy verebiliyor mu veremiyor mu? Ülkemizde genç tanımını değil de özellikle vatandaşı tanımlarken dikkat edilenler bunlar. Bunların dışında genç için bir tanım yapmaya ne yöneticiler ne de bürokratlar ihtiyaç duymamış. Çünkü zaten vatandaş temelli bir yaklaşım söz konusu değil. Biz devlet için varız, devlet bizim için yok gibi düşünülüyor. Çünkü her şey devlet için dediğimizde o zaman vatandaşa faydası gözetilmeden hizmetler sunulmaya devam eder” olarak,

K 16 katılımcısı “Aslında bizde genç deyince bir yaş tanımı yapılması gerektiği akla geliyor ama bizde böyle bir tanım yok. Ama biz kurum olarak yani dairemiz olarak 12–24 yaşa hitap ediyoruz. 30 yaşta genç sayılabilir tabi. Aslında yaşla kesinlikle ilişkilendirilemez.” olarak belirtmiştir.

4.1.1.2. Gençlik Tanımı

Katılımcılar, yapılan kodlamalar sonucunda Genç ve gençlik kimdir ? sorusuna ilişkin görüşlerini; **sosyal ve demografik gençlik tanımlarının bulunması** teması üzerinde durarak belirtmişlerdir.

Genç ve gençlik kimdir? sorusuna ilişkin olarak **sosyal ve demografik gençlik tanımlarının bulunması** hakkındaki görüşünü;

K 3 katılımcısı “Üretimden, düşünceden, doğadan, ekonomiden, dünyadaki gelişmelerden kopuk olmadan, onlardan ayrı soyut olmama koşuluyla her uğraşı bir gençlik belirtisidir. O nedenle gençlik şu yaşta başlıyor şu yaşta bitiyor diye genliği sınırlandırma şansımız yok” olarak,

K 4 katılımcısı “Gençlik deyince Türkiye’de bir alt sınır var ama üst sınırı yok hala. Gençliği biz statü olarak yani 18–24 yaş diyebiliyoruz. Bizim yönetmeliğimizde 24 yaşa kadar üst sınır. Bizde bunu 15–24 yaş olarak alıyoruz” olarak,

K 5 katılımcısı “Gençliği bir yaş grubu olarak sınırlandırabilirsiniz. Ama düşüncesini sınırlandırmayacaksınız. Çünkü biyolojik gelişimin en mükemmel olduğu dönem. Gerek güç olarak gerek beyin olarak gerek fiziksel anlamda gerek manevi anlamda her şeyi almaya hazır bir kurutma kağıdı gibi bekliyor sizden ne verirsiniz hepsini alacak” olarak,

K 7 katılımcısı “Bizim öyle bir tarifimiz yok. Çünkü yani orada genç dedin mi orada ne işi var, ipsiz, soysuz, yani güven duyulmayan kişi demek. Ben de şunu anlıyorum aslında, teşvik edilmesi gereken bir grup. Eğitim, sağlık, özellikle sportif ve kültürel özellikleri teşvik edilmesi gereken bir grup” olarak,

K 9 katılımcısı “Bizdeki gençlik şu şekilde. İlkokul ortaokul hadi onları geçtik, üniversiteye hazırlanma aşamasında dershanelere giden, hasbel kader üniversiteye girerse onu bitirip birde iş aradığı bir sürece giren, sürekli bir sorun yaşayan gençlik var Türkiye’de. Eğer üniversiteye giremezse bu sefer daha vahim sorunlar silsilesinin içine giriyor Türkiye’de gençler. Tanımı oldukça zor aslında. Hayatının baharını yaşaması gereken gençlerin en fazla problem çektiği ülkelerden bir tanesi herhalde Türkiye” olarak,

K 12 katılımcısı “Gençlik bütün problemleri ve istekleri ile değerlendirilmesi ele alınması, bunlara ilişkin hizmet verilmesi gereken kesim olarak değerlendiriyorum. Büyük bir kitle. Herhangi bir toplumdaki gençlerin oluşturduğu kitle olarak değerlendirebiliriz” olarak,

K 13 katılımcısı “Gençliğe yönelik tanımlamalar yaparken hedef kitle olarak AB hep 15–30 diyor. 2007 yılına kadar 15–25 yaş arası gençler gençlik politikalarından faydalanır diyordu, 2007’den sonra 15–30 demeye başladı. BM 15–25 yaş arasından bahsediyor. Bizde o dokümanlardan faydalandığımız için o aralıkları benimsiyoruz. Fakat her iki kurum şunu da ifade ediyor. Gençlik liderlerinden bu kavramı çıkartıyor. O zaman genç hissedenler şeklinde de yayılabilir. O zamanda bir sınırı olmaz ” olarak,

K 16 katılımcısı “Gençlik, genç olduğunuz süreyi olabildiğince layığı ile yaşamaktır. Gençlik genç yaşını en iyi şekilde yaşayabilen kesimdir. Dinamik bir yapı, sürekliliği olan fakat içindekilerin değişkenlik gösterdiği bir yapı” olarak belirtmiştir.

4.1.1.3. Gençlik Algısı

Katılımcılar, yapılan kodlamalar sonucunda Genç ve gençlik kimdir? sorusuna ilişkin görüşlerini; **a) Yasal ve toplumsal olarak gençliğin korunması bilincinin geliştirilmesi** ve **b) Gençliğin potansiyel kaynak olarak görülmesi** temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir.

a) Genç ve gençlik kimdir? sorusuna ilişkin olarak **yasal ve toplumsal olarak gençliğin korunması bilincinin geliştirilmesi** hakkındaki görüşünü;

K 5 katılımcısı “Gençliğin korunmasıyla ilgili konular o muallakta. Başbakanlık bunu üstlenmiş değil. Çünkü hangi korunmadan söz ediyoruz o belli değil. Herkes gençliğin korunması dediği vakit hemen gençliğin zararlı alışkanlıklardan korunması akla geliyor. Bununda çerçevesi çizilmiş değil. Nedir zararlı alışkanlık. Oda hemen çok basite indirgeniyor. Sigara birinci önceliği alır ondan sonra esrar, eroin geliyor. Zaman zaman Türkiye de bu yanlışlarda yapıldı. Hiç kimse iddia edemez ki İçişleri Bakanlığı bütün işleri bıraksın yalnız gençliğin korunmasına yönelik çalışma yapsın. Hayır, bunu bekleyemezsiniz”, “İşin kolayına kaçılmış. Kendi kişisel eğitimimiz ve gücümüz tam olmadığı için koruyuculuğa da başlamışız. Neden korumuşuz ama. Çocuğumuzun ayağına bir şey olacak diye ondan korumuyoruz, ayağına bir şey olursa anne baba olarak işte hastaneye götürürüm onun bakım masrafını yaşamaktan korktuğumuz için korkunç bir egoist toplumuz biz. Bunun farkında değiliz” ve “Gençlik sorun demek midir? Hayır. Gençlik kesinlikle sorun demek değildir. Gençliğin tabi ki şu anda sorunu olacaktır. Eğer bir canlı yaşıyorsa her şeyin bir sorunu vardır. Ama siz onları sadece sorunları var diye sadece sorunlarıyla alır da ona hizmet üretecek bir birim kurarsanız yanlışla gidersiniz” olarak,

K 7 katılımcısı “Ben 80 dönemini çok iyi hatırlamıyorum. Bizim büyüklerimiz bunu gördü, ki özellikle bizim kuşak için söylüyorum, biz hep baskı ile yetiştik. Doğru mu bilmiyorum. Aileler bize o baskıyı gösteriyor. Ben hatırlıyorum maça dahi aileler bizi göndermezdi. Muş sporun maçı olurdu ona dahi göndermezdi. Siyasi partinin mitingi olurdu aman ha sakın gitme. Bir toplu bir şey olur gitme. Akşam belli bir saatten sonra aile düşer peşine aramaya başlar neredesin diye. Kendi yaşadığını çocuklarına yaşatmamak istediğinden bir güvensizlik oluşuyor” olarak,

K 8 katılımcısı “Sürekli gençleri korumaktan söz ediyoruz. Yasaya bakınca onları karar süreçlerine katma vurgusunu göremiyorsun yasalarda. Sürekli onları koruma vurgusu var. Ha bunlar gereksiz mi, tamam bunlarda gereklidir ama gençle birlikte düşünülecek başka kavramlarda var. Sadece genci zararlı alışkanlıklardan koruma gelmemeli akla hemen” olarak,

K 11 katılımcısı “Bu geçmişte siyasi olaylarda bizim annemiz babamız nasıl korktuysa şimdi de korkuyor. Geçmişte benim annem babam siyasi şeylerden korkuyordu bende şimdi kendi oğlum eve geç geldiği zaman her hangi bir kahve de şurada burada bir şey olur diye çekiniyorsun. Veya öyle bir bilinç var ki, nereye gidiyorsun oğlum, şuraya orası nasıl bir yer gibi sorular soruyoruz. Bu gence karşı güvensizlik değil. Ortama karşı güvensizlik” olarak,

K 12 katılımcısı “Devlet finanse ettiği her şeyi korumaya çalışıyor. yani devlet gençliği ben robot gibi yetiştireceğim anlamında değil ama ülkesini seven bir takım yanlış yönlendirmelere sapmaması için kontrol altında tutmak istiyor” olarak,

K 13 katılımcısı “Devlet kendisini ve vatandaşını korumak için müdahalelerde bulunur. Kurumlar arasında bilmiyorum ama devletle gençler arasında güvensizlik sorunu var” olarak,

K 14 katılımcısı “Genç sınırlamasını ortadan kaldıran ya da kaldıramayan şey bizim kamu idaresinin gence koymuş olduğu, anayasanın 58. maddesinde de var olan bakış açısıdır. Bu bakış açısı benim gençlik tanımında söylediğim gibi tanımlanmasına yol açıyor. Genç dediğimiz akıllı bir karış havada olan kişi, o yüzden yetiştirilmeli ve eğitilmeli. Ne zaman ki yetişti ve eğitildi artık sorumluluk sahibi oldu, ki sorumluluk sahibi olmak demek evlenmeye, çocuk sahibi olmaya dayalı olarak kazandığınız statü gereği, o zaman siz gençlik dönemini atlatmış sayılırsınız. O nedenle kamu için gencin tanımını her ne kadar biyolojik olarak koysak ta bakış açısı olarak koymak zor olacak” olarak belirtmiştir.

b) Genç ve gençlik kimdir? sorusuna ilişkin olarak **gençliğin potansiyel kaynak olarak görülmesi** hakkındaki görüşünü;

K 5 katılımcısı “Genç grubunu belirgin şablonlarla kısıtlamaz onlara belirgin elbiseler giydirmezseniz ona bir genç ruhuyla, genç bakışıyla ve gelecek olarak bakarsanız, buna bazı siyasiler bazılarımız hep söylüyoruz gençlerimiz geleceğimiz diyoruz. Peki gelecek ne? Gençler gelecekte neyi üstlenecekler, hangi rolü üstlenecek onu vermiyorsunuz. Dolayısıyla böyle geniş bir perspektifte baktığınızda genç olgusu çok büyük bir olgu. Onlara yeter ki fırsat verin ve onları katılımcı olmaya zorlayın. Paylaştıracı olmayı öğretin. Onlarla her konuda paylaşın” olarak,

K 6 katılımcısı “Askerdeki de genç. Ana kuzusu, kınalı. Ülkemizde ciddi bir sorun var ve ülkemizde bunun tek karşılığı TSK dır. Buna inanıyorum. Şehitlerimiz var. Çocuklarımız var. Ama bu dengeyi bir tek onlar sağlar. O nedenle onların işine hiçbir şekilde müdahale edilmesine taraftar değilim. Çünkü onlar çok ciddi Atatürkçü olarak büyütülüyorlar. Liseden ortaokulundan itibaren. Onun işine müdahale etmemiz doğru olmaz bence. TSK bizim garantimizdir. Herkesimdeki gence ulaşalım ama askere alınmış bir gence bazı özel durumları dışında fazladan bir şeyler yapmaya kalkışmamız doğru değil” olarak,

K 12 katılımcısı “Gençlik ile ilgili çok fazla kurumun çalıştığını inanmıyorum ama en önemli kurum bana göre üniversiteler. Bakarsanız eğer okuyan gençlik açısından üniversiteler çok büyük bir buluşma yeri. Gençlerin bir araya geldiği eğitim aldığı serbest zamanlarında birlikte kantinde kafeteryalarda spor alanlarında sosyal tesislerinde bir birleri ile bir araya gelerek sorunlarını tartıştığı birlikte paylaştığı ortamların en yoğun olduğu yerler üniversiteler” olarak,

K 15 katılımcısı “Bakarsanız anayasanın maddesinde de gençleri hep sorun odaklı gösterir. O yaklaşım son derece yanlış bir yaklaşım. Gençleri sorun odaklı görmemek lazım. Gençleri çözüm odaklı görmek lazım. Gençleri çözüm odaklı görüp onları nasıl kendi kendilerine yeter hale getirebiliriz neyi nasıl çözebilirler diye düşünmemiz lazım” olarak belirtmiştir.

4.1.1.4. Gençliğin Beklentileri

Katılımcılar, yapılan kodlamalar sonucunda gençler ne istiyor? sorusuna ilişkin görüşlerini; **a) Toplumsal güvensizlik ve önyargının yok edilmesi b) Her seviyede söz hakkının tanınması c) Yönlendirme ve rehberlik hizmetlerinin artırılması d) Gelecek kaygısının azaltılması ve sosyal güvenlik olanaklarının**

arttırılması ve e) Kendini ifade edebilme özgürlüğünün sağlanması temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir.

a) Gençler ne istiyor? sorusuna ilişkin olarak **toplumsal güvensizlik ve önyargının yok edilmesi** hakkındaki görüşünü;

K 5 katılımcısı “Türkiye’nin son yıllardaki siyasi ve ekonomik çalkantıları, partilerin olaylara değişik bakışları, siyasi partiler içerisinde gençlerin yer alamayışı, seçme ve seçilme yaşı üzerindeki hala sorunların giderilmemiş olması gencin bütün ekonomik sıkıntılara bütün bu söylediklerime rağmen bir şeyler yapmak isteyen gencinde önünü kapatıyor. Dolayısıyla o yaş diliminde yok sayılıyorlar. Bazen var kabul ediliyorlar ama bazen yok sayılıyorlar. Tabi çağ çok çabuk değişiyor” ve “Gençler kendilerine güvenilsin istiyorlar. Kendilerine imkan verilsin istiyorlar. Hem fiziki hem beşeri önleri tıkanması istiyorlar. Yani ebeveynler ve toplum olarak onları sorun olarak görmememizi çözüm olarak görmelerini bize imkan verin diye düşünüyorlar. Katılmak istiyorlar. Bizim eğitimlerin ismi de gençliğin katılımı. Ama bu günkü yapılanma içerisinde bu çok zor” olarak,

K 13 katılımcısı “Devlet ve gençlik, her iki tarafta bir adım gerideler birbirlerine karşı. Devlet geride duruyor, bu her an başka bir şeye kayabilir diye, farklı görüşlerin etkisine girebilir diye. Genç de nasıl olsa bana güvenmeyecekler diye geride duruyor” olarak belirtmiştir.

b) Gençler ne istiyor? sorusuna ilişkin olarak **her seviyede söz hakkının tanınması** hakkındaki görüşünü;

K 8 katılımcısı “Genç toplumun bir bireyidir. Her bireyin olduğu gibi gencin de öncelikle kendisini ilgilendiren konularda olmak üzere yaşadığı toplumla ilgili konularda söz hakkı olmalı” olarak,

K 9 katılımcısı “Birey olarak bende varım demek ve bu dediğine karşılık karşıdan saygı beklemek. Sizde varsınız buyurun sizde görüşlerinizi söyleyin denmesini bekliyor gençlik ve şu anda bunu da çok lüks olduğunu düşünüyorlar. Sen gençsin sen ne bilirsin. Hele bir dur bakayım büyükler dururken sana söz düşmez. Türkiye’deki durum bu yani. Birazda geleneksel yapının kırılması için zaman gerekiyor herhalde. Zamanın yanında devletinde adım atması gerekiyor gençlere” olarak,

K 14 katılımcısı “Gencin hakkını aramasını isterseniz genç kendi hayatına dönüp ben kimim ve nereden geliyorum gibi sosyal hayatın içinden soruları kendisine sorar. Bu ülke gibi etnik yapısı çok olan bir ülkede gencin bu soruyu kendisine sorup cevabını verdikten sonra hakkını aramaya başlaması

demek, Türkiye için farklı yerlerde farklı dillerin konuşulabiliyor olması kişilerin kendilerini ifade ettikleri dillerde yayın yapmak istemeleri demek olur. Şu anda üniter devlet bunu istemediği için politikasızlık bir politika olarak hayatımıza yansıyor” olarak belirtmiştir.

c) Gençler ne istiyor? sorusuna ilişkin olarak **yönlendirme ve rehberlik hizmetlerinin arttırılması** hakkındaki görüşünü;

K 2 katılımcısı “Gençlik Merkezlerindeki uzman elemanlarımıza daha çok önem verildi. Gençlik merkezlerimize uzman elemanlar görevlendirildi, liderler görevlendirildi, gerekli liderler hemen hemen her yıl 3-4 defa buraya çağırılıyor üniversitelerden öğretim görevlileriyle uzman elemanlar tarafından eğitildiler ve gençlik merkezlerine gönderildiler. Bunlar da çocukların daha sağlıklı, daha bilgili, daha kendini anlatabilir bir şekilde gençliğin yönlendirilebilmesi için ellerinden gelen bütün gayretleri gençlik merkezlerimizde vermektedirler. Uzman kişiler görevlendirmek daha fazla parayla daha iyi olur. Bütçesi tamam ama teknik elemanların uzman kişilerin daha iyi olması lazım. Daha iyi eğitim almalı, üniversiteler daha iyi eğitim vermeli bu uzmanlara” olarak,

K 6 katılımcısı “Ben uzun yıllar spor bölümünde çalıştığım için gençlik ülkemizin aktif bir yapısı, yani ne derler mihenk taşı ve gençliğimiz maalesef çok ilgisiz bir şekilde geliyor. Bizim gençliğimizde siyaset vardı ona yönlendiriliyorduk şimdi sporla yönlendirilmeye çalışılıyor, o da pek bir başarılı değil. Başarısız bir durumda gençliğimiz”, “Gençliği yönlendirme politikası değil, öyle bir şey söz konusu bile değil. Partiler profesyonel kitleler ile çalışıyorlar ve bu işe niyetliler. Hepsinin gençlik kolları var. Olduğu kadar” ve “Gençler istenildiği gibi yönlendirilemiyor. Bırak hizmeti yönlendirilse yeterli” olarak,

K 7 katılımcısı “Gençlik de ne yapacağını bilmiyor. Ben kendim yetiştim bana kimse şunu yap demedi. Sporla ilgili yetişen yine okuldakiler. Onun dışında hiç yönlendiren bir politika yok. Haklarını bilen bir gençlik olsa sağlıkla ilgili hukukla ilgili. O da bambaşka bir şey” olarak,

K 10 katılımcısı “Yönlendirme çok fazla biliyorsunuz. Gençleri iyi yönlendirecek, bence gene Spor Bakanlığı ele alması lazım. Devlet kuruluşunun denetimi altında sivil toplum kuruluşları olabilir. Mesela lokaller olmalı. Gençlik merkezleri olmalı. Devlet kuruluşu denetimi altında olması daha iyi” ve “Genç mutlu olmuyor. Gençlik bu konuda bilinçsiz yani. Ama gençliği yönlendiren kişiler de bilinçsiz. Gençlere sorumluluk vermeye çalışırım. Gerçi ondanda hoşlanmıyorlar. Gençleri bilinçlendirmek için kurallar koymak lazım. Ama kuralları da dikkatli koymalıyız. Genç her an isyan ediyor” olarak,

K 13 katılımcısı “Lise son sınıfa kadar gelmiş bir öğrenci kendi hobisine göre bir alana yönelmek ister. Meslek sahibi olacaktır ama eş zamanlı olarak da bir ilgisinin gelişmesini ister. Bu dans, resim olabilir, ya da tek başına gezmek ister, oturup rahatça vakit geçirmek ister. Genç çok şey ister. Çocukluk devresinden çıkıp dünyayı keşfetmeye başlıyorsunuz. Size neyin uygun olduğunu bilmeniz için bir çok şeyi denemeye çalışıyorsunuz. Dans, folklor, gönüllü çalışmalar, askere gidiyorsunuz, kimisi askerlik bana uygun diyor tanıdıktan sonra askeri okullara gidiyor. O yüzden gençleri istedikleri her şeydir. Kendi yapısını tanıdıktan sonra kendi yolunu çizmeye başlayacaktır. Ben fazla seçenek sunamam demeyeceksiniz. Siz her şeyi sunacaksınız. O deneyecek ve kendi yolunu çizecek” ve “Uyuşturucu kullanmak isteyen gençler varsa onlara caydırıcı faaliyetler ortaya koy, spora yönlendir. Ortaya uyuşturucudan uzak duracak etkinliği koymayınca olmuyor devlet çelişkiye düşüyor” olarak belirtmiştir.

d) Gençler ne istiyor? sorusuna ilişkin olarak **gelecek kaygısının azaltılması ve sosyal güvenlik olanaklarının arttırılması** hakkındaki görüşünü;

K 1 katılımcısı “İlkel şartlarda ekilip biçilen tarlalar modernleşmedi. Oradaki insanlar devletin yanlış politikaları sonunda şehirlere göç etmek zorunda kaldılar. Tek çözümü okumakta şehirlere gitmekte buldular. Çoğu da umduğunu bulamadı. Okuyanlar belki imkan buldu ama çoğu şehirlerde kaybolup gittiler. Kültür ve gelenekleri yozlaştı. İşsiz güçsüzlük onları yanlış yönlere sürükledi. Şehirlerde istihdam sorunları çözülmeden yığılıp kaldılar. Çevre ve yaşam bozuldu şehirlerin görüntüsü bile bozuldu. Bu nedenle görevli olan her kurum taşın altına elini sokmalıdır” olarak,

K 9 katılımcısı “Ben eğitim toplantıları ile Türkiye’nin bütün illerinde eğitim faaliyeti gerçekleştirdim ve gittiğim her toplantıda kendi çapımda gençlerle gayri resmi anketler yapıyorum, sohbetler yapıyorum gençlik ne ister üzerine. Hemen hemen hepsinin ortak olarak söyledikleri şeyler iyi bir gelecek. Bir defa bunu görmüyorlar. Görmedikleri için sürekli huzursuzluk içindeler. 70–80 yaşına kadar sağlıklı bir yaşam istiyorlar. İyi bir iş istiyorlar” olarak,

K 11 katılımcısı “Genç tabi iş ister. Gence para verip de al ne iş yapmak istiyorsan yap demek yerine gencin kafasında iş kurma imkanı sağlayacak bilgi ve becerinin istihdama yönelik bir takım altyapının bilgisini vermek, onun ufkuunu yolunu açmak lazım” olarak,

K 13 katılımcısı “Çoğunluk zaten istihdam, iyi bir iş ister. Türkiye koşullarına baktığımız zaman geleceğini güven altına almak için iyi bir iş sahibi olmak ister en temel olarak. Üniversiteden çıkan insanların istihdam edilmesi lazım” olarak,

K 15 katılımcısı “200 gence eğitim verdik ama yoklar şu anda mesela. Hepsi kendi hayatının peşine takılıp gidiyor. Gelecek kaygısı. Daha rahat bir eğitim sistemimiz olsa daha rahat bir gelecek beklentimiz olsa toplum olarak yönetimler olarak gençlerin önüne koyabilmiş olsak gençler o zaman kendi sosyal gelişimleri ve gelecekleri ile ilgili bu alanlarda daha aktif olabilirler” ve “Çocuklar şurada tiner çekti bayıldı. Polis çağırdık geldiler. Konuşuyoruz benim yasal olarak yapacağım bir şey yok diyor. Alıp götüreceğim hastane bana niye getirecek diyor. Anası kim babası kim sosyal güvencesi var mı, yok. Orada bir boşluk var. Düzenlemelerin olması lazım. Devlet bunu yapacak ve karşılıksız yapması lazım. Sosyal devletin gereği bu” olarak belirtmiştir.

e) Gençler ne istiyor? sorusuna ilişkin olarak **kendini ifade edebilme özgürlüğünün sağlanması** hakkındaki görüşünü;

K 14 katılımcısı “Gençler kendisini daha iyi ifade edebilecek ve yaşam standartlarının iyi olduğu bir hayat istiyorlar. Bunu kolay yoldan elde etmek istiyorlar. Kendisini fazla yormadan çok gelir elde edebileceği işler istiyor genç. Yaşı küçük olan gençler kendisini ifade edebilecek bir arkadaşına ihtiyaç duyuyor. Çünkü sanal ortamda gençler kendilerini kandırmaya başladılar. Toplum içerisinde kendisini ifade eden genç sayısı azalıyor” olarak,

K 16 katılımcısı “Gençler seslerini duyurmak ve adam yerine konulmak istiyorlar. Kendi adlarına karar alınmasını istemiyorlar, kendi kararlarını kendileri almak istiyorlar. Hata da yapsalar yaparak öğrenmek istiyorlar. Hoşgörü istiyorlar. Eşit davranılmak istiyorlar” olarak belirtmiştir.

4.1.2. Türkiye Gençlik Politikası

Katılımcıların, “Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır?, Türkiye'deki kamu kurumları gençlere yeterli hizmeti verebilmekte midirler?, Türkiye'de gençlere hizmet vermek için kurulan sivil toplum kuruluşlarının sayısı yeterli midir ve görevlerini yerine getirebilmekte midirler? sorularına verdikleri cevaplar sonucu, “Türkiye Gençlik Politikası” ana teması belirlenmiştir. Türkiye Gençlik Politikası temasının alt temalarında ise “Türk gençlik politikası görünümü, Kamu kurumlarının profili, STK'ların profili” ortaya çıkmıştır. Tablo 7’de ortaya çıkan alt temalar detaylı açıklamalarıyla verilmiştir.

Tablo 7 : Türkiye gençlik politikası ana temasında ortaya çıkan kodlar, alt temalar ve katılımcı numaraları

TÜRKİYE GENÇLİK POLİTİKASI			
Sorular	Görüşme sonucu ortaya çıkan kodlar	Alt Temalar	Katılımcılar
Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır?	Kamu kurumlarında farklı görev tanımlarının bulunması	Türk gençlik politikası görünümü	K1, K5, K8, K11, K12, K13, K14, K16
	Gençlik politikasının spor odaklı olması		K 1, K4, K7, K9, K11, K12, K16
	Kurumlararası koordinasyon eksikliğinin olması		K1, K9, K12, K14, K15, K16
Türkiye'deki kamu kurumları gençlere yeterli hizmeti verebilmekte midirler?	Nitelikli personel eksikliği	Kamu kurumlarının profili	K1, K2, K6, K10, K11, K12
	Atama kriterlerinin yetersizliği (uzmanlık alanı dışındaki kişilerin atanması, siyasi korumacılık vb)		K6, K11, K12
	Yerel imkansızlıklar (merkeze uzaklık, yazışma zorlukları vb)		K3, K4, K7, K8
Türkiye'de gençlere hizmet vermek için kurulan sivil toplum kuruluşlarının sayısı yeterli midir ve görevlerini yerine getirebilmekte midirler?	Üst örgütlenme gerekliliği	STK'ların profili	K1, K3, K5, K7, K9
	Kurumsallaşma zorluklarının bulunması		K3, K6, K7, K8, K9, K12, K14, K16
	Sınırlı devlet desteğinin bulunması		K7, K9, K11, K12, K13
	Bütçe yetersizliklerinin bulunması		K7

Tablo 7'den elde edilen bulgulara göre katılımcılar, Türk gençlik politikası görünümü alt teması ile ilgili görüşlerini; kamu kurumlarında farklı görev tanımlarının bulunması, gençlik politikasının spor odaklı olması, kurumlararası koordinasyon eksikliğinin olması, kamu kurumlarının profili alt teması ile ilgili görüşlerini; nitelikli personel eksikliği, atama kriterlerinin yetersizliği, yerel imkansızlıklar, STK'ların profili alt teması ile ilgili görüşlerini; üst örgütlenme gerekliliği, kurumsallaşma zorluklarının bulunması, sınırlı devlet desteğinin bulunması ve bütçe yetersizliklerinin bulunması konuları üzerinde durarak açıklamıştır.

4.1.2.1. Türk Gençlik Politikası Görünümü

Katılımcılar, yapılan kodlamalar sonucunda “Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır?” sorusuna ilişkin görüşlerini; **a) Kamu kurumlarında farklı görev tanımlarının bulunması b) Gençlik politikasının spor odaklı olması, c) Kurumlararası koordinasyon eksikliğinin olması** temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir.

a) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır? sorusuna ilişkin olarak **kamu kurumlarında farklı görev tanımlarının bulunması** hakkındaki görüşünü;

K 1 katılımcısı “Gençlerin çalışması ile ilgili Çalışma Bakanlığı sorumlu. Gençlerin sağlıkları ile ilgili Sağlık Bakanlığı sorumludur. Yani kurumlar olarak farklıdır. Bizim dairedaki yeri gençliğin serbest zamanını değerlendirmesi, önceden boş zaman deniyordu şimdi serbest zaman deniyor, eğitim öğretimi ile ilgili farklı kurumlar vardır” olarak,

K 5 katılımcısı “8 tane ana bakanlık var. Diğer hizmet sunumu içerisine bakarsanız 15'e çıkıyor. 8 bakanlıktan gençlerin eğitimi, zamanında MEB üstlenmiş, bunun dışında hiç kimseye bu hak verilmiyor. Öğretim olarak böyle ama. Eğitim konusuna da MEB bakıyor. Örgün ve yaygın öğretim deyince kalıyorsunuz. Gencin iş ve işsizliği konusu Çalışma Bakanlığı Ve Sosyal Güvenlik bakanlığının işleri içerisinde oluyor, gençliğin güvenliği İçişleri bakanlığında, uluslararası ilişkilerle bütün irtibatını dışişleri bakanlığı, benim aracılığımla yaparsınız, hayır bu işlerin dışında ben bu hakkı kimseye vermem diyor. Gencin kültürel faaliyetleri, turizm ve kültürel faaliyetleri ile ilgili Kültür Bakanlığı diyor ki ben bu konuları yaparım diyor, yani kanunlarında bu var” olarak,

K 8 katılımcısı “Yani gençlik politikası deyince akla gelen şey gençliğin serbest zaman çalışmaları olmamalı. Bunun barınması var istihdamı var eğitimi var sağlığı var adalet boyutu var askerliği var hepsi onun içine giriyor” olarak,

K 11 katılımcısı “İstihdamın, eğitimin muhatabı ben değilim. Gençlik politikaları muhatabı ben değilim. Şu anda kimse yok. Hükümette aslında bilmiyor bunu” olarak,

K 12 katılımcısı “Örneğin sağlık bakanlığı gençlere yönelik yaptığı, zararlı alışkanlıklardan korumaya yönelik çalışmalarda koordinatörlük kurmaya çalışıyor. DPT uluslararası gençlik programları ile ülkeyi bütünleştirme yönünde bir proje koordinatörlüğünü yürüterek Gençlik Spor

Genel Müdürlüğü ile birlikte gençlere yönelik hizmetleri geniş kapsamda çözmeye çalışıyor” olarak belirtmiştir.

K 13 katılımcısı “GSGM var, MEB, YÖK var. TÜBİTAK’ın da bazı gençlik çalışmaları var. Devletin birçok kurumu var. Belediyeler de kişisel çabalarla yürüyor. Bir belediye başkanı geliyor konuda eksiklik hissediyor, çabılıyor. Bir kısım belediye var destek veriyor bazıları hiç desteklemiyor. Bazı belediyeler var destek vermek istiyor ama doğru kişiyi bulamıyor. Öncelik sıralamasında gençlik gerilerde kalıyor” olarak,

K 14 katılımcısı “AB ülkeleri içerisinde gençlik politikasını uygulayan birimler farklı kurumların koordinasyonunu sağlayan bir bakanlık içerisinde. Türkiye’de ise her yapı kendi bakanlığının altında çalışıyor. Bunun böyle olmasının sebebi, her kurum vatandaşa sunduğu hizmetler penceresinden bakıyor olmasıdır olaya. Vatandaşa Türk vatandaşı, bir ayırım gözetmiyor. Bu yüzden verimli çalışmıyor, bu yüzden okullar ders saati bittikten sonra hiçbir işe yaramayan duvar yığınları haline geliyor. Bu yüzden elimizdeki potansiyeli değerlendiremeyen bir düzeydeyiz” olarak,

K 16 katılımcısı “Gençlik dendiğinde, bizim kurum adında gençlik olan tek kurum olduğu için ilk akla geliyor. Dolayısı ile biz geliyoruz. Gençlere hizmet eden sosyal hizmetler var, gençliği ilgilendiren konulara farklı boyutlarla ilgilenen birçok kurum var. MEB, Çalışma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı yani hepsi var. Kendi iş tanımları içinde gençlere yönelik hizmetleri var. Çok fazla iletişim halinde değiliz. Sosyal hizmetlerle biraz yakınız, belki emniyet ile daha yakın olduk. DPT’den biraz haberdarız. Ulusal ajanstan haberdarız ama işbirliğimiz yok” olarak belirtmiştir.

b) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır? sorusuna ilişkin olarak **gençlik politikasının spor odaklı olması** hakkındaki görüşünü;

K 1 katılımcısı “Gençlik sporun altında kayboluyor. Biz ve bakanımız bile telaffuz ederken, basın bile, spordan sorumlu diyoruz. Gençlik kelimesi geçmiyor. Sporun altında gençlik kelimesi kavramı kaybolmaktadır. Sadece 14 daire başkanlığından bir tanesi gençlikle ilgili diğer 13 tanesi spora hizmet ediyor. Baktığınızda lisanslı sporcu sayısı belli ama gençliğin spor dışında bir sürü sorunu var” olarak,

K 4 katılımcısı “En iyi müdür de dahil, bakın en iyi müdür, ben gençliğe hizmet ediyorum diyen müdür dahi spor dendiği zaman bizi karşısında görür. Yani bu böyle. Onlar için spor daha önemli. Biz burasını açtığımızda, kuyruk giriş kapısında kayıtlar için. İşte duyurular yapıyoruz falan, müdürüm geldi dedi ki, biraz spora yönlendir bunları” olarak,

K 7 katılımcısı “GSGM’nin sporun dışında yaptığı bir şey yok. Türkiye’de gençlik deyince akla GSGM geliyor. MEB gelmiyor İçişleri bakanlığı da gelmiyor. Hiçbir kurum gelmiyor. Diğerleri ilgili bağlantı” olarak,

K 9 katılımcısı “Gençlik demek spor demek değil artık bunu aşmamız gerekiyor. Yıllarca spor tesisi yapalım gençler sosyal faaliyetler yapsın aman ha yanlış işlere bulaşmasın dendi ama tutmadı. Çünkü, ben de gençliğimi yaşadım, ben hiçbir spor salonuna gitme gereksinimi hissetmedim. Böyle bir eğilimim yok spordan hoşlanmıyorum. Benim gibi binlerce genç var biz ne yapacağız. Bunu zaten GSGM yetkilileri de söylüyorlar. Yurt dışından bir heyet gelip de hadi bize gençlik tesislerinizi göster dedikleri zaman stadyumlara götürmekten utanır hale geldik diyorlar. Ayrışma baştan yapılmalı hata oradan başlayınca sağlıklı bir sonuç almak mümkün olmuyor” olarak,

K 11 katılımcısı “Bu ülkedeki ülkeyi yönetenler spora 400 trilyon ayırırken gençliğe 4 trilyon ayırmayacak. 400 trilyon da gençliğe ayıracak, zihniyetin düşüncenin gelişmesi lazım” olarak,

K 12 katılımcısı “Gençlik hizmetleri dairesi GSGM içinde olduğu için ilk planda düşünülen şey sporla bunu nasıl bağdaştırırım mantığı. Bunun için gençlik kurumunun spor kurumundan mutlaka ayrı örgütlenmesi ve sporun dışındaki gençliğe yönelik hizmetlerin de mantığının oluşturulması bakımında çok önemli görüyorum. Spor gence de yaptırılır ihtiyara da yaptırılır. Spor farklı bir alan, gençlik farklı bir alan” ve “bende spor eğitimi aldım ve gençlikle ilgili bir sürü olayın içinde yer aldım ama hep ister istemez gençliği sporla bütünleştirmeye çalışıyorum. Oysa gençliğin hepsi spor yapmak zorunda değil. Spor yapmasını isteriz sağlıklı kalması bakımından. Dedğiniz gibi sanatla, müzikle uğraşan var, çalışan var çalışmayan var boş gezen var. Bütün gençliği sporun içine sokamayız ki” olarak,

K 16 katılımcısı “Gençlik ve spor genelde birçok yerde bir arada var. Avrupa konseyinde de öyle. Spor daha popüler bir şey. Daha çok getirisi olan bir şey. Vitriini olan bir şey. Gençlik öyle değil. Gençlikte yatırım yapmalısınız. Onun belki bugünlere rakamsal olarak getirisi görünmeyebilir ama ileriye yönelik çok getirisi var” olarak belirtmiştir.

c) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır? sorusuna ilişkin olarak **kurumlararası koordinasyon eksikliğinin olması** hakkındaki görüşünü;

K 1 katılımcısı “Mesela gençlerin çalışması ile ilgili Çalışma bakanlığı sorumlu. Gençlerin sağlıkları ile ilgili Sağlık Bakanlığı sorumludur. Yani kurumlar olarak farklıdır. Bizim dairedeki yeri gençliğin serbest zaman, gençliğin serbest zamanını değerlendirmesi, önceden boş zaman deniyordu şimdi serbest zaman deniyor, eğitim öğretimi ile ilgili farklı kurumlar vardır. Bizim kurumun buradaki şeyi gençliğin sadece serbest zamanlarını

değerlendirecek faaliyetler göstermektir. Bunda da dediğim gibi çok detaylı kapsamlı bir çalışması yoktur. Diğer kurumlarla sürekli koordine kurulması gerekir. Gençliğin sorunları için aynı çatı altında toplanmış tek bir kurum yok. Gençlik Hizmetleri Daire Başkanlığı var ama sanki bütün hepsi ile ilgileniyormuş gibi görünüyor ama değil” olarak,

K 9 katılımcısı “GSGM başta olmak üzere MEB, SHÇEK, Çalışma Bakanlığının da bir birimi var. İçişleri Bakanlığı’nın tabi ki emniyet kapsamında yaptıkları var. Hal böyle olunca gençliğimiz ne durumdadır sorusuna her kafadan verilecek bir sürü yanıt var. Biraz herkesin haddini bilmesi gerekiyor açıkçası. MEB bunun örgün ve yerel eğitimini veriyor tamam ama hayat sadece okuldan ibaret değil ki. Birbirlerinin sahasına müdahale etmeleri düzgün akılcı hazırlanacak yasa ve politikalar ile aşılar gibi geliyor bana. Kuruluşlar arasında yetki çatışması şu anda bile yaşanıyor” olarak,

K 9 katılımcısı ayrıca “Benim şahsi kanaatime göre GSGM ve hatta gençlikle ilgili bir ayrı genel müdürlük oluşturulur ve bütün yetki oraya toplanır ve tek seslilik oluşur. Sadece tek seslilik değil, altında bütün sivil toplum kuruluşlarının ve kamunun da yer aldığı alt kurumların olduğu bir tek seslilikten bahsediyorum. Resmi kurumlar ve STK’lar her ikisinin birlikte. Yani ne o ne o. Her ikisinin birlikte oturup neredeyiz ne yapmak istiyoruz demeliler” olarak,

K 12 katılımcısı “Kurumların koordinasyon şeklinde çalışmaları yok. Gençlik için politika üreten bir kurum yok. Belki politika üreten kurumları koordine eden bir kurum olmalı” olarak,

K 14 katılımcısı “Türkiye’de kurumlararası koordinasyon değişik birimlerden bir araya gelip gençler için ne yapabiliriz diye konuşmaktan ibaret. Örneğin; bunu yapan Çalışma Bakanlığı, KOSGEB gibi. Özellikle gençler açısından yaklaşılmıyor olaya. Yapılan şey öğrenci perspektifi. Çünkü, ülkede müthiş bir fırsat penceresi var” olarak,

K 15 katılımcısı “Ben buradan bir yazı çıkarttığımda MEB bunu önemsemiyor. Çünkü onun için eğitim önemli. Sağlık Bakanlığı için de başka bir şey önemli. Herkesin kendi mevzuatı var” olarak,

K 16 katılımcısı “Koordinenin olması şart. Koordinasyon olsa en azından belli zamanlarda toplanan ya da birlikte hareket eden bütüncül bir yapı olsa daha farklı olurdu gençler için. Onlar içinde müracaat edebilecekleri bir organ olsa işleri kolaylaşırdı. Kurumların işi de kolaylaşır. Mesela hizmet tekrarı olmaz. Bazen maddi manevi harcama yapıyorsunuz ama birbirinizden haberini yok. Olması gereken bir şey” olarak belirtmiştir.

4.1.2.2. Kamu Kurumlarının Profili

Katılımcılar, kodlamalar sonucunda görüşlerini “Türkiye’deki kamu kurumları gençlere yeterli hizmeti verebilmekte midirler?” sorusuna, **a) Nitelikli personel eksikliği, b) Atama kriterlerinin yetersizliği ve c) Yerel imkansızlıklar** temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir.

a) Türkiye’deki kamu kurumları gençlere yeterli hizmeti verebilmekte midirler? sorusuna ilişkin olarak **nitelikli personel eksikliği** hakkındaki görüşünü;

K 1 katılımcısı “Gençlik Hizmetleri bu kadar geniş bir kitleye, bu yapısıyla hizmet götürme şansı yok. Personeli yoktur. Yetişmiş elemanı yoktur. Mesela psikoloğu olacak, sosyal hizmetler uzmanı olacak, gençlik merkezinde sorunlu gençler ile ilgilenecek, onların eğitim sorunlarıyla ilgilenecek, onların çalışma şeyleriyle ilgilenecek, o koordinasyonu kuracak personeli yok. Binası yok. Elemanı yok. Dediğim gibi yani sade bir isimle sade bir binayla olmuyor, gençlik merkezine müdür atamakla olmuyor bu. Tam teşekküllü bir şekilde bu işe girmek gerekir” olarak,

K 2 katılımcısı “Bizim 81 ilimizde toplam 127 tane gençlik merkezimiz var. Hatta 81 ilde 127 tane olduğuna göre bu ilçelere de dağılmış durumda. Gençlik sorunları ile ilgili şu anda Gençlik merkezinde uzman olan arkadaşlarımız yüksekokul mezunu arkadaşlarımız bu gençlerin sorunlarıyla ilgili her türlü desteği vermektedir, ilgilenmektedirler. Ama illerimizde gençlik merkezlerimizde her gençlik merkezimize 1 tane sosyolog, psikolog gibi uzman elemanların olması şart. Çoğunda yok. Olması şart. Ben bunu şart görüyorum. Çünkü hemen hemen şu anda gençlik merkezlerimiz 45 bin civarında gence hitap ediyor. 45 bin gencimizin sosyal sorunları ile, üniversite için nasıl tercih yapacaklarını, işte ergenlik döneminden gençlik dönemine geçişlerde ne gibi problemler yaşayacaklarını ve onların nasıl asgariye indirileceğini psikologlardan dersler almaları daha uygun diye düşünüyorum. Gençlik merkezlerinin en azından 1 tane psikologlarının olması lazım” olarak,

K 6 katılımcısı “Buradan yetişenlerin içinde nitelikli ve işini seven, bence bütün iş kollarında işini sevmek meselesi. İşini sevmedin mi olmaz. Nitelikli işini sevecek ve gençliği sevecek. Gençleri sevecek, onları yargılamadan sevecek insanlar içerisinde seçilmeli” olarak,

K 10 katılımcısı “Şu gönül köprüsü projesini görünce içim sızlıyor. Kaç sene önce ben bu projeyi aldım. Ama bakanlık kabul etmedi. Komisyon kurulmuştu, beni çağırdılar oturduk böyle. Ben hep dinliyorum o kadar saçma sapan fikirler öneriyorlar ki. Çünkü gençlik ile hiç ilgileri olmamış. Başka birimlerden gelenler, anlattılar falan. Ya bir susun bu kız bu işlerle uğraşıyor

birde bu konuşsun dedi bakan bey. Bilmedikleri için o kadar havada konuşuyorlar ki. Olacak hiçbir şeyi konuşmuyorlar” olarak,

K 11 katılımcısı “Şuradaki arkadaşların hiç biri uzman değil ki ben dahil. En azından o yapılanma ile bu alanda çalışabilecek uzman kişileri bulup buraya getirirsin yetiştirirsin. Bir konu ile ilgili çalışacak olsan altta kalırsın çünkü götürececek elemanın yok. Sınırlı. Hangi işi yapacaksın. Birileri ile ortak yapayım desen gene onun altında kalırsın” olarak,

K 12 katılımcısı “Türkiye’nin en önemli sorunlarından birisi olan kurumların istihdam ettiği kişilerin o alana hizmet vermesi gereken uzman kişilerden oluşmamasından kaynaklanabilir. Örneğin siz gençlik hizmeti veren bir kurum da ziraat mühendisini istihdam ederseniz devletin sadece personel politikasını kolaycılığa kaçarsanız, ya da siyasi bir takım kararlar ile bu kişiler bana daha yakın, bunların burada olması gerekir mantığı ile istihdam ederseniz o zaman gençliğe yönelik ne politika oluşturabilirsiniz ne de bunu uygulayacak sistemi kurabilirsiniz” olarak belirtmiştir.

b) Türkiye’deki kamu kurumları gençlere yeterli hizmeti verebilmekte midirler? sorusuna ilişkin olarak **atama kriterlerinin yetersizliği** hakkındaki görüşünü;

K 6 katılımcısı “Beni de hasbel kader yaptılar, ben çok arzuladığımdan falan değil. Çok komik biçimde daire başkanı oldum ben. İnanılmaz komedydi. Benden önceki başkan emekli oldu, başkanlık mücadelesi vardı, benim değil, bir kere benim ilgi alanım değildi. Paldır küldür genel müdür beni çağırdı, bakanlıktan şimdi ayrılıyorum bakan bey seni görmek istiyor dedi. Hayırdır inşallah dedim. Neyse gittim, bakan bana Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı yapabilir misin dedi. Ne diyor diye baktım. Başkanlık, maaş, yaparım dedim. İyi denildi. Meğer o kadar çok politik baskı gelmiş ki üstlerine, dil biliyorum diye geçiş döneminde beni yapmaya karar vermişler” ve “Bütün gençliği değil kendi ilgi alanları ile olan bölümleri bile gerçekleştirebilseler can kurban. Diyorum ya herkes baştan savma bir iş yapıyor. Gelmiş oraya başkan olmuş veya müdür olmuş yalan yanlış ne iş varsa işte aynısını devam ettiriyor” olarak,

K 11 katılımcısı “Gençlik Hizmetleri Başkanlığının bu denli aktif olduğunu bilmiyordum. Niye bilmiyordum. Bu daire gerekli işlevini yapmadığı için kendi teşkilatı kendi kurumundaki insanlar dahi sadece burayı yazın kampların yapıldığı bir daire olarak görüyordu. Bu kadar kötü bir durum. Kendi kurumundaki insanlar bilmiyor dolayısıyla bende bilmiyordum. Ben sadece burada bir görev verildiğinde gençlikle ilgili ne yapabilirim düşünerek buraya geldim” olarak,

K 12 katılımcısı “Türkiye’de bütün alanlarda olduğu gibi gençlik alanında da finansal sorunların yanında gerek sivil toplum örgütlerinde gerekse

kamuda gençliğe yönelik hizmetleri verecek kurumlarda istihdam edilen görev yapan personelin bu alanda yetişmiş uzman personel olmadığını onların da geleceğe ve gençlere yönelik çok incelikli politikalar üretemediklerini, hayata geçiremediklerini bu nedenle de bunun önemli bir sorun olduğunu düşünüyorum. Örnek olarak her zaman söyleyeceğim gibi, eğer siz arkada bir siyasetçi var diye benimle hiç alakası olmayan bir kurumda yükselbiliyor karar merciine geliyorsa ve benim altımda da yeteri kadar o kadrolar oluşmamışsa orada o hizmeti yapacak veya o hizmetin iyi gitmesini sağlayacak bir yapılanmanın var olduğunu söyleyemeyiz. O zaman da işte dediğimiz gibi gençliğe götürülecek hizmetlerde sorunlar başlayacaktır” belirtmiştir.

c) Türkiye’deki kamu kurumları gençlere yeterli hizmeti verebilmekte midirler? sorusuna ilişkin olarak **yerel imkansızlıklar** hakkındaki görüşünü;

K 3 katılımcısı “Birde bölgesel farklılıklar var. Farklılığın en belirgin örneği, şimdi ilköğretim okullarına kayıt dönemi başladı. Herkes kendisinden kilometrelerce uzaktaki okullara sahte adresler sahte referanslar ile çocuğunu kayıt ettirmeye çalışıyor. Bölgesel anlamda başkentimizde bile ilköğretim okullarında yeterli denklik altyapı yeterli araç gereç donanımında çok farklılıklar, çok dengesizlikler var. Bu bile başaramamış. Yani kırsal kesimde çocukların belki oynayacağı ve rahat koşabileceği alanlar var. Ama büyük şehirlerimizin maalesef kaldırımları araçlar istila etmiş bunlardan yayalar yürüyemiyor. Bu çocuklar örneğin GSGM sporla birlikte onların bedensel ruhsal gelişimlerini nerede karşılıyor? Yani çok sınırlı beklide ulaştığı yüzde üç, beş, on gibi rakamlarla ifade edilen o da büyük şehirlerde olan şeyler” olarak,

K 4 katılımcısı “Herkesin bu kadar donanımlı gençlik merkezi yok. Çocukların gelebilecekleri, oturabilecekleri, ben burada aktivite yapabilirim diyebilecekleri gençlik merkezlerine ihtiyaç var. Bizim buraya gelen gençler zaman zaman çok vaktimi alıyorlar benim. Yani idari işleri yapamıyorum. Çünkü ihtiyaç duyuyorlar. Çünkü özellikle lise dönemindeki, üniversite öğrencileri bile. Cumartesi-Pazar buradan çıkmıyorlar ve işte hocam sizinle sohbet etmeye geldik, işte şu nasıl olacak, hep ilgilenmek istiyorlar. Ama burası oturabilecekleri bir yer. İşte kafeteryası var. Ama mesela Bartın gençlik merkezi geldi buraya. Dedi ki böyle bir gençlik merkezinden emekli olmak isterim dedi bana. Dedim ki, sizin yok mu gençlik merkeziniz? Yok, prefabrikten dedi. Ama o gençlik merkezine kimse gitmez. Genç gitmez oraya. Oraya gideceğine verir kaç paraysa kahveye gider bana göre” olarak,

K 7 katılımcısı “Muş’ta ki genç istediği gibi bunu yapamıyor. Çıksa sokakta bir gezsın ikinci geçişinde bu deli mi ne derler. Ama sosyal bir tesis olsa genç gider boş zamanını orada geçirebilir. En önemlisi servis aracı olmalı ve geliş gidişi kolay olmalı gençlik merkezlerine. Siyasetten uzak olmalı. Güvenilir olmalı. Bakın biz bir toplantı yapacaktık, polis evinin salonun ayarladık. Gençler oraya giderken çekindiler. Emniyet müdürü de o kadar

duyarlı davranmış ki hiç kimseyi almadı içeri. Ne kadar güzel bir yer olduğunu daha sonra anladılar. Bakışları değişti” olarak,

K 8 katılımcısı “Taşradaki ayaklarında yapı oldukça zayıf kalıyor. Taşradaki gençlik merkezlerinde de ister fiziki mekan olarak, ister insan kaynağı olarak sıkıntıları var. Birçoğunun kendi binası yok” olarak belirtmiştir.

4.1.2.3. Sivil Toplum Kuruluşların Profili

Katılımcılar, yapılan kodlamalar sonucunda “Türkiye’de gençlere hizmet vermek için kurulan sivil toplum kuruluşlarının sayısı yeterli midir ve görevlerini yerine getirebilmekte midirler?” sorusuna ilişkin görüşlerini; **a) Üst örgütlenme gerekliliği b) Kurumsallaşma zorluklarının bulunması c) Sınırlı devlet desteğinin bulunması ve d) Bütçe yetersizliklerinin bulunması** temaları üzerinde durarak belirtmişlerdir.

a) Türkiye’de gençlere hizmet vermek için kurulan sivil toplum kuruluşlarının sayısı yeterli midir ve görevlerini yerine getirebilmekte midirler? sorusuna ilişkin olarak **üst örgütlenme gerekliliği** hakkındaki görüşünü;

K 1 katılımcısı “Hepsinden temsilcilerin bulunacağı bir konsey oluşması lazım ki gençliğin sorunları çözülsün. Yoksa gençliğin sorunları için aynı çatı altında toplanmış tek bir kurum yok” olarak,

K 3 katılımcısı “Biz Türkiye’deki gençliğin örgütlenmesi için her ilde bir dernek veya bölgesel federasyonlar kurulmasından yanayız, bunun ilk tohumları ilk düşünceleri bizim tarafımızdan atıldı. Bildiklerini paylaşma daha da ileriye giderek bu birlikteliğin Türkiye genelinde kocaman bir birlikteliğe, kocaman bir yapıya dönüşmesi için bunun çalışmalarını yaptık hala da yapıyoruz” olarak,

K 5 katılımcısı “Eğer bir ülkede bir genç profili varsa, bu ülkenin gerek ekonomik, gerek sosyal, gerekse siyasi yapısı içerisinde gencin ne olup bittiği ve ne olması gerektiği konusunda bir kafa yorulması gerekirken bunu bu tip organizasyonları yapabilecek çok iyi bir örgütlenmeye ihtiyaç var. Bu yapının adına ne dersiniz deyin, bu şemsiye yapı diğer tüm bakanlıkların ana hizmetlerine müdahale etmeden projelendirmeler, yönlendirmelerle o ana hizmet üreten bakanlıkla ve kurumlardan gençlikle daha mükemmel hizmet üretiminin koordinasyonu sağlanmalıdır. Bütün dünyada bu bir çatı altında toplanır, diğer bakanlıklarda olduğu gibi, diğer hizmetlerde olduğu gibi,

gençlik hizmetleri diye bir çatıyı kurarsınız ama bu çatının kurulmasında da demokratik ve çağdaş bir yapıyı mutlaka ele almakta fayda var. Yani adına gençlik bilmem nesi dediğiniz bakanlığı veya şunu, dediğiniz bir yapıyı oluşturmak için bir sürü bürokratin bir siyasinin inisiyatifine verirsiniz, orada bu güne kadar olduğu gibi hiçbir şey çıkaramazsınız” olarak,

K 7 katılımcısı “Gençlikle ilgili ulusal bir koordinasyonun oluşması lazım artık. STK’lardan oluşan ortak bir platformun oluşması gerekir. O ortak platformun çalışmaları ile ortaya çıkacak çalışmaların yaygınlaştırılması lazım” olarak,

K 9 katılımcısı “Gençlik alanında çalışmalar yürüten bir sürü kuruluş var. Bu gençlerle kamu kuruluşları arasında bir takım irtibattan bahsetmek de hemen hemen mümkün değil. Bu karmaşayı ortadan kaldırmak üzere sivil toplum önce bir inisiyatif başlattı her şeyi devletten beklemeyelim biz yapalım dediler fakat olmadı. Daha sonra meğer devlet gerekliymiş noktasına geldiler. Fakat geldikleri o noktada da karmaşık bir devlet yapısı gördüler. Hal böyle olunca bunu acilen düzeltilmesi gerektiği, artık tek elde mi toplanır, yine bakanlıkta ayrı birimler olur ama hepsinin koordineli çalıştığı daha doğrusu bunları koordineli çalıştıracak bir üst yapı mı olur. Adı ne olursa olsun acil bir yapılanmaya gidilmesi gerekiyor. Acil eylem planına ihtiyaç var” olarak belirtmiştir.

b) Türkiye’de gençlere hizmet vermek için kurulan sivil toplum kuruluşlarının sayısı yeterli midir ve görevlerini yerine getirebilmekte midirler? sorusuna ilişkin olarak **kurumsallaşma zorluklarının bulunması** hakkındaki görüşünü,

K 3 katılımcısı “Bizdeki sivil toplum geleneği maalesef gelişmemiş. Çünkü bizim altyapımıza baktığınız zaman, bir sanayi devleti değiliz. Biz daha çok çiftçi ve göçebe toplumdan birazcık buralarda yer tutmuş bir geleneğe ve geçmişe sahibiz. O nedenle bizde nasıl çoksesli müzik veya işte eğlence sanayi toplumunun ürünüyse, kısaca burjuva toplumunun ürünüyse, bizde burjuva anlamında bir kültür de gelişmemiş. O nedenle gençlerimiz, hepimiz burjuva anlamında bir bilgiye ve donanımına sahip değiliz. Daha çok kendimizi uçlarda buluyoruz. Örnek söylüyorum, düşünsel anlamda uça buluyoruz” olarak,

K 6 katılımcısı “Karışık bir kültüre sahibiz. Bunu da dengeleyecek olan ortam devlettir. Devletin dışında STK’larla bu iş olmaz. Bu benim fikrim. Afaki gelmek kolay bu ülkede. Hangi STK yapsın, öbürümü yapsın. Bir araya geldikleri zaman geçinebileceklerini düşünebiliyor musun? Hani oturup yapsınlar bir kurultay kendi aralarında. Niye yapamıyorlar kendi aralarında. Bir araya gelip de federasyon kurulacak. Nerede kurulacak. Mümkün değil” ve “Doğru cevap tabi ki STK dır. Avrupa da olduğu gibi. Ama burası TC. Yani birde gerçekçi bakmak lazım olaya. Tabii ki devlet yönetmeli. Devletin olmadığı yerde bu ülkede yaşama şansın yok. Öncelikle devlet yönetilecek. Ta

ki demokrasinin gerçek kıvama gelindiği zaman benim çocuklarımın çocukları demokrasi ne demek algıladıkları zaman devlet yavaş yavaş elini çekmeli. Ama bu aşamada mümkün değil. STK zaten kendi içlerinde anlaşıyorlar. Bir otorite şart bu ülkede. Önce bir otorite koyacaksın, onu bir görecekler” olarak,

K 7 katılımcısı “Sayısal anlamda yeterli değil. Muş’ta 3–4 tane var ama hepsi aktif değil ve yeterli değil. Kimisi kağıt üzerinde. Bizim yaptığımız çalışmaların hepsi belki Muş’a yetiyordur. Ama neticede yinede çoğalması lazım. Ne kadar çok olursa yükü azalacak ve seçtiği alanda uzmanlaşmaya gidecek. Spor olabilir kültürel olabilir. Sayı yetersiz. Çünkü bakıyorsun yıllardır aynı dernekler. Yeni dernekler yok. Proje dernekleri oluştu tamamen tabela dernekler. Amaçları sadece proje” olarak,

K 8 katılımcısı “Daire başkanlığı olarak gençlik kulüplerine yönelik hizmet veriyoruz ama gençlik alanında çalışan bütün dernekler bize tescilli değil. Kucakladığımız kitlenin dışında kalıyorlar. Dernekler yönetmeliğinde her kurumun STK’ların getireceği projeyi kurumun çalışma alanları ile örtüşmesi ve onu belli kriterlere göre desteklenebilir görmesi halinde yüzde elli o projenin giderini karşılaması gibi bir düzenlemesi var. Bu bütün kurumlar gibi GSGM içinde geçerlidir. Bu bağlamda küçük boyutta ve sınırlı sayıda da olsa bazı STK’larla işbirliğine gidildiği olmuştur” olarak,

K 9 katılımcısı “Tabi biz şu an içinde bulunduğumuz kurum olarak (DPT) bu konularda şöyle yapılsın böyle yapılsın politika böyle olsun deme konusunda bir kurum değiliz. Biz sadece mevcut içerisinde müşteri arıyoruz. Fakat bu toplumda yaşayan birer Türk vatandaşı olarak gözlemlerimiz var tabi ki. Bir boşluk var bir karmaşa var. Bir sürü kurumda gençlik ile ilgili birim var adı Gençlik Hizmetleri Daire Başkanlığı olan iki tane kurum var, birisi Sosyal hizmetlerde birisi gençlik sporda ve bunlar arasında bir irtibat olduğunu ben duymadım görmedim. Kaldı ki Türkiye’de gelişmekte olan devasa bir sivil toplum var” ve “Sivil toplum, dedim ya daha önce denedi olmadı, yapamadılar ve kabul ettiler biz bu işi yapamıyoruz. Bunu devlete devrettiler, devlete ihtiyaç duydular. Yani doğrudan Başbakanlığa bağlı bir kuruluş olmalıdır” olarak,

K 12 katılımcısı “Türkiye’de şu an gençlik için çalışan çok az STK var. Gençlik federasyonları kuruldu, onlar da sadece ülkelerarası seyahatler ile ülkede yaptıkları bazı gençlik organizasyonlarını dışında geniş çaplı kalıcı projeler uzun vadeli hizmetler yönünden iş yapamıyor. Yeterli değil” ve “Türkiye AB’ye girerse sorun çözülür. Almanya’da siyasi iktidarlar tarafından şekillendirilmesine asla izin verilmiyor. Bürokrasi kendi görevlerini mevzuatlar içerisinde yürütmeye çalışıyor. STK’lar ile birlikte. Asla siyaset atamalarda olsun toplum müdahale etmiyor. En üst düzey yöneticilerin dışındakilerin hepsi sistemin içinde hizmet vermede eğitimlerine göre ayrılıyorlar. Siyasete bulaştırmamak için STK’ların daha fazla görev alması gerekir ama maalesef Türkiye’de STK’ların da siyasi yapılanmanın tarafı

olduğunu düşünüyorum. Hiçbir siyasi ve iktidardaki kişiler kendi yaptıklarının beğenilmemesinden hoşlanmazlar. Bu sefer tepki veriyorlar” olarak,

K 14 katılımcısı “Sivil olarak bakmadan önce bu alanda çalışan gençlik örgütlerine değinelim. Çünkü gençlik alanında çalışan örgütler sadece üniversitede çalışanlardan oluşur. Bunun dışında Türkiye’de gençlik dernekleri ve kulüpleri maalesef yetişkinler hatta yaşlılar tarafından yönetilen gençlik dernekleridir. Niye? Çünkü gençlik dernekleri dediğiniz zaman gence vermiş olduğunuz bakış açısı sivil hayata da yansıyor. Toplumda genç belli bir zaman dilimini çabucak atlatıp hemen diğer döneme geçmesi gereken kişi” ve “Şu an bakıldığında gençler için çözüm üretebilecek bir yapılanma yok. Özel sektör buna sadece kazanç sağlama açısından bakıyor. Siviller zaten sesini çıkarttığında başına inecek copu gördüğü için korkuyor ve geriye çekiliyor. Ortaya bunun koyabilecek bir yapı yok. Sivil inisiyatifi geliştirmek için yargı sisteminin sivillere daha fazla haklar vermesini sağlamak gerekir. Müdahale hakkı vermesi gerekir” olarak,

K 16 katılımcısı “STK’ların geliştirilmesi için çok küçükten işe başlamak lazım. Okuldan başlayabilir. Sınıf temsilciliğinden öğrenci temsilciliğinden başlıyor. Orada da gençlerin çok fazla işin içine katılmadığını görüyorsunuz. Ben kızımın okulundaki seçimlerde, kızımdan gelen tepkilere bakarak söylüyorum. Başkan seçeceklermiş işte bize şeker dağıttı, annesi bize şapka dağıttı, şemsiye dağıttı gibi enteresan şeyler oluyor. Orada da bir örgütlenme, temsiliyet nedir, demokrasi nedir bu kavramları orada vermemiz gerekirken şu an yetişkinlerin yaşamında gördüğümüz üçkağıtlara şahit oluyoruz. İşin o boyutları yansıtılarak öğretiyoruz. Çekirdekten böyle geliyorsa bu işte bir sakatlık var demektir. Bu gerçek anlamda seçim ne demektir, neden yapılır Türkiye’deki Millet Meclisini düşündüğümüzde biz kendi okulumuzda bir meclis kurabilir miyiz? Bunlar önce öğretmenlerin önce bilinçlendirilerek gençlere öğretmeleri gereken bir süreç ama biz bunlarında üçkağıtlarını öğretmek, o yaşta bunları aşılsak onlarda genç olduklarında işe yanlış başlamış oluyorlar” olarak,

K 16 katılımcısı ayrıca “Konseyin oluşması ile ilgili girişimler oldu. STK’ların oldu ama olmadı. Onlarda bir araya gelemedi. Türkiye’nin ne kadar temsil edildiği tartışıldı orada. Ama demek ki daha altyapı daha hazır değil” olarak belirtmiştir.

c) Türkiye’de gençlere hizmet vermek için kurulan sivil toplum kuruluşlarının sayısı yeterli midir ve görevlerini yerine getirebilmekte midirler? sorusuna ilişkin olarak **sınırlı devlet desteğinin bulunması** hakkındaki görüşünü;

K 7 katılımcısı “İçişleri bakanlığı bu akreditasyon sistemini getirebilir. Bir denetim mekanizması getirdiğiniz zaman muhasebecisinden saymanında işte hepsi orada oluyor. Ve gözyaşınıza dahi bakmıyorlar hani. GSGM müdürlüğünde de ben inanmam böyle bir şey olacağına. Adam tutma olacaktır.

İşleri bakanlığı yapabilir ciddi oturmuş bir kurumsal yapısı var. Ceza sistemi var hani. Bir iş yaptığım zaman düşünüyorum şu işi ters yaparsan en az kaç yıl yatarım” olarak belirtmiştir.

K 9 katılımcısı “Kamu kuruluşlarının sivil topluma da açık olması gerekiyor. Ve sivil toplumları arasında da adaletli olmak gerekiyor. Birisine biraz daha fazla ilgi gösterdiğinizde diğeri ortalığı ayağa kaldırıyor. Bunlara mahal verilmemesi gerekiyor. Bir menfaat dağıtılacaksa her kese eşit söz hakkı verilecekse herkese eşit bir hizmet yapılacaksa da herkesin taşın altına elini sokmasını sağlayacak şekilde oluşum olmalı. İnce bir nokta bu aslında” olarak,

K 11 katılımcısı “Bu işi düzenleyen gene kamu olacak ama birlikte yapmak lazım. Benim için bir şeyler yapıyorsan beni de bu işin içine dahil etmen lazım. Öyle bir düzenleme yapılacaksa o sivil toplum kuruluşları bu düzenlemenin içinde olması gerekir. Birlikte yapmaları gerekir. Ben yaptım sen buna uy dediğin zaman onu sınırlandırıyorsun. Sonuçta bu ülke için sivil toplum örgütleri nedir. Ülkenin dinamik yapılarıdır. Olması gerekenlerdir. Onu yok edemezsin. Ama o yapılanmayı birlikte yaparsanız o ne yapacağını çok iyi biliyorsa sende kamu olarak nerde durman gerektiğini nereye karışman gerektiğin ona göre bir yapıyı birlikte koyarsanız sıkıntı azalır. Mesela bir ara ulusal gençlik kurma çalışmaları vardı. Geldiler bana. Ama bana en az 8–9 defa geldiler. Hep aynı insanlar geldiler. Dedim ki onlara bakın bu ülke sadece sizler değilsiniz. Bu ülkede burada oturan Ankara’da yaşayan insanlarda değil. Hasbel kader burada yaşamışlar bir yerlerde kurmuşlar dernekleri, başkanları olmuşlar, parti başkanı olmuşlar. Veya bu gençlik için en iyisini bilen ben değilim. Bende tesadüfen gelmiş buraya. Sen sivil toplumu kapsayan ulusal gençlik konseyini kuracaksan nerede olursa olsun Türkiye’nin hepsine ulaşman lazım. Oralarda zeki insanlar var. Akıllı çocuklar var. Ama talihsizliğin sen onu bilmiyorsun o da burayı bilmiyor. Onlara ulaşmazsak herkesi temsil edecek yapıyı oluşturmazsak sizin derneğiniz olur ve size tabi olur orası. Türkiye’yi temsil etmez. Kafa yapıları da aynı olur. O zaman ben seninle aynıysam geleceğim öbürü ben gitmem oraya diyecek. Bana dediler ki başkanım siz destek olmaz mısınız? Olmam. Ben olduğum zaman siz benim güdümümde olacaksınız böyle bir yapılanma olur. Öyle kaldı. Gene birileri çalışıyor ama çok fazla içlerinde değilim” olarak,

K 12 katılımcısı “Devlet her şeyden elini çeksın ama bize para versin. Bize karışmasın mantığı hep öne çıktı. Bu gün ülkede olimpiyat komitesinden başlayıp bütün kurumlara baktığınız zaman para versin yardım etsin ama biz STK’lar olarak her şeyi yönlendirelim götürelim diye bir mantık var” ve “Devlet destekleyecek STK’lar da bunu altyapısını oluşturacak. Ortak çalışacaklar. Dünyanın gelişmiş her yerinde kamu ve STK’lar beraber çalışır. Hem üretim ve hizmetler daha iyi hale gelir. Türkiye’de maalesef bürokrasidekiler STK’lardan hep çekinmişlerdir. Hep işimizi bozar kamuoyunda bizi küçük düşürür bize sıkıntı oluşturur mantığı kamuda hep ön plandadır” olarak,

K 13 katılımcısı “Devletin mi bu işleri organize etmesi lazım yoksa kişiler STK’lar aracılığı ile mi bunu organize etmesi lazım?Aslında her ikisinin de olması lazım. Ben çalışırken hep şunu gördüm. Hiçbir şey için net bir tanım ve çizgi koyamıyorsunuz gençlikle ilgili. Tüm yapılan çalışmalara bakarsanız hep sıkıntıları vardır. Genç ve gençlik tanımlarına gidersek heyecanlı ve sürekli değişim açık, yeri geldiği zaman değişimi uyguladığınız zaman ne kadar politika koyarsanız koyun bunların içinde hep yenilenmesi lazım. Çünkü çok dinamik bir alan. STK’dan da talep gelecek. Devlet buna cevap verecek. STK’dan gelmezse devlet devreye girecek her ikisinden olması gerekiyor. Bunun hepsini koordine den bir kurum ideal olur” olarak belirtmiştir.

d) Türkiye’de gençlere hizmet vermek için kurulan sivil toplum kuruluşlarının sayısı yeterli midir ve görevlerini yerine getirebilmekte midirler? sorusuna ilişkin olarak **bütçe yetersizliklerinin bulunması** hakkındaki görüşünü;

K 7 katılımcısı “Hükümetin bununla ilgili bir kararnamesi de var %50 oranında destek verilmesi. Ama bu yönetmelik 2–3 ay oldu sanırım yayınlanalı. Birçok yer bundan habersiz. Bu yönetmelikle başvurduğunuz halde bile hani ilgilenmek istemeyip de konuyu savsaklayanlar var. Hatta biz bir ülkenin devlet başkanını Muş’a getiriyoruz örneğin. Bir kuruma başvuruyoruz ama bana verdiği cevap şu, ben sana 60 gün içinde cevap veririm. Oysa devletin politikası ve bununla ilgili de bir genelge yayınlanmış. Kamu kurumları %50 ye kadar projeye destek ve ortak olabilir. Böyle bir genelge var. Ama zorunlu değil kesinlikle. Bu da bir politika aslında kabul etme anlamında. Neticede uygulanabilirlik açısından yok maalesef. İçişleri bakanlığının yayınladığı bu genelgenin asıl amacı da il özel idarelerinin destek çıkmasıydı. Kurumlar belirtilmemiş ama ilk çıkış sebebi şuydu il özel idarelerinin sosyal amaçlı veya bilimsel amaçlı projelere destek olabilmesinin önünü açmak” olarak,

K 7 katılımcısı ayrıca “Her denetlemede ne kadar temiz çıkarsam o kadar iyi bir dernek oluyorum. Bu şekilde bile içişleri bakanlığı para vermiyor ama birçok şeyde de teşvik ediyor. Valiliğe bir proje bütçesi geliyor. Hemen sen gel sen gel referans alarak onlara dağıtıyor. İnisiyatife göre değil. derneği çalışmıyorsa ona vermeyin” ve “Yerel belediyeler bunu çok güzel yapabilir. Bunun için bütçesi dahi var. Sosyal çalışmalar için bütçeleri var. Ama belediye başkanları bunu kullanmak isterlerse kullanırlar. Ama kullanmıyorlar. A belediyesi kullanıyorsa B belediyesi kullanmıyor” olarak belirtmiştir.

2. Genel tema: Türkiye Gençlik Politikasının Vizyonu İle İlgili Görüşlerde Ortaya Çıkan Temel Unsurlar

Katılımcılar ile yapılan görüşmeler sonucunda Türkiye gençlik politikasının vizyonunda rol oynayan üç ana tema belirtilmiştir. Bunlar, “**Planlama, Yönetişim ve Sürdürülebilirlik**” olarak sınıflandırılmıştır.

4.1.3. Planlama

Katılımcıların, “Türkiye’de gençler için hazırlanan kanun ve yönetmelikler yeterli midir, Türkiye’de gençlik hizmetlerinde çalışacak devlet kurumları ve STK’lar nasıl yapılmalıdır” sorularına verdikleri cevaplar sonucu, “planlama” ana teması belirlenmiştir. Planlama temasının alt temaları olarak “yasal düzenlemeler, ihtiyaç analizi ve hedef belirleme, ortak bütçe ve finansman desteği, personel istihdamı, genel ve bölgesel politikalar” ortaya çıkmıştır. Tablo 8’de ortaya çıkan alt temalar detaylı açıklamalarıyla verilmiştir.

Tablo 8 : Planlama ana temasında ortaya çıkan kodlar, alt tema ve katılımcı numaraları

PLANLAMA			
Sorular	Görüşme sonucu ortaya çıkan kodlar	Alt Temalar	Katılımcılar
Türkiye’de gençler için hazırlanan kanun ve yönetmelikler yeterli midir?	Anayasada gençlik hizmetleri tanımının yapılması ve hukuksal düzenlemelere gidilmesi	Yasal düzenlemeler	K1, K6, K12, K15
Türkiye’de gençlik hizmetlerinde çalışacak devlet kurumları ve STK’lar nasıl yapılmalıdır?	Mevcut durumun analizi, ihtiyaçların ve hedeflerin belirlenmesi	İhtiyaç analizi ve hedef belirleme	K5, K6, K8, K9, K12, K13, K14, K15, K16
	Yönetişim anlayışı içerisinde paydaşların ortak kullanımı için bütçe ve finansman desteği sağlanması	Ortak bütçe ve finansman desteği	K5, K7, K17, K15
	Gençlik alanında çalışacak yeterli sayıda uzman ve nitelikli personel ihtiyacının karşılanması	Personel istihdamı	K5, K6, K9, K12, K16
	Gençlik politikası belirlenirken bölgesel ve genel politikaların eşgüdümü düşünülmesi	Genel ve bölgesel politikalar	K4, K8, K11, K12, K16

Tablo 8’den elde edilen bulgulara göre katılımcılar, yasal düzenlemeler alt teması ile ilgili görüşlerini; anayasada gençlik hizmetleri tanımının yapılması ve hukuksal düzenlemelere gidilmesi, ihtiyaç analizi ve hedef belirleme alt teması ile ilgili görüşlerini; mevcut durumun analizi, ihtiyaçların ve hedeflerin belirlenmesi, ortak bütçe ve finansman desteği alt teması ile ilgili görüşlerini; yönetim anlayışı içerisinde paydaşların ortak kullanımı için bütçe ve finansman desteği sağlanması, personel istihdamı alt teması ile ilgili görüşlerini; gençlik alanında çalışacak yeterli sayıda uzman ve nitelikli personel ihtiyacının karşılanması, genel ve bölgesel politikalar alt teması ile ilgili görüşlerini; gençlik politikası belirlenirken bölgesel ve genel politikaların eşgüdümlü düşünülmesi konuları üzerinde durarak açıklamıştır.

4.1.3.1. Yasal Düzenlemeler

Türkiye’de gençler için hazırlanan kanun ve yönetmelikler yeterli midir? sorusuna ilişkin olarak **anayasada gençlik hizmetleri tanımının yapılması ve hukuksal düzenlemelere gidilmesi** hakkındaki görüşünü;

K 1 katılımcısı “Gençlik Hizmetleri dediğimiz gibi yazılı olarak mevcut bulunan yönetmelikte, kağıt üzerinde güzel. Ama uygulama alanında kısıtlı. O kitleye ulaşmıyor” olarak,

K 6 katılımcısı “Kanun olması lazım. Eskiden Gençlik Spor Bakanlığı vardı, onun kanunu yoktu. Öylesine bir yönetmelikle kurulmuştu. Bütün iş Beden Terbiyesinde biterdi. Çünkü onun kanunu vardı” ve “Mevcut yönetmeliklerin dışına çıkamadığımız için bilmem ne şube müdürlüğünü de kurayım deme şansınız yok. Anca 3-5 kötü adamı atıp onların yerine yenilerini alıp ha gayret diyebilirsiniz” olarak,

K 12 katılımcısı “58. maddedeki hükümler gençliğe yönelik temel politikaları ortaya koyuyor ama bunların uygulanmasında görev alacak kurumlar ve sorumlular, sivil toplum örgütleri, devlet kurumları bu politikaların uygulanmasındaki görevlerini yeteri kadar yerine getirmiyorlar, getiremiyorlar diye düşünüyorum” olarak,

K 15 katılımcısı “Ülkemizde bir eksiğimiz var. Tüm gençliğimizi kapsayacak bir gençlik yasamız yok. Türkiye’de gençlik çalışmalarında her kurum ya da her ilgili birim kendi yasaları çerçevesinde bu işi götürüyor. Diğer ülkeler örnek alınarak öncelikle gençlik yasasının çıkması lazım. Bu DPT’nin programında var. Ama maalesef GSGM kendi yasasını çıkarttıktan sonra bu ele alınacak dendi. Ama bu yasa 4-5 senedir çıkmıyor. Çıkmadığı için de

düzenleme yapılamıyor. Ama dünyadaki uygulamalara bakılıp güzel bir yasanın çıkması lazım” olarak belirtmiştir.

4.1.3.2. İhtiyaç Analizi ve Hedef Belirleme

Türkiye'de gençlik hizmetlerinde çalışacak devlet kurumları ve STK'lar nasıl yapılanmalıdır? sorusuna ilişkin olarak **mevcut durumun analizi, ihtiyaçların ve hedeflerin belirlenmesi** hakkındaki görüşünü;

K 5 katılımcısı “DPT ihtisas komisyonlarındaki konular üzerine devletin bürokratlarını çağırıp bilgi almalıdır. Gelişen çağa uygun olarak kendisi araştırmalar yapmalıdır, projeler ortaya koyar araştırmalar yapar ama maalesef 5 yıllık kalkınma planlarımız bürokratların hazırladığı raporlardan oluşur. Oraya bir sürü rakamlar koyarsınız herkes bu durumu kabul eder. Gençlikte 4 satırlık bir sütunda geçer. Dolayısıyla Türkiye’de maalesef gerek bürokraside gerekse devletin oluşumunda gençliğin bütünüyle, Türkiye’nin her kesiminde belirgin katkılarda bulunabilecek veya o katkıların ne şekilde yapılması gerektiğinin gelecekte var olan gençlik grubunun periyodik sıralama ve yıllar itibariyle devletin hangi kurumunda ve sektöründe hizmet üretebileceği konusunda iyi bir araştırma yapılarak bir örgütlenme biçimi yok” olarak,

K 5 katılımcısı ayrıca “Gençliğin tabi ki bir politikası olmalıdır. Eğer siz kendinize bir hedef seçemiyorsanız, kendinize birey olarak da toplum olarak da bir hedef koyamadıysanız, zaten bir şey değilsiniz. Avrupa da hiçbir birim gençliği tek başına yönetmiyor. Evet bakanlığı var, plan ve programını yaparak yönlendirmesini sağlıyor. Hiçbir zaman alana gidip de onlarla birlikte gençliğin rolünü üstlenmiyor. Bizde yanlış yapılıyor. Biz de tepede örgütleniyoruz, ondan sonrada o tepedeki insanlarla çıkıyoruz genç olalım diyoruz. Genç gibi düşünelim diyoruz. Benim gibi düşün diyoruz gence. Bizim gibi düşünen gençlerle birlikte hadi bir proje yapalım diyoruz. Projeyi siz yapın bize getirin demiyoruz, şu projeyi yapın diyoruz, yani bu projeyi sunduk hadi gençler buna katılın diyoruz. Bu yanlış bir şey” olarak,

K 6 katılımcısı “Ben Gençlik Hizmetleri’ne ilk başladığımda, bu böyle olmaz, elimiz de bir takım veriler bilgiler olması lazım diyerek Devlet İstatistik enstitüsüne yazılar yazdım. Nedir gençliğimizin durumu hangi yaş kategorisinde, ne kadar nüfus var. Hangi yaş kategorisi çalışıyor, hangi yaş kategorisi oturuyor, yani baya yazılar yazdım. Adamlar bana bilmem kaç senesindeki seçim sonuçlarının aynısını gönderdiler. O var zaten elimde. Ben daha detaylı bilgi istedim ki hizmet alanımı belirleyeyim. Öyle bir şey yok. Her şey laftadır” olarak,

K 8 katılımcısı “Bir hizmet verilecekse, gençlerin ilgileri neyse o doğrultuda verilmeli. Yani hedef kitlenin gereksinimleri ne ise ona göre ortam

sağlanmalı. Ben size halk oyunları yapacağım deyip onda diretilmemeli” olarak,

K 9 katılımcısı “Ben birçok Avrupa ülkesinde görüyorum anlatıyorlar, çeşitli periyotlarda kamu kurumlarının yetkilileri ve aynı zamanda yerel yönetimler, valiler v.s. gençlik kurumlarını ziyaret edip ne yapıyorsunuz, ne durumdasınız, ülke olarak ne durumdayız, nasıl bakıyorsun, çözüm önerileriniz nedir ve bizim devlet olarak yaptıklarımız şunlar şunlardır. Görüşleriniz nelerdir gibi bir takım görüşmeler yaptıklarını biliyorum. Bunu yapmak Türkiye de çok mu zor? Bence değil. Bir irade meselesi, bir istek meselesi. Habire geleceğimizi emanet ettiğimiz gençlerde mangalda kül bırakmaz konuşulunca ama, artık bir şeyler yapılması gerekli” olarak,

K 12 katılımcısı “Gençlerle ilgili en önemli yapılabilecek konulardan bir tanesi de siyasi partilerin gençliğin istek ve ihtiyaçlarını geleceğe yönelik endişelerini yapılandırması ya da siyasi bir şekilde onları yönlendirmeye çalışması da gençlerin, dünyada diyorlar hep insanlar siyasetin içinde olmalı, politize olmalı, depolitize olmak doğru değil diyorlar. Sanayide çalışan gençler ne ister diye sorulduğunda bulundukları ortamda spor alanı ve sosyal tesis gidip boş zamanlarında rahat zaman geçirebileceği ortam istiyorum diyebilir. Son zamanlarda gecikmiş bir yapılanma olmakla birlikte belediyeler bunu yapıyor. Mesela GSGM’nin sadece gençlik merkezleri kurması gerekmediğini son zamanlarda anlayıp pek çok belediye de gençlik merkezleri kurmaya başladı. Semt sahaları spor tesisleri değişik buluşma yerleri yapıyorlar ve gençler oralarda sporla sosyal aktivitelerle bir araya gelip gençlik yıllarının sorunsuz geçmesini sağlayacak ortamın içerisinde yaşıyor” ve “Bir kere gençlik şurası yapıldı. Gençliğin neler istediğini her kesimden bir değerlendirme alıp ona göre bir takım hedefler çizmek için. Çünkü gençlikle ilgili hizmetler için o kadar farklı şeyler söyleniyor ki. O farklı şeyleri bir kurum içinde toplayıp ta onu koordine etmesi biraz sıkıntılı görülebilir. Belki o gençlik şurası gibi yapılacak şey içerisinde gençliğe götürülecek hizmetleri ve ihtiyaçlarını gençlerden ve STK’lardan alırdım. Sonra da bir politika oluşturmaya çalışırım” olarak,

K 13 katılımcısı “Bir A şirketi Türkiye’de kemeri sıkacaksa bunu için farklı bir tutundurma yöntemi izleyecektir, televizyona reklâm verecektir, Ağrı’da TV az izleniyorsa billboardlara reklam verilecektir. Her yerin kendisine göre ihtiyaca dönüyor olay. Kim neye ihtiyaç duyuyorsa doğru sunmak önemli. Türkiye’de her yerde aynı politikayı uygulayabilir miyiz bilmiyorum. Mesela ben üniversite gençliğine yönelik çalışıyorum. Ama sokaktaki insanla da birisinin ilgilenmesi lazım. Onunla da hem devlet hem STK ilgilenmeli” olarak,

K 13 katılımcısı ayrıca “Politika belirlerken bir hedef kitlenin belirlenmesi gerekiyor. Ama istisnalar olmak kaydıyla bir hedef kitlesi olmalı. Sonuçta 30 yaştaki insanların hepsi bir değil. Mutlaka bir yaş sınırı konulmalı ki aşağı yukarı belirlensin. Pazarlamada bazı konular vardır yaş gruplarına yönelik. Farklı beğenileri olduğu için farklı pazarlama politikaları uygulanır.

Burada da gençlik politikaları uygulanacaksa yaş gruplarına hitap eden farklı uygulamalara gidilecektir. Yani sınırlama yoktur segmentler vardır. 13–15 yaş arası için politikalar 15–18 yaş arası için politikalar gibi. Üniversiteyi bitirmiş, evlenenler diye bir grup olabilir. Her grubun bulunduğu ortamda ihtiyacı değişiyor. İç ve dış motivasyonu değişiyor. Her iki motivasyon dengede tutulursa gönüllü olmaya çalışacaktır. Ama 15–30 deyip de sonrası ile ilgilenmemek olmaz ama devlette 30 yaş sonrası için bir politika var mı bilmiyorum” olarak,

K 14 katılımcısı “Hükümetlerin gençlik için politika belirlerken yapması gereken en önemli şey gençlerin ihtiyaçlarını tespit etmesidir. Çünkü ihtiyaçları tespit ederken kurumlarını yeniden organize etmeli. Bunu yapmıyor. Sadece kurumlararası koordinasyondan söz ediyoruz. Bu gençlerin ihtiyaçlarını tespit edip yeniden yapılandırmayı kapsamıyor. Mevcut durum içerisinde gençlere daha iyi hizmeti nasıl sunarız tartışıyor” ve “Bir insan doğumundan ölümüne kadar hangi evreleri yaşıyor ve neye ihtiyacı oluyor, bu ihtiyacı giderebilmek için hangi kurumlarla ne şekilde iletişime geçilmeli ve bunu nasıl sağlayabilmeli. Destekleyici mekanizma nasıl olmalı. Doğduğunda nüfus işlemleri ve belli bir mekan içinde yaşam işlemi olmalı” olarak,

K 14 katılımcısı ayrıca “Mc Donalds küçük bir şehirde şube açmadan önce oradaki insan debisini ölçüyor. Gidip bir köşeye durup sayar. Devlette ölçmeli. Ben buraya gençlik merkezi yaptım, kompleks kurdum. Gelin diye beklememeli. Mc Donalds kaç genç orada yaşıyor diye bakmıyor. Şu mahallede şu caddede şu dükkanın önünden kaç genç geçiyor diye bakıyor. Hizmetin götürüleceği yer olarak düşünmek lazım. Devlet nerede genç varsa hizmeti oraya götürmeli. Hizmetin kimse tarafından alınamayacağı yerlerde ölü yatırımlar yaparak boşa para akıtmamalı. Devlet 19 milyon genç için aynı şeyleri tasarlamamalı. Devlet profilini iyi çıkartıp buna göre farklı ihtiyaçlara göre farklı çözümler üretmeli” ve “Genç tanımını ne zaman sınırlandırmış olsak bu sefer gence yönelik hizmetleri tasarlayacak olan devlet ikilem içine düşer. Kamu hizmet sunacağı kesim için, yapması gereken şeyleri özelleştirerek özel politikalar geliştirmeli. Bunu yapabilmek için de gene gençlerin çalışması gerekir. Bu sefer danışacağı kesimin kim olduğu bilinmesi lazım” olarak,

K 15 katılımcısı “İstatistiklere bakarsanız gençler artık evlenip çocuk sahibi olmuyor. Sadece kendi geçimini sağlayabilmek için yaşam savaşı veriyor. Bu devletin kendisini durdurduğu anlamına geliyor. O yüzden devletin gence ne ihtiyacın var demesi lazım” olarak,

Katılımcı 16 “Onların sesini duyup ihtiyaçları belirledikten sonra gençler yol gösterecektir. Önce onları dinlemek gerekir. Çünkü hiçbir zaman onların baktığı açıdan bakabilmek kolay değil. Birebir yaşamak lazım. O zaman bu yaştan sonra genç olamayacağımıza göre onların isteklerinden yola çıkıp istekleri doğrultusunda adım atmak gerekir” olarak belirtmiştir.

4.1.3.3. Ortak Bütçe ve Finansman Desteği

Türkiye'de gençlik hizmetlerinde çalışacak devlet kurumları ve STK'lar nasıl yapılanmalıdır? sorusuna ilişkin olarak **yönetişim anlayışı içerisinde paydaşların ortak kullanımı için bütçe ve finansman desteği sağlanması** hakkındaki görüşünü;

K 5 katılımcısı “Türkiye de nasıl bir örgütlenmenin olacağı ortaya konur, o modelde benimsenirse onun üzerinde çalışmalar yapılır, inşaat onun üzerine konur. Bütçeden ne kadar pay ayrılması gerekiyorsa o ayrılır, ekonomik sıkıntılar giderilir, ondan sonra örgütlenmeleri sağlanır. Özgürlükler ne kadar olacak ne kadar olmayacak onlara bu genç çalışma gurubu karar verir” olarak,

K 7 katılımcısı “Muş’un sıkıntısı farklı olabilir İstanbul gençliğinin sıkıntısı farklı olabilir. Bunların derlenerek en üstte toplandıktan sonra bunlara yönelik ortak bir karar alınması, ortak bütçeler çıkartılması, ortak faaliyet planlarının hazırlanması dağılıma göre. Ben kanserle ilgili böyle bir şemanın Amerika’da olduğunu biliyorum. Ciddi anlamda büyük destekler görüyorlar. Devlet başkanları onlara özel bir fon ayırabiliyor” olarak,

K 14 katılımcısı “vatandaşın ihtiyacını geliştirmek üzere sistemler geliştiririm. Bir sürü bahis oyunları oynanıyor. Bütçesini de oralardan sağlamaya çalışırdım” olarak,

K 15 katılımcısı “Şu dağınık ortam içerisinde daha düzgün hizmetler sunabiliriz çünkü bu günkü yapılanmanın içinde ekonomik olarak zaten bütçemiz kısıtlı. Gençler için ayrılan bütçemizde kısıtlı. Buna rağmen biz ayrı MEB ayrı sağlık ayrı adalet ayrı harcıyor. Dolayısı ile bunu aynı bütçe altında bir koordinasyon içinde yürütme imkânı varken çarçur diyoruz. En azından onu yapabiliriz. Aynı bütçeyi daha iyi hizmetle için harcayabiliriz. Bir de gösteriştten vazgeçmemiz lazım. Mesela şu kadar lisanlı sporcumuz var. Kendi kendimizi kandırıyoruz” olarak belirtmiştir.

4.1.3.4. Personel İstihdamı

Türkiye'de gençlik hizmetlerinde çalışacak devlet kurumları ve STK'lar nasıl yapılanmalıdır? sorusuna ilişkin olarak **gençlik alanında çalışacak yeterli sayıda uzman ve nitelikli personel ihtiyacının karşılanması** hakkındaki görüşünü;

K 5 katılımcısı “Bir daire başkanlığı şeklinde örgütlendirildi gençlik hizmetleri. Maalesef oraya uzman personel alınamadı. Gençlik bir yaş dilimi

dedim. Bu yaş diliminde her türlü ihtiyacının ne olup olmadığı onlarla sempati ve empati kurabilecek, onların bilimsel yönden değerlendirilmesini yapabilecek sosyologlar, psikologlar, sosyal hizmet uzmanlarının olması gereken bir dairede maalesef bir kişi dahi bulamadık, kadro nedeniyle alamadık. Dışarıdaki insanlarla işbirliği yapmaya kalktığınızda da emeğini size bir yere kadar getiriyor insanlar. Bu dünyanın her tarafında böyledir. Kimse, kimse için oturup ta kendi çalışma sisteminin dışında kalan zamanını sizin için harcamaz, ama karşılığını görürse yapar” olarak,

K 6 katılımcısı “Hakikaten uzun süreli çalışmak ve daha geniş bir yönetmelik çerçevesinde ve daha kalifiye elemanlar lazım. Ama işte onun için diyorum her kesimde kalifiye elemanlarla bu genel müdürlüğün kurulması lazım. Şimdi öyle olduğu zaman, mesela ilk alınanlardan biri bendim. İyi yapılanacak olursa genel müdür olacak kişi alttakine fazla hükmedemez” ve “Geniş yapılanma olmalı ve tutarlı bir politikayla. O A partili bu B partili falan gibi değil. Böyle Ankara’dan tek merkezden yönetilecek bir iş değil. Ne bileyim her kesimden üniversite mezunlarının işe alınabileceği mesela bak AB genel sekreterliğine 7 kişilik eleman alacaklarmış 90 KPSS puanı alanların arasından seçim yapılacaktı. Bu ne demek kalitenin sonu demek 90. Hadi 90 puandan vazgeçtim ama ne bileyim işte halkla ilişkiler uzmanları, hukukçuları, öğretmenleri, gençlik liderleri her şeyiyle tam olarak teşkilatlandırılmalı. Yoksa kurduk Ankara’da. Gene aynı şey olacak” olarak,

K 9 katılımcısı “Personel yapısı çok önemli. O işe devlet, memuriyet mantığı ile yaklaşmayacak. Mesai kavramı içerisinde olmayan, gönüllük üzerine çalışacak insanlardan oluşan bir kadro ve sivil topluma açık bir kadro ile bir personel yapısının oluşturulmasına ümit ederim, inşallah öyle bir şey olur” olarak,

K 12 katılımcısı “Türkiye’de bütün alanlarda olduğu gibi gençlik alanında da finansal sorunların yanında gerek sivil toplum örgütlerinde gerekse kamuda gençliğe yönelik hizmetleri verecek kurumlarda istihdam edilen görev yapan personelin bu alanda yetişmiş uzman personel olmadığını onların da geleceğe ve gençlere yönelik çok incelikli politikalar üretmediklerini, hayata geçiremediklerini bu nedenle de bunun önemli bir sorun olduğunu düşünüyorum. Örnek olarak her zaman söyleyeceğim gibi, eğer siz arkanda bir siyasetçi var diye benimle hiç alakası olmayan bir kurumda yükselebiliyor karar merciine geliyorsa ve benim altımda da yeteri kadar o kadrolar oluşmamışsa orada o hizmeti yapacak veya o hizmetin iyi gitmesini sağlayacak bir yapılanmanın var olduğunu söyleyemeyiz. O zaman da işte dediğimiz gibi gençliğe götürülecek hizmetlerde sorunlar başlayacaktır” olarak,

K 16 katılımcısı “Gençlikle ilgili bir iş adından dolayı GSGM’ye oradan da gençlik hizmetlerine geliyorsa onu bu daire tek başına mı yapmalı yoksa bir tartışma ortamı ile yetkili kişilerin bir araya gelip, başka yerlerde nasıl yansıması olmuş, başka örnekler incelenip nasıl yapılması konusunda bir beyin fırtınası mı yapılmalı ve ondan sonra mı adımlar atılmalı yoksa bir kişi mi karar vermeli? Bunlar biraz sorgulanmalı” olarak belirtmiştir.

4.1.3.5. Genel ve Bölgesel Politikalar

Türkiye'de gençlik hizmetlerinde çalışacak devlet kurumları ve STK'lar nasıl yapılanmalıdır? sorusuna ilişkin olarak **gençlik politikası belirlenirken bölgesel ve genel politikaların eşgüdümlü düşünülmesi** hakkındaki görüşünü;

K4 katılımcısı “Bence bir müddet devletin tekelinde kalmalı. Şu anda bizim ülkemizde her yerde sorun var. Bizim o doğuda ki sorunları halletmeden tutup da belediyelere verirsiniz orayı parçalar atarsınız. Ama batıyı yapıp doğuya yapmazsan da problem çıkar. Onu her tarafta bir yapmalı o zaman onlar da orası da olmalı. Bence sivil olmasının bir faydası var. Ama yine de bir kontrol mekanizmasının olması gerekir. Ne yaptıklarına dair” olarak,

K 8 katılımcısı “Elbette ki genel bir politikamız olur ama yörelerin özelliklerini de göz önünde bulundurulması gerekir tabi. Ben merkezden sen şu çalışmayı yapacaksın diye direktmemeliyim. O yereldeki yapının da belli bir özerkliği olmalı. Oradaki gençlerin öncelikleri ne ise ona göre plan program yapmalı kararlar almalı diye düşünüyorum. Genel bir politika belirlenmekle birlikte her bölgenin her şehrin her yörenin kendi gerçekleri doğrultusunda bir yapılanmaya gidilmeli. Onu orada yaşayanlar gibi hissetmen görmek mümkün değil” olarak,

K 11 katılımcısı “Yerel yönetimler sürecine senelerden beri geçemiyorsun. Kolay değil ki. Bu kurumun dahi yerel yönetimlere geçmesini istemiyor kimse. Neden, kendini düşündüğü için istemiyor ama sonuçta bu geçecek. Olması gereken de bu. Dünyada da böyle. Kimse krallığını bırakmak istemiyor. O sevda da” ve” Burası sadece yönlendirici veya tavsiye edici bir takım fikirler üreten bir yer olması gerektiği şekilde kalması yeter. Gençlik merkezleri nereye oturtulacak belli değil. Yeniden bir yapılanma olduğu zaman gençlik merkezleri orada duracak ama buna rağmen yerel yönetimlerin içinde olması onlarla birlikte bu işi götürülmesi daha doğrusu onların uhdesinde bu işin gitmesi bizim sadece yönlendirici olmamız daha iyi. O yapılanma olsa dahi benim buradan oraya müdahale etmem zor. Olmuyor, yürümüyor. Bilmiyorsun yapılanı. Belediyelere gençlik merkezleri hakkında yapması gerekenler nedir, bütçesini ona göre vereceksin. Ben buradan gençlik merkezine bütçeyi aktarıyor muyum? Aktarıyorum. Şu faaliyetleri yapacaksın diyor muyum? Diyorum. Orada ne olup bittiğini ben buradan göremiyorum. Ben burada ancak oradan gelen raporlardan öğreniyorum” olarak,

K 12 katılımcısı “Bölgesel farklılıklar olmalı. Örneğin, götürülecek hizmetlerde farklılıklar olabilir. Politikalarda da olabilir ama ülkeyi bölmeyecek şekilde olmalıdır. Kürtlerin çok olduğu bir yerde sizin haklarınızı koruyorum şeklindeki bir gençlik yapılanması onları daha sonra Türkiye’ye karşı tepki veren ve ayrımcılığa sebep olabilecek bir şekilde olmamalıdır” olarak,

K 16 katılımcısı “Türkiye’de politika üretilecekse ortak bir politika, üretilmeli yoksa büyük şehirdekiler için ayrı doğudakiler için ayrı üretilmemeli. Tabi ki ortak üretilmeli. Bu bölücülüğe girer. Ayrımcılık yapmak, birbirine karşı yabancılaştırmak olur. Ortak olmalı. Yerel düzeyde çok iyi çalışma yapıp verilerin oradan toplanması lazım. En ücra köşedekinin sesini ve gereksinimini de göz önünde bulundurarak politika geliştirilmesi lazım. Onun sesini duymadan onun adına karar almak olur. Yerel yönetimler aracılığı ile olmalı bu. Gençlik meclisleri kanun gereği kuruldu ama onların ne derece işlediğini bilmiyorum. Ama daha da iyi olacaktır zaman geçtikçe. Bunlar bir süreç meselesi” olarak belirtmiştir.

4.1.4. Yönetişim

Katılımcıların “Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır?” sorusuna verdikleri cevaplar sonucu, “yönetişim” ana teması belirlenmiştir. Yönetişim ana temasının alt temalarında ise yönetim paydaşları ve yönetim unsurları ortaya çıkmıştır. Tablo 9’da ortaya çıkan alt temalar detaylı açıklamalarıyla verilmiştir.

Tablo 9 : Yönetişim ana temasında ortaya çıkan kodlar, alt temalar ve katılımcı numaraları

YÖNETİŞİM			
Sorular	Görüşme sonucu ortaya çıkan kodlar	Alt Temalar	Katılımcılar
Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır?	Gençliğe hizmet veren kamu sektörü (Hükümet ve kamu kuruluşları)	Yönetişim paydaşları	K3, K4, K5, K9
	Yerel yönetimler		K7, K9, K11, K13, K14
	Gençlik alanında çalışan sivil toplum kuruluşları		K3, K5, K11, K15
	Dezavantajlı gençlik (Taşrada yaşayan ve devlet tarafından sağlanan imkanlardan yeterince yararlanamayan gençler)		K7, K15
	Öğrenci gençlik (Üniversite ve lise gençliği)		K5, K7, K9, K14
	Katılım, işbirliği ve saydamlık	Yönetişim unsurları	K3, K5, K8, K14, K16
	Yetki devri		K4, K6, K8, K13, K14

Tablo 9’den elde edilen bulgulara göre katılımcılar, yönetim paydaşları alt teması ile ilgili görüşlerini; gençliğe hizmet veren kamu sektörü, yerel yönetimler, gençlik alanında çalışan sivil toplum kuruluşları, dezavantajlı gençlik, öğrenci gençlik ve yönetim unsurları alt teması ile ilgili görüşlerini; katılım, işbirliği ve saydamlık, yetki devri konuları üzerinde durarak açıklamıştır.

4.1.4.1. Yönetişim Paydaşları

a) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır? sorusuna ilişkin olarak **gençliğe hizmet veren kamu sektörü** hakkındaki görüşünü;

K 3 katılımcısı “Gençliği yönlendiren aslında Gençlik Spor Genel Müdürlüğü var. Bunun dışında elbetteki başka dernekler ve gençlik kuruluşları var. Biz bu birimler ile de sağlıklı iletişim içerisindeyiz” ve “Mutlaka gençliği yönlendiren birimler var. Bunları belki isim olarak sayamayacağım ama genelde partilerin gençlik kollarında gençlik var ama partilerin gençlik örgütleri partilerin daha çok parti politikasının alkışını yapan, onların afişini asan, kısaca nüfusunu veya alkışını oluşturan bir topluluk olduğunu düşünüyorum” olarak,

K 4 katılımcısı “Bir kere özerk olmalı gençlik merkezleri. Gençlik hizmetleri ayrılın anlamında söylüyorum. Ben özerklik derken gençlik spor il müdürlüklerinden ayrılması adına söylüyorum bunu. Bir genel müdürlüğü olacak tabi bunu. Bizim burada sivil toplum kuruluşları gibi çalıştırmamız mümkün değil. Devletin himayesinde olmalı bence gençlik. Ama dediğimiz gibi işte bir gençlik hizmetleri dairesi başkanlığı adı değiştirilebilir. Gene bir daire başkanlığı mı kalır, genel müdürlük mü kalır. Kesinlikle ayrılması gerekir. Ben 74 ten 80 yılına kadar ayrı olduğu dönemde de çalıştım. Çok eskiyim bu teşkilatta. O dönemlerde biz daha özgürdük” olarak,

K 5 katılımcısı “Türkiye’nin plan ve programının yapıldığı DPT’de 2000 yılına kadar Gençlik Özel İhtisas Komisyonu varken şu veya bu şekilde bürokratların toplandığı orda işte gençlikle ilgili bir takım bilgilerin ortaya konduğu çok cılız bilgilerin ortaya konduğu, hiçbir derinlemesine araştırmanın yapılmadığı bir platformda, hiç değilse adı vardı, ama ondan sonra o ihtisas komisyonu da kaldırıldı. Belirgin bir süre o ihtisas komisyonu olmadı. Düşünün çocuk var, spor var, kadın var başka bir sürü ihtisas komisyonu var bu ülkenin geleceği olan gençlik için ihtisas komisyonu zannediyorum 3-4 sene kadar çalışmadı, lav edildi daha sonra çocuk ve gençlik ihtisas komisyonu

olarak kurulduğunu öğrendim. Ne yapıyor diye soruyorsunuz, hiçbir şey yok” olarak,

K 9 katılımcısı “Şu anda Türkiye’de gençlikten sorumluyuz diyen bir kurum var. GSGM. Fakat gençlik politikalarını belirleme yetkisi olmayan bir genel müdürlük. O bakımdan biraz eksik bir kurum” olarak belirtmiştir.

b) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır? sorusuna ilişkin olarak **yerel yönetimler** hakkındaki görüşünü;

K 7 katılımcısı “Vali beyle sıkıntı olmaksızın çalışıyoruz ama bazen de çok sıkıntılar çekiyoruz. Vali bakıyor bu gerekli yapsınlar diyor, ama bize göre gerekli olursa ona göre gerekli olmaz bazı şeyler vardır bazen, onu da ikna edene kadar canımız çıkıyor. Yerel belediyeler gençleri çok güzel destekleyebilir. Bunun için bütçesi dahi var. Sosyal çalışmalar için bütçeleri var. Ama belediye başkanları bunu kullanmak isterlerse kullanırlar. Ama kullanmıyorlar. A belediyesi kullanıyorsa B belediyesi kullanmıyor” olarak,

K 9 katılımcısı “Şu an kent konseyleri kuruluyor zaten. Onların altında da gençlik meclisleri var. Uygulamaya baktığınız zaman hangi belediyenin başındaki kişi hangi partidense onun gençlik meclisi imiş gibi algılanır vaziyette şu anda. Durum bu maalesef. Mevcut parti hangisiyse onun yolunda gibi ama bu durum zaman içinde aşılır mı bilmiyorum. Aşılamaması durumunda bir takım subapların konması gerektiğini düşünüyorum ben” olarak,

K 9 katılımcısı ayrıca “Belediyelere verilmiş olan mevcut yetkinin tamamen kent konseylerine devredilmesi gerektiğini düşünüyorum ben. Kent konseyinin başında da valinin olması gerektiğini düşünüyorum. Şu anda sanırım belediye başkanları kent konseylerinin başkanları. Valinin herhangi bir siyasi bağlantısı yok. Devletin valisi kendisi. Dolayısı ile objektifliği en fazla sağlayacak olan makam da valilik diye düşünüyorum ben”, “Yerelleşmek tabii iyi, her şeyi Ankara’dan yönetmek doğru değil ama biraz her şeyi de bırakmamak gerektiğini düşünüyorum ben. En azından valiliğin yetkisinin biraz arttırılması gerektiğini düşünüyorum ben. Bölge müdürlükleri kurulsa biraz daha pratik olur tabii ki. Bende aynı fikirdeyim. Yurt dışındaki örneklerle de baktığınızda da benzer şeyler var. Tamamen lokale bırakılmış durumda ama merkezin de etkisi var. Mesela İngiltere’yi 9 bölgeye bölmüşler. Her birinin kent konseyi var kent konseyinin altında alt konseyler var, alt meclisler var daha doğrusu” ve “Belediyelere verilmiş olan mevcut yetkinin tamamen kent konseylerine devredilmesi gerektiğini düşünüyorum ben. Kent konseyinin başında da valinin olması gerektiğini düşünüyorum. Şu anda sanırım belediye başkanları kent konseylerinin başkanları. Valinin herhangi bir siyasi bağlantısı yok. Devletin valisi kendisi. Dolayısı ile objektifliği en fazla sağlayacak olan makam da valilik diye düşünüyorum ben” olarak,

K 11 katılımcısı “Bizim GSGM’dekinden çok daha fazla aktif hizmet edebilirler. Yerel yönetimlerin imkanları var. Bugün birileri korkuyor ama sonuçta bu ülkenin gerçeği. Bu gün belediyelerin asli gibi gözükmebilir ama yerel yönetimler bunu yapmak zorundadır. Yaptığı zaman o görev anlayışında bu oturacak. Bu gün yada 3–5 sene sonra oturabilir. Ama oturması gerekir. Ben buradan idare edemiyorum. Buradan Hakkari gözüküyor. Göremiyorsun. Yerel yönetim görüyor. Dolayısıyla o yerel yönetimin en yetkili ve yaptırım gücü belediyeler ise bu işin sahiplerinin gençlik merkezlerinin sahiplerinin onlar olması lazım” olarak,

K 13 katılımcısı “Belediyeler de kişisel çabalarla yürüyor. Bir belediye başkanı geliyor konuda eksiklik hissediyor, çabalıyor. Bir kısım belediye var destek veriyor bazıları hiç desteklemiyor. Bazı belediyeler var destek vermek istiyor ama doğru kişiyi bulamıyor. Öncelik sıralamasında gençlik gerilerde kalıyor. Bence herkes bilincinde ama öncelikler çok farklı” olarak,

K 14 katılımcısı “Yerel yönetimler gencin gelişimini izleyici sistemler oluşturulmalı. Gencin doğumundan itibaren kendisini geliştirip toplum içerisinde bir yetişkin olarak var olmasını sağlamalı” olarak belirtmiştir.

c) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır? sorusuna ilişkin olarak **gençlik alanında çalışan sivil toplum kuruluşları** hakkındaki görüşünü;

K 3 katılımcısı “Gençlere sivil toplum sahip çıkılmalı, gençler kendi geleceğine sahip çıkmalı ama maalesef bu arada da mevcut hükümetler yasaları buna göre yeniden düzenlemeli. Artık sivil inisiyatifler gönüllü kuruluşlar tüm dünyada olduğu gibi bizim ülkemizde de söz sahibi olmalı” olarak,

K 5 katılımcısı “Bugün var olan bugün bütün yayın organlarında internette falan baktığınızda bir şey görüyorsunuz. Non Government Organization. Yani NGO dedikleri şey. Yani organizesi devlet bütünlüğü içerisinde olmayacak. Olmayan kuruluşlara ihtiyaç var. Bu her birim için böyle. Bunun çevreye baktığınızda da, müziğe baktığınızda da, bunu sanata aldığınızda da böyledir. Çünkü bunlar yaşamın olmazsa olmaz değerleridir” ve “Ben sivil toplumu bazı yerlerde ters kullanıldığı için yadırgıyorum. Ama Türkiye’de herhangi bir organizasyona bir devlet kurumuna bağlı olmayan bir gençlik örgütlenmesinin çok yavaş olduğu kanaatindeyim” olarak,

K 11 katılımcısı “Bu ülke için sivil toplum örgütleri nedir? Ülkenin dinamik yapılarıdır. Olması gerekenlerdir. Onu yok edemezsin” olarak,

K 15 katılımcısı “Ülkemizde belki sayıları çok az ama sivil toplum kuruluşları gençler için çok güzel şeyler üretebiliyorlar. Bunlardan faydalanmak lazım” olarak belirtmiştir.

d) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır? sorusuna ilişkin olarak **dezavantajlı gençlik** hakkındaki görüşünü;

K 7 katılımcısı “İl dışında katıldığımız birçok toplantıda gençlik ile ilgili birçok faaliyetin olduğunu, sportif anlamda olsun birçok faaliyetin yapıldığını ilimizdeki gençlerinde bunlardan hiç haberdar dahi olmadıklarını gördük. Özellikle Avrupa Birliği'nin gençlik programları ile ilgili yüzde doksani hiçbir şeyden haberdar değil. Karadeniz de coğrafi olarak dezavantajlı. Biz o kadar dezavantajlı bir bölgedeyiz ki, merkeze o kadar uzak bir yerdeyiz ki dolayısı ile bir çok genç imkanlardan yoksun kalıyor” ve “Ankara'daki gençlerle Muş'taki gençleri gösterirseniz, Muş'takiler daha çekinik içe kapanık bir şekilde utanır ben yemek yemeye gideyim demeye bile utanır yani. Bu şekilde bazı şeylerden de yoksun kalıyorlar. Politika olsa buradaki genç ile oradaki genç aynı şeyleri yaşayabilecek, çünkü böyle bir politika neticede Ankara'dakine de Muş'takine de yarayacak” olarak,

K 7 katılımcısı ayrıca “Bazı mahallere bakıyorsun kapalı yüzme havuzu bile var belediye yapmış. Burada boş vaktinde Kızılay'a insan bile vaktin geçecek. Muş'ta ki genç bunu yapamıyor. Sosyal hayatlar sıfır. Burada bir üniversite öğrencimiz vardı, onun bir hocası bir soru yöneltti. Sigara içiyordu ve marlboro içiyordu, niye marlboro içiyorsun diye. Baban çok mu zengin? Bizim sinemaya gidecek sosyal imkanımız yok. Dolayısıyla paramızı bu şekilde harcıyoruz dedi. En sosyal yaptığımız iş bu yani. Ben ilgili yerlere gençlikle ilgili bir sorunla gittiğim zaman gençlik spor il müdürünü yanımda görmek istiyorum. Ama göremiyorum. Birçok yerde de göremiyorlar. Sporla ilgili olsa gelir. Gençlik haftası zorunlu ama bir davetiye gelmedi bize. Valiye gidiyor protokole gidiyor, ama bize gelmiyor” olarak,

K 15 katılımcısı “Dezavantajlı gençlerle ilgili yapılanma devletin diğer gençlerle ilgili yapılanmasına paralel olarak gelişecek bir şey. Devlet güçlü olacak. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde örnekleri var. Bunlarla ilgili merkezler oluşturulacak ve çocuklar oradaki eğitimleri samimi bulurlarsa oralara gidiyorlar. Sığıyor ve korunuyorlar. Bunların hepsi bu gençlik yapılanmasının içinde yer alması lazım. Yoksa ülkemizde ekonomik kısıtlamalar belli. Herkese bu imkânları sunma yeterliliğimiz yok. Dolayısı ile bence bazen abartmayalım diyorlar ama hiç azımsanmayacak kadar böyle genç var. İşin garibi hiç de ilgilenilmeyen ve hiçbir kurumunda sorumluluğuna girmeyen gençler bunlar. Ancak suç işlerse adalet bakanlığı hastalanırsa sağlık bakanlığı bakıyor. Çocuklar şurada tiner çekti bayıldı. Polis çağırdık geldiler. Konuşuyoruz benim yasal olarak yapacağım bir şey yok diyor. Alıp götüreceğim hastane bana niye getirdin diyor. Anası kim babası kim sosyal güvencesi var mı yok. Orada bir boşluk var. Düzenlemelerin olması lazım. Devlet bunu yapacak ve karşılıksız yapması lazım. Sosyal devletin gereği bu” olarak belirtmiştir.

e) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır? sorusuna ilişkin olarak **öğrenci gençlik** hakkındaki görüşünü;

K 5 katılımcısı “Sanmıyorum ki çok kısa sürede bazı formüller üniversitelere gönderiyorsunuz oradan gelen gençleri seçiyorsunuz çok kısa bir eğitimden geçiriyorsunuz ellerine birkaç materyal verip gönderiyorsunuz dünyadaki bütün bu olayları yıllardır yapmış gençlerin içerisinde bir bakıyorsunuz en başarılı olanlar bizim çocuklarımız” olarak ve “şimdi bir üniversitede eğer siz o üniversite gençliğini özgür olarak belirgin bir çatı altında örgütleyemiyorsanız, üniversiteye katılımcı ve üniversitenin işlevini eleştiren veya iyiye yönelik çalışmalarda bulunması için önerilerde bulunacak bir gurubu yok sayıyorsunuz. Yok böyle bir şey, o zaman üniversitenin içindeki 20.000 üniversiteliyi de yok sayıyorsunuz. Onlar ne yapıyorlar, yalnız derslerine giriyorlar, profesörlerin derslerin dinliyorlar, işte vizelerine giriyorlar, finallerine giriyorlar, sınıf geçiyorlar” olarak,

K 7 katılımcısı “üniversite okuyan bir insan kesinlikle bir örgütün içinde yer alacak şekilde sorumluluk sahibi olan kişiler” olarak,

K 9 katılımcısı “Üniversite öğrencisi doğrudan rektör ile proje sorumlusu sıfatı ile görüşebiliyor, lise öğrencisi vali yada belediye başkanı ile kolayca görüşebiliyor. Tabii ki saygı görüyorlar. Söyledikleri dinlenir hale geldi. Gençler bunun farkındalar, bunu görmemiz bizi de sevindiriyor” olarak,

K 14 katılımcısı “gençlik alanında çalışan örgütler sadece üniversitede çalışanlardan oluşur. Bunun dışında Türkiye’de gençlik dernekleri ve kulüpleri maalesef yetişkinler hatta yaşlılar tarafından yönetilen gençlik dernekleridir. Niye. Çünkü gençlik dernekleri dediğiniz zaman gence vermiş olduğunuz bakış açısı sivil hayata da yansıyor” olarak ifade etmiştir.

4.1.4.2. Yönetişim Unsurları

a) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır? sorusuna ilişkin olarak **katılım, işbirliği ve saydamlık** hakkındaki görüşünü;

K 3 katılımcısı “Ne yaptığını ne düşündüğünü ne söylediğini bilen sorgulayan araştıran katılan, katıldıkça da değiştiren bir yapı olmalı. Bu demokratik bir yapı olmalı. Bu daha çok nispi temsil sisteminin geçerli olduğu bir demokrasi olmalı. Herkes gücü ölçüsünde temsil edilmeli. Bundan sonrasını diyorum. Ama şimdi kesinlikle gençliğin örgütlenmesi gerekiyor” olarak,

K 5 katılımcısı “Bağımsız özgür şu veya bu fikir akımlarının dışında tutulmuş, şu veya bu fikir akımları empoze edilmemiş kendi ayakları üzerinde ekonomik ve sosyal olarak kalabilecek biçimsellikte bir örgütlenme modelini getireceksiniz, bu modelin içerisinde insanlar gelip bu çatının altına girecek. Bu çok zor bir şey değil” olarak,

K 8 katılımcısı “Alın işte hükümetin 2008 programı. Önemli olan yapmaya başlamamız. Nasıl? Gençlerle birlikte ve ilgili bütün kurum ve kuruluşların katılımı ile birlikte. Önce hiç kimseyi dışlamaksızın ilgili bütün tarafları sürece katarak ne yapılabileceğinin irdelenmesi ve yol haritasının belirlenmesini sağladım diye düşünüyorum. Koordinesini yapacak birim olur, işbirliğinin yapılabilecek kurumlar olur, bunu dışında görüş alabileceğimiz çevreler olur. 2008 programına göre Gençlik Hizmetlerinin başlatması gerekiyor süreci ama ne zaman başlatırız bilmiyorum” olarak,

K 14 katılımcısı “Kamu-STK eşgüdüm projeleri çıktı ortaya. Gençliği ne kadar kattığı ile de bağlı devletin. Göstermelik süs unsuru gibi mi katıyor, yoksa gerçekten ona güvenerek onun yer alması gerektiğini düşünerek mi katıyor yoksa sadece gençlerle bir iki fotoğraf çektilerip gençlerle birlikte yaptık mı diyor. İçeriğine ne kadar gençleri dahil ettiği ile de doğru orantılı bakılmalı. Kendimizi mi kandırıyoruz yoksa” olarak,

K 16 katılımcısı “Avrupa Konseyindeki sistem çok güzel. Ortak yönetim dedikleri. Co-Management sistemi güzel. Orada devlet temsilcileri bir arada STK’lar bir arada. Aynı toplantı yapıyorlar. Bunların da bir araya geldiği ortak konsey dedikleri bir oluşum var. İki kurum ayrı ayrı toplanıp sonra bir araya geliyor ve çalışıyorlar. Konsey de bunu tek (unique) olarak değerlendiriyor. Gerçekten bu sistem çok güzel. Alınan kararlar konseyin politikası olmuş oluyor. Türkiye içinde aynı yapı olabilir. Periyodik olarak bir araya gelinen yapılar ve sonunda da ortak karar verebilecekleri ayrı bir yapı olmalı” olarak belirtmiştir.

b) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor ve Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır? sorusuna ilişkin olarak **yetki devri** hakkındaki görüşünü;

K 4 katılımcısı “Hizmet götürürken gençlerin kendi kendilerini idare etmelerini sağlamak zorundasınız. Kendileri bir şeyler üretmeli ve yapmalı, yani biz anahtarı verip çıkmalıyız. Gençleri programlamak, yönetmek doğru değil. Bundan sonraki dönemlerinizde alın anahtarı girin ve istediğinizi yapın diyorum ben” olarak,

K 6 katılımcısı “Eğer bu yeni yapı Ankara karargahlı bir genel müdürlük olmayacaksa, ki olmamalı, bütün Türkiye’yi kaplamalı. Devlet ile başlamalı ileriki yıllarda bunun son maddesi, hani genel müdür yürütür ifadesi gibi bu yönetmelik de sonuçta STK’lara, gençlere devredilebilir diye

kapabilir. O kadar. Ama ben net bir şekilde devletle yola adım atılmalı diye düşünüyorum” olarak,

K 8 katılımcısı “Ademi merkezîyetçilik denen olaya geliyoruz. Belli bir oranda yetki paylaşılmalı. Böylece süreç daha hızlı işleyecektir, daha doğru kararlar alınmış olacaktır, çünkü ben ihtiyacı bilmiyorsam merkezden doğru kararı alma şansım yok” olarak,

K 13 katılımcısı “Devlet gençlikle ilgili yeni politikalar üreteceğiz dese bize danışsa. Ama danışılmıyor. Devlet kendisi eksiklikleri görüp kendi başına gidermeye çalışıyor” olarak,

K 14 katılımcısı “Ben devletin yasama, yürütme ve yargı dışında erkini devretmesini ve daha iyisi yapıyorken daha kötüsünü kendisinin yapmasına devam etmesinin gereksiz olduğunu düşünüyorum. Tamamen her şey sivil olmalı. Düzenleyici kurallar elbette gerekir. Yasama, yürütme, yargı zaten düzenleyecektir” olarak belirtmiştir.

4.1.5. Sürdürülebilirlik

Katılımcıların Türkiye’de gençlik hizmetlerinin yeniden yapılandırılmalı mı sorusuna verdikleri cevaplar sonucu, “sürdürülebilirlik” alt teması belirlenmiştir. Sürdürülebilirlik alt temasının alt boyutlarında ise eğitim, hareketlilik, özerklik, katılım, farkındalık, gönüllülük, çoğulculuk ve eşitlik ortaya çıkmıştır. Tablo 10’da ortaya çıkan alt temalar detaylı açıklamalarıyla verilmiştir.

**Tablo 10 : Sürdürülebilirlik ana temasında ortaya çıkan kodlar,
alt temalar ve katılımcı numaraları**

SÜRDÜRLEBİLİRLİK			
Sorular	Görüşme sonucu ortaya çıkan kodlar	Alt Temalar	Katılımcılar
Türkiye'de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mıdır?	Örgün eğitimde düzenleme yapılması, yaygın ve mesleki eğitim olanaklarının çoğaltılması	Eğitim	K2, K5, K10, K11, K13, K15
	Ulusal ve uluslararası gençlik değişim programlarının desteklenmesi ve çoğaltılması	Hareketlilik	K1, K2, K14, K16
	Gençlerin ekonomik özgürlüğünün sağlanması	Özerklik	K5, K12, K13, K14
	Gençlerin kendilerini ilgilendiren konularda kendi kararlarını alabilmesi		K2, K5, K15
	Gençliğin doğrudan ve dolaylı katılımının desteklenmesi	Katılım	K3, K8, K9, K12, K13, K16
	Kamuoyunda genç farkındalığının artırılması	Farkındalık	K11, K13
	Toplumsal gönüllülük bilincinin artırılması	Gönüllülük	K3, K5, K9
	Ulusal çoğulculuk anlayışının geliştirilmesi	Çoğulculuk	K3
	Cinsiyet eşitliğinin sağlanması	Eşitlik	K15

Tablo 10'dan elde edilen bulgulara göre katılımcılar, eğitim alt teması ile ilgili görüşlerini; örgün eğitimde düzenleme yapılması, yaygın ve mesleki eğitim olanaklarının çoğaltılması, hareketlilik alt teması ile ilgili görüşlerini; ulusal ve uluslararası gençlik değişim programlarının desteklenmesi ve çoğaltılması, özerklik alt teması ile ilgili görüşlerini; gençlerin ekonomik özgürlüğünün sağlanması, gençlerin kendilerini ilgilendiren konularda kendi kararlarını alabilmesi, katılım alt teması ile ilgili görüşlerini; gençliğin doğrudan ve dolaylı katılımının desteklenmesi, farkındalık alt teması ile ilgili görüşlerini; kamuoyunda genç farkındalığının artırılması, gönüllülük alt teması ile ilgili görüşlerini; toplumsal gönüllülük bilincinin artırılması, çoğulculuk alt teması ile ilgili görüşlerini; ulusal çoğulculuk

anlayışının geliştirilmesi, eşitlik alt teması ile ilgili görüşlerini; cinsiyet eşitliğinin sağlanması konuları üzerinde durarak açıklamıştır.

4.1.5.1. Eğitim

Türkiye'de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mı? sorusuna ilişkin olarak **örgün eğitimde düzenleme yapılması, yaygın ve mesleki eğitim olanaklarının çoğaltılması** hakkındaki görüşünü;

K 2 katılımcısı “Eğitim de çok hatalar var. Üniversite sayısının arttırılması ile çözüm olmaz üniversitedeki eğitim de kaliteli olması önemli. Lise düzeyinde eğitim veren üniversiteler açılmanın hiçbir anlamı yok. Dediğim gibi üniversite gerçekten üniversite eğitimi vermeli. Görüyoruz mesela üniversite sınavına giren kaç kişi var. Mesleki eğitim üzerinde çok durulmalı. Ara eleman ihtiyacımız var. Herkes üniversite bitirmek zorunda değil. Şuanda ezberci bir eğitim var. Yani uygulamalı bir eğitim sistemi olmalı” ve “Genç 5. sınıftan mesleğine göre ayrılmalı. Eğer bir çocuk spora yönelmek isterse spora yönlendirilmeli. Marangozluğa atölyeye yönlenecekse o tarafa yönlendirilmeli. Okuldaki rehberlik hocaları bu çocukları gözlemleyecek. Çocukları gerekli testlerden geçirecek. Daha sonra en uygun olan branşa yönlendirecekler” olarak,

K 5 katılımcısı “hep biz üst düzeydeki bir unvana sahip olacaktık gibi eğitime ve öğretime zorlanılıyor. Sınavlarla yarış içerisinde. Çocuğun ve gencin o sınav koşuşturmacası içerisinde başka hiçbir renkleri alamadığı için ortaya bir gri renk çıkıyor. Gri renklere bürünmüş bir gençlik grubu var” olarak,

K 10 katılımcısı “Gençlik aslında ne istediğini bilmiyor. Niye bilmiyor eğitim noksanlığından bilmiyor. Okulda çocuklar iyi eğitim görmüyor, çalışan aile çocuğu ile ilgilenemiyor eğitimine katkıda bulunamıyor. Çalışmayan aile gitsin bir iş bulsun başımdan gitsin diyor” olarak,

K 11 katılımcısı “İlk önce eğitim bilincini arttırman lazım. Okumayan gençlik olmaz. Okuma alışkanlığını geliştirmelisin” olarak,

K 13 katılımcısı “Resmi eğitimden tutun her türlü gayri resmi eğitimin reformu yapılmalı. Okul içindekinden tutun aile içine kadar. Çünkü hamurunuz iyi olduktan sonra pasta çok iyi olur. Ben üniversiteyi kazandığım yıllarda üniversite sınav sorularını çözebiliyordum. Şimdi 2008’deyiz 10 sene içinde 10 defa sistem değişmiş. Bilinçlenme ailede başlar okulda devam eder. Devletin erkeklere son eğitimi verdiği nokta askerlik. O sürece kadar devlet bu insanlara eğitim veriyor. Bu eğitim altında sosyal imkan sağlıyor, tarih hakkında bilgilendiriyor. Bu bilgilendirmenin gerçekten kişinin seveceği

şekilde olması kişinin bilinçlenmesini sağlar. Çünkü bilinçlenirse oturup tartışabilirsiniz. Yani eğitime yatırım yapılmalı. Resmi ve yaygın eğitime” olarak,

K 15 katılımcısı “Ülkenin geleceği diyoruz, gençlik diyoruz. Sadece eğitim bir şey vermiyor. Verseydi niye bizim dünyaca ünlü profesörlerimiz yok bu eğitim sisteminde bir eksiklik var. Bu kadar yoğun yükleniyoruz eğitimi veriyoruz ama sonra bakıldığında dünya çapında şu bizim icadımız yapmıştır gibi şeyimiz yok. Ya da dünya sıralamasında şu üniversitemiz şu sırada diyebileceğimiz bir kurumumuz yok” olarak belirtmiştir.

4.1.5.2. Hareketlilik

Türkiye’de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mı? sorusuna ilişkin olarak **ulusal ve uluslararası gençlik değişim programlarının desteklenmesi ve çoğaltılması** hakkındaki görüşünü;

K 1 katılımcısı “Gençlik kampları içerik olarak amaca çok daha iyi hizmet ediyor. Şöyle tarif edebiliriz. İşte gençlerin ülkesini tanınması, yöreleri tanınması, farklı yörelerin kültürlerini görmesi, doğal güzelliklerini, tarihi dokusunu görmesi, ülkesini tanınması açısından, yeni dostluklar kurma açısından, işte bölgeler arası farklılığın kalkması, doğu-batı etnik kökenleri farklı gençlerin bir araya gelmesi, ulusal barışın sağlanması açısından çok önemli faydası bulunmaktadır. Belli yerlerde toplamak yerine doğudaki genci batıya batıdaki genci doğuya. Kamplara baktığım dönemlerde çok ilginç şeylere şahit oldum. Mesela bir kız öğrenci Mardin’e kampa gelmişti. Terör olaylarının tamamen bittiği dönemlerdi. Biraz tedirginlik vardı. Gençler doğu ve güneydoğuyu istemiyorlardı. Fakat oraya gittikleri zaman o yörenin insanıyla öyle kaynaştılar o kadar sıcak ilgiyle karşılandılar ki, kız diş hekimliği bölümü mezunuydu, dedi ki “tek tereddüdüm vardı kura çektiğimde buralara çıkarsa diye şimdi ise bundan sonrakiler için kurada başka biri ile yerimi değiştirip tekrar Mardin’e gelmeyi düşünürüm” olarak,

K 2 katılımcısı “En azından gençlik merkezi sayısının artırılması, genç değişimi projelerinin bütün iler arasında devamlılığının sağlanması, her il diğer illere gitmeli diğer iller gelmeli, değişim yapıldığı zaman ailelerde kalınmalı, çocuk oranın kültürünü geleneğini göreneğini öğrenmeli yeni dostluklar yeni arkadaşlıklar edinmeli bunu zaten yapıyorlar çoğu yerde. Ben şu anda hizmetler yeter diyorum ama ne kadar yeter desek de gene de azdır” olarak,

K 14 katılımcısı “Ülkemizde gençliliğin hareketliliği o kadar sınırlı olduğu için herkes kendi bölgesinde ki gibiymiş zannediyor ülkesini, o anlamda her şey yolunda gibi görünse de, ben burada sıkıntı çekiyorum İstanbul yaşıyor gibi sıkıntılar olabiliyor. Gençlerin biraz daha hareketli olup farklılıkları görmesi ve ona göre hayatı değerlendirmesi lazım” olarak,

K 16 katılımcısı “AB gençlik ve eğitim programları yaygınlaştı. Türkiye’de bu sürece dahil olduğu zaman haberdar olmaya başladı. Bunu üstlenen ulusal ajansında Türkiye’nin her yerine ulaşması gerekiyordu. Ulaştı da, bölgesel tanıtım toplantıları yaygınlaştı. Birçok proje patlaması oldu. Artık hiç kimsenin düşüncesi yok projesi olmaya başladı. Proje nedir onu bile sorgulamadan insanlar projem var demeye başladılar. Biraz hızlı gelişti. Layığı ile oldu mu olmadı ama baya da ufkunu açtı gençlerin. Bu programlar sayesinde görüş açısı genişledi, farklı ziyaretlerde bulundular, farklı ülkeleri gördüler, kendi ülkelerinde ağırladılar. Çok faydalı bunlar” olarak belirtmiştir.

4.1.5.3. Özerklik

Türkiye’de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mı? sorusuna ilişkin olarak **gençlerin ekonomik özgürlüğünün sağlanması** hakkındaki görüşünü;

K 5 katılımcısı “Eğer siz genç olarak hayata ister öğrenci olarak açılın, ister kırsal kesimde olun, ister çalışan kesimde olun eğer ekonomik özgürlüğünüzü sağlamamışsanız birtakım insanlar ekonomik özgürlük sağladıkları taktirde size hükmederler. Onların koşullarını yerine getirmeye mecbur kalırsınız. Bu önce babayla olur. Eğer siz babanızın size verdiği harçlıklarla yaşayan bir genç iseniz babanızın kendi aile yaşantısından geleneklerinden ve aldığı eğitimden kaynaklanan yasaklarla karşı karşıya gelirsiniz. Siz özgür olamazsınız. Evde özgür değilsiniz çünkü. Ekonomik gücünüz yok. Dışarıda bir örgütlenmeye girdiğinizde oraya bir katkıda bulunamayacağınız için bu örgütlenmenin ihtiyaç duyduğu projeleri oluşturacak en azından altyapıya ait ekonomik girdiyi sağlayamazsınız. Ekonomik özgürlüğünüze sahip olmadığınız için de birey olarak rolünüzü bilememişsiniz. Ondan sonrada size birileri paye biçmiş. Birileri yön göstermiş hep. Sen şusun demişler, sen şuraya geleceksin demişler, sen öğrencisin demişler, sen mümessil oldun demişler. Niye mümessil o oluyor? O mümessil oldu mu tamam bitti. Görevi eline aldı ya. Gücü eline alan Türkiye’de. Türkiye’nin son yıllardaki siyasi ve ekonomik çalkantıları, partilerin olaylara değişik bakışları, siyasi partiler içerisinde gençlerin yer alamayışı, seçme ve seçilme yaşı üzerindeki hala sorunların giderilmemiş olması gencin bütün ekonomik sıkıntılara bütün bu söylediklerime rağmen bir şeyler yapmak isteyen gencinde önünü kapatıyor” ve “Gelir dağılımının çok dengesiz oluşu, Türkiye’nin gelirinin mevcut nüfusa paylaştırdığımız vakit çok az olmasından kaynaklanan bir ekonomik girdi ve refahın olmayışı Türkiye’de gerek çocuk gerek gençlik gerekse çok büyük yara olan kadın sorunlarının çözümünde hep engel olarak ortaya çıkmıştır. Siz bu ekonomik özgürlüğü verdiğiniz an bunu sağlayabildiğiniz an birey bu özgürlükle düşünsel özgürlüğünü de fevkalade ortaya koyacak birlikteliğe gruplaşmaya girebilecektir” olarak,

K 12 katılımcısı “Ama sonuçta o gencin kafasında hep bir gelecek endişesi olduğu için o endişeyi çözecek kurum GSGM değil. Bunu çözmesi gereken kurumların başında MEB geliyor, üniversiteler, siyasi iktidarlar geliyor. Çünkü bunların okullardan mezun olduktan sonra gençliği hep stres içinde. Ne kadar eğlendirmeye olaylardan uzak tutmaya çalışırsanız çalışın o insanlar o ortamlarda bile sürekli olarak sizin önünüze gelecek endişesini hep getiriyorlar. Ve bununla ilgili çözüm yolunun bulunması için hep zorluyorlar. Bunu bulmak tek başına kurumların işi değil. Siyasi iktidarlarda buna çok fazla çözüm bulamıyorlar” olarak,

K 13 katılımcısı “Birçok genç 12 yaşından itibaren para kazanmaya çalışıyor. boş vakit nedir bilmiyor. Okul yıllarında hafta sonu babasının yanında çalışmış yaz oldu mu bütün yaz boyunca çalışmış tatil kavramını görmemiş bilmiyor” olarak,

K 14 katılımcısı “Ekonomik özgürlük istiyor gençler. Hareketliliği sağlamak ve yaşamsal faaliyetlerini sağlamak için ekonomik özgürlük istiyor. Piyangodan para çıksın istiyor” olarak belirtmiştir.

Türkiye’de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mı? sorusuna ilişkin olarak **gençlerin kendilerini ilgilendiren konularda kendi kararlarını alabilmesi** hakkındaki görüşünü;

K 2 katılımcısı “Katılımcı, karar aşamasında, her konuda özellikle kendileri ile ilgili konularda karar verebilen, girişimci, insan haklarına saygılı ama kendi gelenek görenek ve kültürümüzü benimsemiş ve dünyada geçerli olan o şeyleri de içine sindirebilmiş, tabi dejenere olmadan, kendisini de işin içerisine katarak saygılı bir gençlik” olarak,

K 5 katılımcısı “Genç grubun o yaş grubu dediğimiz gençliğin çok enteresan bir özelliği var. Böyle tepeden birileri bir şeyler söylediği vakit o durup bunu kabullenmiyor. O da yaşının ve o grubun biyolojik ve sosyolojik yapı içerisindeki bireyin özelliği bu. Çünkü o yaş grubu yukardan veya birileri vasıtasıyla kendisini zorlanan hale getiren, veya zorlamasız bile olsa bir takım dikteleri kabullenmiyor. Yapıyor ondan sonra vazgeçiyor” olarak,

K 15 katılımcısı “Karar aşamasında ben genç beyinlerin olmasına kesinlikle katılıyorum. Onlar yanlış düşünüp söyleyebilirler bu önemli değil. Eğer gerçekten yanlışsa, yetişkinler için doğru olduğuna dair bir tez de yok ki. Çok yanlışsa ortak akıl ile doğrusu bulunabilir. Bizim ülkemiz gibi bir yerde bu bana hep ütöpik gelmiştir. Daha önce söylediğim gibi gençlere şu hayat telaşesi dediğimiz sistematikten biraz rahatlatmak lazım. Okulların sayısını mı arttıracakız sistematikimi değiştirteceğiz ne yapacaksak” olarak,

K 15 katılımcısı ayrıca “Gençlerinde dahil olduğu bir sistemin kurulması gerekiyor. Gençler bir şekilde karar mekanizmasının içinde yetkin

bir şekilde temsilcilerini bulundurmaları. Biz onlara gençlik danışma kurulu gibi isimler vermiştik geçmişte. Böyle bir şey olacak. Sizin oluşturduğunuz o kurullarda gençler kendileri ile ilgili alınacak kararlarda mutlaka bulunmalılar. Onlar dışarıdayken birilerinin onlar adına karar vermesi kadar yanlış bir şey yok” olarak belirtmiştir.

4.1.5.4. Katılım

Türkiye’de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mı? sorusuna ilişkin olarak **gençliğin doğrudan ve dolaylı katılımının desteklenmesi** hakkındaki görüşünü,

K 3 katılımcısı “Artık yavaş yavaş değil çok hızla sivil inisiyatiflere, gönüllü katılımlara geçilmeli, ama tabi herkes de kendisini test etmeli bence. Yani durduğu yeri bilmeli. Ne yaptığını ne düşündüğünü ne söylediğini bilen sorgulayan araştıran katılan, katıldıkça da değiştiren bir yapı oluşmalı. Bu demokratik bir yapı olmalı. İlköğretim de bile çocuklar yönetime katılmalı. Kendi başkanlarını seçmeli, oylamayı demokrasiyi öğrenmeli. Kendi yiyeceklerini, kendi yemekhanelerinde çıkan yemeği seçme de onların söz hakkı olmalı” olarak,

K 8 katılımcısı “Gençliğin katılımı diyorsunuz. Kulüplerde katılım etkinliklere katılmak gibi algılanıyor. Ben işte halkoyunları kursu düzenledim gençlerin orada gelip oynaması sanki katılımmış gibi algılanıyor. Yapan, düzenleyen, karar veren, bizim ihtiyacımız şudur deyip belirleyip o doğrultuda bir şey yapan durumunda değiller. Birileri onlar için yapıyor karar veriyor” olarak,

K 9 katılımcısı “Gençleri topluma aktif olarak katma, aktif vatandaş haline getirme, devletini ve ülkesini seven bireyler haline getirme adına neler yapılabilir konusunda bir sürü madde yazılabilir alt alta” olarak,

K 12 katılımcısı “Katılımcı gençlik. Hep gençliğe katılımcı deriz. Ama katmayız. Çünkü katılımcı gençliğin istediği şeyleri yapmak biraz zor görünür. Onun istekleri ile sizin verebilecekleriniz çakışmayabilir. Neden? Kimine göre siyasi, kimine göre parasal kimine göre ise din gibi farklı nedenlerle onların isteklerini karşılayamazsınız” olarak,

K 12 katılımcısı ayrıca “Siyasilerinde olayı kontrol etmesi endişem var. Etmemesi lazım. Devletin desteklediği ama fazla müdahale etmediği bir yapı. Bu uygar olmanın demokrasinin gereği. Biz spora öyle yapıyoruz. federasyonları destekliyoruz kendileri ne istiyorlarsa yapıyorlar. Bizde gençleri örgütleyeceğiz kendi içerisinde. Kendilerine göre yapılanacaklar ve Türkiye’ye zarar vermeden bilinçli olarak yapmalarını sağlayacağız. Ama bu da kendi gelişmişliğimiz ile bağlantılı” ve “Ben gencin genç olarak yaşadığı

dönemde kendi isteğine göre yaşayabileceği altyapıyı hazırlamam lazım. Gencin kendi bulunduğu ortama göre politika üretilmeli. Kurum politika üretecek ama gençler de bu kurumun içinde bulunacak” olarak,

K 13 katılımcısı “Dahil etmenin optimum seviye de olacağı bir yapı olmalı. STK’ların, üniversitelerin, gençlik temsilcilerinin içinde bulunduğu ve koordine eden kurum olmalı. Bakanlık seviyesinde olması ne demek, ilgili politikaların daha net üretilebileceği anlamına gelir ama belki genel müdürlük olması daha hızlı faaliyet üretilmesi anlamına gelecektir. Bu iç işleyişe hakim olmakla ilgili bir şey. Tek aklıma gelen şey burada dahil olmanın optimum düzeyde olması gerektiği. Çünkü gençlik için değil gençlerle beraber çalışmam lazım. Gençleri dahil etmeden çalışırsan ben yaparım mantığı, gençlerle beraber yaparsan, yani balık vermeyeceksin balık tutmayı öğreteceksin ki kendi kendilerini yönetebilsinler gençler” olarak,

Katılımcı 16 “Biz senin adına düşündük, biz de gençtik işte biz senin adına şunları uygun gördük ve yapıyoruz şeklinde bir muamele değil de işte gel sen ne dersin. Biz şöyle düşünüyoruz ama seninde görüşlerini alalım. Sen bizi yönlendir nasıl bir şey yapalım birlikte karar verelim şeklinde yok” olarak belirtmiştir.

4.1.5.5. Farkındalık

Türkiye’de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mı? sorusuna ilişkin olarak **kamuoyunda genç farkındalığının artırılması** hakkındaki görüşünü;

K 11 katılımcısı “Bizim en çok yapmak istediğimiz kamuoyunu oluşturmaktır. Hangi STK olursa olsun hain olmadıktan sonra, bu ülke için bir şeyler yapmak istedikten sonra gençlik için bir şeyler yapma sevdası olduktan sonra herkesle birlikte olup birlikte kamuoyu oluşturmanın taraftarıyız. Gençlik merkezlerine gelen varsa herkes görecek ki orada yavaş yavaş bir şeyler oluşmaya başladı. Kamuoyu oluşmaya başladı. İllerde aktivitelerin arttığını valiler, milletvekilleri, siyasiler artık illerinde bir gençlik merkezi olması gerektiğini anladı. Bana açıyorlar, genel müdürle bakanla görüşüyorlar illa da gençlik merkezi olsun. Bu bile büyük bir ilerleme” olarak,

K 13 katılımcısı “İnsanların ihtiyacın farkında olması lazım. Evet, ben gençliğe yatırım yapmalıyım, gençlikle ilgili çalışmalar yapmalıyım demesi lazım. En tepedekilerin bu bilinçte olması yetmiyor” olarak belirtmiştir.

4.1.5.6. Gönüllülük

Türkiye'de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mı? sorusuna ilişkin olarak **toplumsal gönüllülük bilincinin arttırılması** hakkındaki görüşünü;

K 3 katılımcısı “Bizim gibi düşünenlerin ancak gönüllü çalışmaya katılanların bir örgüt olduğunu tüzel kişi olduğunu örgütlenmelerde asıl bunların etkili ve yararlı olacağını düşünüyorum. Biz aslında dernekte bence insan ilişkisinin biraz daha mutfağında pişirilmesini geliştiriyoruz, paylaşıyoruz, öğreniyoruz ve öğretiyoruz diyebilirim. Yani biz bize katılan, bizimle gönüllü çalışan gençleri hiçbir zaman için zorlamıyoruz. Ve bizim her toplantımızda gençler katıldığı andan itibaren sürecin bir parçasıdır ” olarak,

K 5 katılımcısı “Üniversitelerle, çalışan gençlikle ilgili birimlerle, devlet sektörüyle, diğer sektörlerle olabildiğince geniş bir yelpazeden seçim usulüyle veya önermeyle veya gönüllülük ilkesiyle bir çekirdek kadro oluşturulur. Bunun adına öncelikle gönüllülük ilkesiyle toplanmış ulusal gençlik konseyi alt çalışma grubu mu denir, taban oluşturursunuz, bu çatının altına gelen değişik kesimlerden gelen gençler orada ne olup bittiğine, kendilerine ne gerekli olduğunu, niçin buraya toplandıklarının bilinciyle gelirler” olarak,

K 9 katılımcısı “Gönüllülük gerekiyor bu işleri yapmak için. Gençlik faaliyetlerinin, gençlik alanlarının her safhasında gönüllülük şart bir defa. Yani adı gençlik çalışanı, gençlik lideri v.s. olan binlerce insanımız var Türkiye’de. Bunların ne kadarı gönüllüdür? İşte o tartışılır. O gönüllülüğü Türkiye’de yaygınlaştırmak için bir politika temel eksiklerimizden bir tanesi. Yok yani. Bu gönüllülüğü nasıl yaygınlaştırabiliriz şu anda düşünerek söylediğim şeyler bunlar kapsamlı konuşmak, düşünmek gerekiyor. Sadece devlet tarafından bakmamak lazım. Sivil toplum ile oturup konuşmak lazım, onları da çok fazla arkaya atmamak gerekiyor. Orada da çok güzel fikirler ortaya çıkıyor. Hatta daha güzel fikirler ortaya çıkıyor. İnsanların bu işleri severek yapıyor olması lazım. Birde iyi maaş vermek gerekiyor onlara. Maaş kaygısı olmamalı, bordo hesabı yapmamalı, hadi politika üret hadi mesaiyi aş bir daha koştur dendiği zaman herkes yapmaz yani. Zaman içerisinde insanlarda eleniyor zaten. Çarkın içerisine giriyor herkes bir şekilde. İyi para var diye geliyor ama sonra gönüllülüğü ne kadar ortaya çıkartırsanız o oranda çarkın içerisinde devam ediyorsunuz. Onun haricinde gönüllü olmayan insanlara hadi şurada toplantıya gidelim dendiğinde bir kere beş kere idare edilir. Sonra çarkın dışına atılır yani. Bu tecrübe ile sabit” olarak belirtmiştir.

4.1.5.7. Çoğulculuk

Türkiye'de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mı? sorusuna ilişkin olarak **ulusal çoğulculuk anlayışının geliştirilmesi** hakkındaki görüşünü;

K 3 katılımcısı “Yani insanların bir amaç için bir arada bulunmaları gerekiyor. Bir arada bir şeyleri çoğulcu anlamda düşünüp yapmaları gerekiyor. Çoğulcu anlamda düşünüp yaptıklarında bu işin daha kolay olacağını, etkilerinin daha yankı bulacağını, o zamandan beri kanıksadım” olarak belirtmiştir.

4.1.5.8. Eşitlik

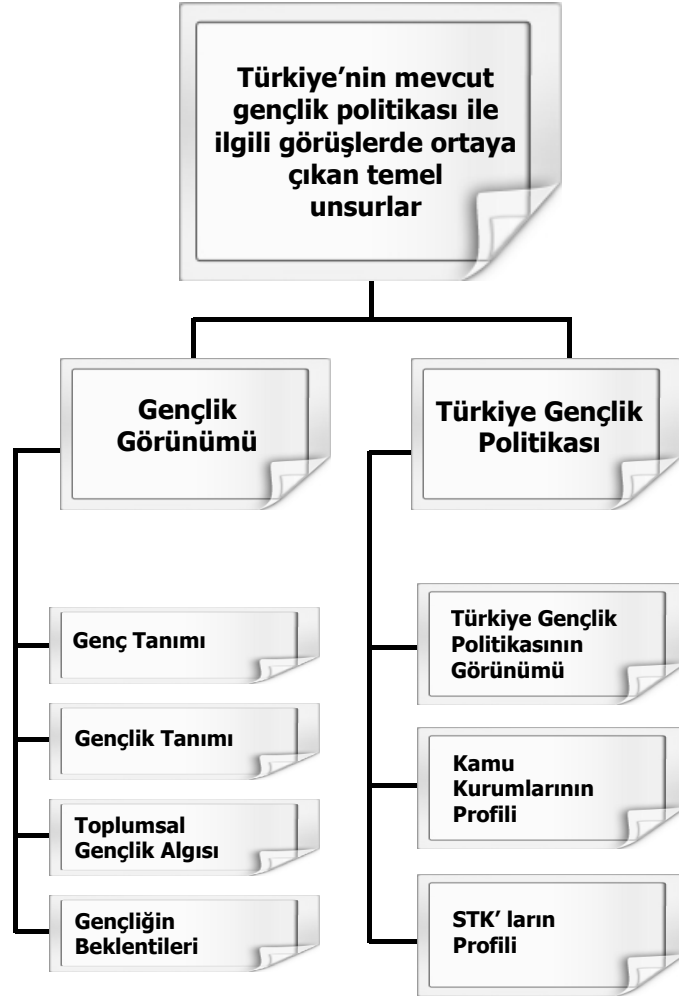
Türkiye'de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mı? sorusuna ilişkin olarak **cinsiyet eşitliğinin sağlanması** hakkındaki görüşünü;

K 15 katılımcısı “Bizim temel sıkıntımız uygulamada batıdan kamplara ya da gençlik değişimlerine gezilerimize katılanların kız erkek olarak sayısal eşitliğinin olmasını istiyoruz. Denge olsun diyoruz. Bunu batıda daha rahat sağlarken doğuda hep erkek ağırlıklı oluyor. Bu tip şeyleri aşabilmek maalesef çok mümkün değil. Bunların temeli eğitime iknaya dayalı ama bu sadece bir gençlik yapılanması dışında ülkenin kendi gelişmişliği ile ilgili. Oralarda belki daha çok okul açılması daha çok sosyal aktivitelere yer verilmesi oradaki gençlerin ve toplumun önünün daha çok açılması lazım” olarak belirtmiştir.

4.2. Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde, görüşmeler sonucunda bulunan bulgular, alt boyutları ile birlikte verilmiş ve tartışılmıştır. Araştırma bulgularına dayalı olarak ortaya çıkarılan ana tema ve bu temalara bağlı olarak bulunan alt temalar ile ilgili tartışma yapılmıştır.

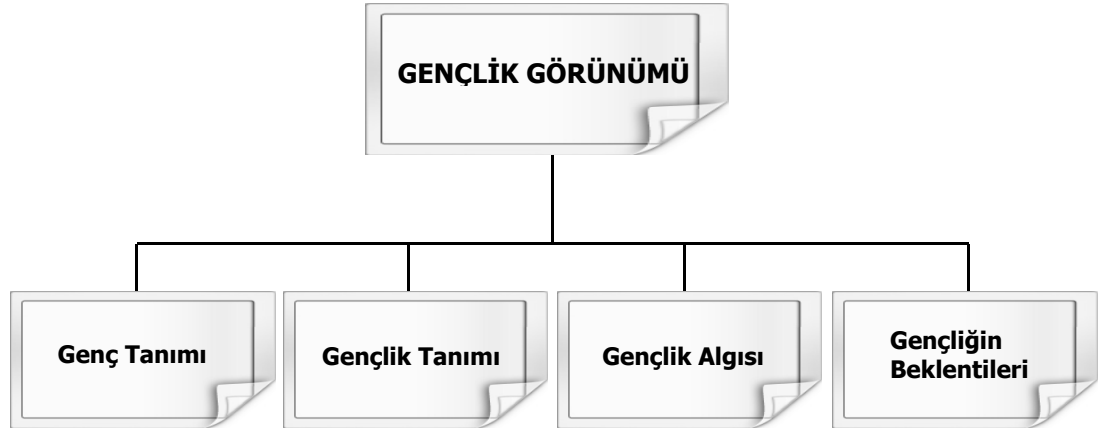
- 1. Genel tema :** Türkiye’nin mevcut gençlik politikası ile ilgili görüşlerde ortaya çıkan temel unsurlar

Şekil 6 : 1. Genel Tema ve Alt Boyutları

4.2.1. Gençlik Görünümü Ana Temasına İlişkin Bulgular ve Tartışma

Araştırma sonucunda bulunan “Gençlik Görünümü” ana teması ve alt temaları Şekil 7’de gösterilmiştir.

Şekil 7 : Gençlik Görünümü Alt Temaları

4.2.1.1. Genç Tanımı

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **sosyal ve demografik genç ve gençlik tanımlarının bulunması** kodunda; katılımcılar özellikle ergenlik çağı, beklentileri olan, umut dolu ve tanımlanamayan gençlik ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Görüşmeler sonucunda katılımcılar tarafından belirtilen sosyal ve demografik açıdan farklı genç tanımlarının bulunduğu, bunun da yaşanılan toplumsal ortama göre değiştiği belirlenmiş ve katılımcıların ortak bir genç tanımı yapmakta zorluk çektiği gözlenmiştir.

Yayınlanan bir çok makalede (İnanır, 2005; Steinberg, 2007; Yentürk ve diğerleri, 2008; www.un.org; 2009) ve ülkelerin gençlik politikalarını belirlemede kullandıkları genç tanımlarının da bu nedenle farklılık gösterdiği görülmektedir.

4.2.1.2. Gençlik Tanımı

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **sosyal ve demografik genç ve gençlik tanımlarının bulunması** kodunda, katılımcılar özellikle 15-24 yaş sınırı,

biyolojik gelişim, desteklenmesi gereken grup, gençlik süreci ve tanımlanamayan gençlik ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Gençlik tanımı da genç tanımı gibi katılımcılar tarafından açık olarak ifade edilememiştir. Her katılımcının görev yaptıkları kurum ve kuruluşun hizmet anlayışına ve yaşadığı toplumun gerekliliklerine göre tanımlamalar yapma gereği hissettikleri görülmüştür.

Tanım sorunu, ülkelerin gençlik sürecinin hangi aralıklarda olduğunun belirlenmesi aşamasında da karşımıza çıkmaktadır. Örneğin Danimarka gençliği 15-25 yaş arasındakiler olarak kabul ederken, Belçika ve Hollanda 0-25 yaş arasını, Avusturya, Bulgaristan, Yunanistan, İtalya, Portekiz, İspanya, Malta ve Ermenistan 30 yaşına kadar olanları, hatta Ukrayna 35 yaşına kadar olan kişileri gençlik sürecini tamamlamamış kişiler olarak kabul etmektedir (www.youth-partnership.net; 2009).

Tablo 11 : Ükelere göre gençlik yaşı aralıkları
(<http://youth-partnership.coe.int>; 2009)

Ülke	Gençlik Yaşı		Ülke	Gençlik Yaşı
Avusturya	13-30		Lüksemburg	12-26
Belçika	0-25		Litvanya	16-29
Bulgaristan	16-30		Norveç	13-25
Çekoslovakya	15-26		Portekiz	15-30
Danimarka	15-25		Slovenya	14-27
Estonya	7-26		İspanya	14-30
Finlandiya	0-29		İsveç	13-25
Fransa	15-26		Hollanda	0-25
Yunanistan	15-30		Birleşik Krallık	11-25
Macaristan	15-29		Ukrayna	14-35
İzlanda	12-20		Malta	14-30
İtalya	15-30		Ermenistan	16-30
Letonya	14-29		Rusya	14-29

Mc Grath (2002), gençlik tanımının “yetişkinliğe geçiş süreci” olarak yapıldığında, gençliğin bir anlamda yetişkin olamama hali, yani “eksik” bir durum olarak algılanmakta olduğunu belirtmiştir. Eksik durum olduğu için, daha önce bu dönemi geçirmiş yetişkinlerin uzmanlıklarına ve yön göstermelerine ihtiyaç duyulmakta, her yetişkinde daha önce bir gençlik dönemi geçirdiği için deneyimli ve konuda uzman olan kişi olarak algılanmaktadır. Bu nedenle Mc Grath, gençlik sürecinin, yetişkin bir birey olabilmek için bu eksikliklerin ancak yetişkinlerden yardım alınarak tamamlanabileceği bir dönem olduğunu öngörmektedir.

Bessant (2005) ise, yaş aralıklarına göre gençlik tanımı yapıldığında, gençlerin gençlik süreçlerini, derhal atlatılması gereken ve yetişkinliğe hazırlandıkları bir dönem olarak algılayarak yaşamlarını sürdürdüklerini belirtmektedir.

Genç ve gençlik tanımlamalarının, genellikle yaş sınırlamaları ile belirlenen dönemler olduğu görülmektedir. Ancak katılımcılar bu sınırlamanın yanlış olduğunu ve sadece demografik sınırlama yerine sosyal bazı belirleyicilerin de (evlenme, askere gitme, iş sahibi olma vb.) önemli rolü olduğu üzerinde durmaktadırlar.

4.2.1.3. Toplumsal Gençlik Algısı

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **yasal ve toplumsal olarak gençliğin korunması bilincinin geliştirilmesi** ve **gençliğin potansiyel kaynak olarak görülmesi** kodlarında, katılımcılar özellikle zararlı madde alışkanlığından koruma, aile koruması, apolitik gençlik, kontrol altında tutma, eğitim sektörü için öğrenci, ekonomi için müşteri, milli savunma için asker ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Aynı anda gençliğin hem korunması gereken hem de kaynak olarak görülen toplumsal bir kesim olarak algılanması ilginç gelebilir. Bu algılamadan, kaynak olarak görülen bir toplumun güvenilir insanlardan oluşması, korunması gerekenlerin ise henüz kendi başına karar verebilecek düzeye gelemedikleri anlaşılmaktadır. Oysa

genç bir birey, yaşadığı gençlik süresi boyunca hem güvenilir hem de korunmaya ihtiyacı olan bir kişi olabilir.

Yentürk ve diğerlerine (2008) göre, Türkiye’de iki tür gençlik algısı vardır ve bunların her ikisi de sorunludur. Birincisinde, gençler enerjileri faydaya dönüştürülmesi gereken bireyler, ikincisinde ise, yeterince bilinçli olmadıkları için kötü alışkanlıklardan (madde bağımlılığı gibi) ve kötü niyetli yönlendirmelerden korunması gereken bir grup olarak tanımlanmaktadır. Her iki toplumsal algılama türü de gençleri gerçek hayata (yetişkinliğe) hazırlanmak için yaşanan bir ön dönem olarak görmesi ve genç bireylerin yaşadıkları gençlik süresi boyunca ihtiyaçlarını yok sayılması olarak düşünülmektedir. Ayrıca gençlerle ilgili olarak göz önüne getirilen konular daha çok gençlerin birer sorun olarak algılanmasının sonucu olan madde bağımlılığı, şiddet gibi toplum tarafından istenmeyen durumlar ile birlikte gösterilmektedir. Bu durum aile içerisinde de genç bireylerin güvenilirliğini azaltmakta, toplum içerisinde değerini düşürmektedir.

Kentel (2005), 1990’lı yılların gençlik tanımlamasını yaparken “gençler laiklikle dini, devletçilikle liberalizmi, özgürlükçülükle otoritarizmi, milliyetçilikle evrenselliği, politiklik ile apolitikliği bir potada çeşitli bileşimler halinde eriterek yüzlerce "kimlik" ortaya çıkarıyorlar” demektedir. Günümüz toplumsal yaşamında gençlerin siyasete olan ilgisizliğinin sebebini, 80 ve 90’lı yıllarda yaşanan olumsuzluklara bağlarken ailelerin çocuklarını korumak için siyasetten uzak tutmaya çalışmalarını göstermektedir. Lüküslü (2005; s.32), 1980 askeri darbesinin baskıcı politikaları, toplumun depolitize edilme çabası ve uygulanan neo-liberal ekonomi politikalarının günümüz gençliğini sadece gelecek kaygısı yaşayan ve bir an önce rahat bir yaşama kavuşmayı düşünen bir kesim olarak yaşadıklarını vurgulamaktadır.

Yazıcı (2001), üniversite gençliğinin toplumun sosyo-kültürel yapısının en dinamik unsuru olduğunu ve üniversite gençliğini diğer gençlik gruplarından ayıran en önemli özelliğin ise, geleceğin yönetici ve karar verici adayları olmaları olarak belirtmektedir. Bayhan (1997) ise, üniversite gençliğinin gelecekte alacağı görevlerle

ülkenin üst yönetimini ve eğitim öğretim bakımından üst sosyal tabakasını oluşturmağını söylemektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan “Milli Eğitim İstatistikleri”ne (<http://sgb.meb.gov.tr>, 2008) göre Türkiye’de yaklaşık 2.5 milyon üniversite öğrencisi bulunmaktadır. Ayrıca aynı kaynağa göre, Türkiye’de MEB bünyesindeki çeşitli örgün eğitim kurumları ve seviyelerinde öğrenim görmekte olan yaklaşık 14 milyon öğrenci bulunmaktadır. Bu rakam genel nüfusa orantılandığında nüfusun yaklaşık %20’sini öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Öğrenciler milli eğitim sistemi için de potansiyel kaynak olarak görülmektedir. Eğitim için planlamalar yapılmakta, öğretmen yetiştiren üniversite bölümleri kurulmakta, burada ders verecek öğretim elemanları istihdam edilmekte, okullar inşa edilmekte, eğitimi yönetmek için yöneticiler yetiştirilmekte ülkenin her tarafında örgütlenmeye gidilmektedir. Bunların her biri öğrenci olarak görülen genç insanlar içindir. Diğer bir bakış açısıyla, gençler öğrenci olarak milli eğitim sistemi için birer müşteridir.

Gençler günümüzde ülke ekonomilerine katkı sağlayabilecek en dinamik unsurlar olarak da görülmektedirler. Özel firmalar gençler için değişik ürünler (GençTurkcell, Avea-Patlıcan, McDonalds, Rexonateensclub vb.) sunmakta, reklamlarında gençlerin dinamik yapısını kullanıp onları hedef grup olarak görüp daha çok gelir elde etmeye çalışmaktadırlar. Bu da gençleri ekonomi veya pazarlama politikalarında müşteri konumuna sokmaktadır.

Özel sektör ve milli eğitim sistemi açısından değerlendirildiğinde gençler ülke ekonomisi için de itici birer güç konumundadır.

Askerlik Kanunu’na (1927) göre, askere alınma yaşı 20 yaş olarak belirlenmiştir. Askere alınma süresi ise 20-41 yaşları arasındaki 21 yıldır. Bu süre Bakanlar Kurulu Kararıyla 5 yıla kadar uzatılabilir veya kısaltılabilir. Askere alınma yaşının başlangıcı ve bitimi arasındaki süreç, kişilerin topluma üretken olarak

katıldıkları en önemli yıllardır. Türkiye’deki toplumsal gençlik algısına göre enerjileri faydaya dönüştürülmesi gereken gurup olarak algılanan gençlerin, gençlik süreçleri içerisinde askere alınması herkes tarafından doğal karşılanmaktadır. Ancak gençler askere alındıktan sonra bu süreçte kendileri için herhangi bir politika üretilmemekte sadece Milli Savunma Bakanlığı ve Genel Kurmay Başkanlığının öngördüğü şekilde askerlik sürelerini tamamlamak zorunda kalıp, milli savunma için ihtiyaç duyulan potansiyel kaynak olarak görülmektedirler.

Katılımcılar tarafından belirtilen yasal ve toplumsal olarak gençliğin korunması bilincinin geliştirilmesi ve gençliğin potansiyel kaynak olarak görülmesi konularında gençlerin her alanda kullanıldıkları görülmektedir. Bu durum çelişki yaratan bir durumu da ortaya çıkartmaktadır. Gençler her alanda fayda sağlanacak kişiler olarak görülürken diğer yandan toplumsal koruma bilinci ile siyasetten ve karar verici mekanizmalardan uzak tutulmaya çalışılması düşündürücüdür.

4.2.1.4. Gençliğin beklentileri

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **toplumsal güvensizlik ve önyargının yok edilmesi, her seviyede söz hakkının tanınması, yönlendirme ve rehberlik hizmetlerinin arttırılması, gelecek kaygısının azaltılması ve sosyal güvenlik olanaklarının arttırılması ve kendini ifade edebilme özgürlüğünün sağlanması** kodlarında, katılımcılar özellikle seçme ve seçilme yaşı, söz hakkı, gelecek kaygısı ve iş imkanı ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Toplumsal güvensizlik ve önyargı özellikle deneyimsiz olduğu düşünülen gençlere karşı gösterilen önemli bir davranış biçimi olarak görünmektedir. Arı ve Benli (2001), son yıllarda dünya çapında yaşanan hızlı dönüşümlerin gençliğin deneyimlerinde önemli değişiklikler yarattığını ve küreselleşmenin etkisi ile gençliğin deneyim ve yaşayış biçimlerinin birbirine benzer bir hal aldığını söylemektedir. Laçiner (2000), Türkiye’de gençliğin, öncelikle de yüksek öğrenim gençliğinin, toplumsal kaygı ile kariyer ve başarı beklentisinde özgüven eksikliği yaşamasının nedeni olarak 12 Eylül darbesinin oluşturduğu rejimin önemli bir faktör

olduğunu vurgulamakta, özellikle gençlik üzerinde baskı oluşturmak üzerine kurulan bu yeni düzenin, seksenli yıllar öncesinde gelecek kaygısını oldukça fazla hissetmiş Türk toplumunun gençliğe şüpheyle, potansiyel tehlike olarak bakan bir anlayışa doğru sürüklendiğini belirtmektedir.

1995 yılında anayasada yapılan düzenleme ile seçme yaşı 21’den 18’e, 2006’da yapılan düzenleme ile de milletvekili seçilme yaşı 30’dan 25’e indirilmiştir. Böylece genç insanların seçme ve seçilebilme özgürlüğü sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak 18 yaşında seçme özgürlüğüne kavuşan ve bu konuda yeterli olarak görülen bir kişinin seçilmek için 25 yaşını beklemesi tartışılması gereken bir durumdur.

Yentürk ve arkadaşları (2008), bir gençlik politikasının olmasının gençlerin kullanmak isteyebilecekleri hakların ve kendi yaşamları üzerinde söz sahibi olmalarının karar alıcılar ve politika üretenler tarafından kabul edilmesi anlamına geldiğini ve bu kabulün gençler üzerindeki iktidarlarının sarsılması riskini beraberinde getireceğini söylemektedirler.

Zeylan (2007), gençlere sağlanan olanakların ve faaliyetlerin ne kadar çok ve yaygın olursa, gençlerin kimliklerinin oluşma sürecine katkısının da o denli büyük olduğundan söz etmektedir. Özellikle gençlerin kendi kimliğini önceliği haline getirme, farklılıkları tanımama ve ötekine sınırlar çizerek oluşturulacak bir kimlik yerine, farklı görüşlere ve farklı olmaya açık, dünya ve çevresi ile ilişkili bireylerin gelişmesine katkı sağlayacağını belirtmektedir. Ayrıca Türkiye’de gençlere benzeri olanaklar sağlanmadığı, sosyalleşme fırsatlarının yaratılmadığı, farklı kimlik ve kültürlerin bir arada yaşandığı ortamların olmamasının birçok olumsuz sonucu olduğunu ve bunların başında kültürel farklılıkların, siyasal ve fiziksel şiddet olarak ifade edilmeye başlanmasının, kişisel ve grup tatminlerinin ancak cemaatlerde sağlanabilmesinin ve hoşgörüsüzlüğün artmasının geldiği söylenmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) verilerine göre, dünyada beş kişiden biri 15-24 yaş arasındadır ve bunların % 85’i gelişmekte olan ülkelerde yaşamaktadır. 66 milyon genç insan işsizdir. Bir bu kadar genç nüfus kısmi işsizlikle baş başadır.

Gelecek 10 yıllık süre içinde 500 milyon genç insanın iş gücüne gireceği beklenmektedir. Gençler arasında işsizlik oranı yetişkinlere oranla 3 kat daha fazladır. Sanayileşmiş ülkelerin dörtte birinde genç kadınların işsizlik oranı genç erkeklere oranla % 20 daha fazladır. Kayıt dışı ekonomi gençlere sunulan iş imkanlarının % 93'ünü oluşturmaktadır (www.ilo.org; 2009).

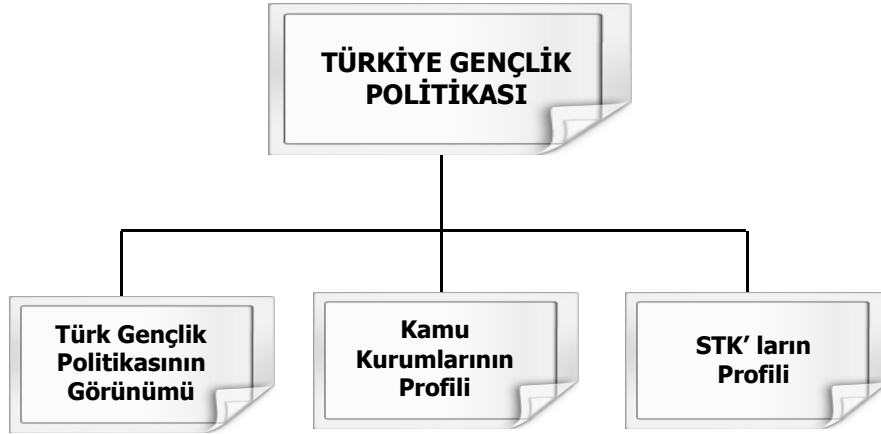
BM İnsani Gelişme Raporu'nda (2008), "Türkiye'de gençliğe istihdam yaratılması kalkınma ve ekonomik istikrar açısından kritik bir konu. Fırsat penceresinin açık olduğu süreçte, özellikle gençler için yeterli sayıda istihdam yaratılamazsa, son derece kaygı verici ölçülerde yüksek işsizlik düzeylerine yol açılır. 2006'da Türkiye'deki 15-24 yaş arası gençlik, 24,8 milyonluk toplam iş gücünün %18,5'ini (4,6 milyon kişiyi) oluşturuyordu. Buna karşılık, toplam işsizlerin %35'ini gençler oluşturuyordu (858 bin kişi). Gençlerin işsiz kalma olasılığı, daha yaşlılara oranla iki kat fazla. Gençler istihdamda biraz daha az temsil ediliyor. İstihdam edilen toplam nüfusun %16,7'sini oluşturuyor" denilmektedir. Belirtilenlere göre gençlerin gelecek kaygısında istihdamın ön plana çıktığı anlaşılabılır.

Zeylan'a (2007) göre gençlik politikasının göstergeleri, gençlerin ezberlere saplanmadan kendilerini ifade edebilecekleri, değişimin ve gelişimin öznesi olabileceği, kendini gerçekleştirebilecekleri, güçlenebilecekleri, farklı kimlik ve kültürlerin bütünleşebileceği ortam ve olanakların geliştirilmesi ile açıklanmaktadır.

Buna göre, gençlere kendilerini ifade edebilme özgürlüğünün sağlanması gerektiği ve gençlik projelerinde spor etkinliklerine yer verilmesi gerektiği düşünülebilir.

4.2.2. Türkiye Gençlik Politikası Ana Temasına İlişkin Bulgular ve Tartışma

Araştırma sonucunda bulunan "Türkiye Gençlik Politikası" ana teması ve alt temaları Şekil 8'de gösterilmiştir.

Şekil 8 : Türkiye Gençlik Politikası Alt Temaları

4.2.2.1. Türk Gençlik Politikası Görünümü

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **kamu kurumlarında farklı görev tanımlarının bulunması, gençlik politikasının spor odaklı olması ve kurumlararası koordinasyon eksikliğinin olması** kodlarında, katılımcılar özellikle kurumların görev tanımlarındaki farklılık, sporun ön planda olması ve kamu kurumları arasındaki iletişim eksikliği ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Türkiye’de gençlere hizmet üreten kamu kurumlarının farklı görev tanımlarının bulunması gençlik politikasının oluşması önünde bir engeldir. Bunun sonucunda da bir üst örgütlenmenin gerekliliği sürekli olarak akla gelmektedir.

Örneğin, Milli Eğitim Bakanlığı, gençlerin sadece eğitimi ile ilgilenirken, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü gençlerin okul dışında kalan zamanları ile ilgilenmekte, SHÇEK Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde gençlerin geçici süre ile rehabilitasyonlarını ve topluma yeniden kazandırılmalarını sağlamakta, Kültür ve Turizm Bakanlığı devlet eliyle yapılan kültürel etkinliklerde (tiyatro, opera, bale vb.), Adalet Bakanlığı gençler hakkında uygulanan kanunlarda ve genç hükümlülerle, Çevre ve Orman Bakanlığı gençlerin çevre bilincinin geliştirilmesinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı gençlerin sosyal güvenliğinin sağlanmasından sorumlu kurum olarak görev yapmaktadırlar.

Gençler ile ilgili olarak görülen tek kurum olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün ana hizmet birimlerinden sadece bir tanesi (Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı) gençler ile doğrudan ilgili iken diğerleri doğrudan spor ile ilişkilidir. 3289 sayılı GSGM Kanununda (1986), gençlik ile ilgili olarak “gençliğin boş zamanlarının değerlendirilmesi hususunda diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak” ibaresi yer almaktadır. Görüldüğü üzere sadece serbest zamanlar üzerine odaklanmış ve diğer kuruluşlarla işbirliği yapma görevi üstlenmiş bir kurumun gençlik çalışmalarına asli görevi gibi bakması beklenemez. Bu nedenle gençlerin sadece spor ile rehabilite edilebileceği ve gençlik süreci boyunca sadece spora odaklanacaklarını düşünmek en kolay yönetim anlayışı olarak görülmektedir.

Aynı kanunda, “ülkemizde yapılacak uluslararası gençlik ve spor organizasyonlarının hazırlığı, düzenlenmesi, yürütülmesi ve sonuçlandırılmasıyla ilgili iş ve işlemlerin belirlenmesi, planlanması, koordine ve takip edilmesi ile görevli hazırlık ve düzenleme kurulları oluşturulabilir....” ifadesinin yer aldığı maddeye göre, Türkiye’de düzenlenecek gençlik organizasyonlarının sorumluluğu da GSGM’ye verilmektedir. Ancak bir çok diğer kurum ve kuruluş bu organizasyonların sadece spora yönelik olduğunu düşünerek hareket etmektedir.

Yentürk ve diğerleri (2008) bu durumu, “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü aslen gençlik çalışması odaklı değil, spora yönelik bir kurumdur. Hem organizasyonel yapı, hem bütçenin dağıtım kalemleri, bu tabloyu desteklemektedir” diye ifade etmektedirler.

Ayrıca, gençlere hizmet sağlayan kamu kuruluşları (GSGM, MEB, İşleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, YÖK, AB Genel Sekreterliği vb.) arasında koordinasyon yoktur ve politika üretenlerin gençlik alanında çalışanların deneyimlerine, gençlik konusunda akademik çalışmalar yapan kişilerin bilgilerine mesafeli durdukları söylenmektedir. Türkiye’nin gençlik politikası belirlenmeye çalışıldığında genel olarak tüm kamu kurumlarının birbirinden bağımsız hizmet anlayışına sahip olduğu ve aralarında önemsenmeyecek kadar az iletişim olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca gençlerin sadece spora

yönlendirilmeye çalışılarak gençlik süreçlerini bir an önce atlatmaları sağlanmaktadır.

4.2.2.2. Kamu Kurumlarının Profili

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **nitelikli personel eksikliği, atama kriterlerinin yetersizliği ve yerel imkansızlıklar** kodlarında, katılımcılar özellikle personel imkanları, uzmanlık alanı dışındaki kişilerin atanması, siyasi korumacılık, bölgesel imkansızlıklar ve merkeze uzaklık ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Gençlikten sorumlu tek kamu kurumu olarak bilinen Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığının gençlerin serbest zamanlarını değerlendirmeye yönelik yapılan aktivitelerin planlanması ve yürütülmesi ile ilgili çeşitli görevleri mevcuttur. Bu faaliyetler arasında mevcut tesislerin işletilmesinden ilgili uzman personelin yetiştirilmesine kadar uzanan geniş bir yetki alanı bulunmaktadır. Ancak ne GSGM ne de diğer gençlere hizmeti üreten kurum ve kuruluşlarda, gençlik alanı üzerine özelleşerek hizmet veren uzman nitelikli personel bulunmamaktadır. DPT-Ulusal Ajans'ta görevli ve gençlik kuruluşları tarafından yapılan projelere destek veren birimlerde çalışan personelin ancak kurumda çalıştıktan sonra uzmanlaşması doğaldır. Bunun nedeni olarak da gençlik üzerine odaklanan ve bu alanda uzmanlaşmış personel yetiştirmek üzere programlara sahip eğitim sektörlerinin (enstitüler, üniversitelerde açılacak bölümler) oluşmamış olması söylenebilir.

Personel sağlama politikaları şu iki soruya cevap vermelidir (Armstrong, 1994; aktaran, Canman, 2000),

1. Bugün ve gelecekte etkili biçimde varlığını sürdürmek için örgütün ne tür personele gereksinimi vardır ?
2. Bu tür elemanları örgüte çekmek yetiştirmek ve alıkoymak için neler yapılmalıdır?

Ülkemizde özellikle kamu kesiminde üst yönetim kadrolarına atanan kişilerin, atamaya yetkili amirlerinin “kopyaları” oldukları gözlenmektedir. Atanan bu yöneticilerin üst yöneticileri gibi düşünen, onlar gibi algılayan, amirlerine ve örgüte sadakatle bağlı olan insanlardan seçildikleri, yetenek düzeyleri ve yeterlilik ilkelerine önem verilmediği söylenmekte, bu nedenle de atama ve yükselmeler üst yöneticinin kendi değerler sistemine, siyasal, sosyal, ekonomik çıkarlarına uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Bu işlem de çoğu zaman bilinçsizce yapılmaktadır (Can ve diğerleri, 1995).

Caiden'e (1999) göre, kamu yönetiminde yaygın görülen bürokrasi hastalıkları ve sağlıklı uygulamalar şunlardır; haraç, dolandırıcılık, kayırmacılık, hilekarlık, yasa dışılık, yolsuzluk, ayrımcılık, haksızlık, tehdit, çalma hastalığı, yakınları kayırmak, yasayı işletmemek, belirli kişileri korumacılık, bölgecilik, simgecilik, yasa tanımazlık, oluru olmaz kılma, sahte sözleşmeler, kendine hizmet etme, siyasal atamalar, çıkarıcılık, hırsızlık. Belirli bir alanda eğitim almamış ve uzmanlaşmamış kişilerin görevlerini yaparken bürokraside karşılaştıkları zorlukları aşmak için Caiden (1999) tarafından tanımlanan bürokrasideki sağlıklı uygulamalara başvurma ve görevlerini amacının dışında yapma riskleri de artmaktadır.

Erençin (2002), Kamuoyunda Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı olarak bilinen “Merkezi İdare ile Mahalli İdareler Arasında Görev Bölüşümü ve Hizmet İlişkilerinin Esaslarının Düzenlenmesi ve Çeşitli Yasalarda Mahalli İdareler ile İlgili Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı” yeni kamu yönetiminin daha etkin işleyen, daha verimli kaynak kullanan, daha kolay ulaşılabilen, hizmet üreten bir idare ve şeffaf, katılımcı, demokratik bir yerel yönetim oluşturmayı hedeflemektedir.

Ayrıca, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında gerçekçi bir görev bölüşümü yapmak, yerel yönetimlerin kaynak kullanımındaki ve hizmet üretimindeki payını artırmak, yerel yönetimlere görev ve sorumlulukları ile orantılı mali olanaklar ve yapı sağlamak, il genelinde yürütülen hizmetleri il özel idarelerinin bünyesinde toplayarak il özel idarelerinin konumunu güçlendirmek, yerel yönetimlerin kendi

aralarında ve merkezi idarelerle işbirliği ve yardımlaşma imkanlarını artırmak gibi amaçların olduğu söylenmektedir (Ökmen, 1999).

Türkiye’de kamu kurumları analiz edilmeye çalışıldığında yukarıda bahsedilen nitelikli personel eksikliği ve yerel imkansızlıkların en büyük sorun olduğu düşünülebilir. Gençlik alanında hizmet veren yada vermesi düşünülen kurumlarda da aynı sorun ile karşılaşılması için gençlik konusunda eğitim veren kurumların çoğaltılması ve yetişmiş uzman kişilerin gençlik gibi önemli bir alanda çalışmalarının önünün açılması gerekmektedir.

4.2.2.3. STK'ların Profili

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **üst örgütlenme gerekliliği, kurumsallaşma zorluklarının bulunması, sınırlı devlet desteğinin bulunması ve bütçe yetersizliklerinin bulunması** kodlarında, katılımcılar özellikle üst örgütlenmeye gerek duyulduğu, kurumsallaşma sorunlarının olduğu, sınırlı devlet desteğinin bulunduğu ve bütçe yetersizliklerinin olduğu ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Katılımcılar, Türkiye’nin gençlik politikası içerisinde sivil toplum örgütlerinin önemli bir rol üstlenmesi gerektiği hakkında aynı fikirde birleşmektedir. Ancak kamu otoritesinin göz ardı edilmemesi gerekliliğini de neredeyse her görüşülen kişi belirtmiş ve ortak hareket etmenin önemi üzerinde durmuşlardır.

Türk toplumunun 12 Eylül 1980 müdahalesinden sonra siyasetten arınma sürecine girdiği, bu süreçte devletin, toplumu hemen her alanda baskıcı bir şekilde kontrolü altına aldığı belirtilmektedir (Arslanel, 2001). Sarıbay (1998), bu sonuç doğrultusunda sivil toplumun oluşturulması gerektiği ülkemizde demokrasinin varolabilmesi için bütün siyaset çevreleri tarafından savunulur hale geldiğini ve “sivil toplumculuk” olarak adlandırılabilir siyasi bir tutum olduğundan bahsetmekte, sivil toplumculuğun zamanla toplumdan yana olma ile bir tutulan demokrasinin, bir örgütlenme şekli olduğunu unutturmuş ve her derde çare olabilecek bir araç halini aldığını söylemektedir.

Tosun (2001), demokrasinin temellerini, demokratik siyasal düzenin paydaşları olan devlet ve sivil toplum arasındaki ilişkilerin oluşturduğunu vurgulamaktadır.

Bu görüşe destek olarak Şen (2005), sivil toplumun bütünüyle devlet yönetiminden ayrı olmadığını, devlet yönetiminin de sivil toplumun farklı alanlarını tamamen kuşatma altında tutamayacağını, aksine devletin kendisi de aynı zamanda kamusal alanların özerkliğinin en dıştaki sınırlarını düzenleyen hukuk temeline oturduğunu söylemekte ve tamamen hukuk kurallarına dayalı görünen bu sistemin ideal sürece uygun işlemesi için gerekli olan noktasının, sivil toplumun kendi üyeleri arasındaki ilişkilerde ve devlet yönetimi ile ilişkilerinde medeniliğin olması koşulunun bulunduğunu vurgulamaktadır.

Örgütsel açıdan sivil toplum kuruluşlarının en önemli sorunlarından biri, STK'lar arası iletişim sorundur. Bu sorunu aşmak ve faaliyetlere destek sağlamak üzere Nisan 1997'de "Sivil İletişim Ağı Girişimi" başlatılmıştır. Sivil toplum Örgütlerinin bolluğu ve artan sayısına karşın, yurttaş katılımının demokratik kanalları olan STK'ların aşması gereken en önemli engel ise, patronaj anlayışının (siyasal partilerin iktidara geldikten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan üst düzey bürokratları görevden almaları ve bu görevlere akrabalarını, eş-dostlarını ve partililerini atamaları) kırılarak, kamusal alana ilişkin projelere ağırlık verilmesi olduğu söylenmektedir (Uğur, 1998).

Sütlü (2007), 2003 yılında gençlik alanında çalışan çeşitli sivil toplum örgütlerinin, öğrenci konseylerinin ve bazı siyasi partilerin gençlik kollarının ortak girişimiyle Ulusal Gençlik Konseyi Girişimi başlatıldığını ve gençlik alanında ulusal ölçekte bir üst örgütlenme arayışının her zaman gündemde olduğunu belirtmektedir. Bu girişimin amacının da ilgili kuruluşlar arasında iletişim ve işbirliği olanaklarının artırılması, ulusal ölçekte gençlik politikalarının oluşturulması ve uluslararası temsiliyetin kurumsallaştırılması olarak açıklamaktadır.

Katılımcılar, bir çok STK'nın sadece DPT ve diğer destekleyici kuruluşların verdiği maddi imkanları kullanarak proje yapma amacı ile hizmet üretmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşler de STK'ların kurumsallaşma sorunlarının bulunduğu düşünülmesi gerektiğini ortaya çıkartmaktadır.

BM İnsani Gelişme Raporu'nda (2008), odak grup görüşmesi yapılan bir STK gönüllüsü kurumsallaşma sorununa ilişkin; “STK'ların desteğine muhtaç olanlar var. Ama STK'lar birbirlerinden habersiz ve kopuklar. Birlikte çalışmayı ve güçlerini birleştirmeyi bilmiyorlar. Ciddi bir koordinasyon eksikliği var. Birilerinin bu konuda bir şeyler yapması lazım. TÜSEV (Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı) gibi kuruluşlar teşvik edilmeli. Yapabileceğimiz ve yapılabilecek çok şey var, ama elimiz kolumuz bağlı. Bizi bu kısıtlamalardan kurtarsalar neler yapabileceğimizi bir düşünün” ifadelerini kullanarak sorunu açıkça ortaya koymaktadır.

Toplumsal gelişmeyi sağlayabilme yolunun iyi yönetimden geçtiği bilinmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak için de bu kuruluşların iyi yönetim ilkelerine bağlı olarak etkin yönetilmeleri gerekmektedir. STK'lar geniş bir kitleye yönelik olarak faaliyetlerini gerçekleştirmek zorundadırlar. Bu aşamada, “odaklanma” ve “kaynakları etkin kullanma” STK'ların en önemli öğeleridir. Kurumsallaşma çalışmalarının sağlıklı yapılması ile çok yönlü talep ve beklentilerin, kuruluş misyon ve vizyonu doğrultusunda karşılanması sağlanmalıdır. Böylece, kaynakların etkinliği ve faaliyet sonuçlarının başarısı artacaktır. Kurumsal bir yapıya kavuşan STK'ların insan kaynağı kalitesi ve verimliliği de artmaktadır. Yönetim kurulundaki kişiler, profesyoneller ve gönüllüler kurumsal yapıdaki STK'lar da potansiyellerini daha sağlıklı kullanabilmekte, daha yüksek katma değer yaratabilmektedir (www.arge.com; 2009).

Keyman (2004), devletin katkı veren hale dönüşmesi gerektiğini, her şeyi ben kendim yaparım düşüncesinden kurtulup, sivil toplum örgütleri bunu daha iyi yapabilir anlayışına ulaşması gerektiğini söylemektedir. Devletin bunu yaparken de sivil topluma katkı vermesi gerektiğini ve bunu tek bir sivil toplum örgütünün

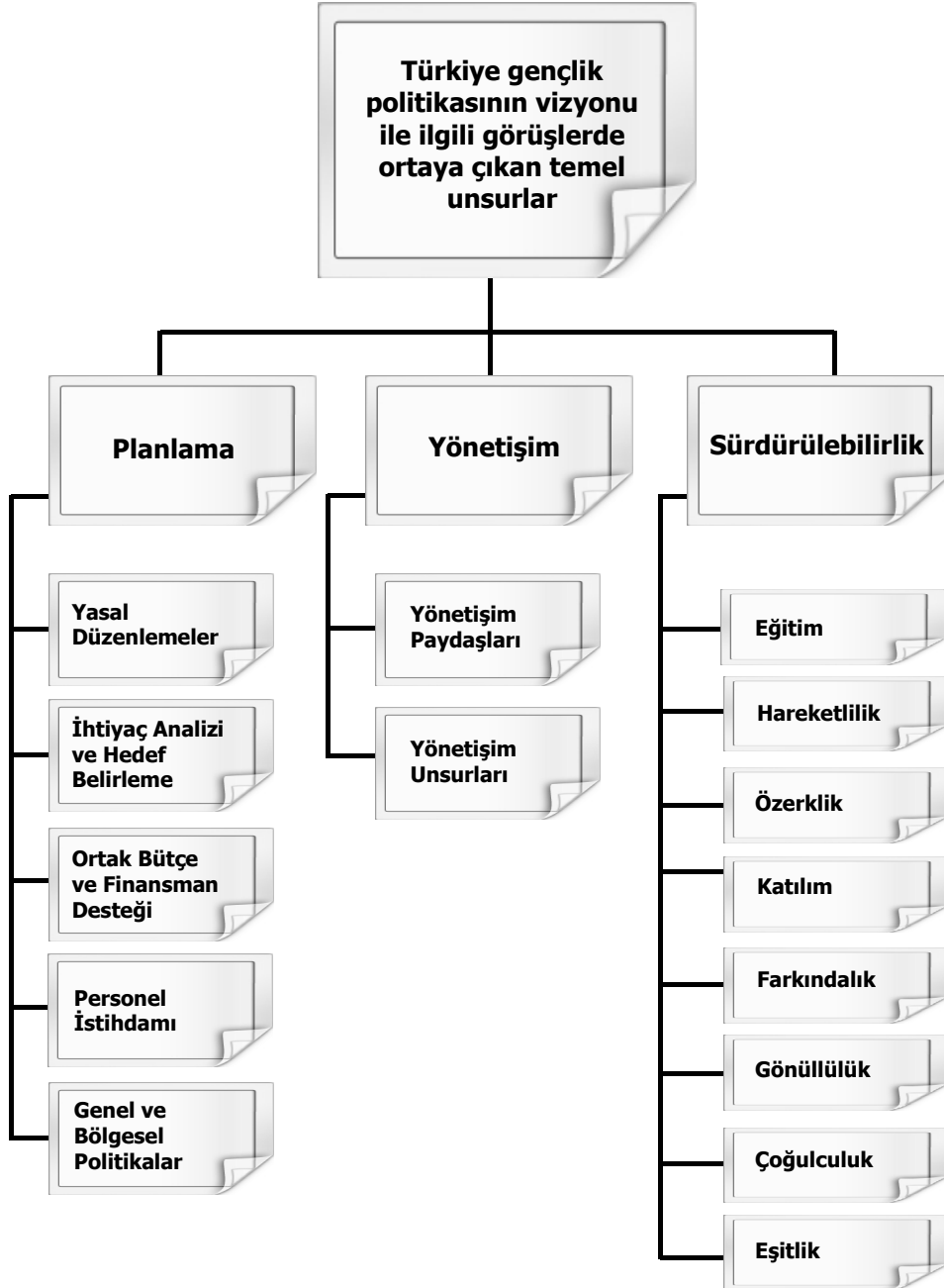
yapamayacağını, konular ve sorunlar tek olmayacağı için, katkı verdikleri sivil toplum kuruluşları arasındaki ilişkileri de düzenleyici bir mantaliteye sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca devletin, kötü olduğu için değil ama böyle bir örgütsel ve zihinsel yapıya sahip olamayacağı için tek başına toplumu iyi yönetemeyeceğinin, karmaşılaşan toplumları artık ulus-devlet mantalitesinin tek başına yönetemeyeceğinin tartışıldığını belirtmektedir.

Sütlü (2007), bir çok gençlik STK'sının algısında devlet, destek ve işbirliği talep edilebilecek, toplumla bütünleşmiş bir yapı olmaktan ziyade, rızası alınması gereken bir merci olarak yerini koruduğunu söylemektedir. Ayrıca zaman içinde toplumca ve kamu otoritesince kabul görmüş yaygın çalışmalarda bulunan sivil toplum kuruluşlarının, devlet kuruluşlarıyla daha sağlıklı ve kalıcı ilişkiler kurabildiğini, bu ilişkilerin birdenbire kurulmadığını, zaman içinde çalışmaların merkezi hükümet ve yerel idareler tarafından gözlenerek daha çok gencin benzer çalışmaları talep etmesiyle, katılımcı sayısının artması ve katılımcıların kurumu sahiplenme derecelerinin yükselmesiyle sorunların yaşanmadığını söylemenin mümkün olduğunu belirtmektedir.

Katılımcılar ayrıca, STK'ların kaynak bulmakta zorlandıklarını, bütçe oluşturmada yetersizlikleri olduklarını belirtmektedir. STK'ların kaynaklarının geliştirilmesinde doğrudan para (fonlar, sponsorluklar, krediler) desteği olabileceği gibi, malzeme, araç-gereç (ayni yardım), bedelsiz alınan hizmetler ya da kullandırma (bir gayrimenkulun STK'nın kullanımına tahsis edilmesi) gibi çeşitli biçimlerde sağlanacak kaynaklar, STK'nın varlığını ve işlevini sürdürebilmesi için gereksinme duyduğu desteklerin toplamını oluşturmaktadır. Proje esaslı kaynaklar dışında, üye ödentileri, bağışlar, kermes ve müzayede gibi çeşitli etkinlikler de kaynak oluşturma türleri arasında gösterilmektedir (Güder, 2004).

STK'ların ülkemizdeki durumu göz önüne alındığında, devlet tarafından yeterince sahiplenilip yeterli desteğin verilmediği, kendi aralarında birleşerek hareket etmekte zorlandıkları ve kendilerine kaynak yaratmada güçlük çektikleri söylenebilir.

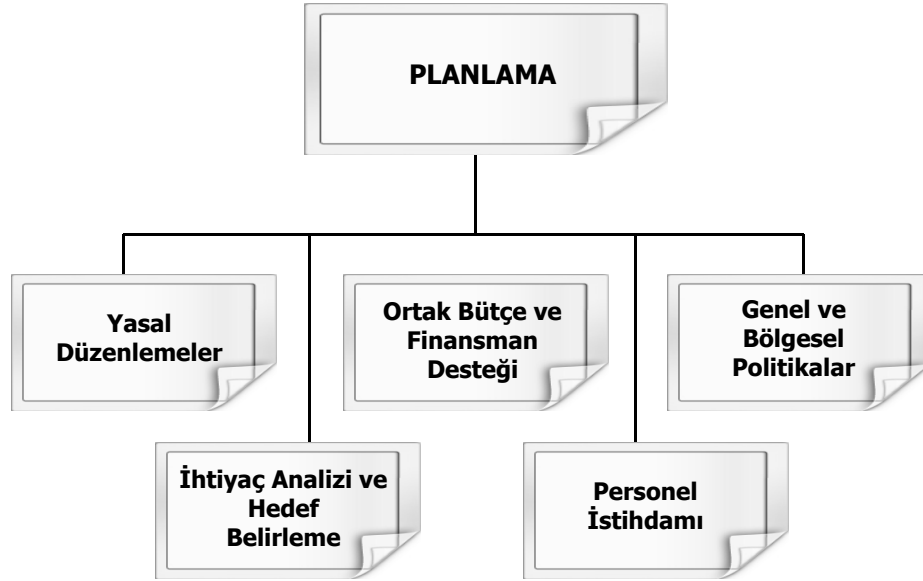
2. Genel tema : Türkiye gençlik politikasının vizyonu ile ilgili görüşlerde ortaya çıkan temel unsurlar.

Şekil 9 : 2. Genel Tema ve Alt Boyutları

4.2.3. Planlama Ana Temasına İlişkin Bulgular ve Tartışma

Araştırma sonucunda bulunan “Planlama” ana teması ve alt temaları Şekil 10’da gösterilmiştir.

Şekil 10 : Planlama Alt Temaları

4.2.3.1. Yasal düzenlemeler

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **anayasada gençlik hizmetleri tanımının yapılması ve hukuksal düzenlemelere gidilmesi** kodunda, katılımcılar özellikle gençler için düzenlenen yasal düzenlemelerde ki uygulama yetersizliği ve genel bir gençlik yasasının bulunmaması ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Yasama yetkisi kanun yapmak, değiştirmek ve kaldırmak anlamına gelmektedir ve bu yetki TC Anayasasının (1982) 7. maddesi ile TBMM’ye verilmiştir. Her ülkenin koşullarına göre yasama organlarına çeşitli yetkiler tanınabilir.

Türkiye’de halen yürürlükte bulunan anayasa da bulunan 58. Madde de gençlerin korunmasına vurgu yapılmaktadır. Bu maddeden yola çıkılarak hazırlanan yönetmelik ve yönergelerin de aynı amaç için çalışması kaçınılmazdır.

Yentürk ve arkadaşları (2008), farklı kurumlar tarafından gençlere sağlanan hizmetlerin gençlerin ihtiyaçları ile bu ihtiyaçları karşılama kapasitelerini yakınlaştıracak düzenlemelerden bir tanesinin, temel bir gençlik yasası olarak tasarlanarak ve diğer tüm yasaların gençlikle ilgili bölümlerine referans sağlayabilecek bir gençlik çerçeve yasasının çıkarılmasının gerekliliği üzerinde durmaktadırlar. Böylece gençlere yönelik olarak devletin temel sorumluluklarının çerçevesi çizilirken gençlerin de sahip olabilecekleri hakların neler olduğu belirlenebilecektir. Üzerinde durulan yasanın, toplum içinde ihtiyaçları farklılaşan diğer kesimlerin de kendilerine örnek bir model olarak alabilecekleri düzenlemeleri sağlayabilecek göstergeler taşıyacağı söylenmektedir.

Türkiye’de gençlerin hakları ile ilgili üç çeşit yasal düzenleme bulunduğu bahsedilmektedir (Yentürk ve arkadaşları, 2008). Bunlar;

1. Doğrudan gençlere yönelik yasalar (Anayasa’nın 59. Maddesi),
2. Doğrudan gençleri hedeflemese de ağırlıklı olarak gençlerin içinde bulunduğu kesimlere yönelik yapılan yasal düzenlemeler. (Yurt-Kur bünyesindeki Disiplin Yönetmeliği)
3. İstihdam gibi farklı bir konu içinde gençlere yönelik yapılan düzenlemeler.

Her üç tür yasal düzenlemede de, Türkiye’de gençlerin ihtiyaçlarının temel bir veri olarak yenilenmesinin, içeriğinin geliştirilmesinin, bazı durumlarda kaldırılmasının veya yepyeni bir biçimde oluşturulmasının gerektiği, aksi takdirde her gün farklılaşan ihtiyaçlar ile mevcut hizmetler arasındaki uçurumun artmaya devam edeceği söylenmektedir (Yentürk ve arkadaşları, 2008).

Avrupa'nın en büyük gençlik nüfus yoğunluğuna sahip ülkesi olan Türkiye'nin, 2050 yılına kadar açık olduğu söylenen (İnsani Gelişme Raporu, 2008), demografik fırsat penceresini değerlendirilebilmesi için gençler için hazırlanacak genel bir gençlik yasasına ihtiyacı vardır. Bu yasanın hazırlanabilmesi için devlet ve sivil toplumun tüm kesimlerinin ortak fikirlerinin belirleneceği bir platformun oluşturulması gerekliliği tüm katılımcılar tarafından da vurgulanmaktadır.

4.2.3.2. İhtiyaç analizi ve hedef belirleme

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **mevcut durumun analizi, ihtiyaçların ve hedeflerin belirlenmesi** kodunda, katılımcılar özellikle oluşturulacak özel birimlerde gençliğin gereksinimlerinin belirlenmesi ve bilgilerin toplanması, gençlerin de katılacağı gençlik şuraları yapılması, hedef kitlenin kim olduğunun belirlenmesi ve gelecek için hedeflerin belirlenmesi ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Kurumlar içinde bulundukları çevrenin politik, ekonomik, kültürel, teknolojik değişimlerinden etkilenmekte, özellikle de günümüz bilgi ve teknoloji çağında, toplam kalite yönetiminin de temel ilkeleri arasında bulunan sürekli gelişme ve sürekli eğitimin kaçınılmaz hale geldiği söylenmektedir. Böylece sektörlerin ihtiyaç ve talepleri her geçen gün değişmekte ve kurumların başarısında temel yeteneklerindeki farklılığı ön plana çıkarmaktadır (Ülgen ve Mirze, 2004).

Kaşıkçıoğlu'na (1993) göre, kurumların sektör içindeki yeri, sahip olduğu üstünlükler ve zayıflıklar, izlediği stratejiler, sahip oldukları insan gücünün niteliği, kaynaklar gibi kavramlar ihtiyaçları belirleme sürecini etkilemektedir. Bunun da basit anlamda kurumun misyonu, stratejileri, kaynakları, amaçları, hedefleri ve çevresel faktörleri hakkında bir sınav olduğu belirtilmektedir. Misyonu ve stratejik planında belirtilen stratejileri, kurumun nerede olmak istediğini gösterirken, örgüt analizinin ise kurumun nerede olduğunu gösterdiği söylenmektedir.

Gençliğin ihtiyaçlarını karşılamak için kurulmuş kurum ve kuruluşların hizmet türleri yasa tarafından belirlenmektedir. Türkiye’de doğrudan gençliğe hizmet veren bir kurum bulunmamakta, ancak GSGM bu boşluğu doldurmaya çalışmaktadır. GSGM’de gençliğin ihtiyaçlarının neler olduğunu belirlemekten ziyade ortaya çıkan genel ihtiyaçlara göre hareket edebilmektedir. Bu durum gençlerin isteklerinin ne olduğu üzerine herhangi bir çalışma yapılmamasına neden olmaktadır.

Gençlik alanında vizyon belirlenirken gençliğin gereksinimleri için kıyaslama (benchmarking) yöntemi kullanılabilir. Dünya ülkelerinin gençlik üzerine yapılanmaları ile Türkiye kıyaslanarak gelecek için kısa, orta ve uzun vadeli planlamalar ve hedefler belirlenebilir ve bunların adaptasyonları yapılarak ülkemizde gençlik için uygulanabilir.

Kıyaslama tekniği ya da diğer yaygın adıyla benchmarking tanımı yapılırken, “bir işletmenin ve örgütün bilinçli ve sürekli olarak stratejilerini, ürünlerini veya süreçlerini, konusunda en iyi olan diğer işletme ve örgütlerle karşılaştırarak onlardan öğrenmesi ve öğrendiklerini uygulayarak performansını arttırmaya çalışması” olarak tanımlanmaktadır (Ataman, 2002). Kıyaslama kimin en iyi olduğunu, kimin standartları geliştirdiğini ve daha da önemlisi standardın ne olduğunu belirleyen araştırma çalışmasıdır.

Farklı sosyo-ekonomik seviyelerde, farklı ihtiyaç ve taleplere sahip gençlerin olduğu ve gençlik çalışmaları yapan ve hizmet üreten kurumlarda bir ihtiyaç analizi yönteminin uygulanmadığı anlaşılmaktadır. Türkiye’de uygulama aşamasında hedef kitlenin önemslenmediği, gençlik çalışmalarında öncelikle kurumların ihtiyaçlarının dikkate alındığı, bu nedenle gençliğe verilecek hizmetlerde hangi türeden hizmetlere ihtiyaç olduğunun belirlenemediği düşünülmektedir. Gençlerin ihtiyaçlarının belirlenebileceği, ihtiyaçlarla ilgili hakların savunulabileceği, gençlerin kendilerine ait haklarını korumak ve geliştirmek üzere örgütlenebileceklerini dikkate almak gerekmektedir. Bunun için kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından gençlere hangi türden hizmetlerin verileceği önceden belirlenebilir.

Ayrıca gençlik ile ilgili konuların belirlenmesinde geniş tabanlı bir anlayışın sürdürülmesi gerekmektedir. 1988 yılında yapılan ilk ve tek Gençlik Şurası bu konuda atılan en önemli adımdır. Ancak 1988 yılından günümüze kadar gençlik için herhangi bir ortak çalışma yapılmamış kamu kurumları kendi görev tanımları içerisinde hareket etmiş, sivil toplum kuruluşları ise 1999 yılından itibaren konu hakkında mesafe almaya başlamıştır. Katılımcılar gençlik ile ilgili planlamalar yapılırken öncelikle ihtiyacın ne olduğunun belirlenmesinin sonra da ortaya çıkarılan sonuçlara göre çeşitli seviyelerde hedefler belirlenmesi üzerinde görüş bildirmişlerdir. İhtiyaç analizi ve hedef belirleme sürecinin iyi yapılmasının, gençlik alanında yeniden yapılanma sürecinde öncelikli rol oynayacağı düşünülmektedir.

4.2.3.4. Ortak bütçe ve finansman desteği

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **yönetişim anlayışı içerisinde paydaşların ortak kullanımı için bütçe ve finansman desteği sağlanması** kodunda, katılımcılar özellikle yapılanma sürecinde kurumların ihtiyacı olan bütçe imkanlarının belirlenmesi ve temin etme yöntemlerinin belirlenmesi ve kurumların harcama yapabileceği ortak bir bütçenin oluşturulması ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Bozgeyik (2004), Türkiye ekonomisine ve Türkiye’de yaşanan toplumsal gelişmelere ve özellikle de merkezi bütçe çerçevesinde kamu kaynaklarının tahsisine bakıldığında 1980’lere kadar olan dönemde, sosyal devlet nitelikli bütçelerin söz konusu olduğu, 1980 sonrası merkezi bütçenin bu özelliğini giderek yitirdiğini ve kamusal kaynakların sosyal hizmetlerin dışındaki alanlara kaydığını söylemektedir. Ayrıca bütçenin toplam ekonomi içindeki payının yetersizliği, yeterli vergi kaynağının olmaması, sanayileşme sürecinin istenen düzeyde ivme gösterememesi gibi konuların, yaygın bir sosyal devlet uygulamasını da engellediğini belirtmektedir.

Türkiye’de kamu kurumları içerisinde TRT gibi anayasal kuruluşlarla Merkez Bankası dışında, esas itibarıyla kamu hizmeti gören, devlet ya da diğer kamu tüzel kişilerinden mali yardım alan belirli kamu kuruluşları, özel bütçeli idare olarak

nitelenmektedir. Örneğin TSE, TÜBİTAK, MPM gibi kuruluşlar katma bütçeli idare ya da KİT olmayan, yönetimleri özerk nitelik taşımayan ancak kuruluş yasalarından kamu hizmeti türünde görev ve yetkiler verilen kuruluşlardır (Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1998).

Devletin tekeline aldığı belirli kamu hizmetlerinin yönetimi ise genel bütçe dışında özerk bütçelerle yapılmaktadır. Radyo ve televizyon hizmeti veren TRT Kurumu ile para basma tekeline sahip T.C. Merkez Bankası özerk bütçeli kuruluş örnekleridir (Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1998).

Türkiye’de gençlere hizmet veren kamu kurumlarının kendilerine ait farklı bütçeleri vardır. Ancak bu kurumların öncelikli görevleri gençlik olmadığı için sadece bütçelerinden belirlenen bir bölümü gençlik hizmetleri için harcamaktadırlar. GSGM’nin Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı için ayırdığı bütçe ise doğrudan gençlik hizmetlerinde kullanılmaktadır. Ancak, GHDB kendisine tescilli olan gençlik kulüplere ve kendi harcamalarına kullanabildiği bütçesi ile tüm ülkenin gençliğine yeterli hizmeti veremediği görülmektedir.

Ulusal Ajans, gençlik programları için Avrupa Komisyonu tarafından hibe edilen bütçesi ve kendi kaynakları ile gençliğe imkan sağlamaya çalışmaktadır. Farklı kurumlara bağlı olarak çalışan GHDB ve Ulusal Ajans, Türkiye için üretilen gençlik politikalarında koordineli çalışmadığı için harcanan bütçelerin tüm gençlik hizmetlerine yettiğini söylemek doğru değildir.

Hiçbir kuruma bağlı olmadan çalışan gençlik sivil toplum kuruluşlarının hizmetlerini sürdürmeleri için bütçe imkanları oldukça kısıtlıdır. Hazırladıkları projelerde Ulusal Ajansın proje imkanlarına ve kendisine tescilli gençlik kulüplerinin ise GHDB’ne bağımlı oldukları görülmektedir.

Bu nedenle gençliğe hizmet üreten kamu ve sivil toplum kuruluşlarının hizmetlerini daha verimli sürdürebilmeleri için ortak bir bütçenin oluşturulması ve

gençler tarafından hazırlanacak her türlü projeye destek olabilecek finansman desteğinin sağlanabileceği bir sistemin kurulması sağlanabilir.

4.2.3.5. Personel istihdamı

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **gençlik alanında çalışacak yeterli sayıda uzman ve nitelikli personel ihtiyacının karşılanması** kodunda, katılımcılar özellikle gençleri anlayabilecek ve onlar için çalışabilecek uzman personel yetiştirilmesi ve siyasi personel atamalarından kaçınılması ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Boyraz (2002) personel seçim işlevinin amacını açıklarken; “iş gören yetenekleri ile iş gerekleri arasındaki en iyi ilişkiyi bulmak için çalışmak üzere örgüte başvurmuş adayların, kişiliklerini, görmüş oldukları eğitimi, yeteneklerini ve ilgi duydukları konuları inceleyerek, onlar arasından en uygun yeteneklere sahip olanları göreve çağırmaktır” demektedir. Bu tanıma göre gençlik alanında eğitim olarak yetiştirilmiş aday olmadığı için herhangi bir örgüte başvuran kişiler arasından seçim yapma şansı da bulunmamaktadır. Kamu görevinde çalışacakların işe alınmasında genel olarak iki ayrı sistem uygulanmaktadır. Bunlar kurumsal sistem ve merkezi sistemdir. Hizmete almada yetkinin düzenlenmesi konusunda izlenen yaklaşımlar, ülkede egemen olan personel sistemi anlayışını da yansıtır (Tutum, 1979).

Kurumsal sistem, kimi zaman anayasal zorunluluklara, kimi zaman da pratik gereksinmelere dayanılarak savunulmaktadır. Bazı ülkelerde bakanların, kendi kuruluşlarının ve personelinin eylem ve işlemlerinden yasama organına karşı sorumlulukları, anayasa gereğidir. Bu nedenle, bakanlar seçme ve atama yetkisini başka organlarla paylaşmak istemezler. Yönetmelik gelenekler de bu yetkilerin devrini güçleştirir (Tutum, 1979).

Türkiye’de kurumsal işe alma sisteminin uygulanması çok sayıda başvurunun olması nedeniyle çeşitli eleştirilere sebep olduğundan merkezi hale

dönüştürülmüştür. Bu sisteme göre, gençlik alanında çalışacak personelin bulunması bu alanda eğitim veren ilgili kurumların olmamasından dolayı imkansız gözükmemektedir. Ancak sivil toplum kuruluşlarının ve Avrupa Birliği yapılanması içerisindeki çeşitli birimlerin verdikleri eğitimlere katılan kişiler gençlik alanında uzmanlaşmış kişiler olarak düşünülebilir.

Yetişkin eğitiminin de yalnızca işle bağlantılı olmadığı, kalkınma planları ile ele alındığında üniversitelerde okuyan gençleri hedef alan eğitimler olduğu da söylenmektedir (Ünal, 1996). Bu tanıma göre gençlik alanında çalışacak kişilerin de gençlik süreçleri boyunca bu alanda eğitim almalarının daha sonra gençlik için çalışırken onları daha iyi anlayabilmeleri sonucunu doğuracağı düşünülebilir.

Tortop'a (1989) göre, bir işi başarı ile yapabilmek ve bir işe en uygun kişinin seçilmesi anlamlarına gelen liyakat, özellikle devlet memurlarının yeterli nitelik ve yeteneklere sahip olmasını gerektirir. Gençlik alanında resmi eğitim almış kişilerin bulunmaması karar verici ve yönetici personel seviyesinde görev alacak kişilerin bu anlayışa göre seçilmesini bir anlamda zorunlu kılmaktadır. Ancak bu durumun gençlik alanında çalışan kamu kurumlarındaki atama sürecinde çeşitli zorluklara ve subjektif yaklaşıma sebep olabileceği düşünülebilir.

Kamu kurumlarının yerel yapılanmalarında da bir çok imkansızlıklarının olduğu düşünülmektedir. Merkezi yönetim anlayışının hakim olduğu Türkiye'de bunun olması doğal bir sonuç olarak karşılanabilir.

Sütlü (2007), gençlik alanında çalışmalar yapan STK'larda da insan kaynağı (profesyonel ve gönüllü çalışanlar, üyeler) ve idari yeterlilik ile süreklilik açısından bakıldığında, iki uç arasında bir uçurum bulunduğu söz etmektedir. "Bir yanda, işbölümü son derece iyi kurgulanmış, tüm bileşenlerince açıkça izlenebilen bir idari mekanizmaya sahip ve farklı zamanlarda da olsa on binin üzerinde bir gönüllü ağıyla çalışmalar yürüten STK'lar, öbür yanda, tüzel kişilik olmak için kağıt üzerinde yeter sayıda yönetim kurulu üyesine sahip, ama çalışmaları birkaç kişiyle yürüten, ofis ve yazışma adresi olarak evleri kullanan STK'lar" bulunduğunu söylemektedir. Ayrıca

eski tarihlerde kurulan ve belli alanlarda uzmanlık geliştiren, uluslararası ilişkileri daha rahat kurabilen STK'ların kurumsallaşma açısından daha uzmanlaştığı ancak gençlik kuruluşlarının pek çoğunun hala, özellikle de Anadolu'da kurulan gençlik STK'larının kurumsallaşma konusunda çok daha kırılgan yapılara sahip olduğunun altı çizilmektedir.

Katılımcılar gençlik sektöründe planlama yapılırken gençleri anlayabilecek ve bu alanda uzmanlaşan kişilerin seçilmesi gerektiğini, mevcut durumda ve yeniden yapılanma sürecinde subjektif yaklaşımla atamalardan kaçınılması gerekliliği üzerinde durmuşlardır. Her iki belirtilen özellik de istenilen şekilde uygulama aşamasına geçirilirse gençlik vizyonunun sağlam temeller üzerine oturmasının sağlanacağı düşünülebilir.

4.2.3.6. Genel ve bölgesel politikalar

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **gençlik politikası belirlenirken bölgesel ve genel politikaların eşgüdümlü düşünülmesi** kodunda, katılımcılar özellikle genel politikanın yanında yöresel özelliklere ve özerkliğe de dikkat edilmesi ve merkezden yönetimin sadece yönlendirici ve fikir üreten şekilde yapılandırılması ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Kahraman ve diğerleri (1999) bir arada yaşama konusu toplumların sorumluluk alanlarından biri olarak görüldüğü sürece “nasıl bir yerel demokrasi?” sorusuna da cevap verilmesi gerektiğini söylemektedir.

Aksakoğlu (2007), bugüne kadar yerleşimlere için oluşturulmuş politikalarda idari sistemlerin stratejilerini geliştirdiği ve bunları uyguladığı yaklaşımların hakim olduğunu belirtmektedir. Ancak günümüze kadar ki politika yetersizliklerinin, daha yaşanabilir demokratik kentler için oluşturulan uluslararası rapor ve belgeleri ile yeni politika ve uygulama yöntemlerinin üretilmesi ve uygulanması gerekliliğini göstermektedir.

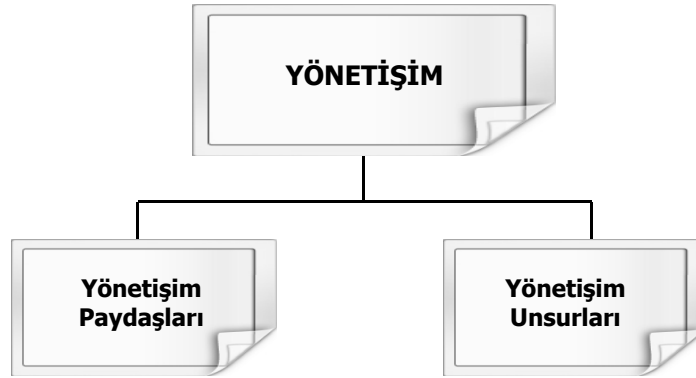
BM İnsani Gelişme Raporu'nda (2008), Türkiye'de bölgeler arası ve bölgelerin kendi içlerindeki eşitsizlikler, özellikle AB üyeliği yolunda bu eşitsizlikleri azaltmak için harcama çabaların artmış olmasına rağmen sürdüğü belirtilmektedir. Ayrıca, "Türkiye'nin gençlik politikası, ülkenin tüm genç erkek ve kadınları için güçlü bir insan hakları boyutunu içermeli ve ileriye bakan, gelecekte ortaya çıkabilecek ihtiyaçları ve sorunları göz önüne alan bir politika olmalı. Bu politika, geleceğe ışık tutması açısından, ülkenin insani gelişme önceliklerine de odaklanmalı ve bu çerçevede gençlerin özgür ve insanlık onuruna yakışan yaşamlar sürdürme, bilgilerini ve seçeneklerini daha çok geliştirme kapasitelerini arttırmalı. Böyle bir gençlik politikası katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmalı. Ülkenin her yanından gençler bu oluşumda yer almalı. STKlar, akademisyenler, özel sektör, medya ve sendikalar gibi paydaşlar da bu sürece dahil edilmeli" ifadeleri ile bölgesel ve genel politikaların herkes için eşit şekilde belirlenmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır.

Yerel yönetimler yerel kalkınmanın uygulayıcı kurumlarıdır. Yerel yönetimdeki bu esnekliğe ve katılıma açık olmama durumu özellikle gelişmekte olan ülkelerde kaynakların yanlış kullanımıyla yetersiz hale gelmesi, çevre kirliliği, ekonomik olarak gerileme gibi sorunları da beraberinde getirmektedir. Toplumsal huzurun sağlanması ve yerel halk için yüksek yaşam kalitesinin sağlanabilmesi için daha duyarlı bir yönetim anlayışının yerleşmesi ve yönetimlerin etkinleştirilmesi kaçınılmazdır (Aksakoğlu, 2007).

Katılımcılar planlama yapılırken genel ve bölgesel gençlik politikalarının belirlenmesinin gerektiği üzerinde dururken yönetim anlayışının da ön plana çıkartılmasını belirtmektedirler. Gençlik politikası içerisinde yapılacak olan planlamalarında yöresel özelliklere ve özerklik anlayışının gelişmesine de dikkat edilmelidir.

4.2.4. Yönetişim Ana Temasına İlişkin Bulgular ve Tartışma

Araştırma sonucunda bulunan “Yönetişim” ana teması ve alt temaları Şekil 11’de gösterilmiştir.

Şekil 11 : Yönetişim Alt Temaları

Yönetim anlayışları üzerine kamu ve özel sektörde her geçen gün yeni bir kavram ile karşılaşmaktadır. Çünkü her alanda çok yönlü bir dönüşüm yaşandığı bilinmektedir (Tekeli, 1999). Bu çok yönlü dönüşüm süreci, yönetim koşullarını aşındırmakta, bu aşındırma süreci de, yönetimi ortadan kaldırmasa da yeni arayışların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ayrıca bu süreçte devletin, giderek artan ve karmaşıklaşan taleplere yanıt vermekte zorlandığı da görülmektedir (Yüksel, 2000).

Dunsire (1995), 1970’lerde “Kamu Yönetimi”, 1980’lerde “Kamu Politikası ve Yönetimi”, 1990’larda ise yaşanan bu hızlı değişim sürecinin sonucu olarak da “Yönetişim” isminin hakim olmaya başladığını söylemektedir.

Cope ve diğerleri (1997) yönetişimi, “birbirine bağlı olan pozisyonların ve çatışan, karışık çıkarları olan aktörlerin oluşturduğu, farklı ağsal yapıları koordine eden bir süreç” olarak görmektedir.

Agah ve Özgül (2004) ise yönetişimi, “bir ülkenin idaresinde tüm düzeylerde politik, ekonomik ve idari otoritenin kullanımını” şeklinde tanımlamaktadırlar. Ayrıca yönetişimin yurttaşların çıkarlarını birleştiren, farklılıklar arasında orta yolu bulan, hak

sorumluluklarını hayata geçirmelerini sağlayan mekanizmaları, süreçleri ve kurumları kapsadığını belirtmektedirler.

Tekeli (1996), “ilişki ağlarının geliştiği bir dünyada kurulan denetimler, toplumsal bağlılıkları oluşturmakta tek başına yeterli olamamaktadır. İlişki ağları üzerinde yeni kimlikler oluşmakta ve yurttaş kavramının yanında çağdaş kavramı da gelişmeye başlamaktadır” diyerek yönetişimin gerekliliğini desteklemektedir.

Dunsire (1995) ise, doğal olarak bu ortamın genel yönetim disiplini de doğrudan etkilediğini söylemektedir.

Bozkurt ve diğerleri ise (1998) yönetişimi, “bir toplumsal-politik sistemdeki ilgili bütün aktörlerin ortak çabalarıyla elde edilen sonuçların oluşturduğu yapı ya da düzen” olarak tanımlanmaktadır. Ancak, Stoker (1998) tarafından yapılan ve genel kabul gören tanımında yönetim, “ayrımı bulanık olan kamu kuruluşları ve özel sektör arasındaki sınırlarda gelişen yönetim tarzlarını göstermekte ve yönetimin daha iyi yönetebilmek amacıyla yeniden yapılandırılmasına” vurgu yapmaktadır.

Agah ve Özgül (2004) yönetişimin üç eşit ortaktan oluşan bir yapı olduğunu belirtmektedirler. Bunlar, “Bürokrasi”, “Özel Sektör” ve “NGO (Sivil Toplum Kuruluşu)” dur.

Bürokrasi, küresel ya da ulusal veya yerel her düzeyde devleti temsil eden kurum ve kişilerden oluşmaktadır. Yetkileri ve ağırlığı, diğer iki ortakla eşit kabul edilmektedir. Özel sektör, yani hukuki adıyla şirketler, sosyolojik adıyla sermaye kesimi ikinci eşit ortaktır. NGO, sivil toplum kuruluşları olarak bilinen örgütlenmelerdir. Bunlar, geçici-sürekli, dar-geniş, farklı toplumsal kesimleri bir araya getiren dernekler, vakıflar, platformlar, odalar, sendikalar, vb. kurumlardır (Agah ve Özgül, 2004).

Yönetişim katılımcı bir formüldür. Yönetişimin önemi bürokratik karar mekanizmalarına, bürokrasi dışından çeşitli toplumsal kesimleri katması ve kimi ne

oranda kattığıdır. Kısaca yönetim, siyasal ve yönetsel karar mekanizmalarının, toplumun farklı kesimlerine nasıl bir dengede açıldığıdır (Agah ve Özgül, 2004).

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkartılan yönetim paydaşları ve yönetim unsurları temaları yukarıda açıklanan yönetim anlayışına göre tartışılmıştır.

4.2.4.1. Yönetim Paydaşları

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **gençliğe hizmet veren kamu sektörü, yerel yönetimler, gençlik alanında çalışan sivil toplum kuruluşları, dezavantajlı gençlik, öğrenci gençlik** kodlarında katılımcılar özellikle özerk yapılanmanın önemi, belediyelere yerinden yönetimin önemi, Türkiye’de sivil inisiyatifin söz sahibi olması gerektiği, gençler için bölgesel dezavantajlar bulunması ve üniversite ve lisede öğrenim gören gençlerin ihtiyaçlarına cevap verilecek politikaların oluşturulması ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Türkiye’de Gençliğe hizmet üreten kurumlar incelendiğinde kamu kuruluşları arasında bir birliktelikten söz etmek mümkün değildir. Her kurum kendisine kanun ve yönetmeliklerle verilen mevzuatlar çerçevesinde görev yapmakta ve hizmet üretmeye çalışmaktadır.

Türkiye’de gençlere hizmet üreten kurum ve kuruluşlar şunlardır;

BAKANLIKLAR

1. İçişleri Bakanlığı
2. Milli Eğitim Bakanlığı
3. Dışişleri Bakanlığı
4. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
5. Kültür ve Turizm Bakanlığı
6. Adalet Bakanlığı
7. Milli Savunma Bakanlığı
8. Sağlık Bakanlığı
9. Çevre ve Orman Bakanlığı
10. Ulaştırma Bakanlığı

KURULUŞLAR

1. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
2. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
3. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
4. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü
5. Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
6. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü
7. Yüksek Öğretim Kurulu
8. Türkiye Bilimler Akademisi Bakanlığı
9. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Bakanlığı
10. Özürlüler İdaresi Başkanlığı
11. GAP Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Bakanlığı
12. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği
13. Ulusal Ajans (AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı)

10 Bakanlık ve bunlara bağlı yada bağımsız 13 farklı kurumun gençlere hizmet üretmeye çalıştığı Türkiye’de her kurumun kendisine özgü yönetim anlayışının olması doğal bir sonuçtur. Bu da yasalar tarafından kendilerine verilen farklı görev tanımlarının bulunmasından dolayı hizmet karmaşasının oluşması anlamını taşımaktadır.

Yerel yönetimler ise Türkiye’de sosyal, ekonomik, kültürel imkanlara ulaşmada dezavantajlı kesimi oluşturan genç nüfusun kentin yönetiminde ve geleceğinde söz sahibi olup taleplerini belirtebilmeleri için büyük önem taşımaktadır. Yerel yönetimlerde gençlerin katılımının çok sınırlı olması, gençlerin kişisel ve sosyal gelişimlerini etkilemekte, düşüncelerini ifade etmelerini engellemekte ve sorumlu vatandaşlık bilincinin gelişmesine imkan vermemektedir.

Çarkçı (2007), yeni kamu yönetimi düşüncesine göre kaynak dağıtımı ve paylaşımının, siyasetin yerel boyutunda yaşanan değişiminde sivil toplum kuruluşlarının yerel siyaset alanında da vazgeçilmez birer aktör olmalarını

sağladığını söylemektedir. Siyasetçilerin yerel seviyede toplumsal sorunlar için yeteri kadar pratik çözümler üretemeyişi, sivil toplum oluşumlarını çözüm öngören, proje hazırlayan ve uygulayan bir konuma taşımıştır. Siyaseti yönlendiren önemli baskı gruplarından birinin STK'lar olduğunu düşünüldüğünde ülke siyasetinde ve yerel siyaset alanında STK'ların ellerindeki önemli kozlardan birinin yönlendirme ve baskı yapma olduğunu da anlaşılmakta ve birlikte karar alma süreçlerine hatta uygulama aşamalarına etkin katılımlarının mümkün olduğu gerçeği de ortaya çıkmaktadır.

Yönetişimin paydaşı olan STK'ların Türkiye'de ki gelişimi Yentürk ve arkadaşlarına (2008) göre, 1980'lerde yaşanan köklü ekonomik ve kültürel değişim sayesinde gelişmeye başlamıştır. 1990'lı yıllarda da sivil hak ve özgürlükler temelli çalışmalar aracılığıyla STK'lar örgütsel yaşamın aktörleri olarak etkinlikler göstermeye başlamış ve buna en büyük destekte Avrupa Komisyonunun Türkiye'deki kuruluşlara sağladığı hibe olanakları olmuştur. Böylece gençlik çalışmaları günümüze kadar artan bir hızla gelişmeye devam etmiştir.

Yerel yönetimler, yönetim mekanizmalarına katılımın en etkin olarak gerçekleştirilebileceği birimlerdir. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun (2005) hemşehri hukukunu tanımlayan 13. maddesinde STK'larla ilgili olarak,

“Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır” denilmektedir.

Bu madde ile kültürel çalışmalara sivil toplum kuruluşlarının etkin katılımı öngörülmektedir.

Diğer taraftan nüfusu 50.000'in üzerinde olan belediyelerin hazırlaması gereken stratejik planlarda STK'ların rolü,

“Stratejik plan, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer” şeklinde tanımlanmıştır.

Belediye Kanunu’nda Kent Konseyinin tanımlandığı 76. maddesinde STK’lara yapılan vurgu ise şöyledir,

“Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar”.

Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınması zorunluluğu STK’lara konseyde görüş bildirme ve kent konseyinin bir parçası olma hakkını da sağlamıştır.

Sütlü (2007), Türkiye’de mevcut gençlik örgütlerinin gençlikle ilgili hemen her alanda faaliyet yürüttüklerini belirtmektedir. Çalışma alanlarına bakıldığında ise gençlik örgütlerinin temalar üzerinde yoğunlaşmadığını, belli bir tema etrafında kurulan bir gençlik örgütünün bulunmadığından bahsetmektedir. Ancak kadın, engelliler, çevre, kültürlerarası iletişim ve genel olarak kalkınma alanıyla ilgili pek çok faaliyetin gençlik STK’ları tarafından çalışma alanı olarak kullanıldığı bilinmektedir.

BM İnsani Gelişme Raporu'nda (2008), tüm dünyada çok fazla sayıda görünmeyen gencin olduğu, bunların çok erken yaşta evlenip çocuk sahibi olanlar, sokaklarda yaşayan gençler gibi özelliklerde olduklarından bahsedilmektedir.

Aynı raporda Türkiye için ise, "Türkiye'de "görünmeyen veya az görünen gençlik" kategorisine giren milyonlarca genç birey var. Ne öğrenim ne de çalışma hayatında olan kadınlar (2,2 milyon civarında), fiziksel engelliler (yaklaşık 650.000 kişi), tüm ümitlerini kaybetmiş ve iş aramaktan vazgeçmiş gençler (300.000 dolayında), çocuk ve genç hükümlüler (22.000 civarında), sokak çocukları ve sokakta yaşayan gençler, ülke içinde yerinden olmuşlar, insan ticareti kurbanları ve bilimsel araştırma veya medya organlarında adından nadiren söz edilen diğer bireyler, bunlar arasında yer alıyor" ifadesi yer almaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan "Milli Eğitim İstatistikleri"ne (<http://sgb.meb.gov.tr>, 2008) göre Türkiye'de yaklaşık 2.5 milyon üniversite öğrencisi bulunmaktadır. Ayrıca aynı kaynağa göre, Türkiye'de MEB bünyesindeki çeşitli örgün eğitim kurumları ve seviyelerinde öğrenim görmekte olan yaklaşık 14 milyon öğrenci vardır. Bu rakam genel nüfusa orantılandığında nüfusun yaklaşık %20'sini öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Öğrenciler milli eğitim sistemi için de potansiyel kaynak olarak görülmektedir. Eğitim için planlamalar yapılmakta, öğretmen yetiştiren üniversite bölümleri kurulmakta, burada ders verecek öğretim elemanları istihdam edilmekte, okullar inşa edilmekte, eğitimi yönetmek için yöneticiler yetiştirilmekte ülkenin her tarafında örgütlenmeye gidilmektedir. Bunların her biri öğrenci olarak görülen genç insanlar içindir. Diğer bir bakış açısıyla öğrenciler ülke ekonomisi için bir itici güç konumundadırlar.

Katılımcılar tarafından Türkiye'de gençlik hizmetlerinden yararlanamayan ve hizmetlere ulaşmakta zorluk çeken bir çok gencin bulunduğundan söz edilmektedir. Bu genç topluluklara dezavantajlı, BM İnsani Gelişme Raporu'nda (2008), ise görünmeyen gençlik adı verilmektedir. Türkiye'de yaşayan ancak herhangi bir

hizmet talebinde bulunmayan bu gurupların da yönetişimin paydaşı olarak görülmesi ve ihtiyaç ve isteklerini belirtebilecekleri hizmetlerin de sağlanması gerekmektedir.

Katılımcılar yönetim paydaşları olarak kamu ve sivil toplum kuruluşlarını ön plana çıkartmakta ve dezavantajlı yani gerektiği kadar sunulan hizmetlerden yararlanamayan gençlerin varlığından söz etmektedir. Gençlik politikalarının belirlenmesinde önemli bir unsur olan yönetim anlayışının daha belirgin hale gelmesi ve sivil toplum kuruluşlarının bu süreç içerisinde daha aktif rol alması gençlik sektörü için de önemini her geçen gün arttırdığı düşünülebilir.

4.2.4.2. Yönetişim Unsurları

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **katılım, işbirliği ve saydamlık, yetki devri** kodlarında katılımcılar özellikle demokratik bir yapılanma gerekliliği, gençlerin de sürece katılması ve ortak yönetim anlayışı ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Argüden (2004), iyi yönetişimin gerektirdiği temel öğelerin, şeffaflık, açıklık, hesap verebilirlik, katılımcılık, etkililik, tutarlılık, orantılılık ve yerindenlik olduğunu belirtmekte, politikalar oluşturulurken katılımcılığa, öngörülebilirliğe ve saydamlığa dikkat edilmesi gerektiğini ve bu sayede de kamu politikalarının vatandaşın güvenini kazanmasına ve uygulanabilirliğinin sağlanmasına yardımcı olacağını, kamu politikalarının vatandaş odaklı ve etkili olabilmesinin de ancak bu şekilde sağlanabileceğinden bahsetmektedir. Ayrıca Argüden (2004), kamu yönetimi düzeyinde iyi yönetişimin, devlet organlarının ve kamu hizmeti veren kuruluşların şeffaflığıyla başladığını, hesap verebilirliği ile devam ettiğini ve verimlilikle sonuçlanması gerektiğini söylemektedir.

Öztürk (1994) yönetime katılımı açıklarken, kamu yönetimine bütün vatandaşların doğrudan doğruya ve demokrasi gereği katılması gerektiğini söylemektedir. Ancak, Heken (2002), katılmanın, yönetim organlarında görevlerin

paylaşılmasına kadar gitmediğini, karar yetkisi ve sorumluluğun yöneticilerde kaldığını belirtmektedir.

Yönetime katılma, katılmalı yönetim ideolojisini pratiğe dönüştürdüğü için “somut”, kendi içinde değişik şekiller aldığı için de “soyut” bir nitelik taşımaktadır. Bu durum araştırmacılar (Wandersman, 1981; Cohen, 1995; Bilgin ve Göregenli, 1996; Talaslı, 1996) tarafından, birlikte-belirleme (codetermination), ortak-yönetim (coadministration), çoklu yönetim (demokratik-participation managment), çok aktörlü yönetim (yönetişim=governance) gibi değişik adlarla anılmakta olup gerek pratikte gerekse sosyal bilim dallarında farklı boyutlar kazanabilmektedir.

Wandersman (1981) bu olgunun, “bireylerin kendileri ile ilgili, onları etkileyen fiziksel çevreler, programlar ve kurumlar düzeyinde üretilen kararlarda yer almaları veya belirli bir çevrenin tasarlanması ve planlanmasında bir program ya da sonucun oluşturulmasında kendileri ile işbirliğine gidilmesi” anlamına geldiğini belirtmektedir. Bu çerçevede katılım, bazen yeterli sayıda insanın kendi huzurunu, gelirini, güvenliğini ve niteliğini artırmak için bir aksiyon içinde bulunması (Cohen, 1980) bazen ekonomik bir çıkar elde etme veya bu çıkarı sağlayacak makamlara gelme aracı, bazen de sadece karar ve uygulamalardan bilgi sahibi olmak için kullanılabilir (Talaslı, 1996).

Yönetişimde paydaşlar birbirlerine karşı açık bir irade ile yaklaşmalıdırlar. Açıklık kavramı, yönetim biliminde “idari açıklık”, “yönetimde şeffaflık” (transparence administrative, openness, publicity, glasnost), “günüşığında yönetim” (government in the sunshine), “idari demokrasi” (democratic administrative) gibi terimlerle ifade edilmektedir (Fındıklı, 1996). Bu terimler aynı zamanda, yönetimde egemen olan gizli ve dışa kapalı uygulamalara karşı üretilen ve günümüz yönetim sistemlerinde egemen anlayışa alternatif olarak ileri sürülen yönetim düşüncelerini ve modelini ifade etmektedir.

“Şeffaf” (saydam, transparent) terimi, ışığı geçiren ve arkasındaki nesneleri gösteren ve açık seçik belirgin olan şeyi ifade etmektedir. Şeffaflık da bu ortamın

adıdır. Bu terimin zıddı ise, ışığı geçirmeyen, karanlık ve anlaşılması güç şeyler anlamında kullanılan (donuk, mat, kapalı gibi) kelimelerdir (Türkçe Sözlük, 1992). Açıklıkla ilgili söz konusu kavramlar, “idari”, “yönetim” ya da “yönetmelik” kelimeleriyle birlikte kamu yönetimi alanında gizli ve kapalı yönlerin bilinmesine izin verilmesini ve faaliyetlerin herkesçe görülmesini ifade ettiği düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında “açıklık” kavramının, yönetim sistemlerinin değişimini anlatmada kullanılan bir anahtar terim olduğu belirtilebilir. Akıllıoğlu’na (1983) göre şeffaflık, pek çok işlevi bulunmakla birlikte genel olarak idarenin herkesçe görülebilmesi anlamına gelmektedir. İdari faaliyetlerin, dosyaların görülebilmesi, idareden her türlü bilgi alınması, belge alınması, idari yerlerin gezilmesi ise açıklık kapsamına girmektedir. Şeffaflık, yönetim dilinde aynı gelişmeleri ifade etmek amacıyla kullanılmasının yanı sıra, daha çok açıklığı tamamlar nitelikte bir anlama da sahip olduğu akla gelebilir.

Aliefendioğlu’na (2001) göre, hukuk devletinin en önemli özelliği yönetenlerin yönetilenlere karşı sorumlu olmasıdır. Özer’de (2006), devletin işleyişinde, vatandaşların belirli kurallar altında kamu politikaları üretmek üzere politikacılara yetki vermeleri ve üretilen kamu politikalarının hayata geçirmek için politikacılardan bürokratlara doğru yapılan iki tür yetki devri bulunduğunu, politikacı ile vatandaş arasındaki yetki devri ilişkisinin siyasal sorumluluk, politikacı ile bürokrasi arasındaki yetki devri ilişkisinin ise yönetsel bir sorumluluk olduğunu söylemektedir.

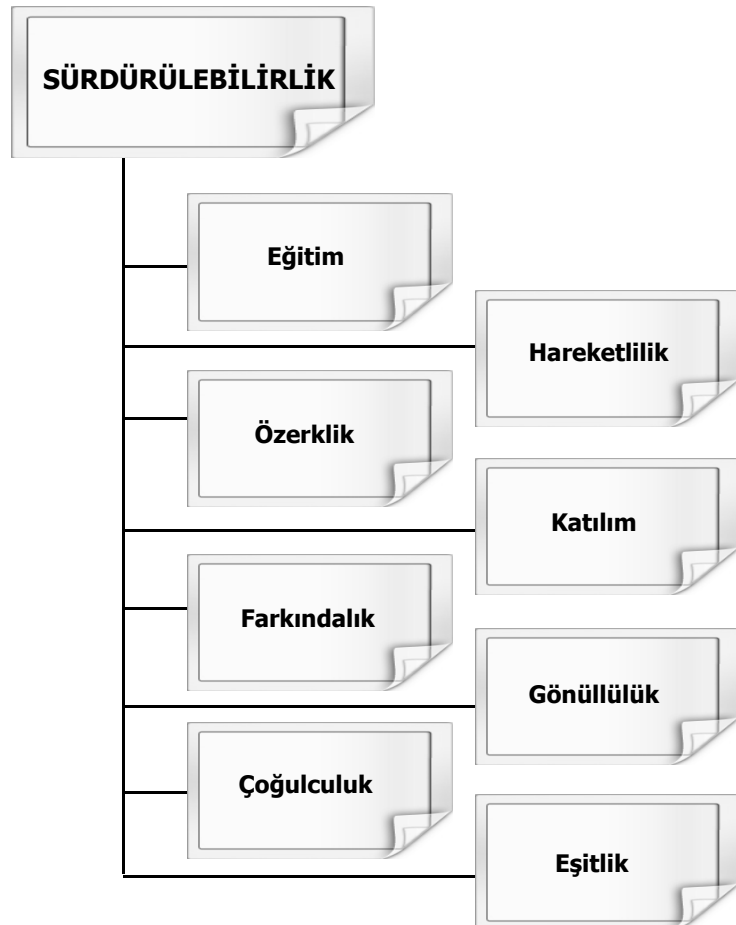
Yetki devri en basit anlamda belli görevlerin yerine getirilmesi için, yetkinin bir yönetici veya örgütsel birimden diğerine verilmesini ya da aktarılmasını (Eren, 2003), kendi yerine karar alma, bir eylemde bulunma veya bir emir verme hakkını başkasına devretme ve elde edeceği sonuçlardan onu sorumlu kılmayı (Gerdaneri, 1973) ifade eder. Diğer bir deyişle, yönetsel karakterde bir ya da birkaç anlamlı görev ya da sorumluluğun bir ya da birkaç asta verilmesi (Wells, 1993) ve belirli şartlar altında verilen karar verme hakkının gerekli görüldüğünde de geri alınmasıdır (Koçel,2003).

Özer (2006) yönetimde saydamlığın ve yetki devrinin önemini belirtirken, yönetişimin öncelikleri arasında yer alan saydam bir politika belirlemenin, uygulama ve uygulama sonuçlarını ilan etme ve ilgili prosedürler ile beslenmek zorunda olan bir hedef olarak görmektedir. Bu durumun da yetki devirleri ile sağlanabileceğini vurgulamaktadır.

Araştırmaya katılan katılımcılar gençlik ile ilgili yapılanmaların demokrasinin gereği olarak gençlerin katılımına, işbirliğine ve saydam bir yönetim anlayışına açık olması gerektiğini, yetkilerin de zaman içerisinde karşılıklı devri ile daha iyi bir yönetim sisteminin oluşabileceğini belirtmektedirler.

4.2.5. Sürdürülebilirlik Ana Temasına İlişkin Bulgular ve Tartışma

Araştırma sonucunda bulunan “Sürdürülebilirlik” ana teması ve alt temaları Şekil 12’de gösterilmiştir.

Şekil 12 : Sürdürülebilirlik Alt Temaları

Günümüzde tüm disiplinlerde en çok kullanılan kavramlardan biri sürdürülebilirliktir. Tarımda, turizmde, mimaride, işletmelerde ve ekonomide sıkça kullanılan sürdürülebilirlik kavramı, “toplumun sosyal, kültürel, bilimsel, doğal ve insan kaynaklarının tümünün ihtiyatlı kullanımını sağlayan ve buna saygı duyma temelinde sosyal bir bakış yaratan katılımcı bir süreç” olarak tanımlanmaktadır (Gladwin vd., 1995). Bu kavramı aynı zamanda, çevre hareketi içerisinde ortaya çıkan, oldukça yaygın olarak kabul gören ve içeriği siyasal süreç içinde, sürekli olarak yeniden belirlenmeye çalışılan bir ahlak ilkesi olarak ta bilinmektedir (Tekeli, 1999).

Sürdürülebilirlik kavramı, ilk kez 1977 yılında Dennis Pirages’in “Sürdürülebilir Toplum” adlı kitabında gündeme gelmiştir (Tekeli, 1999). Ancak kavramın tüm dünya tarafından kabul görür konuma gelmesi, 1970’lerden sonra uluslararası boyutta üzerinde her türlü düzeyde tartışmanın yapıldığı çevre sorunlarına çözüm bulmak amacıyla, 1987’de Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu’nun yayınladığı raporla gerçekleşir. “Ortak Geleceğimiz” adıyla bilinen bu raporda yer alan “Sürdürülebilir Kalkınma” ifadesi kavrama uluslararası bir çerçeve kazandırmıştır (Ekinci, 1995).

“Ortak Geleceğimiz” raporunda sürdürülebilir kalkınma, “bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeden karşılamaktır” şeklinde tanımlanır. Tanımdaki en önemli nokta, insanların, kendi önceliklerini terk etmeden, çevresel tehlikeleri göz önünde tutarak daha bilinçli davranmaları ve uygun teknolojileri kullanmaları durumunda gelişmelerini sürdürebileceklerinin ifade edilmeye çalışılmasıdır. Sürdürülebilirlik kavramı, teknolojiyi veya gelişmeden vazgeçmeyi içermez, aksine teknolojik gelişmelerin bu amaçta kullanılması gereken araçlar olduğu vurgulanır (Tekeli, 1999).

Sürdürülebilir kalkınma sosyal, kültürel, siyasal ve kurumsal süreçleri içeren ve çeşitli göstergeleri olan çok boyutlu bir kavramdır. Ekonomik gelişmenin sağlanması, sosyal dayanışma ve çevre koruma amaçlarının gerçekleştirilmesi gibi hedefler, toplumdaki tüm bireylerden ve gruplardan yeryüzündeki tüm ülkelere kadar

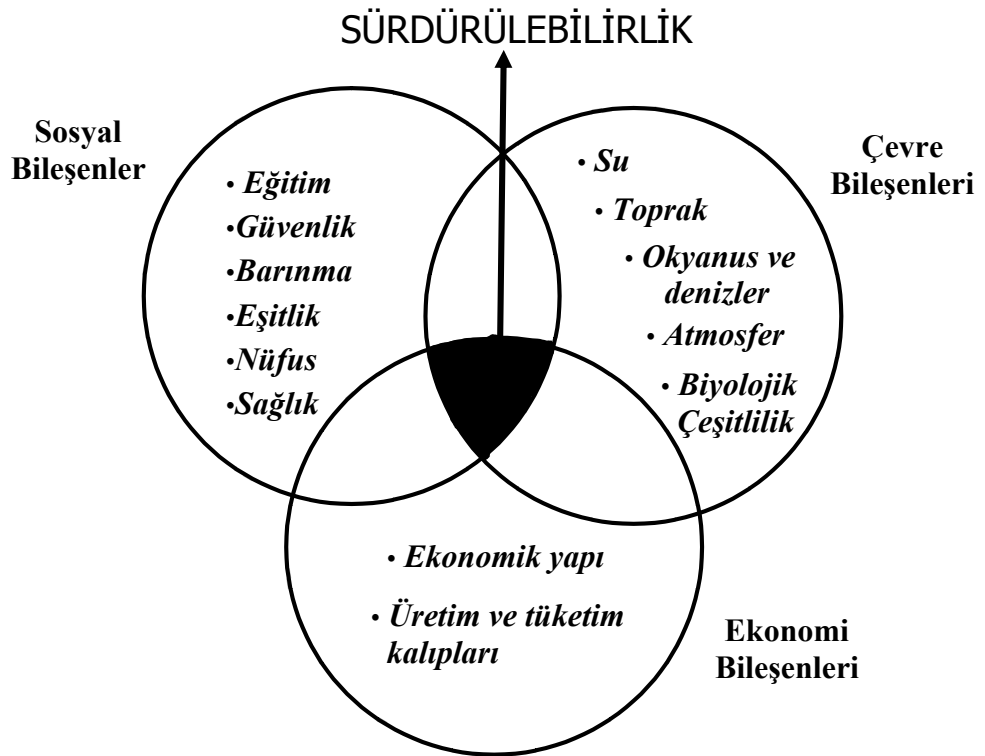
küresel, bölgesel, yerel ve toplum düzeyinde tüm aktörleri ilgilendirmektedir (Mengi ve Algan, 2003).

Sosyal olarak sürdürülebilir bir sistem, eğitim, sağlık gibi sosyal hizmetlerin yeterliliği, dağıtım eşitliği, cinsiyet eşitliği, politik hesap verebilirlik ve katılımı başarabilen bir sistemdir (Haris, 2000).

Kurumsal sürdürülebilir gelişmenin sağlanabilmesi için örgütlerin üç ilkeyi politikaları ve uygulamalarına yansıtmaları gerekmektedir (Bansal, 2005). Bu ilkeler şunlardır;

1. Çevresel Bütünlük
2. Sosyal Eşitlik
3. Ekonomik Refah

Şekil 13’de Sürdürülebilirlik bileşenlerinin göstergeleri ve alt temaları gösterilmektedir.

Şekil 13 : Sürdürülebilirlik bileşenlerinin göstergeleri ve alt temaları
(Nemli, 2004)

Nemli'nin (2004), sürdürülebilirliğin sosyal bileşenleri olarak belirttiği eşitlik, sağlık, eğitim, barınma, güvenlik ve nüfusun alt temaları ve göstergeleri Tablo 12'de açıklanmaktadır.

Tablo 12 : Sürdürülebilirliğin sosyal bileşenleri, alt temaları ve göstergeleri (Nemli, 2004)

Sosyal Bileşenler	Alt Temalar	Göstergeler
Eşitlik	b. Yoksulluk c. Cinsiyet eşitliği	• Yoksulluk sınırı altında yaşayan nüfus oranı • Gelir eşitsizliği endeksi • İşsizlik oranı • Ortalama kadın işçi ücretinin erkek işçi ücretine oranı
Sağlık	a. Beslenme durumu b. Ölüm oranı c. Hijyen koşulları d. İçme suyu e. Sağlık hizmetleri	• Çocukların beslenme durumu • 5 yaş altı çocuk ölüm oranı • Doğumda yaşam beklentisi • Yeterli kirli su atık hizmeti alan nüfusun oranı • Temiz içme suyu bulabilen nüfusun oranı • Temel sağlık hizmeti alabilen nüfusun oranı • Bulaşıcı çocuk hastalıklarına karşı aşılama • Doğum kontrol yöntemlerinin kullanım oranı
Eğitim	b. Eğitim düzeyi c. Okur yazarlık	• İlkokul mezunu çocuk sayısı • Lise mezunu yetişkin sayısı • Yetişkin okur yazar oranı
Barınma Güvenlik Nüfus	a. Yaşama koşulları b. Suç c. Nüfusun değişimi	• Kişi başına düşen yaşam alanı • Kayıtlı suç oranı • Nüfus artış oranı

4.2.5.1. Eğitim

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **örgün eğitimde düzenleme yapılması, yaygın ve mesleki eğitim olanaklarının çoğaltılması** kodunda; katılımcılar özellikle üniversite sayılarının, eğitimde kalitenin, mesleki eğitimin, aile eğitiminin ve okuma alışkanlığının artırılması ve geliştirilmesi ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Bu sonuçlara göre, örgün eğitimde düzenleme yapılması için öncelikle 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanun (1973) incelendiğinde “tüm vatandaşların eğitim imkanlarından eşit olarak yararlandırılması” hükmünü taşımaktadır. Bu hüküm gereği bir yandan Türk vatandaşının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak, bir yandan da milli birlik ve bütünlük içerisinde sosyal, kültürel ve

ekonomik kalkınmayı desteklemek, hızlandırmak ve Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı yapılması amacını vurgulamaktadır.

Türkiye eğitim sisteminin yapısı iki bölümde, Örgün Eğitim ve Yaygın Eğitim olarak belirlenmiştir. Kanunun 18. Maddesinde yapılan tanımlarda da örgün eğitim; “okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını”, yaygın eğitim; “örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü” kapsadığı belirtilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı’na kanunla (Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun, 1992) verilen görevleri arasında yaygın eğitimin geliştirilmesi de bulunmaktadır. Bu amaç için Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Ayrıca Halk Eğitim merkezleri de yaygın eğitimde hizmet veren kuruluşlardır.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın sunduğu tüm olanaklar yanında yerel yönetimler de illerinde bulunan üniversitelerle işbirliği yaparak yaygın ve mesleki eğitim verme olanakları yaratmaya çalışmaktadırlar. Ancak tüm bu yapılanma içerisinde gençlerin sunulan olanaklardan yeterince yararlanamadıkları ve yeni bir düzenleme ile yaygınlığın ve ulaşılabilirliğin artırılması gerektiği düşünülmektedir.

Akkutay’ın (1996) aktarımında, yapılacak eğitim reformları ve yeniden düzenlenecek eğitim kurumları ile ilgili raporlarda özellikle insan gücünün bulunması ve yetiştirilmesi, iktisadi kaynakların harekete geçirilmesi ile ekonomik gelişmenin sağlanmasının mümkün olacağını belirtilmektedir. Ayrıca aynı araştırmacı mesleki eğitimin başarısında temel eğitimin büyük önem taşıdığını, öğretmen yetiştirmenin eğitimde başarı sağladığını ve üniversitelerin sayı ve nitelik olarak geliştirilmesini önemle vurgulamaktadır.

Diğer bir araştırmada (Fagerlint ve Saha, 1989; aktaran Ünal, 1996), eğitimin yol açtığı parasal olmayan özel kazançlar ve eğitimin yalnızca ekonomik büyüme ve toplumsal kalkınma açısından değil, belki de bunlardan daha fazla, toplumun

modernleştirilmesi üzerinde etkili olduğunu söylemektedir. Modernleşme, toplumun oluşturan insanların geleceklerini seçme özgürlüklerini engelleyen çevresel, politik ve kültürel baskılardan kurtulmaları olarak tanımlanmaktadır.

Ayrıca Lowe (1985), bireylerin çoğunluğunun toplumsal, ekonomik, coğrafi ve aile koşulları nedeniyle eğitimden yoksun kaldıklarını; zihince ve bedence özürli oldukları için eğitimden yoksun kalanların azınlığı oluşturduğunu belirtmektedir. Lowe'a göre, "toplumsal, ekonomik, coğrafi aile koşulları nedeniyle eğitimden yoksun kalanlar kırsal kesimdeki yoksullar, kentlerdeki yoksullar, istihdama elverişli beceri kazanmamış olan gençler, niteliksiz ve yarı nitelikli işçiler, işsiz ve çalışma olanağı olmayan yetişkinler, bazı kategorilere giren kadınlar, etnik azınlıklar, göçmenler ve yoksul yaşlılar gibi grupları içine almaktadır. Buna göre yaygın eğitim olanaklarının okuryazar olmayanlardan başlanarak öncelikle bu gruplara götürülmesi gerekmektedir".

Açıkalın'da (2008), eğitim kişilere toplumsal hareketlilik olanakları sunması açısından en önemli etkenlerden birisidir ve genç kuşaklara verilen iş olanaklarından yararlanma şanslarına bakıldığında, ileride işgücü pazarında nitelikli birer birey olarak iş bulabilmelerine yardımcı olacak eğitim olanaklarına ulaşamadıklarını belirtilmektedir. Dolayısıyla bu durum, gençlerin gelecekte yetişkin bir birey olarak işgücü piyasasında niteliksiz, sosyal güvenceden yoksun, geçici ve düşük ücretli işler talep eder konumda, yoksulluk kısır döngüsünün içinde kalma risklerini yükseltmektedir.

Manan (1989), yaygın eğitimin, kurumsal yapılarda esnekliğin ve yerel gereksinimlere uyum gösterebilme yeteneğinin verimliliğini arttırdığı, özellikle gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaç duyduğu belirli becerilerin kazandırılması için uygun olduğu ve tüm bu nedenlerle de örgün eğitimden daha kazançlı olduğunu ileri sürmektedir.

Ünal (1996), örgün eğitim olanaklarından tam olarak yararlanmış bireyler için bile eğitim gereksinmesinin tüm hayatları boyunca sürdüğünü, çünkü örgün

eğitimle elde edilen eğitimsel kazanımların hem zaman içinde hem de değişen toplumsal ve ekonomik koşullarda yeni bilgi, beceri vb. niteliklerin kazanılmasını gerektirdiğini söylemektedir.

Sonuç olarak örgün ve yaygın eğitim ile ne denli büyük bir halk kitlesine ulaşılabilirdiği görülmektedir. Bu durumun çalışmanın kodlamalarında ortaya çıkan bulgularla örtüştüğünü ve örgün eğitimde düzenleme yapılmasının, yaygın ve mesleki eğitim olanaklarının çoğaltılmasının, Türkiye’de ki gençlik hizmetlerinin yeniden yapılandırılmasında büyük önem taşıdığı söylenebilir.

4.2.5.2. Hareketlilik

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **ulusal ve uluslararası gençlik değişim programlarının desteklenmesi ve çoğaltılması** kodunda, katılımcılar özellikle gençlerin hareketlilik sayesinde değişik kültürler ile tanışması, genç hareketliliğinin Türkiye’de sınırlı olduğu ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Sosyolojik anlamda, en yalın tanımıyla toplumsal hareketlilik araştırmacılar tarafından, kişi ya da grupların ekonomik, sosyal ve politik pozisyonlarındaki önemli değişiklikleri ifade etmektedir (Parkin, 1973, Goldthorpe 1987, Crompton, 1993).

Açıkalın’a (2008) göre, düzgün eğitim almadan, mesleki nitelikler kazanmadan, kişilik ve sosyal gelişimi ile hayata hazırlanma sürecini yaşayamadan çalışma hayatına atılmak zorunda kalmak, kısa ve uzun vadede çocuklar ve gençler üzerinde olumsuz etkiler yaratmakta ve geri döndürülemeyecek sonuçlara (örgün eğitim ve bir meslek sahibi olma fırsatlarından yararlanamamak, sağlık sorunları ve psikolojik rahatsızlıklara maruz kalmak, kişilik gelişimi sorunları yaşamak) sebep olmaktadır. Tüm bu etkenler genç kuşakların toplumsal hareketlilik şanslarının önünü kapatmakta ya da son derece güçleştirmedir.

Yentürk ve arkadaşları (2008), Kristensen tarafından kaleme alınan “Avrupa’da Hareketlilik” makalesinde, turistik amaçlardan farklı olarak öğrenme

amaçlı hareketlilik faaliyetlerinin bireye katkısını ve bu tür hareketlilik projelerinde dikkat edilmesi gereken noktaları vurgulamakta, özellikle Avrupa çapında gerçekleşen ve Türkiye'den gençlerin de her geçen gün artan sayılarda katıldıkları gençlik hareketliliği projelerine katkı sağlayacak nitelikte olduğunu bildirmektedirler.

Lizbon Stratejisi (2000) olarak bilinen konferansta, Avrupa sosyal hayatının modernize edilmesi ile ilgili bölümde ilk defa gençlerin hareketliliğinin desteklenmesinden bahsedilmiştir. Bu konferansta alınan kararlar uygulamaya geçirilmiş ve 2005 yılına gelindiğinde AB Konseyi tarafından Avrupa Gençlik Paketi kurularak Lizbon hedeflerine ulaşmak için kullanılabilecek araçlardan birisi olarak hayata geçirilmiştir.

Mairesse'ye (2006) göre Avrupa Gençlik Paktinin üç ana başlığı bulunmaktadır;

- İstihdam ve sosyal içerme,
- Eğitim ve hareketlilik,
- İş ve aile yaşantısının uzlaştırılması.

Paktın amaçlarından bir tanesi de gençler için eğitimin, hareketliliğin, istihdamın ve sosyal içerilmenin geliştirilmesidir ve gençlerin yararına olan birbirleriyle uyumlu ve sürdürülebilir hareketliliği teşvik edilmesidir.

Yentürk ve arkadaşları (2008), Avrupa Birliğinin, Avrupa düzeyinde gençlerin hareketliliğini sağlamak için gençlerin ve gençlerle çalışanların yaptıklarına Avrupa boyutu katmaya yönelik Gençlik Programını 2000–2006 yılları arasında yürütülerek 2007–2013 yılları arasında da uygulanmak üzere hayata geçirildiğini bildirmektedirler. Üye ülkelere açık olan program her ülkedeki Ulusal Ajans'lar tarafından yürütülmektedir. Avrupa Birliği ayrıca kendisi ile ikili anlaşma imzalamış ülkeler ile işbirliği çerçevesinde çeşitli projeleri de hayata geçirmektedir.

Tüm bu veriler göz önüne alındığında gençlerin ulusal ve uluslararası hareketliliğinin desteklenmesinin öneminin büyük olduğu ortaya çıkmaktadır. Araştırma bulguları tarafından da desteklenen genç hareketliliğinin artırılması için uygun kamu ve sivil olanaklarının artırılması için yeni imkanların yaratılması gerektiği söylenebilir.

4.2.5.3. Özerklik

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **gençlerin ekonomik özgürlüğünün sağlanması ve gençlerin kendilerini ilgilendiren konularda kendi kararlarını alabilmesi** kodlarında, katılımcılar özellikle gençlerin ekonomik olarak ailelerine bağımlı olmadan yaşayabilmeleri, kendi kararlarını almada yeterince özgür olmadıkları ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Yılmaz'ın (2007) aktarımında Pfander özerkliği, “kişinin kendi denetimindeki davranışı ile başkalarının etkisi altındaki davranışı arasındaki ayrımın bilincinde olma”, Murray ise “etkilerden ve baskılardan bağımsız olabilme, özgür yaşayabilme ve özgürlüğün mücadelesini verebilme” olarak tanımlamaktadır.

Musaoglu'nun (2004) aktarımında ise Steinberg, sağlıklı bir bireyleşme ya da özerklik gelişiminin ergenlik döneminin temel psikososyal unsuru olduğunu söylemektedir.

Steinberg, özerkliğin üç farklı bağımsızlığı içerdiğini belirtir (Noom ve diğerleri, 2001). Bunlar;

- Duygusal özerklik
- Davranışsal özerklik
- Değerlerde özerklik

Noller ve Callan (aktaran; Aydın, 2000), duygusal özerkliğin bir bireyselleşme süreci olduğunu, ergenlik döneminin sonundaki kişilerin, çocukluklarında olduğundan çok daha az duygusal olarak anne babalarına bağlı olduklarını söylemektedirler.

Aydın (2000), davranışsal özerkliğin, kişinin kendi kendine davranma kapasitesini içerdiğini, hangi yaşta olursa olsun bütün bireylerin çevrelerindeki baskılara karşı hassas olduğunu söylemektedir. Ayrıca başkalarının düşünce ve önerilerinin kararlarımız üzerinde etkiler yarattığı, fakat davranışsal özerk ergenin başkalarının etkisinden tamamıyla uzak olmadığını, davranışsal özerk bir bireyin uygun olduğunda başkalarının tavsiyelerine de başvurabileceğini belirtmektedir.

Değer özerkliği ise, ergenin ahlaki, siyasi, düşünsel ve din kavramlarındaki değişiklikleri gerektirmektedir. Steinberg'e göre (aktaran; Aydın, 2000), değer özerkliği gelişiminin büyük bölümü bilişsel değişiklik özelliklerinden takip edilebilir. Ergenin çok gelişmiş muhakeme yeteneği ve varsayımsal düşünme gelişimi ideolojik ve filozofik olaylara daha karmaşık bakmasını sağlar. Seçenekleri ve olasılıkları düşünme yeteneği sayesinde değişik düşünüş sistemlerini, siyasi düşünceleri, kişisel etiği ve dinsel inançları keşfeder. Bunun yanı sıra değer özerkliğinin gelişimi duygusal ve davranışsal bağımsızlıkla etkileşimlidir.

Üçok, (1988), “karar vermek, izlenecek yolu mümkün olan en rasyonel bir biçimde seçmektir” demektedir. Daft (1991), karar vermeyi, “sorun çözme ve çevrenin sunduğu fırsatları tanımlama süreci” olarak, Tosun (1992) ise karar verme sürecini, “çeşitli tercihler arasından seçim yapmakla ilgili bedensel ve zihinsel çabaların toplamı” olarak tanımlamaktadır.

Gençler içinde yaşadıkları toplumun bir parçası olarak düşünüldüklerinde kendilerine ait özel alanların bulunması ve bu alanlarda kendi kararlarını almak istemeleri doğal karşılanması gereken bir durumdur. Bu konuda da özerklik durumu ön plana çıkmaktadır.

Gençlik özerkliği başlığı, ilk defa Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan Gençlik Üzerine Beyaz Kitap'da (2001) “Avrupa Gençliğine Yeni Güç” adlı başlık ile Avrupa Gençlik Forumu'nun eğitim ve istihdam üzerine politika belgelerini hazırlanması sürecinde, gençlerle yapılan müzakereler sırasında önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

İstihdam politikaları, sosyal korunma ve emek piyasasına entegrasyon, iskan ve ulaşım politikaları gibi birçok konunun özerkliklerini engellediğini fark eden gençler için Beyaz Kitap'ta (2001), gençler için özerklik konusunun önemli olduğu, farklı kurumsal yapılanmaları dahilinde Avrupa Komisyonu kendisine ve Bakanlar Konseyi'ne önerilerde bulunacak yüksek kademeli bir çalışma grubu kurulmasını ve sonuç olarak, gençler için özerkliğin, tüm toplum için faydalı olacağı hakkında karar alınmıştır. Ayrıca gençlerin özerkliği konusu gençlik politikaları içerisinde yer alması gereken konu başlıklarından istihdam, aile, sosyal korunma, sağlık, ulaşım, adalet ve işçileri gibi konularında sürece dahil olması gerektiği söylenmektedir.

Ayrıca BM İnsani Gelişme Raporu'nda (2008), düşük aile gelirinin birçok genç için hem sosyal ve ekonomik yaşamdan dışlanması hem de yaşam standartlarını ve sosyal hareketliliklerini artırma fırsatlarının sınırlandırılması anlamına geldiği belirtilmekte ve gençlerin özerkliklerini kısıtlayıcı bir unsur olarak düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcılar tarafından, özerklik kavramının gençlerin yaşamlarında önemli bir unsur olduğu ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak, gençlerin toplum yaşantısı içerisinde kendilerini daha özgür hissedebilmeleri için ekonomik olarak bir gelirlerinin olması ve kendi kararlarını almada daha özgür bir ortamın yaratılması gerektiği söylenebilir.

4.2.5.4. Katılım

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **gençliğin doğrudan ve dolaylı katılımının desteklenmesi** kodunda, katılımcılar özellikle gençlerin toplumda yönetime aktif olarak katılımı, yönetime dahil olmaları için gençlere fırsatlar sağlanması ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Katılımcı yönetim literatürde, örgüt üyelerinin bireyler ve gruplar olarak örgütün çeşitli kademelerinde alınan kararlara katılımını sağlayan bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Bir başka ifadeyle yönetim, astların üstleri ile karar verme

yetkisini önemli ölçüde paylaştıkları bir yönetim türüdür ve astların sorumluluk alanlarını genişletmektedir (Balkan, 2001).

Kalaycıoğlu'na (1983) göre, katılımın hem siyasal hem de yönetsel boyutu vardır. Siyasal boyutu yönüyle katılım, özel şahısların ve onların oluşturduğu birimlerin, örgütlerin kendini yöneten kadroların seçim ve eylemlerini belirlemek ve etkilemek için giriştikleri çabalar olarak tanımlanmaktadır. Yani, siyasal karar alma mekanizmasını etkilemek amacıyla olan herkes, zorlayıcı bir durum olmadan, gönüllü olarak siyasal katılma eyleminde bulunabilir. Uysal (1981) bu yönüyle de siyasal katılmanın “toplumsal bir olgu olan otoritenin” meşruluğunun da bir gereği olduğunu belirtmektedir. Yönetim boyutu açısından bu olgu ise, siyasal ve yönetsel kadroların belirlenmesinden çok onların almış olduğu kararlara, yapmış oldukları işlemlere yurttaşların ve sivil toplum kurumlarının katılımı olarak tanımlanmıştır (Buran, 1995).

BM İnsani Gelişme Raporunda (2008), Türk gençliğine verilen katılım olanaklarının eksikliğinin ülkedeki insani gelişmeyi de etkilediği belirtilmektedir. “Türkiye’de gençler, ülkenin sosyal ve siyasi yaşamına, ulusal İnsani Gelişme’ye önemli ölçüde ve yaygın bir katkı sağlayacak düzeyde katılmıyor veya katılamıyor. Bu olgunun en başta gelen nedenleri arasında ekonomik, davranışsal, kültürel ve ayrıca tamamen siyasi faktörler var” denilmektedir. Ayrıca, erken çocukluğu sırasında gençlerin yaşadıkları ortamda katılım olanaklarına sahip olması ve demokrasinin hakim olduğu sorumluluk taşıyan ve duyarlı davranabilen kurumların olduğu toplumlarda katılım düzeyinin daha da artacağı, Türkiye’de bu söylenen durumların yeterince belirgin olmadığı belirtilmektedir.

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan Beyaz Kitap’ta da (White Paper-2001) gençliğin katılımı konusunda ülkelere tavsiyelerde bulunmaktadır. Katılımın bölgesel yönetimler tarafından okullarda desteklenmesini ve geliştirilmesi için çalışılmasını, bölgesel ve ulusal konseylerde gençlere yer verilmesini tavsiye etmektedir.

BM İnsani Gelişme Raporunda (2008), Türk gençliğinin siyasete katılmakta istekli olmadığı, aile içi kararlarda söz sahibi olamadığı, devletin kendisi hakkında alacağı kararlara etki edemediği, katılımın sağlanabilmesi için sivil toplum kurumlarında gençliğin katılım imkanları ve bilincinin geliştirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Buna göre Türk gençliğinin kararlara doğrudan ve dolaylı katılımının yeterince sağlanamadığını söylenebilir.

Araştırmaya katılanlar tarafından gençliğin katılımı ile ilgili söylenenlerde yönetime doğrudan ve dolaylı katılımın ön plana çıktığı görülmektedir. Yeni bir gençlik yapılanmasında, gençler için hangi türden ihtiyaçlar olduğuna ve ne tür hizmetler verilmesine, gençlerin kendilerinin de katkı sağlaması ve alınacak kararlara doğrudan katılmaları gerekliliğinin olduğu düşünülebilir.

4.2.5.5. Farkındalık

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **kamuoyunda genç farkındalığının arttırılması** kodunda, katılımcılar özellikle gençlerin ihtiyaçlarının neler olduğunun yöneticiler ve toplum tarafından belirginleşmesi ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Birleşmiş Milletler toplumsal farkındalığı, “insanların karşılaşılabileceği zorluklara karşı toplumun bilinç düzeyini artırmak için bilgilendirme işlemi” olarak tarif etmektedir. Ayrıca toplumsal farkındalığın arttırılmasının, oluşabilecek riskleri önlemede de büyük önem taşıdığını ve bilgi merkezleri, medya (TV, radyo, gazeteler), eğitim, bilgi ağları ve toplumsal katılım sayesinde genişletilmesi ile farkındalığın arttırılabileceğini belirtmektedir (www.unisdr.org; 2009). Bu tanım sosyal ve çevresel olumsuzlukların yaşanmasını önlemek amacıyla yapılmıştır.

Gençlik sürecini yaşayan kişilerin yaşadıkları toplum içerisinde farkına varılmaları ve sadece ticari anlamda birer müşteri yada devlet sistemi içerisinde birer aktör (öğrenciler, sporcular, askerler vb.) olarak değil, kendilerinden sosyal ve toplumsal olarak da varolduklarının fark edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ancak BM İnsani Gelişme Raporuna (2008) göre, Türkiye’de görünmeyen bir çok gencin ve gençliğin bulunması Türk toplumunun gencine yeterince önem vermediğini ve genç farkındalığının olmadığını göstermektedir. Ayrıca anayasa maddesindeki koruma bilincinin de bunu desteklediği söylenebilir.

4.2.5.6. Gönüllülük

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **toplumsal gönüllülük bilincinin arttırılması** kodunda, katılımcılar özellikle örgütlenmede gönüllüğün ön plana çıkartılması, gençlik çalışmalarında gönüllü kişilerle çalışılması gerektiği ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Ozankaya (1995) demokrasi tanımını “siyasal denetimin doğrudan doğruya halkın ya da düzenli aralıklarla halk tarafından özgürce seçilen temsilcilerin elinde bulunduğu, toplumsal ve ekonomik özellikleri ne olursa olsun bütün yurttaşların eşit sayıldığı toplumsal örgütleniş biçimidir” şeklinde yapmaktadır. Bu aynı zamanda “halkın kendi kendini yönetmesi “anlamında da kullanılmaktadır.

Tosun (1998), sivil toplum kuruluşlarının demokrasinin kurumsallaşmasında oynadığı rolleri özetlerken, sivil toplum örgütlerindeki karşılıklı etkileşim sürecinde bireylerin edindikleri hoşgörü, ılımlılık, uzlaşma, kamusal tartışma pratiği, gönüllülük, muhalif düşüncelere saygı gibi demokratik tutumların demokratik siyasal kültürün gelişmesini ve topluma yayılmasını sağladığını söylemektedir.

STK’ların en belirgin özelliklerinden birisi ise gönüllülük prensibine göre çalışmaları ve merkezi otorite ile vatandaş arasında arabuluculuk yapmalarıdır.

Gönüllülük tanımı yapıldığında, “bireylerin toplumsal sorumluluk anlayışıyla çıkar gözetmeksizin, bilgi, zaman, beceri, deneyim ve kaynaklarını, kendi özgür ifadeleriyle, bir STK’nın amacı doğrultusunda kullanmaları” olduğu belirtilmektedir (Yaman, 2003).

Yentürk ve arkadaşları (2008) gönüllülük kavramını, gençlerin aktif yurttaşlık temelinde ki katılım araçlarından biri ve özgür iradeleriyle hayata geçirebilecekleri bir eylem biçimi olarak görmektedirler. Gençlik politikaları temelinde gençler için önerilen tüm olanakların gençlerin kendi istekleriyle hayata geçmesinin önemli olduğunu söyleyen Yentürk ve arkadaşları, gençlik alanında gönüllülüğün önemini belirtmekte, ayrıca Avrupa'daki birçok ülkenin gönüllülük temelinde veya meslek olarak gençlerle çalışanlara yönelik belirli bir sertifikalandırma sistemine sahip olduğu söylemektedirler.

Türkiye'de toplumsal gönüllülük bilincinin en belirgin şekilde ortaya çıkması ise 1999 yılında yaşanan büyük deprem sırasında olmuştur. Yüz binlerce kişinin depremden zarar görenlere gönüllü olarak yardıma koşması gönüllülüğün ne kadar büyük bir etki yaratacağının göstergesi sayılmaktadır. 1999 yılından bu yana da gönüllü çalışmalar güçlenmeye ve kurumsallaşmaya başlamıştır (BM-Türkiye'de Gençlik, 2008).

Sonuç olarak gönüllü çalışmaların gençlik alanında önemli olduğu, katılımcılar tarafından belirtilen gönüllülük bilincinin artırılmasına ilişkin çalışmaların sivil toplum ve devlet kurumları tarafından desteklenmesi gerektiği söylenebilir.

4.2.5.7. Çoğulculuk

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **ulusal çoğulculuk anlayışının geliştirilmesi** kodunda, katılımcılar özellikle birlikte hareket etme ve çoğulcu düşünebilme ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Araştırmaya katılan katılımcılar ulusal çoğulculuk anlayışının geliştirilmesinin yeniden yapılanması gereken gençlik anlayışında önemli bir yer tuttuğunu düşünmektedir.

Köker (2005), çoğulculuk kavramını açıklarken, medeni bir devlet düzeninde toplumların hemen hemen hepsinin karmaşık toplumlar olduğunu, bu karmaşıklığın toplumsal cinsiyete, işbölümü esasına göre belirlenen statülere, üretim araçlarına göre tayin edilen sınıf esasına, etnik veya dini kimliklerine, bu farklılıkların yalın yada birbirini kesen, birbirleriyle örtüşen çoklu toplumsal katmanlaşmanın ifadesi olduğunu belirtmektedir. Ayrıca çoğulculuk tanımını, modern toplumun çoklu ve karmaşık yapısı içinde oluşan farklı çıkar ve taleplerin kamusal ifadesine, buradan da siyasi karar alma süreçlerine aktarılmasına imkan veren bir kavram olduğunu söyleyerek desteklemektedir.

Batum (2003) ise çoğulculuk kavramının, temsili demokrasiden katılımcı demokrasiye geçişin vazgeçilmez bir unsuru olduğunu ve yurttaşların sivil toplum mekanizmaları yoluyla yönetimlere katkıda bulunabildikleri katılımcı bir demokrasi anlayışı olduğunu savunmakta, klasik demokratik anlayışın çoğunlukçu bir düşünceye ve çoğunluğun egemenliğine dayandığını, demokrasi düşüncesinin geliştikçe çoğunluğun da yanılabilceği fikrinin ağırlık kazanmaya başladığını söylemektedir. Ayrıca çoğulculuk kavramı ile bireye verilen özgürlüklerin, bireye başkalarının farklılıklarına hoşgörü gösterme sorumluluğunun da yüklendiğini açıklamaktadır.

Gençlik alanında sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için çoğulculuk anlayışının toplum içerisinde benimsenmesinin gerekli olduğu söylenebilir.

4.2.5.8. Eşitlik

Araştırmanın bulgularında ortaya çıkan **cinsiyet eşitliğinin sağlanması** kodunda, katılımcılar özellikle cinsiyet eşitliğinin toplumsal düzende sağlanabilmesi, eğitim yoluyla eşitlik kavramının geliştirilmesi gerektiği ile ilgili görüşleri vurgulamışlardır.

Onaran (aktaran; Konuk, 2008) günümüzde kadın erkek eşitliği ilkesinin, biyolojik anlamda cinsiyet (sex) farklılığından uzak, toplumsal anlamda cinsiyet

(gender) kavramı çerçevesinde değerlendirildiğini söylemektedir. Toplumsal anlamda cinsiyet, ait olunan kültür ve toplumun sebep olduğu farklılıklarca şekillendirilen bir kavramdır ve toplumsal anlamda cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik politikaların benimsenmesi ve hayata geçirilmesi günümüz demokrasi anlayışının temelini oluşturmaktadır.

TC. Anayasası'nın (1982) 10. maddesinde, “herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir” denilerek hukuksal olarak eşitliğin tanımı yapılmıştır.

Bazı yabancı devlet anayasalarında (Almanya, İsviçre) kadın-erkek eşitliği ilkesi, “eşit haklara sahip olma ilkesi” adı altında genel eşitlik ilkesinden ayrı bir biçimde düzenlemiştir (Gören, 1998).

Anayasada (1982), Alman Anayasası'nın (1949, değişik 2008) 3. maddesinde de olduğu gibi “kadın ve erkek eşit haklara sahiptir” biçiminde somut bir kural yer almasa da 10. maddedeki genel eşitlik tanımının bu ilkeyi de kapsadığı anlaşılmaktadır. Anayasa Mahkemesi (2003) tarafından bu durum, genel eşitlik ilkesinin somut bir uygulaması olarak farklı cinslerin eşit haklara sahip olması ilkesi, kadın ve erkeğin cinsiyetine bakılmaksızın aynı hukuksal statüye bağlı tutulmasını ve hak ve özgürlüklerle sorumluluklar bakımından tam bir eşitlik sağlanmasını zorunlu kılmaktadır.

Eşitlik, iki veya daha çok şeyin yapı, değer, boyut, nicelik ve nitelik bakımından birbirinden ne artık, ne de eksik olmaması durumunu ifade eder (Türkçe Sözlük, 1992). Eşitlik, en az iki şey arasında söz konusu olup, tek bir şey adına bir anlam ifade etmediği gibi, eşitlikten söz edilebilmesi için, bu iki şeyin varlığıyla birlikte karşılaştırılması ve aralarındaki ilişkinin ortaya konulması ile birbirlerine göre konumlarının belirlenmesi gerekir (Öden, 2003).

Westen'e (1982) göre, kişilerin benzerliklerinin veya eşitliklerinin değerlendirilebilmesi için eşitlik kavramının toplumsal ve ahlaki bir değerler sistemine oturtularak somutlaştırılması gerekir.

Öden (2003), eşitlik ilkesi çerçevesinde, kişiler arasında farklı uygulamaları meşrulaştırmak adına öngörülen kriterlerden birisi olarak "değer kriteri"ni göstermektedir. Değer kriterinde, bir kişinin veya durumun diğerine göre konumlandırılmasında, onun toplum için algılanan değerinin ölçülmesi gerekmektedir ve toplum için değer, toplumun değer verdiği bir ustalık veya beceriye sahip olma anlamına gelebileceği gibi, başarı yada ortaya konan iş, icraat anlamına da gelebilir.

Fredman (1992), toplumsal yaşam içerisinde kadına karşı bakışı belirleyen geleneksel anlayışın, bu geleneksel anlayış çerçevesinde belirlenmiş kadının aile içerisindeki konumunun ve fizyolojik farklılıklardan kaynaklanan bir takım dezavantajların göz önüne alındığında, eşitlik ilkesinin yalnızca erkeklere hizmet edeceğini söylemenin mümkün olduğunu belirtmektedir.

BM İnsani Gelişme Raporu'na (2008) göre, Türkiye'de genç kızlar ve kadınlar, aile içinde, sosyal çevrelerinde ve modern kamusal alanlarda çok yönlü ayrımcılık ve dışlanma ile karşı karşıya kalmakta ve kadın-erkek eşitsizliği, Türkiye'deki sosyal sorunların bir çoğunu da şiddetlendirmektedir. Ayrıca raporda, 2006-07 öğrenim yılında erkek öğrencilerin lehine ilköğretimde % 4, ortaöğretimde ise % 8 fark bulunduğu, genç kızların aile baskısı yüzünden okulu terk etme olasılığının, aynı nedenle okuldan ayrılmak zorunda kalan erkeklere oranla dokuz kat fazla olduğu bildirilmektedir.

İstihdam görünümünde de cinsiyet eşitliğinde farklar gözükmemektedir. Şubat 2009 dönemi istihdam edilenlerin; % 72.9'u erkek nüfustur ve erkeklerde işgücüne katılma oranı geçen yılın aynı dönemine göre 1 puanlık artışla % 69.1, kadınlarda ise 1.5 puanlık artışla % 23.5'tir (<http://www.tuik.gov.tr>; 2009).

Sonuç olarak sürdürülebilirlik anlayışı içerisinde kadın-erkek eşitliğinin önemi ortaya çıkmaktadır. Eğitim alanında kadınlara öncelik verilmesinin ve toplumda cinsiyet ayrımcılığının yapılmamasının demokrasi düzeni içerisinde doğru bir yaklaşım olacağı söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde ana temalara ve ankete ilişkin sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırma sonucunda, Türkiye’de gençlik ve sporla ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşu olarak hizmet veren kurumlarda görev alan katılımcıların, Türkiye’nin geleceğe yönelik bütüncül bir gençlik politikası ve sürdürülebilir bir yapılanma modeline ilişkin görüş, deneyim ve gözlemlerinin analizi yapılmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Görüşmeler sonunda katılımcıların Türkiye’nin mevcut gençlik politikası ve yapısal süreci ile ilgili görüşlerinde iki temel unsur ortaya çıkmıştır. Bunlar, “**gençlik görünümü**” ve “**Türkiye gençlik politikası**”dır.

Gençlik görünümü temasına ilişkin olan veriler; genç tanımı, gençlik tanımı toplumsal gençlik algısı ve gençliğin beklentileri olarak ortaya çıkarılmıştır.

Türkiye gençlik politikası temasına ilişkin olan veriler; Türk gençlik politikası görünümü, kamu kurumlarının profili, STK'ların profili olarak ortaya çıkarılmıştır.

Görüşmeler sonunda katılımcıların Türkiye gençlik politikasının vizyonu ile ilgili görüşlerde üç temel unsur ortaya çıkmıştır. Bunlar, “**planlama**”, “**yönetişim**” ve “**sürdürülebilirlik**”dir.

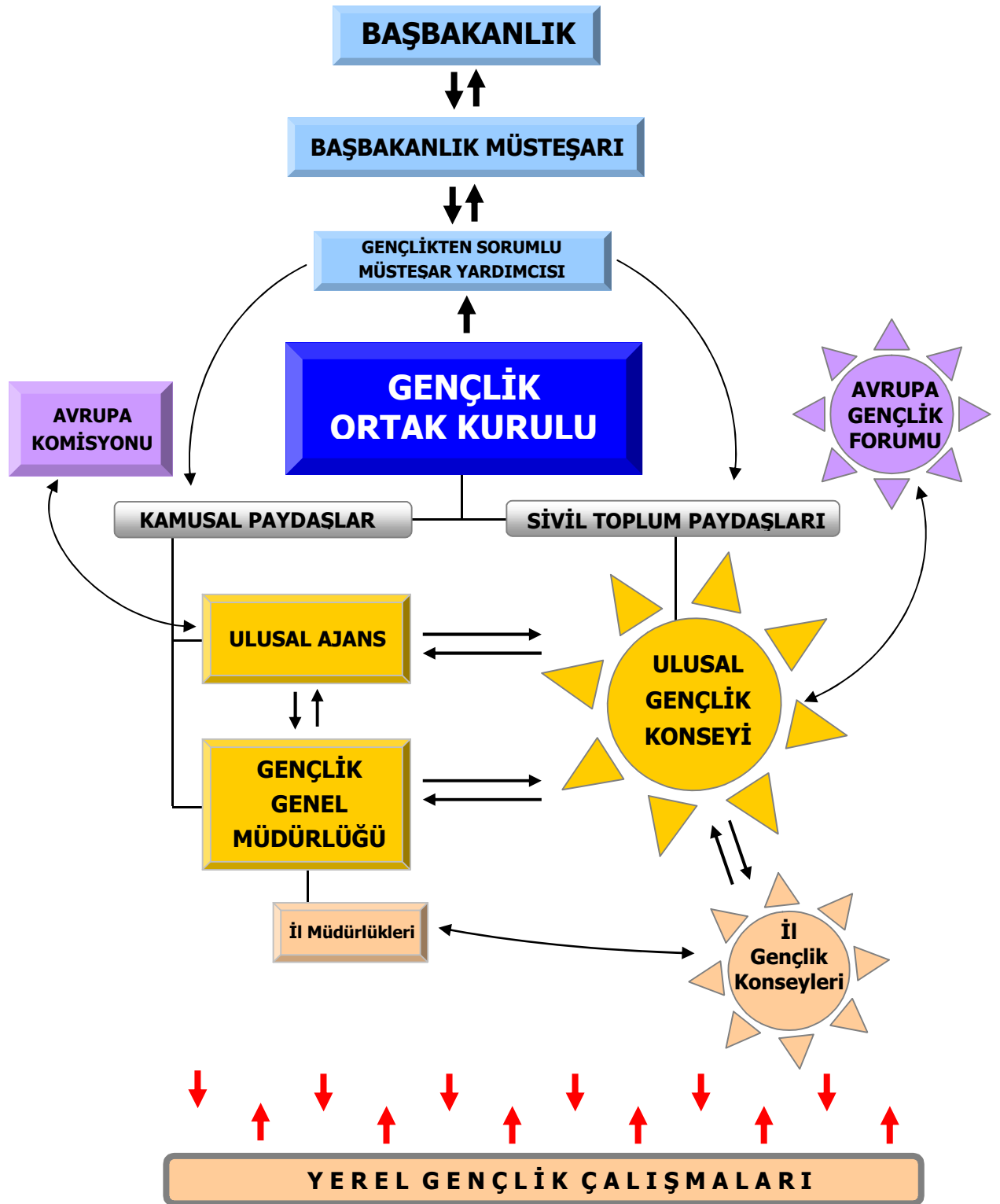
- **Planlama** temasına ilişkin olan veriler; yasal düzenlemeler, ihtiyaç analizi ve hedef belirleme, ortak bütçe ve finansman desteği, personel istihdamı, genel ve bölgesel politikalar olarak ortaya çıkarılmıştır.
- **Yönetişim** temasına ilişkin olan veriler; yönetim paydaşları ve yönetim unsurları olarak ortaya çıkarılmıştır.
- **Sürdürülebilirlik** temasına ilişkin olan veriler; eğitim, hareketlilik, özerklik, katılım, farkındalık, gönüllülük, çoğulculuk ve eşitlik olarak ortaya çıkarılmıştır.

5.2. Örnek Model

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, araştırmacı tarafından geliştirilen ve Şekil 14’de sunulan “Türkiye Gençlik Yapılanma Modeli”, planlama, yönetim ve sürdürülebilirlik anlayışı içerisinde ifade edilmeye çalışılmıştır.

Türkiye’de gençlik politikalarının hazırlık ve uygulama aşamasında gençliğin söz sahibi olamaması, planlama, karar alma ve uygulama süreçlerine uzak kalmaları, gençlerin kendi aralarında bir üst örgüte sahip olmamaları (ulusal gençlik konseyinin bulunmaması) ve bilgi alış verişi sağlayamamaları hükümet ve diğer tüm kamu kurum ve kuruluşlarının karşısına eşit ortak olarak çıkmalarına engel olduğu ve bu durumun gençlikle ilgili politikaların hayata geçirilmesinde ciddi sorunlar oluşturduğu düşünülmektedir.

Türkiye Gençlik Yapılanma Modelinde, sivil toplum ve kamu ortaklığının yönetim özellikleri gösterecek şekilde yapılanması gerektiği belirlenmiştir. Ayrıca modelin, Avrupa Birliğine tam üye olma müzakerelerini sürdüren Türkiye’nin Avrupa Gençlik yapılanmasında da bulunması, sağlanan imkanlardan yararlanması, katılımcı olarak söz sahibi olması ve sivil bakış açısı ile görevde bulunan hükümetleri yönlendiren ve ortak gençlik politikaları üretilmesine katkı yapacak şekilde düzenlenmesine çalışılmıştır.

Şekil 14 : Türkiye Gençlik Yapılanma Modeli

Türkiye Gençlik Yapılanma Modelinde, güçler ayrılığı ilkesine bağlı olarak devletin temel organları olan yasama, yürütme ve yargı organlarından yürütmenin başındaki Başbakanlığın (hükümetin), yapılanmanın destek ve tedarikçisi olması gerektiği düşünülmüştür. Başbakan hem ülke içi hem de Avrupa Birliği kurumları ile ilişki içerisinde olan devlet kurumlarının başındadır. Türkiye gençlik yapılanması içerisinde de en büyük sorumluluğu alacak kurumun Başbakanlık olması gerektiği düşünülmektedir.

Türkiye Gençlik Yapılanma Modelinde işlerliğin sağlanması için Başbakanlık Müsteşarının görev ve yetkilerinin sürdürülebilir yapılanmaya en uygun makam olduğu belirlenmiştir.

3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'a (1984) göre, Başbakanlık Müsteşarı Başbakanlık Teşkilatının Başbakandan sonraki en üst amiridir.

Başbakanlık Müsteşarının görevleri şunlardır;

- a) Kanunlarla Başbakanlığa verilen görevlerin en iyi şekilde yapılmasını sağlamak ve bakanlıklar arasında koordinasyon ve işbirliğini temin etmek,
- b) Devlet idaresinde etkinliğin sağlanmasını, görevlerin tam ve verimli bir şekilde zamanında yerine getirilmesini temin etmek üzere sistem ve prensipleri geliştirmek,
- c) Başbakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Görevleri göz önüne alındığında Başbakanlık Müsteşarlığının Türkiye için hazırlanan Gençlik Yapılanma Modelinin işlerliğinde Başbakanlık ile sivil ve kamu paydaşları arasında köprü görevi üstlenebilecek en uygun makam olduğu düşünülmüştür. Başbakanlık Müsteşarı Gençlik Ortak Kurulu toplantılarına da başkanlık edebilir.

Başbakanlık müsteşarı gençlik ile doğrudan ilgilenmesi için kendisine gençlik alanında deneyimli bir müsteşar yardımcısı atayabilir. Müsteşar yardımcısı Gençlik Ortak Kurulu toplantılarına Başbakanlık Müsteşarını temsilen katılıp kurula başkanlık edebilir.

Başbakanlık Müsteşarlığı sivil ve kamu ortaklığı ile kurulmuş olan Gençlik Ortak Kurulunca alınan kararlar ve geliştirilmesi gereken politikaları Başbakanlığa sunmalı, uygulanması için tekrar kamu ve sivil paydaşlara yetkiyi devretmelidir.

Türkiye’de sivil toplum ve devlet kurumlarının bir arada gençlik politikası üretebilmeleri için ortak karar alabilecekleri bir yapılanmaya gerek duyulmaktadır. Bu nedenle Gençlik Ortak Kurulu adı verilecek üst yapılanmanın, mevcut sivil ve kamu kurumlarını bir araya getirebilecek en sağlıklı platform olduğu düşünülmüştür. Gençlik Ortak Kurulunun kurulması aşamasından itibaren en önemli görevi ise sivil toplum anlayışının ve örgütlenmesinin arttırılmasına yönelik çalışmaların yapılması olmalıdır.

Gençlik Ortak Kurulu yönetim anlayışını içeren yapıda olmalı, devlet ve sivil paydaşların kanunlara uygun olarak belirlenecek olan temsil şekline göre yer aldığı ve oluşturulacak olan gençlik politikaları için ortak kararların alındığı bir birim olarak çalışmalıdır. Her iki paydaşın da eşit seviyede temsil hakkı bulunmalı ve alınan kararlar hükümete tavsiye niteliğinde olmalıdır. Paydaşlar ülkenin genelini yansıttığı için alınan tavsiye kararlarının Başbakanlık tarafından tüm ülkede uygulanması konusunda demokratik herhangi bir engelin olmayacağı düşünülebilir. Böylece Gençlik Ortak Kurulunun güvenilirliği ve vatandaşlar tarafından sahiplenilebilirliği artacaktır.

Gençlik Ortak Kurulu, ilk olarak genç ve geçlik tanımlamaları yaparak hizmet üreteceği toplumsal kesimin kimler olduğunu belirlemeli ve tanımlanan gençlik süreci boyunca gençlerin içinde bulunduğu eğitim (yaygın-örgün-mesleki), yüksek öğretim, sağlık, barınma, sosyal güvenlik, istihdam, askerlik hizmeti, serbest zaman, katılım vb. tüm alanlarda politika üretebilmelidir.

Ulusal Gençlik Konseyi, Gençlik Ortak Kurulunun sivil paydaşı konumundadır. Ulusal Gençlik Konseyi Türkiye’de ki bütün gençleri kapsayan yapıda olmalı ve örgütlenmiş olan gençlik sivil toplum kuruluşlarının birleşmesi ile oluşmalıdır. Gençlik Sivil Toplum kuruluşları bulundukları illerde bir araya gelerek İl Gençlik Konseylerini oluşturabilirler. Ancak gençlik örgütlenmelerinde federasyon ve konfederasyon gibi hiyerarşik yapılanmalardan mümkün olduğunca kaçınılmalı ve konseyde temsil hakkı, tüm gençlik sivil toplum kuruluşlarının doğrudan yada İl Gençlik Konseyleri temsilciliğinin katılımı şeklinde olmalıdır.

Bu araştırma gençlik üst örgütünün nasıl olması gerektiği üzerine odaklandığı için sivil paydaş olan Ulusal Gençlik Konseyi’nin nasıl yapılanması gerektiği hakkında ayrıntılı bilgi vermekten bilinçli olarak kaçınılmıştır. Ancak Ulusal Gençlik Konseyinin yapılanması gerekliliği araştırma boyunca katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından vurgulanmıştır.

Türkiye’de Ulusal Gençlik Konseyinin olmayışı, Türkiye’nin Avrupa kıtasında 90’dan fazla gençlik örgütü ve ulusal gençlik konseyi tarafından bağımsız olarak kurulmuş sivil bir yapılanma olan Avrupa Gençlik Forumuna üye olarak katılmasına engel olmaktadır. Bu açıdan da bakıldığında Ulusal Gençlik Konseyinin kurulması zorunluluk halini almaktadır.

Ulusal Gençlik Konseyi, kamusal paydaşlar olan Gençlik Genel Müdürlüğü ve Ulusal Ajans ile uygulama aşamasında koordineli hareket etmelidir.

Kamusal paydaşlar olarak ise, Gençlik Genel Müdürlüğü ve Ulusal Ajans belirlenmiştir. Halen mevcut olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen gençlik hizmetleri, daire başkanlığı seviyesinden genel müdürlük seviyesine yükseltilmelidir. Böylece spora odaklı bakış açısından da kurtulmuş olan gençlik hizmetlerinin, sadece gençlerin ihtiyaçlarına yönelik hizmet üretme ve daha verimli çalışma şansı bulacağı söylenebilir.

Gençlik Genel Müdürlüğü gençlik ile ilgili hizmet üreten bakanlıklar ve kamu kuruluşları ile koordinasyonu sağlamalı, Gençlik Ortak Kurulunda alınan kararların tüm ülke genelinde kamu adına uygulayıcısı rolünü üstlenmelidir.

Gençlik Genel Müdürlüğü Türkiye'nin bütün illerinde teşkilatlanmalı ve il müdürlükleri vasıtası ile yerel gençliğe ulaşabilmelidir. İl müdürlükleri, bağlı oldukları il özel idareleri (valilik) ve yerel yönetimler ile birlikte çalışmalı, yerel gençlik sivil toplum kuruluşlarına da destek vermelidir. Vali, il sınırları içinde bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir. Gençlik İl Müdürlükleri de valiye bağlı olarak çalışmak zorundadır.

Gençlik Ortak Kurulu tarafından alınan ve uygulanması için Başbakanlık ve Başbakanlık Müsteşarlığından yetkiyi devralan genel müdürlük, sürdürülebilir hizmet sunabilmek için il müdürlükleri vasıtasıyla yerelde gençliğe yaygın eğitimler vermeli, ülke içi ve dışında gençliğin hareketliliğini sağlayacak fırsatlar yaratmalı, toplumda genç farkındalığı yaratacak etkinlikler düzenlemeli, anne-babalara gençlik süreci hakkında eğitim ve bilgilendirmeler yapmalıdır.

Gençlik Genel Müdürlüğü aynı zamanda uluslararası platformlarda kamu adına gençliği temsil edecek kurumdur. Dünya genelinde Türk gençliğinin gelişimi için çalışmalı, hükümetler arası belirlenecek ortak politikalara Türkiye adına imza yetkisine sahip olmalıdır.

Diğer kamu paydaşı olan Ulusal Ajans, Devlet Planlama Teşkilatına bağlı bir kamu kurumu olma özelliğini taşımaktadır. Avrupa Komisyonu gençlik ile ilgili uygulamalarının büyük bölümünü kendilerinin finanse ettiği Ulusal Ajanslar tarafından yürütmektedir ve Türk Ulusal Ajansının Avrupa Komisyonu ve DPT tarafından sağlanan kendisine ait bir bütçesi bulunmaktadır. Bu nedenle Türkiye gençlik yapılanma modelinin kamu paydaşı olarak kabul edilen Ulusal Ajans, sürdürülebilirlik adına oldukça etkili bir yer kaplamaktadır. Avrupa Komisyonunun gençlere verdiği doğrudan desteği Türk gençliğine yansıtan Ulusal Ajans'ın,

yapılanma modeli içerisinde göz ardı edilmesi, sadece Gençlik Genel Müdürlüğünün danışacağı bir birim olarak görülmesi doğru olmayacaktır.

Ulusal Ajans Gençlik Programı adı altında Türkiye genelinde değişik hizmetler vermektedir. Bu program dahilinde gençler, yurtiçinde veya yurtdışında çeşitli etkinliklere katılabilmekte, projeler yapabilmekte, uluslararası veya yerel projeler hazırlayabilmektedirler.

Ulusal Ajans, eylem adı verilen çalışmalar ile gençlik değişimleri, gençlik girişimleri, gençlik demokrasi projeleri, Avrupa gönüllü hizmeti, AB komşu ülkeleriyle işbirliği, gençlik çalışanları ve gençlik kuruluşları için eğitim ve ağ kurma çalışmalarını desteklemekte gençler ve gençlik politikalarından sorumlu olanlar için toplantılar düzenlemektedir.

Türkiye Gençlik Yapılanma Modelinin uygulama aşamasında, yerel seviyede örgütlü yada örgütsüz olarak bulunanların, Gençlik Ortak Kurulu tarafından alınan kararlara göre hareket etmeleri beklenmektedir. Ancak alınacak her kararın etkisi, bulunulan coğrafyaya, sosyal ortama ve kültüre göre değişiklikler gösterebilir. Bu nedenle, yerel seviyede kararlardan etkilenecek olanların ihmal edilmemesi, sürekli kendilerinden geri bildirimler alınarak kararların ve uygulamaların yerel seviyedeki etkileri gözlenmeli, yeni politikalar oluşturulurken bu yansımalar göz önüne alınmalıdır.

Bu yapılanma modeli ile, Türk gençliği için politikalar oluşturulurken hazırlık ve uygulama aşamasında gençliğin de söz sahibi olması, gençliğin doğrudan ve tam katılımının sağlanması, karar alma süreçlerinde bulunması, kendi aralarında üst örgütlenme olanağının bulunması ve hükümet ile diğer kamu kurumları karşısında eşit ortak olmalarının sağlanmış olacağı düşünülmektedir.

5.3. Öneriler

Örnek Model dışındaki öneriler aşağıda verilmiştir;

Türkiye'nin mevcut gençlik politikası ve yapısal süreci ile ilgili ortaya çıkan gençlik görünümü ve Türkiye gençlik politikasına katkı sağlayacağı düşünülen öneriler aşağıda sunulmuştur;

- a) Kamu ve STK'ların temsilcileri tarafından ortak bir platformda genç ve gençliğin tanımı yapılarak her kesimden kişilerin belirli kriterler altında sınıflandırılması sağlanabilir,
- b) Gençleri destekleyen yasal düzenlemeler yapılarak gençliğin aslında topluma yararlı bir kaynak olarak kullanılması gereken kişiler olduğu vurgulanabilir,
- c) Ebeveynlerin gençleri sadece koruma bilinci ile hareket etmelerini önlemek ve onları üretkenliğe teşvik etmelerini sağlamak için kampanyalar düzenlenebilir ve bilgilendirme yönelik uygulamalar yapılabilir.

Türkiye gençlik politikasının vizyonu ile ilgili ortaya çıkan planlama, yönetim ve sürdürülebilirlik başlıklarına katkı sağlayacağı düşünülen öneriler aşağıda sunulmuştur;

- a) Gençlik ihtiyaçlarının ve hedeflerinin belirlenebilmesi için sivil ve kamu paydaşlarının bir araya gelebileceği çalışma grupları oluşturulabilir,
- b) Ulusal Gençlik Konseyi kurulması için gençlik sivil toplum kuruluşlarının örgütlenmesini sağlamak amacıyla internet ortamında ortak kullanım ve tartışmaya açık bir web sayfası hazırlanabilir,
- c) Yönetişim paydaşları olan sivil toplum ve kamu kuruluşlarının finansman giderlerini karşılayabilmek için Avrupa Konseyi, Avrupa Komisyonu, Dünya Bankası fonlarından ortak bir bütçe planlaması yapılabilir,
- d) Gençliğin ülke içinde hareketliliğini arttırabilmek için gençlik kamplarının sayısı arttırılabilir,

- e) Gençlik yapılanma modelinin sürdürülebilirliğini sağlayabilmek için yönetici ve karar verici olarak seçilen kişilerin görev süreleri kısa tutularak sürekli yenilenen yönetici kadroları oluşturulabilir,
- f) Ulusal Ajans'a Avrupa Komisyonu tarafından verilen proje bütçelerine ilave olarak kamu bütçesinden de aynı miktarda pay ayrılabilir,
- g) Çoğulculuk ilkesini hayata geçirebilmek için öncelikli olarak doğu ve güneydoğu anadolu illerinden katılımı cesaretlendirmek amacıyla tanıtım ve bilgilendirme toplantıları düzenlenebilir.

Benzer araştırma yapacak olan kişilere katkı sağlayacağı düşünülen öneriler;

- a) Bu araştırma gençlik ve sporla ilişkili olmayan diğer kamu kurumlarında ve sivil toplum kesimlerinde de uygulanabilir,
- b) Bu tür bir araştırma karar verici olmayan, sadece gençlik sürecini yaşayan kişiler arasında yapılabilir,
- c) Siyasi partilerin gençlik kollarına mensup kişiler görüşmeci olarak çalışmaya dahil edilebilir,
- d) Üniversitelerin öğrenci konseylerinde görev alan ve öğrenci gençliği temsil eden kişiler görüşmeci olarak seçilebilir

KAYNAKLAR

- ACAR, Hakan**, “Türkiye’nin Ulusal Gençlik Politikası Nasıl Yapılandırılmalıdır?”, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. Cilt: 5, Sayı:1, 2008.
- AÇIKALIN, Neriman**, “Yoksulluk ve Genç Kuşakların Toplumsal Hareketlilik Olanakları: İstanbul ve Gaziantep Örnekleri”, Çalışma ve Toplum, Ekonomi ve Hukuk Dergisi, Sayı 2, 2008.
- AGAH, Halil - ÖZGÜL, Muammer Yaşar**, “GAP Projesi: Bir Bölgesel Yönetişim Modeli Olabilir mi?”, Yerel ve Bölgesel Kalkınma Konferansları, Avrupa Birliği ve Türkiye’de Bölgesel Yönetişim, İstanbul Politikaları Merkezi, İstanbul, 2004.
- AKILLIOĞLU, Tekin**, “Yönetim Önünde Savunma Hakları”, s.106, Ankara 1983,
- AKTAN, Hazma**, “Olmaya Gençlik Cihanda”, Halleriyle İmajlarıyla Gençlik, Birikim Dergisi, Sayı 196, 2005.
- AKKUTAY, Ülker**, “Milli Eğitimde Yabancı Uzman Raporları”, Avni Akyol Ümit Kültür ve Eğitim Vakfı Yayınları, Ankara, 1996.
- AKSAKOĞLU, Ece**, “Yerel Kalkınmada Katılımcı Politikalar- Çanakkale Örnek Alan Değerlendirmesi”, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2007.
- ALEMDAROĞLU, Ayça**, “Bir İmkan Olarak Gençlik”, Birikim Dergisi, Sayı 196, 2005.
- ALİEFENDİOĞLU, Yılmaz**, “Hukuk - Hukukun Üstünlüğü - Hukuk Devleti”, Ankara Barosu Dergisi, 2001.

- ANADOLU ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI**, “Devlet Bütçesi”, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, No:23, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Basımevi, 1998.
- ANAYASA MAHKEMESİ**, “Kararlar Dergisi”, Gazi Üniversitesi Basımevi, Sayı: 38, Cilt 1, Ankara, 2003.
- ARI, Saffet, BENLİ, Ferit**, “Gençlik Muhalefedinin Günümüzdeki Anlamı”, Birikim Dergisi, Sayı 142-143, 2001.
- ARGÜDEN, Yılmaz**, “Kurumsal Yönetişim ve İnsan Kaynaklarının Rolü”, 12. Ulusal İnsan Yönetimi Kongresi, 2004, www.insankaynaklari.com/, (Mayıs 2009).
- ARMSTRONG, Michael**, “Improving Organizational Effectiveness”, Kogan Page, London. Aktaran, Canman, Doğan, (2000), İnsan Kaynakları Yönetimi, Ankara,Yargı Yayınları, s. 78, 1994.
- ARSLANEL, M. Nazan**, “Türkiye’de Demokrasi Sürecinde Sivil Toplumun Gelişimi” Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2001.
- ATAMAN, Göksel**, “İşletme Yönetimi: Temel Kavramlar ve Yeni Yaklaşımlar”, Türkmen Kitapevi, İstanbul, 2002.
- AYDIN, Gamze**, “Autonomy Development At Adolescence - Ergenlerde Özerklik Sorunu”, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2000.
- BALKAN, İsmail**, “Katılımcı Yönetim, Astların Kararlara Katılımlarına Bakış Açıları Üzerine Bir Alan Çalışması”, Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Bildiriler, Mayıs, 2001.

- BANSAL, Pratima**, “Evolving Sustainably: A Longitudinal Study of Corporate Sustainable Development”, *Strategic Management Journal*, 26, s. 197-218, 2005.
- BATUM, Süheyl**, “Çoğulculuk”, *Toplumsal Katılım ve Gelişim Yayınları*, İstanbul, 2003.
- BAYHAN, Vehbi**, “Üniversite Gençliğinde Anomi ve Yabancılaşma”, *Kültür Bakanlığı Yayınları*, Ankara, 1997.
- BESSANT, Judith**, “Principles for Developing Youth Policy: Kant’s Categorical Imperative and Developmental Ethics”, *Policy Studies*, Vol. 26, No 1, Routledge, Taylor and Francis Group, 2005.
- BİLGİN, Nuri - GÖREGENLİ Melek**, “Kentte Birlikte Yaşamak Üstüne”, *Kentsel Katılım ve Çoğulculuk, WALD-Demokrasi Kitaplığı*, İstanbul, 2002.
- BİLHAN, Saffet**, “Eğitim Sosyolojisi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları*, No: 174, Ankara, s.366, 1996.
- BOYRAZ, Ali Murat**, “Personel Seçim Sürecinde Psikoteknik Yöntemin Kullanılması: Askeri Organizasyonlara Dönük Bir Uygulama”, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi, 2002.
- BOZGEYİK, Yusuf**, “1990 Sonrası Türkiye’de Uygulanan Bütçe Politikaları”, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gaziantep üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilimdalı, Gaziantep, 2004.
- BOZKURT, Ömer - ERGUN, Turgay - SEZEN, Seriya**, “Kamu Yönetimi Sözlüğü”, *TODAİE Yayınları*, Ankara, 1998.
- BURAN, Hasan**, “Yönetim Yurttaş İlişkileri ve Katılımlı Yönetim”, *Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu*, *TODAİE Yayınları*, Ankara, 1995.

- CAIDEN, Gerald**, “Public Maladministration And Bureaucratic Corruption”, International Journal of Public Administration, 1999.
- CAN, Halil - AKGÜN, Ahmet - KAVUNCUBAŞI, Şahin**, “Kamu ve Özel Kesimde Personel Yönetimi”, Siyasal Kitabevi, Ankara, 1995.
- COHEN, Bernard Cecil**, “Democracies and Foreign Policy Public Participation in the United States and the Netherlands”, University of Wisconsin Press, 1995.
- COPE, Stephan - LEISHMAN, Frank - STORIE, Peter**, “Globalization, New Public Management And The Enabling State”, International Journal Of Public Sector Management, 10,6: 444-460, 1997.
- CROMPTON, Rosemary**, “Class and Stratification”, Polity Press: Cambridge, 1993.
- ÇARKÇI, Arif**, “Üç Açıdan Kentsel/Yerel Politika Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşları”, Sivil Toplum Dergisi, Yıl:4, Sayı.17, 2007.
- DAFT, Richard L.**, “Management”, Sec.Edt., Dryden Press, USA, 1991.
- DUNSIRE, Andrew**, “Administrative Theory in the 1980’s: A Viewpoint”, Public Administration, 73:25-35, 1995.
- EKİNCİ, Oktay**, “Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Mimarlık”, Mimarlar Odası 40.yıl Panelleri, Armoni Matbaacılık, Ankara, 1995.
- EREN, Erol**, “Yönetim ve Organizasyon”, Beta Yayınları, İstanbul, 2003.
- ERENÇİN, Arif**, “Türk Yerel Yönetim Sisteminin Kısa Tarihi ve 2004 Yılı Reformu”, Düünden Bugüne Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma Yerel Yönetimler Kongresi, 2004.

- FAGERLIND, Ingemar - LAWRENCE J.Saha**, “Education and National Development”, 1989, Akt; Işıl Ünal, Eğitim ve Yetiştirme Ekonomisi, Epar Yayınları, Ankara, 1996.
- FINDIKLI, Remzi**, “Yönetimde Açıklık-Açık Yönetim”, TİD, Yıl:68, Sayı:412, s.103, 1996.
- FİŞEK, Kurthan**, “Spor Yönetimi”, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1998.
- FREDMAN, Sandra**, “European Community Discrimination Law: A Critique”, Industrial Law Journal, Vol. 21, 1992.
- GOLDTHORPE, John H.**, “Social Mobility and Social Interests”, Social Mobility and Class Structure in Modern Britain, Clarendon Press: Oxford, 1987.
- GERDANERİ, Halis**, “İl Genel İdaresi ve İçişleri Bakanlığının Merkez Teşkilatında Yetki Devri”, İç Düzen Yayınları, Ankara, 1973.
- GLADWIN, Thomas - KENNELLY James - KRAUSE, S.T.**, “Shifting Paradigms for Sustainable Development: Implications for Management Theory and Research”, Academy of Management Review, Vol:20, No:4, 1995.
- GÖREN, Zafer**, “Türk-Alman-İsviçre Hukukuna Göre Farklı Cinslerin Eşit Haklara Sahip Olması”, Doçentlik Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 1998.
- GÜDER, Nafiz**, “Sivil Toplumcunun El Kitabı”, Sivil Toplum Geliştirme Programı (STGM), Yerel Sivil Girişimler Projesi, Ankara, 2004.
- GÜMÜŞ, Ergin - GÖZENÇ, Selami - ERTİN, Gaye**, “Türkiye Coğrafyası”, editör Nuray Serter, T.C. Anadolu Üniversitesi yayınları; no. 1069, Açıköğretim Fakültesi Yayınları ; no.594, 1998.
- HARIS, Jonathan**, “Basic Principles of Sustainable Development”, Global Development and Environment Institute Working Paper, no.04, June, 2000

- HEKEN, Ayşegül**, “Yerel Yönetimlerde Halkın Yerel Yönetime Katılımı ve Çankırı İli Örneği’nde Bir Alan Araştırması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- İNANIR, Samet**, “Bildiğimiz Gençliğin Sonu”, Halleriyle İmajlarıyla Gençlik, Birikim Dergisi, Sayı 196, 2005.
- İNSANİ GELİŞME RAPORU**, “Türkiye’de Gençlik”, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Desen Ofset, Ankara, 2008.
- JEFFS, Tony – SMITH, Mark K.**, “The Problem Of Youth For Youth Work”, Youth and Policy, 1999.
- KAHRAMAN, Hasan Bülent – KEYMAN, Fuat - SARIBAY, Ali Yaşar - TEKELİ, İlhan**, “Katılımcı Demokrasi, Kamusal Alan ve Yerel Yönetim”, WALD Yayınları, İstanbul, 1999.
- KALAYCIOĞLU, Ersin**, “Karşılaştırmalı Siyasal Katılma”, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1983.
- KAŞIKÇIOĞLU, Meral**, “İşletmelerde Hizmet İçi Eğitimin İncelenmesi Ve Örnek Bir Hizmet İçi Eğitim Uygulaması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1993.
- KENTEL, Ferhat**, “Türkiye’de Genç Olmak: Konformizm yada Siyasetin Yeniden İnşası”, Birikim Dergisi, Sayı 196, 2005.
- KEYMAN, Fuat**, “Sivil Toplum, Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye”, Sivil Toplum ve Demokrasi Konferans Yazıları, no 4, Yayına hazırlayan: Arzu Karamani, İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2004.
- KOÇEL, Tamer**, “İşletme Yöneticiliği”, Beta, İstanbul, 2003.

- KÖKER, Levent**, “Seçim Sistemleri ve Siyasi Çoğulculuk” Anayasa Yargısı Dergisi, Cilt No:23, 199-210, 2006.
- LAÇİNER, Ömer**, “Sezerin Demokratikleşme Jesti ve Yeni Gençlik Hareketinin İmkanları”, Birikim Dergisi, Sayı 136, 2000.
- LEVİ, Giovanni - SCHMITT, Jean Claude**, “A History of Young People in the West”, Harward University Pres, 1997.
- LOWE, John**, “Dünyada Yetişkin Eğitime Toplu Bakış”, Çev; Turhan Oğuzkan, UNESCO, Türkiye Milli Komisyonu, Ankara, 1985.
- LÜKÜSLÜ, Demet**, “Farklı Kitaplardan Farklı Açılardan Gençlik Analizleri”, Halleriyle İmajlarıyla Gençlik, Birikim Dergisi, Sayı 196, s.69, 2005.
- LÜKÜSLÜ, Demet**, “1960'lardan 2000'lere Gençlik Tipleri – Maddecî Başarıcı Manager Tipten Yuppie ve Tiki'ye”, Halleriyle İmajlarıyla Gençlik, Birikim Dergisi, Sayı 196, s.32, 2005.
- MANAN, Abdul**, “Planlama, Büyüme, Kalkınma ve Yaygın Eğitim”, Çev; Hayat Avcı Boz, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 22, Sayı 2, Ankara, 1989.
- MAIRESSE, Pierre**, “The European Youth Pact” Forum 21 European Journal on Youth Policy, No:7-8, 2006.
- MC GRATH, Brian**, “Towards the Enablement of “Unqualified” Rural Youth: A Structurationist Perspective on Socially Inclusive Policy Interventions” Journal of Youth Studies, Vol.5, No.3, September, pp. 291-312, 2002.
- MENGİ, Ayşegül - ALGAN, Nesrin**, “Küreselleşme ve Yerelleşme Çağında Bölgesel Sürdürülebilir Gelişme”: AB ve Türkiye Örneği, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2003.

MİRZEOĞLU, Nevzat, “Spor Bilimlerine Giriş”, Bağırhan Yayımevi, Ankara, 2003.

MUSAAĞAOĞLU, Ceren, “Ergenlik Sürecinde Özerkliğın Gelişimi İle Algılanan Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkiler”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004.

NEMLİ, Esra, “Sürdürülebilir Kalkınma: Şirketlerin Çevresel ve Sosyal Yaklaşımları”, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2004.

NOOM, Mark J. - DEKOVIC, Maja - WIM, Meeus, “Conceptual Analysis and Measurement of Adolescent Autonomy”, Journal of Youth and Adolescence: Vol:30, No.5, p:577-595, 2001.

OKTAY, Fatoş, “Ulusal Gençlik Konseyi ve Avrupa Gençlik Forumu”, Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma Ve Uygulama Merkezi 26. Dönem Uluslararası İlişkiler Uzmanlık Programı, Ankara, 2004.

ONARAN, Yüksel Melek, “Karşılaştırmalı Hukuk Işığında Türk İş Hukukunda Kadın Erkek Eşitliği”, İstanbul, 2000, Aktaran KONUK, Bahar, “Avrupa Birliği Hukukunda Kadın Erkek Eşitliği İlkesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Avrupa Birliği Hukuku Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2008.

ONURAL, Hatun, “Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı Eğitim Yöeticilerinin Görevlerini İcra Ederken Karşılaştıkları Sorunlar”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, Bolu, 2002.

OZANKAYA, Özer, “Temel Toplum Bilim Terimleri Sözlüğü”, Cem Yayınevi, s.52, İstanbul,1995.

ÖDEN, Merih, “Türk Anayasa Hukukunda Eşitlik İlkesi”, Yetkin Yayınevi, Ankara 2003.

ÖKMEN, Mustafa, “Ekonomik Dönüşüm Sürecinde Adem-İ Merkeziyetçi Eğilimler Ve Kentleşme”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1999.

ÖZER, Akif, “Yönetişim Üzerine Notlar” Sayıştay Dergisi, Sayı 63, 2006.

ÖZTÜRK, Azim, “Türkiye’de Halkın Yönetime Katılması”, Türk İdare Dergisi, Sayı 405, Aralık s.45-55, 1994.

PARKIN, Frank, “Class Inequality and Political Order”, Paladin Publishing, Great Britain, 1973.

PATTON, Michael Q., “Qualitative Evaluation and Research Methods”, 2 nd Edt., Sage Pub., USA, 1990.

SARIBAY, Ali Yaşar, “Küreselleşme Sivil Toplum ve İslam” Vadi Yayınları; Ankara, 1998.

SIURALA, Lasse, “Involving Young People In Policy and Implementation Department of Youth”, Integrated Youth Policy Conference, Unpublished Report, 17-19 January, Rotterdam, Netherlands, 2007.

STEINBERG, Laurence, “Ergenlik”, İmge Yayınevi, Ankara, 2007.

STOKER, Garry, “Governance As Theory: Five Positions”, International Social Science Journal, 50, 1:17-29, 1998.

SÜMER, Rıza, “Sporda Demokrasi”, Şafak Matbaası, Ankara, 1989.

SÜTLÜ, Ali Fuat, “Gençlik: Türkiye’de Hak Temelli STK’lar, Sorunlar ve Çözüm Arayışları”, STGM Yayınları, Odak Ofset Matbaacılık, Ankara, 2007.

- ŞEN, Şamil**, “Sivil Toplumun Demokratikleşme Sürecindeki Yeri Ve Kamu Yönetimine Etkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Konya, 2005.
- TALASLI, Gülay**, “Siyaset Çıkmazında Kadın”, Ümit Yayıncılık, Ankara, 1996.
- TEKELİ, İlhan**, “Yönetim Kavramı Yanısıra Yönetişim Kavramının Gelişmesinin Nedenleri Üzerine”, Sosyal Demokrat Değişim, 3:45-54, 1999.
- TEKELİ, İlhan**, “Sürdürülebilirlik Kavramı Üzerine İrdelemeler”, Mülkiyeliler Birliği Yayınları, s. 729 -746, Ankara, 1999.
- TORTOP, Nuri**, “Personel Yönetimi”, Yargı Yayınları, Ankara, 1989.
- TOSUN, Gülgün**, “Demokratikleşme Sürecinde Devlet-Sivil Toplum İlişkisi Ve Türkiye Örneği”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 1998.
- TOSUN, G. Erdoğan**, “Demokratikleşme Perspektifinde Devlet-Sivil Toplum İlişkisi”, Alfa Yayınları, s. 77-78, İstanbul, 2001.
- TOSUN, Kemal**, “İşletme Yönetimi”, Savaş Yayınları, Ankara, 1992.
- TUTUM, Cahit**, “Personel Yönetimi”, TODAİE Yayınları No:179, Doğan Basımevi, Ankara, 1979.
- TÜRKÇE SÖZLÜK**, Türk Dil Kurumu, Cilt:1, s.398, İstanbul, 1992.
- UĞUR, Aydın**, “Yeni Demokrasinin Yeni Aktörleri: STK’lar”, Derleyen: Taciser Ulaş, Merhaba Sivil Toplum, Helsinki Yurttaşlar Derneği, İstanbul, 1998.
- UNESCO**, “Youth Change Training Kit On Responsible Consumption - The Guide”, UNEP, 2002.

UYSAL, Birkan, “Siyasal Otorite, Laiklik ve Katılma”, Amme İdaresi Dergisi, Aralık, Cilt 14, s. 4, 1981.

ÜÇOK, Cengiz, “Yönetim İlkeleri”, Ankara 1988.

ÜLGEN, Hayri - MİRZE, S. Kadri, “İşletmelerde Stratejik Yönetim”, İstanbul: Literatür Yayınları, 2004.

ÜNAL, Işıl, “Eğitim ve Yetiştirme Ekonomisi”, Epar Yayınları, Ankara, 1996.

WANDERSMAN, Abraham, “A Framework of Participation in Community Organizations”, The Journal of Applied Behavioral Science, Vol. 17, No. 1, 27-58, 1981.

WELLS, Ronald G., “Yetki Devri”, Rota yayınları, İstanbul, 1993.

WESTEN, Peter, “The Empty Idea Of Equality”, Harvard Law Review, Vol. 95 No.3, s.547, 1982,

WHITE PAPER, “European Commission White Paper A New Impetus For European Youth”, Commission Of The European Communities, Brussels, 2001, 681 final Report,
http://ec.europa.eu/youth/archive/whitepaper/index_en.html

YAMAN, Yılmaz, “Gönüllülük Psikolojisi ve Gönüllü Yönetimi” Sivil Toplum Dergisi, Yıl:1, Sayı: 2, 2003.

YAZICI, Erdinç, “Üniversite Gençliğinin Sosyo Kültürel Profili Üzerine Bir Alan Araştırması”, Gazi Üniversitesi Yayınevi, Ankara, 2001.

YENTÜRK, Nurhan - NEMUTLU, Gülesin - KURTARAN, Yörük, “Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları- Gençlik Çalışmaları Temelinde Gençlik Politikaları Önerileri- Türkiye Sivil Alanında Gençlik Çalışmasının Tarihsel Gelişimi”, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008.

YILDIRIM, Ali - ŞİMŞEK, Hasan, “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”, Ankara, Seçkin Yayınevi, 5. Baskı, 2005.

YILDIRIM, Yavuz, “Olmayan Gençlik Algısı Üzerine”, Halleriyle İmajlarıyla Gençlik, Birikim Dergisi, Sayı 196, 2005.

YILMAZ, Bülent Tunga, “Gençlik, Toplum Liderliği ve Sosyal Sermaye, Sosyal Sermaye ve Gençlik”, Arı Toplumsal Katılım Ve Gelişim Vakfı, Kasım, İstanbul, 2005.

YILMAZER, Yasemin, “Anne-Baba Tutumları İle İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okul Başarısı Ve Özerkliklerinin Gelişimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

YÜKSEL, Mehmet, “Yönetişim Kavramı Üzerine”, Ankara Barosu Dergisi, 58, 3:145-159, 2000.

ZEYLAN, Umut Sarp, “Eğitimin Değeri ve Gençlik Eğitimli İstanbul Gençliğinin Değerler Dünyası”, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2007.

1.GENÇLİK ŞURASI, “Raporlar Görüşmeler Kararlar”, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 1988.

ANAYASALAR, KANUNLAR VE YÖNETMELİKLER

Almanya Federal Cumhuriyeti Anayasası, 1949, Değişik: 2008.

Askerlik Kanunu, 1927, Madde 2, Kanun Numarası :1111, Değişik:1987.

Avusturya Cumhuriyeti Anayasası, 1945.

Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin

Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Kanun No:3056, 1984.

Belediye Kanunu, Kanun No: 5393, 2005.

Brezilya Federal Cumhuriyeti Anayasası, 1988.

Dernekler Kanunu, Kanun No:5253, 2004.

Dokuzuncu Kalkınma Planı, 26215 Sayılı Resmi Gazete, 2006.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun,

Kanun No: 3289, 1986.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Gençlik Merkezleri Yönetmeliği, 2003.

Hırvatistan Cumhuriyeti Anayasası, 1990.

İspanya Krallığı Anayasası, 1992.

İsviçre Konfederasyonu Anayasası, 1999.

İtalya Cumhuriyeti Anayasası, 1948.

Kent Konseyi Yönetmeliği, 26313 Sayılı Resmi Gazete, 2006.

Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Kanun No:

3797, 1992.

Milli Eğitim Temel Kanunu, Kanun No: 1739, 1973.

Orta Vadeli Program, 26920 Sayılı Resmi Gazete, 2008.

Paraguay Cumhuriyeti Anayasası, 1992.

Polonya Cumhuriyeti Anayasası, 1997.

Portekiz Cumhuriyeti Anayasası, 1976.

Romanya Anayasası, 1991.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1961.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982.

Türk Medeni Kanunu, Kanun No: 4722, 2001.

Yunanistan Cumhuriyeti Anayasası, 1975.

60. Hükümet Programı, 2007.

60. Hükümet Eylem Planı, 2008.

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.arge.com/Hizmetlerimiz/Kurumsallasma>, Mart, 2009.

<http://www.byegm.gov.tr/yayinlarimiz/kitaplar/parissarti/paris-sart.htm>, **Yeni Bir**

Avrupa İçin Paris Şartı – “Gelecek İçin Rehber İlkeler”, Ocak, 2009.

http://www.coe.int/t/dg4/youth/Coe_youth/co_management_en.asp, Mayıs, 2009.

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/data/main_tables,
Mart, 2009.

<http://esa.un.org/unpp/index.asp?panel=2>, Mayıs, 2009.

<http://www.ghdb.gov.tr/index.php/genclik-merkezleri>, Nisan, 2009.

http://www.gsgm.gov.tr/sayfalar/birimler/tesis/2009_yili_yatirim_program, Nisan,
2009.

<http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>, Haziran, 2009.

http://www.meb.gov.tr/stats/Apk2002/3_2.htm, Mart, 2009.

<http://www.merriam-webster.com/dictionary/policy>, Mart, 2009.

<http://www.tuik.gov.tr>, Nisan, 2009.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Sivil_toplum_kurulu%C5%9Fu, Mart, 2009.

<http://www.ua.gov.tr/index.cfm?action=detay&bid=13>, Mayıs, 2009.

<http://www.unisdr.org/eng/library/lib-terminology-eng%20home.htm>, Mayıs, 2009.

<http://www.unesco.org/en/tvet/non-formal-education>, Ocak, 2009.

http://www.un.org/ageing/iyop_highlightsb.html, Ocak, 2009.

<http://www.un.org/esa/socdev/unyin/qanda.htm#1>, What Does The UN Mean By “Youth” And How Does This Definition Differ From That Given To Children?, Ocak, 2009.

<http://www.youthforum.org>, Mayıs, 2009.

http://youth-partnership.coe.int/youth-partnership/ekcyp/Country_2007, Mayıs, 2009.

http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2007_2008.pdf,

Milli Eğitim İstatistikleri, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2008.

EKLER

- EK A : Görüşme Formu
- EK B : Araştırma İzin Belgeleri
- EK C : Özgeçmiş

EK - A

GÖRÜŞME FORMU

Sayın katılımcı;

Bu görüşme, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilimdalı için hazırlanan “TÜRKİYE GENÇLİK POLİTİKASININ YAPISAL SÜRECİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR YAPILANMA MODELİ ÖRNEĞİ” isimli doktora tezi çalışmasına veri toplamak amacıyla yapılmaktadır. Bu görüşmede, Türkiye Gençlik Politikasının mevcut durumu ve gelecek vizyonu hakkında bilgi alabilmek amacıyla açık uçlu sorular yer almaktadır. Araştırma ile elde edilecek verilerin Gençlik İçin Sürdürülebilir Bir Yapılanma Modeli Örneği hakkında temel unsurların neler olduğunu ortaya çıkartacağı düşünülmektedir. Bilgileriniz ve görüşleriniz yalnızca araştırma amacıyla kullanılacağından mülakat sorularının cevaplanmasına göstereceğiniz ilgi, bu araştırmanın geçerlik ve güvenirlik düzeyini yükseltecektir.

Görüşmenin daha sağlıklı geçmesi için Gençlik Politikası ve Sürdürülebilirlik hakkında kısaca bilgi vermek istiyorum.

Gençlik politikası, genç insanların yaşadıkları toplumda aktif yurttaşlar olabilmeleri için bilgi, beceri ve yetenek gelişimlerini sağlayacak eğitim ve deneyim fırsatları sunan uzun dönemli çözümler ve gençleri yetişkinliğe hazırlayan değil, gençlerin gençken eşit haklara sahip özerk vatandaş olabilmelerini sağlayan düzenlemelerdir.

Sürdürülebilirlik ise, toplumun sosyal, kültürel, bilimsel, doğal ve insan kaynaklarının tümünün ölçülü kullanımını sağlayan ve buna saygı duyma temelinde sosyal bir bakış yaratan katılımcı bir süreç olarak değerlendirilmektedir.

Görüşmemizin gizli olduğunu ve görüşmedeki söyleşilerin yalnızca benim tarafımdan bilineceğini özellikle belirtmek isterim Görüşme sorularını içtenlikle cevaplandırmanızı sağlamak için araştırma içerisinde siz katılımcının adı, soyadı,

görev yaptığı kurum ve kuruluşlar gibi bilgiler gösterilmeyeceğini, uygun kod isim ve rumuz kullanılarak tarafımda şifreleneceğini belirtmek isterim.

Görüşmede zaman kazanmak için izninizle ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Görüşme sonunda kullanmamı istemediğiniz bilgileri çıkarabilirim.

Görüşmemizin en az otuz dakika süreceğini ancak içeriğin zenginliğine bağlı olarak daha fazla da zaman alabileceğini tahmin ediyorum. Katkılarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Murat ŞENTUNA

Sorular

1- Genç ve Gençlik

- a) Genç ve gençlik kimdir?
- b) Gençler ne istiyor?

2 - Gençlik Politikası ve Kurumsal Profil

- a) Gençlik politikası dendiğinde aklınıza ne geliyor, Türkiye'nin gençlik politikası var mıdır?
- b) Türkiye'deki kamu kurumları gençlere yeterli hizmeti verebilmekte midir?
- c) Türkiye'de gençlere hizmet vermek için kurulan sivil toplum kuruluşlarının sayısı yeterli midir ve görevlerini yerine getirebilmekte midirler?
- d) Gençlere hizmet veren kurumlar arasında yeterli koordine var mıdır?
- e) Türkiye'de gençler için hazırlanan kanun ve yönetmelikler yeterli midir?

3 - Yeniden Yapılanma

- a) Türkiye'de gençlik hizmetleri yeniden yapılandırılmalı mıdır?
- b) Türkiye'de gençlik hizmetlerinde çalışacak devlet kurumları ve STK'lar nasıl yapılanmalıdır?

EK - B

ARAŞTIRMA İZİN BELGELERİ

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

SAYI : B.30.2.ABÜ.0.A1.00.03/100 - 154
KONU: Araştırma İzni.

BOLU 04/07/2008

İLGİLİ MAKAMA

Danışmanlığımı yürüttüğüm Murat ŞENTUNA Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalında “Türkiye Gençlik Politikasının Yapısal Süreci ve Sürdürülebilir Bir Yapılanma Modeli Örneği” isimli Doktora Tez Çalışmasını yapmaktadır. Söz konusu tez çalışması tamamen bilimsel amaçlı ve etik kurallar ve kodlar çerçevesinde yürütülecektir. Araştırmacıya yapmış olduğunuz katkı ve yardımlarınız bizim için büyük önem taşımaktadır. Vermiş olduğunuz katkılar için şimdiden teşekkür ederiz.

Saygılarımla

Yrd.Doç.Dr.Müberra ÇELEBİ
Anabilim Dalı Başkanı

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

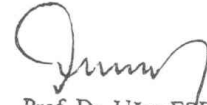
SAYI : B.30.2.ABÜ.0.E1.00.00.400-427
KONU : Araştırma İzni

23./07/2008

ANKARA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğüne

Enstitümüz, Spor Yöneticiliği Bilim Dalı Doktora öğrencilerinden Murat ŞENTUNA'nın "Türkiye Gençlik Politikasının Yapısal Süreci ve Sürdürülebilir Bir Yapılanma Modeli Örneği" isimli tez çalışmasına veri sağlamak için, Milli Eğitim Bakanlığı Okulî Beden Eğitimi ve İzcilik Daire Başkanlığı ve Çıraklık Eğitimi Genel Müdürlüğü yönetici ve çalışanları ile bilimsel amaçlı görüşmeler yapmak istemektedir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Uğur ESER
Enstitü Müdürü

EKLER :

- 1- Araştırma Önerisi (15 sayfa)
- 2- Çalışma Takvimi (1 sayfa)
- 3- Görüşme Soruları (4 sayfa)

A.İ.B.U. Sosyal Bilimler Enstitüsü - 14280 Gölköy / BOLU Tel: 0 374 253 49 65 Fax: 0 374 253 49 71
Elektronik Ağ : www.sbe.ibu.edu.tr

08./07/08 Bil. İşl. : B. ZEREN (.....)
..../07/08 Ens. Sek. : Ö. AKAY (.....)

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

SAYI : B.30.2.ABÜ.0.E1.00.00.400-628
KONU : Araştırma İzni

23/07/2008

BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI
Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı

Enstitümüz, Spor Yöneticiliği Bilim Dalı Doktora öğrencilerinden Murat ŞENTUNA'nın "Türkiye Gençlik Politikasının Yapısal Süreci ve Sürdürülebilir Bir Yapılanma Modeli Örneği" isimli tez çalışmasına veri sağlamak için, başkanlığımız, yönetici ve çalışanları ile bilimsel amaçlı görüşmeler yapmak istemektedir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Uğur ESER
Enstitü Müdürü

EKLER :

- 1- Araştırma Önerisi (15 sayfa)
- 2- Çalışma Takvimi (1 sayfa)
- 3- Görüşme Soruları (4 sayfa)

EK - E

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Murat ŞENTUNA

Doğum Yeri ve Yılı : Eskişehir – 02.07.1969

Yabancı Dili : İngilizce

Lisans : 1994-1999 Ankara Üniversitesi
Beden eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Yüksek Lisans : 1999-2002 Hacettepe Üniversitesi-Ankara
Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu

Anabilim Dalı : Spor Yönetimi Bilimleri

Çalışma Hayatı : 2002-2005 Adnan Menderes Üniversitesi-Aydın
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu-Okutman
: 2005-.....Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
Sportif Eğitim Uzmanı

E-Posta : tarumnil@gmail.com